

การศึกษานวนิยายแปลเรื่องแดรกคิวล่าจอมผีดิบ ของ อ.สายสุวรรณ
จากต้นฉบับเรื่อง DRACULA โดย BRAM STOKER

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2546

ISBN 974-04-3566-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษานวนิยายแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบ ของ อ.สายสุวรรณ
จากต้นฉบับเรื่อง DRACULA โดย BRAM STOKER

.....
ชื่อ จี๊จิวทิว

นางสาวนิตา จำปาทิพย์
ผู้วิจัย

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมารดี จำหิรัญ
ศศ.บ., M.A., Adv.Dip.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
Kittay

อาจารย์กฤตยา อภินิษฐ์ ศศ.บ., ศศ.ม.
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
Dr. Kittay

อาจารย์มนันยา ธนะภูมิ อ.บ., M.A.
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
Dr. Kittay

รองศาสตราจารย์รัศมีคารา หุ่นสวัสดิ์
Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย

.....
Dr. Kittay

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยุตธ บुरาสีทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม.
ประธานกรรมการประจำหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษานวนิยายแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบ ของ อ.สายสุวรรณ

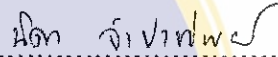
จากต้นฉบับเรื่อง DRACULA โดย BRAM STOKER

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

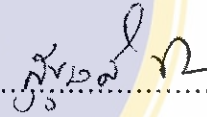
สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2546

นางสาวนิตา จำปาทิพย์

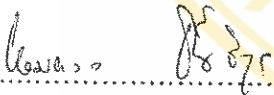
ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกุมมาวดี ขำหิรัญ

ศศ.บ., M.A., Adv.Dip.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์หอมหวล ชินจิตร

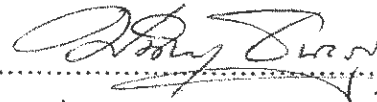
M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์มนันยา ชนะภูมิ อ.บ., M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

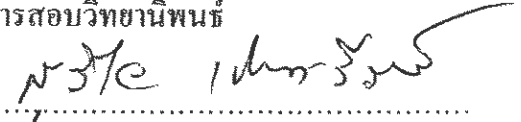

รองศาสตราจารย์รัศมีดาร่า หุ่นสวัสดิ์

Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์

อ.บ., อ.ม., Ph.D.

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี ขำหิรัญประธานกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ อาจารย์กฤติยา อภินิษฐ์ และอาจารย์มนันยา ฐานะภูมิ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่
ได้สละเวลาตรวจสอบงานของผู้วิจัยโดยละเอียดและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์หอมหวล ชื่นจิตร ที่สละเวลามาเป็นกรรมการสอบ
ป้องกันวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางด้านวิชาการให้ผู้วิจัยมาตลอดระยะ
เวลาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ได้มอบทุนการศึกษาและให้โอกาสใน
การทำงาน

ขอขอบคุณเพื่อนๆร่วมชั้นเรียนหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
ทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนคอยไต่ถามและให้ข้อมูลอันเป็น
ประโยชน์แก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่สนับสนุนด้านกำลังใจและ
อำนวยความสะดวกในทุกๆด้านตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นิตา จำปาทิพย์

ผู้วิจัย

การศึกษานวนิยายแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบ ของ อ.สายสุวรรณ จากต้นฉบับเรื่อง DRACULA ของ BRAM STOKER(A STUDY OF THAI TRANSLATION OF BRAM STOKER'S DRACULA BY A. SAISUWAN)

นิตา จำปาทิพย์ : 4337007 LCCD/M

ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุขุมวาทิ จำหิรัญ,ศศ.บ., M.A., Adv.Dip. กฤตยา อกนิษฐ์
ศศ.บ., ศศ.ม., มนินยา ฐานะภูมิ อ.บ., M.A.,

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสารและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลและลีลาการใช้ภาษาที่ อ.สายสุวรรณใช้ในการแปลนวนิยายเรื่อง แดรกคิวลา ของแบรม สโตเกอร์ มาเป็นภาษาไทย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้แปลใช้กลวิธีหลากหลายรูปแบบในการแปล โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับคำและระดับประโยค โดยกลวิธีในระดับคำได้แก่ 1)การแปลตามรูปคำ 2)การทับศัพท์ 3) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ 4) การสร้างคำใหม่ 5) การตัดคำ 6)การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทย 7) การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับ 8) การแปลคำมาเป็นสำนวน 9) การไม่แปล ในส่วนของกลวิธีการแปลระดับประโยคผู้แปลใช้กลวิธีต่างๆ คือ 1) การเพิ่มความในประโยค 2) การลดความในประโยค 3) รวบประโยค 4) การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค 5) การปรับรูปประโยคปฏิเสธ 6) การจัดย่อหน้าใหม่

ในด้านลีลาการใช้ภาษาที่เป็นลักษณะเด่นของ อ.สายสุวรรณ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับคำและระดับประโยคเช่นเดียวกัน โดย อ.สายสุวรรณใช้ลีลาภาษาในระดับคำดังนี้ 1) การใช้โบราณกศัพท์ 2)การใช้ภาษาปากในบทบรรยาย 3)การใช้คำมีโวหาร 4)การใช้คำสัมผัสในประโยค 5) การใช้คำซ้อน 4 พยางค์ 6) การใช้คำซ้ำ 7) การใช้คำวิเศษณ์ 8) การใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล ส่วนในด้านการใช้รูปประโยคนั้นลีลาที่เป็นลักษณะเด่นของอ.สายสุวรรณมี 2 ประการ คือ 1)การใช้ประโยคเปรียบเทียบแบบเต็มรูป 2)การใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้น

คำสำคัญ : อัมพร สายสุวรรณ/ อ.สายสุวรรณ/แดรกคิวลา/กลวิธีการแปล/ลีลาภาษา
/วรรณกรรมสยองขวัญ

210 หน้า. ISBN 974-04-3566-1

A STUDY OF THE THAI TRANSLATION OF BRAM STOKER'S *DRACULA* BY A. SAISUWAN

NIDA JAMPATHIP: 4337007 LCCD/M:

M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: SUKHUMA-VADEE KHAMHIRAN, M.A., KRITTAYA AKANISDHA, M.A., MANANYA DHANABHUMI, M.A.

ABSTRACT

This was a qualitative study to identify the translation techniques and styles used by A. Saisuwan in his translation of *Dracula* from English into Thai in 1967.

With regard to techniques the result of this research clearly demonstrated the unique combination of translation strategies at both the word and sentence levels. At the word level, the translator used: 1) direct translation; 2) transliteration; 3) replacement of single words with phrases or complete sentences; 4) creation of new words; 5) deletion of words; 6) substitution of words for those referring to aspects of Thai culture; 7) omission of words in the translation from the original version; 8) translation of original words into Thai idioms; and 9) original words. At the sentence level, the translator used: 1) the addition of details; 2) the reduction of details; 3) shortened sentences; 4) the rearrangement of words or phrases in a sentence; 5) the modification of a negative sentence; and 6) division of long paragraphs into shorter ones.

A. Saisuwan had his own particular language style, evident at both the word level and the sentence level. He chose words which evoke feelings among readers. At word level, the translator chose: 1) archaic words; 2) informal words; 3) poetic words; 4) rhyming words within the sentence; 5) couplets; 6) reduplicatives; 7) adverbs; and 8) words from his era. A Saisuwan also made use of distinctive sentence patterns: 1) comparative sentences in the traditional form 2) negative sentence in the emphatic form.

KEY WORDS : AMPORN SAISUWAN/ A.SAISUWAN/DRACULA/TRANSLATION TECHNIQUES/ TRANSLATION STYLES /GOTHIC LITERATURE

210 p. ISBN 974-04-3566-1

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1 - 6
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	7 - 47
2.1 ศึกษาประวัติและผลงานของ อ. สายสุวรรณ.....	7
2.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปล.....	10
2.3 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรม.....	18
2.4 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปรับบทแปล.....	24
2.5 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย.....	29
2.6 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญ.....	31
2.7 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา.....	33
2.8 ศึกษาตัวละครและเรื่องย่อแดรกคิวล่า.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48-51
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	48
3.2 เอกสารที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
3.5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 กลวิธีการแปลระดับคำและระดับประโยค.....	52-118
4.1 กลวิธีการแปลในระดับคำ.....	53
4.1.1 การแปลตามรูปคำ	53
4.1.2 การทับศัพท์.....	56
4.1.3 การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ.....	70
4.1.4 การใช้คำที่ให้ความหมายกว้างแทนคำที่อ้างถึงสิ่งเฉพาะ.....	72
4.1.5 การสร้างคำใหม่.....	74
4.1.6 การตัดคำ.....	76
4.1.7 การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทย.....	78
4.1.8 การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับ.....	85
4.1.9 การแปลคำมาเป็นสำนวน.....	87
4.1.10 การไม่แปล.....	90
4.2 กลวิธีการแปลในระดับประโยค.....	92
4.2.1 การเพิ่มความในประโยค.....	92
4.2.2 การลดความในประโยค.....	98
4.2.3 การรวมประโยค.....	103
4.2.4 การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค.....	105
4.2.5 การปรับรูปประโยคปฏิเสธ.....	111
4.2.6 การจัดย่อหน้าใหม่.....	112
บทที่ 5 ลีลาภาษาของอ. สายสุวรรณ.....	119-176
5.1 การใช้คำ.....	120
5.1.1 การใช้โบราณกศัพท์.....	120
5.1.2 การใช้คำระดับภาษาพูด.....	134
5.1.3 การใช้คำมีโวหาร.....	137
5.1.4 การใช้คำสัมผัส.....	140
5.1.5 การใช้คำซ้อน 4 พยางค์.....	148

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
5.1.6 การใช้คำซ้ำ.....	154
5.1.7การใช้คำวิเศษณ์.....	16
2	
5.1.8 การใช้ถ้อยคำร่วมสมัยของผู้แปล.....	165
5.2 การใช้รูปประโยค.....	168
5.2.1 การใช้ประโยคเปรียบเทียบเต็มรูป.....	169
5.2.2 การใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้น.....	171
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	177-
186	
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	177
6.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	183
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	186
บรรณานุกรม.....	187-191
ภาคผนวก.....	192-204
ประวัติผู้วิจัย.....	205
Executive Summary.....	206-211

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของเรื่องการศึกษา

ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสมัยใหม่ก้าวหน้าไปเป็นอันมาก และช่วยให้ประชากรส่วนใหญ่ของโลกสามารถทราบข่าวของกันและกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว เหตุการณ์มากมายเกิดขึ้นในดินแดนที่อยู่ห่างไกลท่ามกลางประชาชนต่างชาติต่างภาษา แต่ผู้คนในอีกซีกโลกก็สามารถรับทราบเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างชัดเจนด้วยคำบรรยายที่เป็นภาษาประจำชาติ กิจกรรมสำคัญอันเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและวิทยาการดังกล่าวเหล่านั้น คือ “การแปล”

การแปลเกิดขึ้นครั้งแรกเนื่องจากความเจริญเติบโตด้านจำนวนประชากรของสังคม ทรัพยากรที่เคยมีอยู่เริ่มที่จะไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ทำให้มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับชุมชนอื่นๆที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายทรัพยากรต่างๆให้เพียงพอกับความ ต้องการของคนในชุมชน หรือบางครั้งก็ติดต่อกันเพื่อแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมบางประการ โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน แต่เนื่องจากภาษาของแต่ละชุมชนแตกต่างกัน ทำให้ชุมชนต้องหากันบางกลุ่มที่สามารถใช้สองภาษาได้เพื่อมาเป็นตัวกลางในการ สื่อความเข้าใจระหว่างกัน และเป็นที่มาของการแปลซึ่งจัดเป็นเครื่องมือสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Communicative Device) โดยในระยะเริ่มแรกนั้นการแปลจำกัดแค่เพียงการแปลคำพูดที่ใช้สื่อสารกัน หรือที่ปัจจุบันเรียกว่าการแปลแบบล่าม

ในระยะต่อมาได้เริ่มมีการแปลภาษาในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษร เซเวจ จันทรเจตน์ (2528:5)กล่าวว่า “เท่าที่พบหลักฐานคาดกันว่าเกิดขึ้นครั้งแรกทางซีกโลกตะวันตกในสมัยที่กรีกมีความเจริญสูงสุด เป็นการแปลมหากาพย์ โอดิสซัสจากภาษากรีกร้อยกรองเป็นภาษาละติน เมื่อราว พ.ศ. 300 ส่วนการแปลทางซีกโลกตะวันออกนั้น สันนิษฐานว่าแปลเกี่ยวกับศาสนธรรมกันก่อน กล่าวคือ แปลพุทธธรรมจากภาษาบาลีสันสกฤตเป็นภาษาท้องถิ่น เช่น การแปลพุทธธรรมจากภาษา สันสกฤตเป็นภาษาทิเบตและภาษาจีน”

สำหรับการแปลในประเทศไทยนั้นในระยะเริ่มแรกก็เป็นการแปลได้เกี่ยวกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆทางซีกโลกตะวันออก และมักเป็นการแปลจากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย การแปลจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยที่เริ่มขึ้นและมีวิวัฒนาการอย่างแท้จริงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อไทยเริ่มเปิดประเทศเพื่อรับเอาอารยธรรมจากประเทศตะวันตกเข้ามามากขึ้น มีการออกหนังสือพิมพ์ทำให้มีการเผยแพร่งานแปลไปสู่ประชาชน งานแปลตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2395 -2468) มีเนื้อหาด้านบันเทิงเป็นหลัก งานแปลขึ้นที่มีความสำคัญและก่อให้เกิดกระแสความนิยมในงานแปล จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการวรรณกรรมของไทยก็คือ การแปลนวนิยายเรื่อง ความพยายาม ที่แม่วัน หรือพระยาสุรินทรราชาแปลจากผลงานเรื่อง Vendetta ของมารี คอลเรลลี นักเขียนสตรีชาวอังกฤษ

ความชื่นชอบในนวนิยายเล่มนี้ส่งผลให้มีการแปลนวนิยายประเภทต่างๆออกมาอีกอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นนวนิยายชีวิต นวนิยายผจญภัย นวนิยายนักสืบหรืออาชญากรรม นวนิยายโลดโผนอิงพงสาวดาร นวนิยายตลกหรือหัตถ์นิยาย นวนิยายแนววิทยาศาสตร์ และนวนิยายแนวสยองขวัญ

นวนิยายแนวสยองขวัญถือได้ว่าเป็นนวนิยายประเภทหนึ่งที่มีผู้อ่านให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก และนิยมอย่างต่อเนื่องมาทุกยุคทุกสมัย วนิดา บำรุงไทย (2544:76) ได้ให้ความหมายของนวนิยายลึกลับสยองขวัญ (Horror Novel หรือ Gothic Novel) ไว้ว่า คือ “วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความน่ากลัวของภูตผี ปีศาจ ความเร้นลับมหัศจรรย์หรืออำนาจของวิญญาณ พลังจิต ตลอดจนอำนาจของสิ่งลึกลับต่างๆ รวมถึงความรุนแรงความน่ากลัวที่เกิดจากผู้มีจิตวิปลาส” จุดเด่นของวรรณกรรมแนวสยองขวัญอยู่ที่การนำเสนอเรื่องราวลึกลับที่อธิบายไม่ได้ ทำให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็นและพยายามค้นหาข้อเท็จจริง ประกอบกับความเชื่อเรื่องผี วิญญาณ ยังปรากฏอยู่ในสังคมทุกชาติ ทุกภาษา วรรณกรรมแนวสยองขวัญจึงได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาอย่างต่อเนื่องไม่เสื่อมคลาย

วรรณกรรมแนวสยองขวัญในประเทศทางตะวันตกเริ่มได้รับความนิยมมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยจุดเริ่มต้นความนิยมของนวนิยายแนวนี้ คือ เรื่อง The Castle of Otranto ของ ฮอเรซ วัลโพล (Horace Walpole) ซึ่งแต่งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2307 เป็นเรื่องราวที่ใช้ฉากและยุคสมัยของยุโรปสมัยกลาง โดยมีชื่อรองของชื่อเรื่องว่า Gothic Story หมายถึงเรื่องราวในสมัยกอทิก คือ สมัยกลางของยุโรป นักเขียนเรื่องประเภทนี้จึงนิยมใช้ฉากยุโรปสมัยกลางเช่นเดียวกับที่ฮอเรซ วัลโพลใช้ นวนิยายแนวนี้ได้รับความนิยมมาอย่างต่อเนื่องจนในระยะต่อ

มาเริ่มไม่จำกัดเฉพาะการใช้ฉากของยุคสมัยกลางของยุโรปเท่านั้น แต่ได้เสนอบรรยากาศที่น่ากลัว และเหตุการณ์ความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ เช่น เรื่อง แดรกคิวล่า ผีดิบดูดเลือด ของ แบรม สโตเกอร์ (Bram Stoker) ซึ่งเป็นเรื่องผีและการฟื้นคืนชีพที่เป็นอมตะในวรรณกรรมตะวันตก

ส่วนนวนิยายแนวสยองขวัญของไทยเริ่มได้รับความนิยมอย่างมากเมื่อประมาณ พ.ศ. 2498 แต่เป็นความนิยมในนวนิยายเขียนมากกว่านวนิยายแปล ดังที่สันติ ทองประเสริฐ(2519:26) ได้กล่าวไว้ว่า “จากการศึกษาเนื้อหาของนวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2476-2517 นวนิยายประเภทสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณมีผู้นิยมอ่านจำนวนมากแม้จะไม่เชื่อว่าผีมีจริงก็ตาม” วานิช จรุงกิจอนันต์ (2532:28) ก็ได้กล่าวถึงความนิยมในนวนิยายแนวสยองขวัญซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สันติ ทองประเสริฐไว้ว่า “นวนิยายเรื่องผี วิญญาณ มักจะได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างท่วมท้น แม้เรื่องผีจะเป็นสิ่งลึกลับที่พิสูจน์ไม่ได้แต่ด้วยอิทธิพลความเชื่อและความผูกพันของคนไทยที่มีต่อเรื่องผี จึงทำให้เรื่องผีเป็นที่นิยมขึ้นชอบมาทุกยุคทุกสมัย”

สาเหตุอย่างหนึ่งของนวนิยายแนวสยองขวัญที่ทำให้ผู้อ่านชื่นชอบก็คือ การที่ผู้แต่งผูกเรื่องราวขึ้นมาจากความเชื่อตามตำนานความเชื่อของคนในกลุ่มสังคมนั้นๆ ทำให้ผู้อ่านที่เคยได้ฟังตำนานเหล่านี้มาก่อนมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องที่ย่านด้วยว่าเรื่องเหล่านี้อาจจะเป็นเรื่องจริงก็ได้ เช่น เรื่องแม่นาคพระโขนง ที่มีเรื่องเล่าเป็นตำนานมาก่อนแล้ว และต่อมาได้มีผู้นามานำมาเป็นนวนิยาย จนแม้ปัจจุบันผู้คนก็ยังสงสัยกันว่า แม่นาคมีตัวตนจริงหรือไม่ นวนิยายแนวสยองขวัญของตะวันตก ก็เช่นเดียวกัน ผู้เขียนมักจะผูกเรื่องราวจากตำนานที่เป็นที่รู้จักของคนในชาตินั้นๆแล้วใช้จินตนาการแต่งเติมเสริมให้เป็นเรื่องราวที่ดูเป็นจริงเป็นจัง นวนิยายแนวสยองขวัญมักให้ความเพลิดเพลินจากจินตนาการแปลกๆของผู้เขียน และยังเรื่องที่น่ามาเขียนเป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้นๆที่มีพื้นฐานความเชื่อมาก่อนแล้วก็จะสามารถสร้างความรู้สึกร่วมให้กับผู้อ่านได้มากกว่าเรื่องที่ผู้อ่านไม่เคยมีพื้นฐานความเชื่อมาก่อน

จากลักษณะของนวนิยายแนวสยองขวัญทั้งของไทยและของตะวันตกที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า นวนิยายแนวสยองขวัญส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเชื่อ วัฒนธรรมและศาสนา นวนิยายสยองขวัญของตะวันตกก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตกที่คนในวัฒนธรรมอื่นเช่น คนไทย ไม่เข้าใจ ดังนั้นการแปลนวนิยายแนวสยองขวัญของตะวันตกเป็นภาษาไทยให้คนไทยเข้าใจและสนุกสนานไปกับเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาว่าผู้แปลใช้กลวิธีใดบ้างในการแปล และผู้แปลสามารถสื่อความเข้าใจเรื่อง

ราวต่างๆ ที่มีในนวนิยายเรื่องนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมให้คนไทยเข้าใจได้อย่างไร นอกจากนั้นความแตกต่างด้านความเชื่อพื้นฐานของคนที่อยู่ต่างสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในที่นี่ก็คือสังคมไทยและสังคมตะวันตก ทำให้ผู้อ่านคนไทยไม่สามารถสร้างมโนภาพตามเรื่องราวในนวนิยายขึ้นมาได้ ความรู้สึกหวาดกลัว ความเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงอันเกิดจากการได้รับรู้ในตำนานหรือเรื่องเล่าบางอย่างมาก่อนแล้ว อาจทำให้ผู้อ่านชาวตะวันตกเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผู้เขียนได้ไม่มากนัก แต่ประสบการณ์ของผู้อ่านคนไทยมีไม่เหมือนกับผู้อ่านทางตะวันตก ทำให้ผู้แปลนวนิยายแนวนี้ต้องใช้ความสามารถอย่างมากในการถ่ายทอดทั้งความเข้าใจและความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้กับผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานความเชื่อหรือความเข้าใจด้านศาสนาของสังคมตะวันตกใดๆ ได้รู้สึกเช่นเดียวกับที่ชาวตะวันตกรู้สึกเมื่ออ่านนวนิยายจบ การพยายามอธิบายมากเกินไปอาจทำให้สิ่งที่ผู้เขียนมีเจตนาจะอำพรางไว้เพื่อเปิดเผยท้ายเรื่องลดความน่าสนใจลงไป ซึ่งสิ่งนี้เป็นประเด็นสำคัญที่นักแปลจะต้องอาศัยความพิถีพิถันอย่างมากเพื่อให้งานแปลถูกต้องและมีคุณภาพ

นวนิยายเรื่อง แดรกควิล่า ของ แบรม สโตกเกอร์ เป็นนวนิยายแนวสยองขวัญเรื่องหนึ่งที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในหลายประเทศทั่วโลก โดยดัชนีชี้วัดความสำเร็จของนวนิยายเรื่องแดรกควิล่า นอกจากยอดขายที่พุ่งสูงอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังเห็นได้จากการที่มีผู้นำนวนิยายเรื่องนี้ไปสร้างเป็นภาพยนตร์หลายต่อหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นแบบดัดแปลงหรือไม่ดัดแปลงก็ตาม และแต่ละครั้งก็ได้รับความสนใจจากผู้ชมเป็นอย่างมาก กระทั่งในปัจจุบันผู้คนก็ยังคงกล่าวขวัญและยังคงจดจำแดรกควิล่าได้

แบรม สโตกเกอร์ เขียนเรื่องแดรกควิล่า ขึ้นในปี พ.ศ. 2440 โดยผู้เรื่องขึ้นมาจากจินตนาการประกอบกับการหาข้อมูลที่เป็นเรื่องจริงมาเสริมให้เรื่องของเขาคูสมจริงมากยิ่งขึ้น เรื่องบางตอนก็เป็นตำนานที่คนยุโรปรู้จักดี บางตอนก็คัดลอกเลือกเฉพาะเรื่องราวบางส่วนของเรื่องจริงมาใช้ จนทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยและสนใจในเรื่องราวที่เกิดขึ้น และมีการศึกษาวิเคราะห์งานเรื่องนี้ต่อมาจนกระทั่งในปัจจุบัน แดรกควิล่า เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ แวมไพร์หรือผีดิบดูดเลือด โดยแดรกควิล่าเป็นชื่อของท่านเคานต์คนหนึ่งในแตรนซิลเวเนีย ซึ่งในปัจจุบันคือ ประเทศโรมาเนียที่ต้องการจะซื้อบ้านที่ประเทศอังกฤษ พระเอกของเรื่องซึ่งเป็นทนายความได้ถูกส่งตัวไปเพื่อให้รายละเอียดด้านกฎหมายต่างๆ แก่ท่านเคานต์โดยหารู้ไม่ว่าท่านเคานต์คนนี้เป็นแวมไพร์ ตลอดการเดินทางไปยังปราสาทและระหว่างที่พักอาศัยอยู่กับท่านเคานต์ เขาต้องเผชิญกับเรื่องราวแปลกประหลาดมากมาย และนี่เองเป็นจุดเริ่มต้นของการผจญภัยกับสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ และสุดท้ายแล้วเรื่องก็จบลงเมื่อมีการปราบแวมไพร์ได้นั่นเอง

นวนิยายเรื่องนี้แปลมาเป็นภาษาไทยโดย อ.สายสุวรรณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 อ.สายสุวรรณให้ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยไว้ว่า แดรกคิวด่า จอมผีดิบ เมื่อ อ.สายสุวรรณได้แปลเรื่อง แดรกคิวด่า จอมผีดิบออกวางจำหน่ายนั้นปรากฏว่าได้รับการตอบรับจากผู้อ่านชาวไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ต้องมีการพิมพ์ซ้ำอีกโดยฉบับล่าสุดที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์สร้างสรรค์วิชาการนั้น พิมพ์ขึ้นในปีพ.ศ.2537 และเป็นกรพิมพ์ครั้งที่ 5 สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นถึงความนิยมและความเป็นอมตะของนวนิยายเรื่องแดรกคิวด่าในภาคภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เพราะแม้ในปัจจุบันทั้งผู้เขียนและผู้แปลเองจะได้เสียชีวิตไปนานแล้ว แต่ผลงานของท่านก็ยังคงได้รับความสนใจจากผู้อ่านและมีการตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะได้มีการศึกษาว่าผู้แปลคือ อ.สายสุวรรณนั้นมีกลวิธีการแปลเรื่อง “แดรกคิวด่า จอมผีดิบ” อย่างไรให้คนไทยเข้าใจและสนุกสนานไปกับเรื่องราวที่คนไทยไม่ได้มีความเข้าใจร่วมในวัฒนธรรมแบบตะวันตกเช่น ความเชื่อเรื่องผีดูดเลือด ซึ่งไม่มีสังคมไทย อีกทั้งการแปลของ อ.สายสุวรรณนั้นมีความแตกต่างจากการแปลของนักแปลในรุ่นเดียวกัน กล่าวคือสำนวนโวหารของ อ. สายสุวรรณเป็นสำนวนภาษาที่มีเอกลักษณ์ เพราะมักใช้ภาษาเก่าในการแปลจึงทำให้งานแปลของอ. สายสุวรรณมีความน่าสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานสำหรับนักแปลรุ่นใหม่และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีการแปลของอ.สายสุวรรณที่ใช้ในการแปลนวนิยายเรื่องแดรกคิวด่า
2. ศึกษาลีลาภาษาที่ อ.สายสุวรรณ ใช้ในการแปลนวนิยายเรื่องแดรกคิวด่า

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.ทราบถึงกลวิธีการแปลของ อ.สายสุวรรณในการแปลนวนิยายเรื่องแดรกคิวด่าจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย
2. ทราบถึงลีลาภาษาของอ.สายสุวรรณในการแปลนวนิยายเรื่องแดรกคิวด่า เป็นภาษาไทย
- 3.ได้เผยแพร่ศาสตร์ทางการแปลเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ยังศึกษางานแปลและสนใจในงานแปล

4. เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ที่สนใจจะนำผลการศึกษาไปใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ จำนวนแปลวรรณกรรมเรื่องอื่นๆของ อ.สายสุวรรณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนด้านภาษาและวรรณกรรมต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์บทแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบของ อ.สายสุวรรณ์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 ของสำนักพิมพ์สร้างสรรค์วิชาการ พ.ศ. 2537 จำนวน 480 หน้า และต้นฉบับเรื่อง Dracula ของ Bram Stoker ฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1993 ของสำนักพิมพ์ Wordsworth จำนวน 327 หน้า โดยการศึกษาในครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลระดับคำและระดับประโยค
2. ศึกษาลีลาการใช้ภาษาที่มีความเฉพาะตัวของอ.สายสุวรรณ์

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ้างอิงเลขหน้าของตัวอย่างที่คัดมาจากนวนิยายทั้งในต้นฉบับและฉบับแปลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้อักษร p. และ n. ตามด้วยเลขหน้า เช่น (p.123) และ (n.124)

- p. หมายถึงเลขหน้าของต้นฉบับ
- n. หมายถึงเลขหน้าของฉบับแปล

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการวิเคราะห์ห้วงนิยายแปลเรื่องแดรกคิวลา จอมผีดิบนั้นผู้ศึกษาได้ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ศึกษาประวัติและผลงานของ อ. สายสุวรรณ
- 2.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปล
- 2.3 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปลวรรณกรรม
- 2.4 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปรับบทแปล
- 2.5 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปลภายิตำนานและคำเปรียบเทียบ
- 2.6 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย
- 2.7 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญ
- 2.8 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา
- 2.9 ศึกษาตัวละครและเรื่องย่อแดรกคิวลา

2.1 ประวัติและผลงานของ อ. สายสุวรรณ

อ.สายสุวรรณ เป็นนักแปลท่านหนึ่งที่ได้รับการยกย่องจากนักวิชาการและนักอ่านทั่วไปว่าเป็นนักแปลที่มีการทำงานเข้าขั้นระดับมาตรฐานสากล ผลงานแปลของอ.สายสุวรรณทุกเรื่องล้วนเป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่า ซึ่งเกิดจากความตั้งใจในการทำงานของผู้แปลอย่างแท้จริง และเมื่อ อ.สายสุวรรณเสียชีวิตลง สำนักพิมพ์ดอกหญ้า ซึ่งกำลังจัดทำโครงการอนุรักษ์วรรณกรรมเก่าและหายาก จึงได้จัดทำหนังสือ “สวนหนังสือ ฉบับพิเศษ” ที่รวบรวมประวัติ และ ผลงานเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรตินักเขียนและนักแปลที่ได้ล่วงลับไป อ.สายสุวรรณก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเกียรติโดยในหนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วยประวัติ ผลงานบางชิ้น และคำไว้อาลัยจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลงานแปลของ อ.สายสุวรรณในบทต่อไป ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมมากล่าวไว้โดยสังเขป ดังต่อไปนี้

อ.สายสุวรรณ เป็นชื่อนามปากกาที่โด่งดังในวงการประพันธ์มาไม่ต่ำกว่าครึ่งศตวรรษ ในฐานะนักเขียน และนักแปลอาวุโสคนหนึ่ง อ.สายสุวรรณ มีชื่อจริงว่า อัมพร สายสุวรรณ เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด เกิดเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 ที่ตลาดยอด บางลำพู บริเวณถนนสิบสามห้าง ในตระกูลพ่อค้าผู้มั่งมี บิดาชื่อ โก้ มารดาชื่อ ลำจวน

อ.สายสุวรรณ เรียนชั้นประถมที่โรงเรียนเล็กๆ แถวบางลำภู เมื่อจบจากชั้นประถมก็เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร ถึง ม. 6 แล้วไปต่อ ม.7-8 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบเรียนจบ ม.8 เมื่อพ.ศ. 2476 วิชาที่ทำคะแนนได้ดีมากคือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ในสมัยนั้นผู้ที่จบชั้นม. 8 แล้วมักจะเริ่มทำงานกันเลย อ.สายสุวรรณก็เช่นเดียวกัน ท่านเริ่มทำงานครั้งแรกกับหนังสือพิมพ์ **กลุ่มดวงประทีป** อยู่สังกัดหนังสือพิมพ์รายวัน **“ไทยใหม่”** ทำหน้าที่เขียนบทความ เขียนสารคดีและแปลเรื่องสั้นเบ็ดเตล็ดทั่วไป

จนถึง พ.ศ. 2481 ได้ย้ายไปทำหน้าที่ **ไท, ไทรายสัปดาห์** และช่วยงานหนังสือพิมพ์รายวันในเครือ **“ประชากร”** กระทั่ง ปีพ.ศ. 2483 จึงขอลาออก อาจารย์ธนิศ อยู่โพธิ์ ซึ่งต่อมาเป็นอธิบดีกรมศิลปากร ได้เชิญไปร่วมงานในกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ โดยให้มีหน้าที่ค้นคว้าตรวจค้นฉบับหนังสือสำคัญก่อนจะนำไปพิมพ์ เช่น พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาบำรงภูวราชนาถนาถาภสมเด็จเจ้า กรมพระยานครรัตนอดิศัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้เวลาส่วนหนึ่งช่วยสอนวิชาคำนวณวิทยาศาสตร์ ให้แก่นักเรียนของกรมศิลปากรด้วย

พ.ศ. 2487 ได้กลับไปทำหน้าที่พิมพ์อีกครั้งตามคำชักชวนของอาจารย์สถิตย์ เสมานิล ซึ่งต้องการจะปรับปรุง **“ไทยใหม่”** ที่เคยโด่งดัง ในอดีต และทำท่าจะล้มเลิกไป ให้กลับคืนมาอีกครั้ง โดยระหว่างอยู่ใน **“ไทยใหม่”** เกือบ 3 ปี อ.สายสุวรรณได้ทำงานชิ้นสำคัญชิ้นหนึ่ง คือแปลเรื่อง **“เซอร์ลอร์ด โสลมส์”** ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่เรื่องสำคัญของโลกวรรณกรรม เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในระหว่าง พ.ศ. 2488-89 ลักษณะทั่วไปของนักแปลในยุคนั้นมักจะใช้การแปลแบบเรียบเรียงหรือ แปลแบบเอาความ นักแปลมักจะตัดความบางตอนออกเพื่อความเหมาะสม และเลือกแปลเฉพาะที่เห็นว่าสนุกมากๆ ส่วนที่สนุกน้อยจะข้ามไป แต่สำหรับ อ.สายสุวรรณนั้นกลับไม่ทำเช่นนั้น ท่านจะแปลอย่างละเอียด ทุกวรรคทุกตอน แม้แต่ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ก็แปลหมดที่ไม่ทราบตอนใดวรรคใดก็ขวนขวายไต่ถามจากผู้รู้จนทราบเสียก่อนแล้วจึงแปล ประกอบกับ อ.สายสุวรรณเคยเขียนบทความสารคดีต่างๆ มากมาย จึงทำให้งานแปล **“เซอร์ลอร์ด โสลมส์”** ได้รับการยกย่องจากนักวิชาการและนักอ่านทั่วไป

ปี พ.ศ. 2490 อ.สายสุวรรณได้เริ่มแปล **“เซอร์ลอร์ด โสลมส์”** อย่างจริงจังและต่อเนื่องมากขึ้น เพราะมีเวลาว่างมาก เนื่องจากลาออกจากงานที่ **“ไทยใหม่”** มาเป็นนักเขียนอิสระ นายทุนใหญ่ที่มาช่วยทำให้งานชิ้นนี้สำเร็จก็คือ สำนักพิมพ์ประพาสต้น โดยจัดพิมพ์ชุดเรื่องสั้นครบชุดจบบริบูรณ์

เป็นครั้งแรก ระหว่าง พ.ศ. 2494-2496 จากนั้นชุดเรื่องยาวก็ได้รับการตีพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ. 2498 โดยสำนักพิมพ์อื่น และเรื่องชุดพิเศษ ซึ่งพิมพ์ต่อมาใน พ.ศ. 2517 และ พ.ศ. 2526

พ.ศ. 2491 อ.สายสุวรรณ ได้สมรสกับคุณศรีวิมล นามสกุลเดิม **จันทร์ลักษณ์** ธิดาคุณพระสร ลักษณ์ลิขิต ซึ่งถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2519 โดยไม่มีบุตรธิดาด้วยกัน

อ.สายสุวรรณเป็นนักเขียนอิสระพเนจรอยู่ 3-4 ปี จน พ.ศ. 2496 จึงเข้าทำงานประจำใน หนังสือพิมพ์ “**เทอดไทย**” โดยมีวิรัตน์ สุทธิเสถียร นักเขียนและนักหนังสือพิมพ์ชื่อดังเป็น บรรณาธิการ อยู่ฝ่ายแปลข่าวต่างประเทศและเขียนบทความสารคดี ต่อมาคุณวิรัตน์ลาออก อ.สาย สุวรรณจึงได้ลาออกไปทำงานที่นิตยสาร “**สตรีสาร**” เขียนเรื่องสารคดีที่โด่งดังมากคือเรื่อง “**เทวดา ฝรั่งเศส**” ซึ่งต่อมาพิมพ์เป็นเล่มหลายครั้ง

จาก “**สตรีสาร**” ในปีพ.ศ. 2506 ได้ไปเป็นบรรณาธิการหนังสือ “**เสรีภาพ**” ของสำนักงาน ข่าวสารอเมริกันหรือยูซิส (USIS) ทำงานมาด้วยความขยันขันแข็ง จน พ.ศ. 2515 ยูซิสให้ทุนเดินทางท่องเที่ยวไปอเมริกาและรอบโลกเป็นเวลา 4 เดือนเศษ กลับจากเที่ยวคราวนั้นแล้วทำงานอยู่อีกปี เศษ ก็ลาออกใน พ.ศ. 2516 เพื่อเปิดโอกาสให้รุ่นน้องได้เป็นบรรณาธิการบ้าง

อ.สายสุวรรณมีนิสัยรักชีวิตสั้น โดย หลังจากบิดามารดาของท่านเสียชีวิตแล้ว ท่านก็มีได้ สะสมทรัพย์สินสมบัติเพื่อความมั่นคงไว้เลย หากแจกจ่ายไปในหมู่ญาติจนหมดสิ้น เป็นเหตุให้ต้องย้าย ที่อยู่อาศัยเสมอ ในบั้นปลายแห่งชีวิตท่านไปอาศัยอยู่กับน้องเขยแถวถนนวงศ์สว่าง บางซื่อ กทม. อย่าง สงบเงียบ สมถะ มกน้อย และประหยัด

อ.สายสุวรรณถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2538 ด้วยอุบัติเหตุหกล้มบนรถประจำ ทาง สิริอายุได้ 78 ปี 1 เดือน 14 วัน

2.1.1 ผลงานแปลเรื่องต่างๆ ของ อ. สายสุวรรณ

- เทวดาฝรั่งเศส (The Myths of Greece and Rome ของ H.A.Guerber)
- วีรบุรุษดอกไม้มแดง (The Scarlet Pimpernel ของ Baroness Orozy)
- เดคาเมรอน (The Decameron ของ โจวานนี บอคคัชโช)
- แดรกควิลาจอมผีดิบ (Dracula ของ Bram Stoker)
- ไทยในจดหมายเหตุเกมเฟอร์ (The History of Japan Together with a Description of the Kingdom of Siam ของ Engelbert Kacmpfer)
- เรื่องเชอร์ล็อก โฮลมส์ ของ Sir Arthur Conan Doyle ทั้งชุด ได้แก่

ชุดเรื่องสั้น

1. การผจญภัยของเชอร์ล็อก โฮลมส์(The Adventures of Sherlock Holmes)
2. จดหมายเหตุเรื่องเชอร์ล็อก โฮลมส์ (The Memoirs of Sherlock Holmes) 11 เรื่อง
3. เชอร์ล็อก โฮลมส์คืนชีพ (The Return of Sherlock Holmes) 13 เรื่อง
4. บันทึกคดีเชอร์ล็อก โฮลมส์ (The Case-Book of Sherlock Holmes) 12 เรื่อง
5. เชอร์ล็อก โฮลมส์ลาโรง (His Last Bow) 8 เรื่อง
6. เชอร์ล็อก โฮลมส์ เรื่องสั้นชุดพิเศษ (The Exploits of Sherlock Holmes : New Stories by Adrian Conan Doyle and John Dickson Carr) 12 เรื่อง

ชุดเรื่องยาว

1. แร่งพยาบาล (A Study in Scarlet)
2. หมาผลาญตระกูล (The Hound of the Baskervilles)
3. จัตุวาลักษณ์ (The Sign of Four)
4. หุบเขาแห่งภัย (The Valley of Fear)
5. ผจญภัยมัจจุราช (The Seven-Per-cent Solution)
6. พิษิตโรคระบาดมหากภัย (The West End Horror)
7. เรื่องส่วนตัวของเชอร์ล็อกโฮลมส์ (The Private Life of Sherlock Holmes)

จากประวัติของ อ.สายสุวรรณที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจในการลีลาภาษาในการแปลเรื่อง “แดรกกิลว่า จอมผีดิบ” ซึ่งจะกล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ 5 ต่อไป

2.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปล

การแปลได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยิ่งในยุคการสื่อสารไร้พรมแดนแล้วการแปลก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นไปอีก นักวิชาการหลายท่านที่ศึกษาศาสตร์ด้านนี้ได้พยายามอธิบายความหมาย แบ่งประเภท และอธิบายกระบวนการแปลเอาไว้ เพื่อให้เห็นว่าการแปลมิได้เป็นเพียงเรื่องของศิลปะที่ต้องอาศัยประสบการณ์ในการลองผิดลองถูกเท่านั้น หากแต่เป็นศาสตร์ที่สามารถศึกษาได้ วิเคราะห์ได้ และนำมาประกอบเป็นทฤษฎีที่สามารถบอกเล่าและตั้งสอนกันได้ นักวิชาการท่านต่างๆ ได้กล่าวถึงการแปลไว้ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของการแปล

เจลิมนรี จันทสิงห์ (2528:3) กล่าวถึงความหมายของการแปลว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้แปลถ่ายทอดข้อเขียนที่เขียนจากภาษาที่หนึ่งออกเป็นข้อเขียนที่มีความเท่าเทียมกันในภาษาที่สอง ทั้งนี้จะต้องระมัดระวังในการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนให้เหมาะสม เพื่อรักษาความหมาย น้ำเสียงลีลา ของข้อเขียนเดิมไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้แปลต้องมีความชัดเจนในภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ จึงจะสามารถถ่ายทอดข้อเขียนเดิมออกมาให้ได้ความและรักษาอรรถรสได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังต้องสามารถขจัดเกลียดถ้อยคำของบทแปลนั้นให้เป็นความเรียงที่รื่นหูในภาษาที่สองโดยไม่บิดเบือนใจความเดิมและไม่ให้ฟังขัดหูจนรู้ว่าต้นฉบับมาจากข้อความอะไร นอกจากนั้นผู้แปลควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของสังคมภาษาทั้งสองอีกด้วย

เชวง จันทรเขตต์ (2528:151) กล่าวถึงการแปลว่า การเลือกใช้คำและวิธีเรียบเรียงคำให้มีความหมายตามต้องการนั้นเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง เพียงแต่เลือกคำให้ถูกต้องตรงตามความหมายกับต้นฉบับอย่างเดียวไม่พอจะต้องให้ตรงตามระดับของภาษา (Register) ด้วย การแปลข้อความภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้น ผู้แปลจะต้องมีการสรรหาคำให้มีความหมายถูกต้องตรงตามต้นฉบับเอาไว้ก่อนเป็นประการแรก โดยปกติคำคำหนึ่งจะมีหลายความหมาย แต่ความหมายต่างกัน เช่น ต่างกันในด้านเงาของความหมาย (Shade) และ Tone (น้ำเสียง) ของความหมาย การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามบริบท ตามสถานการณ์ เวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการแปล

ปัญญา บริสุทธี (2542:1-7) ได้กล่าวถึงการแปลโดยยึดตามทฤษฎีของสถาบันE.S.I.T. (Ecole superieure d'interpretes et de traducteurs) ของปารีส ที่ให้คำนิยามการแปลว่า “สิ่งที่เราแปลนั้นมีใช้ตัวภาษา หากแต่เป็นความหมายซึ่งผู้ส่งสารต้องการสื่อไปถึงผู้รับ” ซึ่งนิยามดังกล่าวหมายถึงว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกัน ซึ่งก็เท่ากับว่าผู้แปลต้องพยายามให้ผู้อ่านที่อ่านข้อความแปลเข้าใจสิ่งเดียวกันกับผู้อ่านข้อความจากต้นฉบับนั่นเอง

คำว่าความหมาย ในความเห็นของปัญญา บริสุทธีนั้นมีได้หมายถึงเฉพาะตัวภาษาเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระ ความเข้าใจในสถานการณ์ วัตถุประสงค์ของผู้พูด และอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง คำว่า ความหมายในที่นี้จึงมีความหมายลึกซึ้งและกินความกว้าง การแปลตามความเห็นของปัญญา บริสุทธีนั้นอ้างอิงตามทฤษฎีความหมาย เนื่องจากทฤษฎีความหมายเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและปัจจัยต่างๆที่ทำให้ข้อความมีความหมาย ตลอดจนลักษณะและ

ขอบเขตของความหมายที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพียงยึดถือตัวภาษาเพียงอย่างเดียวแต่ให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นที่เข้ามามีส่วนในการกำหนดความหมายด้วย

จะเห็นได้ว่าความหมายของการแปลที่นักวิชาการไทยได้ให้ไว้นั้นมีความสอดคล้องกันไป ในทิศทางเดียวกัน ส่วนทางด้านนักวิชาการต่างประเทศนั้นได้ให้ความหมายของการแปลไว้ดังนี้

ไนดา (Nida,1964:1) กล่าวว่า การแปลประกอบด้วยการถ่ายทอดความหมายในภาษาที่หนึ่ง ให้ไปอยู่ในอีกภาษาหนึ่ง ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาต้นฉบับนั้นเรียกว่า Source Language ส่วนอีกภาษาหนึ่งนั้น เรียกว่าภาษาที่สอง หรือ Target Language หรือ Receptor Language การถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งนั้น จะต้องเริ่มจากการเปลี่ยน form ของภาษาที่หนึ่งให้เป็นอีก form ของภาษาที่สอง โดยคำนึงถึงความหมายเป็นสำคัญ ขั้นตอนต่างๆของการแปลนั้นจะมีเพียง form ซึ่งเปลี่ยนไป แต่ความหมายนั้นจะต้องคงอยู่เหมือนในต้นฉบับ form ที่เรากล่าวถึงนี้ หมายถึง คำ (Words),วลี(Phrases),อนุประโยค (Clauses),ประโยค (Sentences), และย่อหน้าต่างๆ (Paragraphs) ซึ่งใช้ในภาษาพูดและภาษาเขียน

บาร์นเวลล์ (Barnwell,1978 : 8-15) กล่าวถึงการแปลว่า การแปลเป็นเรื่องของความหมาย และรูปแบบ ความหมายเป็นสิ่งสากลที่ทุกภาษามีเหมือนกัน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ รูปแบบของภาษาซึ่งแต่ละภาษาต่างก็มีรูปแบบของตนเอง การแปลจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้าง โดยที่ยังคงความหมายเดิมไว้ ถ้าผู้แปลพยายามจะถ่ายทอดความหมายโดยไม่ปรับเปลี่ยนรูปแบบเลย ผลที่ได้คืองานแปลที่เข้าใจยาก และอาจแปลผิดความหมายไปเลย ขั้นตอนการแปลจึงเริ่มจากการวิเคราะห์ความหมายของภาษาต้นฉบับ และถ่ายทอดความหมายในรูปแบบของภาษาฉบับแปลที่เป็นธรรมชาติที่สุดเท่าที่จะทำได้

แคทฟอร์ด (Catford,1982:1) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแปลว่า “การแปลเป็นกระบวนการที่ทำต่อภาษา เป็นกระบวนการที่เอาข้อความที่เขียนด้วยภาษาหนึ่งไปแทนที่ข้อความที่เขียนด้วยอีกภาษาหนึ่ง” และยังสามารถแสดงแนวคิดทางทฤษฎีทางอรรถศาสตร์ (semantics) หรือการศึกษาความหมายของภาษา โดยแคทฟอร์ดเชื่อว่า ความหมายเป็นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์ของระดับ (level) องค์ประกอบต่างๆในภาษาเข้าไว้ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นตัวบท (text) ข้อความ (item) ในตัวบท โครงสร้างประโยค หน่วยแต่ละหน่วยในโครงสร้างเสียงและสถานการณ์การใช้ภาษา ความหมายจึงเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของภาษาแต่ละภาษา การแปลภาษาจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งจึงเป็นการยากที่จะให้ความหมายเหมือนกัน จะมีก็แต่การแปลที่เทียบเคียง (translation equivalent) เท่านั้น

หากจะกล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่านักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้กล่าวถึงการแปลไว้ในแง่มุมมองที่คล้ายคลึงกันคือ การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาฉบับแปล และวิธีการนำเสนอภาษาฉบับแปลนั้นต้องถูกต้องตามแบบแผนของไวยากรณ์และการใช้ภาษา ในที่นี้คำว่า “ความหมาย” นั้นไม่ใช่เพียงความหมายประจำคำศัพท์ แต่กินความกว้าง รวมไปถึงน้ำเสียง บริบท สถานการณ์ เวลา สิ่งแวดล้อมต่างๆที่ประกอบกันอยู่ในขณะนั้นด้วย

2.2.2 ประเภทของการแปล

แคทฟอร์ด (Catford, 1965 :1-26) ได้แบ่งประเภทของการแปลออกเป็นหลายประเภท โดยพิจารณาในแง่ขอบเขตของเนื้อความของต้นฉบับ (extent) ในระดับภาษา (level) และตำแหน่งของการแปล (rank of translation in a grammatical or phonological hierarchy) โดยในระดับขอบเขตของเนื้อความของต้นฉบับ มี 2 ประเภท คือ

1) Full translation คือ การแปลที่ใช้ภาษาฉบับแปลแทนที่ภาษาต้นฉบับได้อย่างครบถ้วนทั้งในระดับเสียง คำ วลีและประโยค

2) Partial translation คือการแปลเพียงบางส่วน บางส่วนที่ไม่แปลอาจเป็นเพราะไม่สามารถหาคำมาเทียบเคียงกันได้

และเมื่อพิจารณาในแง่ระดับของภาษา (levels) แบ่งการแปลออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) Total translation คือการแปลที่ผู้แปลสามารถใช้ภาษาฉบับแปลได้อย่างสมบูรณ์ เช่นในระดับไวยากรณ์ คำศัพท์ ระบบเสียงและตัวเขียน

2) Restricted translation คือการแปลที่ใช้ภาษาฉบับแปลแทนที่ภาษาต้นฉบับในระดับหนึ่ง เช่น ในระดับไวยากรณ์ คำศัพท์ ระบบเสียง หรือตัวเขียน

และในประเภทสุดท้าย คือ ประเภทของการแปลเมื่อพิจารณาในแง่ตำแหน่งของการแปลซึ่งเกี่ยวข้องกับตำแหน่งในระดับชั้นทางไวยากรณ์หรือระดับเสียง ได้แก่

1) Rank-bound translation การแปลที่ระดับความหมายเทียบเคียงในการแปลเกิดขึ้นในระดับเดียว หรืออาจจะมากกว่าหนึ่งระดับ แต่จำกัดแค่ระดับชั้นที่ต่ำๆ เช่น ระดับคำกับคำ หรือหน่วยคำกับหน่วยคำ

2) Unbounded translation การแปลที่ระดับความหมายเทียบเคียงในการแปลเกิดขึ้นในหลายระดับ สามารถเลื่อนขึ้น เลื่อนลงระหว่างระดับชั้นได้ ตำแหน่งของการแปลจะเปลี่ยนแปลงระดับชั้น มีการเรียงเรียงตำแหน่งของเสียง คำ ในข้อความภาษาฉบับแปลแตกต่างไปจากต้นฉบับ

การแปลแบบ Word-for-word translation หรือการแปลแบบคำต่อคำ จัดเป็นการแปล

แบบ Rank-bound translation ส่วนการแปลแบบ Free translation หรือการแปลแบบเอาความจัดเป็น การแปลแบบ Unbounded translation

อัมพร สายสุวรรณ (2528:82-84) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับประเภทของการแปลว่า การแปล หนังสือที่แบ่งได้ 3 ประเภท คือ การแปลเอาความ (Free Translation) การแปลเทียบความ (Comparative Translation) การแปลโดยพยัญชนะ (Literary Translation) โดยการแปลเอาความอาจ แยกย่อยเป็นการแปลพอเข้าใจ กับการแปลที่มุ่งเก็บรายละเอียดพอสมควร เช่น การแปลข่าวใน หนังสือพิมพ์ หรือจดหมายติดต่อกัน เป็นต้น แต่ก็อาจจะมีการแปลในลักษณะเสริมความด้วย เช่น เอาใจความหลักในภาษาอังกฤษมา “แปลเสริมความ” เท่าที่ผู้แปลเข้าใจลงไป หรือตั้งหัวเลือกขึ้นมาเอง ปัจจุบันมีการแปลแบบใส่ความกันมาก กล่าวคือ ผู้แปลใช้ความรู้ของตนเองใส่ลงไป เช่น เรื่อง นายกรัฐมนตรี เตรียมประกาศรายชื่อปรับรัฐมนตรีครั้งใหม่หลังประชุมพรรค รัฐมนตรีใจสั้นรอ ฟังผลป่าวจากตำแหน่ง... ประโยคสุดท้ายนี้เป็นการใส่ความรู้สึกส่วนตัวลงในข่าว

การแปลเทียบความเป็นการแปลอย่างละเอียด สามารถจะเทียบทั้งสองภาษาได้ส่วนการ แปลโดยพยัญชนะเป็นการแปลตรงๆ ชนิดประโยคต่อประโยคไม่คำนึงถึงรสชาติทางภาษา เช่น การ แปลสนธิสัญญาต่างๆ เป็นต้น

วิทยา ศรีเครือวัลย์ (2528: 98) แบ่งประเภทการแปลตามลักษณะความเข้มงวดของเนื้อหา โดยแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆดังต่อไปนี้

1) การแปลตามตัวอักษร (Literal Translation) การแปลลักษณะนี้จะไม่มีการดัดแปลงแก้ไข ต้นฉบับเลย กล่าวคือ เป็นการแปลคำต่อคำ นอกจากนั้นผู้แปลจะไม่อาศัยความรู้เรื่องโครงสร้างของ ภาษาที่เป็นต้นฉบับและภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอด การแปลเช่นนี้มุ่งใช้กับงานที่ไม่ซับซ้อนมากนัก

2) การแปลแบบเทียบความ (Comparative Translation) งานแปลประเภทนี้มักจะเป็นงานที่ ต้องการความถูกต้องของประเพณีการใช้ภาษาด้วย ซึ่งหมายความว่าผู้แปลต้องรู้ถึงวัฒนธรรมของ ภาษาต้นฉบับ และอาจต้องมีการเทียบความเพื่อให้ได้เนื้อหาที่คนอ่านในภาษาฉบับแปลเข้าใจได้ งานชิ้น งานแปลลักษณะนี้จะอิงโครงสร้างภาษาต้นฉบับเป็นหลักใหญ่

3) การแปลแบบเสรี (Free Translation) ตัวอย่างที่ดีของการแปลงานประเภทนี้คือการแปล คำตรา เพราะการเขียนคำตรามีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากที่สุด ดังนั้นผู้แปลจึงมีอิสระที่จะ ขยายความเมื่อจำเป็นหรืออาจจะถอดความเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตามแต่ที่เห็นสมควร

4) การแปลแบบปากเปล่า (Unseen Translation) การแปลเช่นนี้มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการ แปลประเภทลุ่ม ซึ่งมักจะใช้ในการประชุมหรืออภิปรายที่มีภาษาใช้อยู่หลายภาษา การแปลประเภท

นี้ต้องอาศัยความรวดเร็วผู้แปลประเภทนี้จึงมักจะเป็นผู้ที่ใช้ภาษาแม่และภาษาต้นฉบับได้ดีเท่าเทียมกัน อย่างที่เรียกว่า “Bilingual” คือ ใช้ทั้งสองภาษาได้อย่างอัตโนมัติ

ลิทธา พินิจภูวดล (2543:12-37) ได้กล่าวว่าการแปลคือ การถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง การตีความหมายหรือการทำให้เข้าใจความหมาย การอธิบายโดยใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างอื่น ลิทธา พินิจภูวดล ได้แบ่งการแปลเป็น 4 ลักษณะคือ

1) การแปลที่ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Translation) คือ การแปลที่รักษาภาษาและโครงสร้างของต้นฉบับไว้อย่างเคร่งครัดจนเกือบจะไม่สามารถสื่อความหมายได้ การแปลลักษณะนี้จะใช้กับการแปลคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ หรือ คำสวดมนต์ เป็นต้น

2) การแปลสถานภาพทางภาษา(Linguistic Translation) หรือ การแปลตามตัวอักษร (Literal Translation)คือ การแปลที่คงรูปโครงสร้างของภาษาต้นฉบับไว้มาก จนไม่คำนึงถึงโครงสร้างของภาษาฉบับแปลที่แตกต่างกัน ผู้แปลในลักษณะนี้จะยึดการแปลแบบคำต่อคำ(word by word) การแปลลักษณะนี้มักจะใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศควบคู่กับการสอนไวยากรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจการเรียงประโยค การวิเคราะห์หน้าที่ของคำ เป็นต้น

3) การแปลความหมาย (Semantic Translation)หรือเพื่อการสื่อสาร(Communicative Translation) คือ การแปลแบบตีความของสาร และถ้อยคำภาษาในต้นฉบับแล้วเขียนเรียบเรียงใหม่เป็นโครงสร้างที่แท้จริงของภาษาฉบับแปลโดยไม่ยึดติดอยู่กับถ้อยคำและโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ การแปลลักษณะนี้มุ่งรักษาความหมายและสารของผู้เขียนต้นฉบับไว้ไปรวมทั้งพยายาม“ล้วงลึก”ไปยังความคิดและความหมายที่ซ่อนอยู่ระหว่างบรรทัด

4) การแปลเพื่ออาชีพ(Professional Translation) คือ การแปลงานต่างๆจากภาษาต่างประเทศ หรือแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศตามความต้องการของตลาด ผู้ที่เป็นนักแปลงานเหล่านี้มักต้องเป็นผู้มีความรู้กว้างขวางเนื่องจากการแปลงานในปัจจุบันครอบคลุมงานในวงการต่างๆซึ่งผู้แปลต้องมีความรู้วิทยาการในการทำงาน ดังนั้นหลักการแปลงานเพื่ออาชีพ ผู้แปลจะต้องผสมผสานการแปลทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวโดยคำนึงถึงประโยชน์การใช้สอยของตลาด ส่วนมากจะยึดการแปลแบบตีความเพื่อการสื่อสารมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าการแปลสามารถแบ่งย่อยได้หลายประเภท ดังนั้นการจะแปลให้ได้ผลดีเพียงใด ผู้แปลจึงควรเลือกประเภทของการแปลให้เหมาะสมกับงานเขียนนั้นๆ และคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเขียนต้นฉบับหรือวัตถุประสงค์ของการเผยแพร่งานแปลเป็นหลัก

2.2.3 กระบวนการแปล

ปัญญา บริสุทธิ์ (2542 :1-7) ได้กล่าวถึงกระบวนการแปลตามแนวทฤษฎีความหมายว่ามีหลักปฏิบัติที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

1) การจับความหมายจากต้นฉบับ เนื่องจากการแปลคือการถ่ายทอดความหมาย ดังนั้นกิจกรรมเบื้องต้นที่นักแปลจะต้องกระทำคือการเข้าใจความหมายที่มีอยู่ในต้นฉบับอย่างถ่องแท้ และไม่ใช่ว่าเพียงเข้าใจความหมายของคำศัพท์และโครงสร้างประโยคเท่านั้นแต่ต้องเข้าใจถึงความหมายแฝงภูมิหลัง อารมณ์ที่สอดแทรกเข้ามาในเรื่อง เพื่อจะได้สามารถจับความหมายที่แท้จริงออกมาได้

2) การใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิด เมื่อผู้แปลทำความเข้าใจกับต้นฉบับอย่างถ่องแท้แล้ว ก็จะต้องผ่านไปสู่กิจกรรมที่มีความสำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือการนำเอาความหมายทั้งหมดจากต้นฉบับมาถ่ายทอดให้เป็นอีกภาษาหนึ่งซึ่งนอกจากจะต้องรักษาความหมายเดิมไว้แล้วยังจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับจารีตของชาตินั้นๆ อย่างแท้จริง เช่น หากเป็นการแปลจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้แปลก็ต้องมีความชำนาญในการใช้ภาษาไทยพอสมควร ต้องรู้จักเลือกใช้คำอย่างเหมาะสม ต้องมีความละเอียดในการใช้โครงสร้างประโยค และต้องมีความประณีตพิถีพิถันในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกตามต้นฉบับได้อีกด้วย

เมื่อผู้แปลมีความเข้าใจหลักการสองส่วนที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว เมื่อจะลงมือแปลก็จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้งานแปลมีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด โดยปัญญา บริสุทธิ์ได้เสนอขั้นตอนในการแปลไว้ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนเตรียมตัวก่อนแปล

- อ่านเรื่องที่จะแปลคร่าวๆ โดยมุ่งจับประเด็นเรื่องราวที่อยู่ในข้อความและสังเกตลักษณะการใช้ภาษา เมื่ออ่านจบแล้วให้ตัดสินใจ 2 เรื่องคือ เรื่องแรกเนื้อหาของเรื่องต้นฉบับผู้แปลมีความคุ้นเคยหรือไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้หรือเปล่า ถ้าไม่ ผู้แปลควรปฏิเสธไม่ขอแปลและแนะนำให้ไปหานักแปลคนอื่นที่มีความเชี่ยวชาญ สิ่งนี้ถือเป็นจรรยาบรรณเบื้องต้นของนักแปล เรื่องที่สองคือพิจารณาภาษาของต้นฉบับว่าใช้ภาษาในระดับยากง่ายอย่างไร มีการใช้อารมณ์หรือความหมายแฝงอย่างไรบ้าง เพื่อผู้แปลจะได้พิจารณาว่าผู้แปลสามารถเขียนบทความในเรื่องนั้นๆออกมาเป็นภาษาของตนที่เป็นธรรมชาติและใช้ภาษาระดับเดียวกันได้หรือไม่

- ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่จะแปล เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับและทำให้ผู้แปลคุ้นเคยกับการใช้ภาษาเฉพาะด้าน

2) ขั้นตอนของการลงมือแปล

- การทำความเข้าใจต้นฉบับ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมายของ

ต้นฉบับทั้งในด้านความหมายแฝง ความละเอียดอ่อนของความหมายตลอดจนสำนวนภาษาในเชิงวาทศิลป์ควบคู่ไปกับความเข้าใจเนื้อหาซึ่งเป็นส่วนที่ผู้แปลจะต้องมีความรู้รอบตัวพอสมควร ความเข้าใจทั้งภาษาและเนื้อหานี้จะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจวิธีคิด จุดมุ่งหมาย ตลอดจนสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจตามที่ปรากฏในต้นฉบับได้ เพราะหากไม่เข้าใจหรือเข้าใจต้นฉบับไม่ถูกต้องสมบูรณ์แล้วก็จะส่งผลร้ายแรงต่อการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาในฉบับแปล

- การผละออกจากภาษาต้นฉบับคือ ขั้นตอนที่เกิดขึ้นระหว่างการทำความเข้าใจต้นฉบับกับการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาใหม่ เป็นกระบวนการแยกความหมายออกจากตัวภาษาเดิมเพื่อเตรียมที่จะถ่ายทอดความหมายนั้นเป็นภาษาใหม่

- การถ่ายทอดความหมายในอีกภาษาหนึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมการแปล ผู้แปลจะนำเอาความคิดของผู้อื่นมาถ่ายทอดเป็นภาษาใหม่โดยคงความหมายที่ผู้แต่งต้องการเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาใหม่เข้าใจสิ่งเดียวกันกับที่ผู้อ่านในภาษาเดิมเข้าใจ ผู้แปลจะต้องนึกอยู่เสมอว่าถ้าผู้แต่งต้นฉบับสามารถใช้ภาษาใหม่เป็นภาษาแม่ของเขาได้เขาจะเขียนข้อความนั้นออกมาอย่างไร ผู้แปลไม่ควรกลับไปดูต้นฉบับในระหว่างที่แปล แต่ให้แปลโดยเขียนออกมาจากความคิดที่อยู่ในความทรงจำหลังจากการผละออกจากภาษาต้นฉบับ สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้แปลสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด และเมื่อแปลจบหน่วยที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งอาจกำหนดเป็นบท หรือเป็นประเด็นของเรื่องก็ได้ ให้กลับมาตรวจสอบข้อบกพร่องอีกครั้ง

- การตรวจสอบในขั้นสุดท้าย การตรวจสอบขั้นสุดท้ายนี้ควรกระทำหลังจากที่ได้ทอดเวลาไว้ระยะหนึ่งหลังจากแปลเสร็จแล้ว ซึ่งการทอดระยะเวลาไม่ควรเกิน 1 สัปดาห์ เพราะหากนานกว่านี้อาจจะทำให้ผู้แปลลืมเนื้อหาสาระต่างๆไปของต้นฉบับได้ การตรวจสอบขั้นสุดท้ายนี้มิใช่การตรวจสอบความถูกต้องของบทแปล แต่เป็นการตรวจสอบการสื่อความหมายของภาษาในฉบับแปลว่าสามารถสื่อความได้เข้าใจและเป็นธรรมชาติหรือไม่ หากส่วนใดของบทแปลยังคงอ่านยาก หรือทำให้เกิดความหมายขัดแย้งกันเองแล้วก็สมควรจะแก้ไขให้เสร็จสิ้นทั้งหมดในขั้นตอนนี้

ไนดา (Nida, 1964 : 2) ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแปลว่า การแปลนั้นเป็นศาสตร์ที่สามารถศึกษาได้ วิเคราะห์ได้ และนำมาประกอบกันเข้าเป็นทฤษฎีที่สามารถเรียนรู้ได้ และมีกระบวนการอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้แปลต้องวิเคราะห์ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล โดยวิเคราะห์ถึงโครงสร้างทางด้านไวยากรณ์ของทั้งสองภาษา ความหมายต่างๆ รวมทั้งความหมายที่นอกเหนือไปจากความหมายหลัก เช่น ความหมายทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความนิยมในการใช้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของข้อความที่จะแปลได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับในด้านความหมาย และเลือกใช้ภาษาที่สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

ขั้นที่ 3 เลือกคำแปลให้เหมาะสมและเท่าเทียมกับต้นฉบับด้วยขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ แยกสารออกเป็นหน่วยความหมายพื้นฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด จากนั้นจึงจัดกลาภาษาฉบับแปลให้สละสลวย

แนวคิดเกี่ยวกับการแปลทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นการให้ความเห็นเกี่ยวกับการแปลแบบทั่วไป ไม่ได้เจาะจงด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งพบว่าความเห็นของนักวิชาการไทยและต่างประเทศคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการให้ความหมาย การแบ่งประเภท หรือขั้นตอนในการแปล ในหัวข้อต่อไปจะเป็นการกล่าวถึงการแปลอย่างเจาะจงมากขึ้นคือ การแปลงานวรรณกรรม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะเด่นของการแปลงานวรรณกรรมรวมถึงกลวิธีการแปลที่จะช่วยทำให้ผู้แปลบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารตามจุดมุ่งหมายได้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแปลงานวรรณกรรม

การแปลวรรณกรรมนั้นแตกต่างจากการเขียนหรือการแต่งหนังสือ เพราะการแต่งหนังสือ ผู้แต่งหรือผู้เขียนใช้สำนวนภาษาของตนเองเขียนเล่าเรื่องราว เรียบเรียงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียนสละสลวยและถูกต้องตามระเบียบวิธีการแต่งวรรณกรรมแต่ละชนิด ส่วนการแปลนั้น ผู้แปลจะเป็นผู้เขียนเล่าเรื่องราวที่ผู้แต่งต้องการจะนำเสนอด้วยสำนวนและการนำเสนอแบบของผู้แต่ง แต่ใช้ภาษาของผู้แปล ดังนั้นการแปลงานวรรณกรรมจึงต้องอาศัยความละเอียดอ่อนอย่างมาก นักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดในการแปลงานวรรณกรรมไว้ดังนี้

หอมหวล ชื่นจิตร (2527:25-27) กล่าวถึงขั้นตอนการแปลนวนิยายและเรื่องสั้น ไว้ซึ่งพอจะสรุปใจความสำคัญได้ ดังนี้

ขั้นตอนแรก ผู้แปลจะต้องเลือกเรื่องที่จะแปลให้ได้เสียก่อน โดยหลักเกณฑ์ในการเลือกเรื่องที่จะมาแปลนั้นมีด้วยกัน 3 วิธีคือ เลือกเรื่องที่ตนเองชอบ เลือกเรื่องตามที่สำนักพิมพ์ต้องการ เนื่องจากเรื่องเหล่านี้จะเป็นที่ต้องการของตลาด และวิธีสุดท้ายคือ การเลือกเรื่องที่มีลีลาตรงกับ ความถนัดและบุคลิกของผู้แปล

ขั้นตอนที่สอง เมื่อเลือกเรื่องที่จะนำมาแปลได้แล้วผู้แปลจะต้องนำเรื่องนั้นมาศึกษาและวิเคราะห์ โดยศึกษาในองค์ประกอบทุกด้านของหนังสือเล่มนั้น กล่าวคือ ศึกษาผู้เขียนเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความคิดในต้นฉบับที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อออกมาได้อย่างครบถ้วน ศึกษาวิเคราะห์

ตัวละครในเรื่องเพื่อให้รู้จักอุปนิสัยตัวละครและจะทำให้สามารถหาคำพูดมาบรรยายการกระทำของตัวละครได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดศึกษาข้อมูลต่างๆ อาทิ ภูมิหลัง และพื้นฉาก(Background) ของเรื่อง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมจากต้นฉบับมาเป็นฉบับแปลได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์ภาษาและกำหนดคำเทียบ นักแปลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญทั้งภาษาดั้งเดิมและภาษาฉบับแปล ผู้แปลงานวรรณกรรมต้องเข้าใจความหมายอันแยบยลแฝงเร้นของคำศัพท์ คำนวน โวหาร รวมทั้งผลตอบสนองทางอารมณ์อันเป็นอรรถรสของข้อความ เพื่อที่จะได้สามารถกำหนดคำเทียบหรือคำที่มีความหมายทัดเทียมกันระหว่างสองภาษาได้ แต่ในการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งนั้นเป็นเรื่องยากที่จะสามารถหาคำเทียบเท่ากันได้อย่างเต็มที่ แม้อันภาษาเดียวกันเองก็ยังคงหาคำเทียบที่สมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้แปลที่จะต้องพิจารณาหาคำเทียบที่ใกล้เคียงที่สุดมาใช้ และหากจำเป็นก็อาจจะต้องเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลง “รหัส” จากภาษาเดิมให้กลายเป็น “สาร” ที่เป็นที่เข้าใจในภาษาฉบับแปลให้ได้ ในการกำหนดคำเทียบที่เหมาะสม ผู้แปลยังต้องคำนึงถึงลักษณะอื่นๆอีก คือ ลักษณะลีลาการเขียน สัมผัส เสียง บุคลิกของตัวละคร และลักษณะทางสังคมวิทยาของภาษา เพื่อให้ได้มาซึ่งภาษาเป้าหมายที่มีความเหมาะสมทั้งความหมาย กาละ และเทศะ นั่นเอง

นอกจากขั้นตอนการแปลงานเรื่องสั้นและนวนิยายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว หอมหวล ชื่นจิตรยังได้ให้ข้อสังเกตพิเศษในการแปลนวนิยายสืบสวนและนวนิยายระทึกขวัญไว้อีกด้วย คือ

1) แปลคำบรรยายเรื่องให้กระชับ กล่าวคือ ตามปกติแล้วเรื่องประเภทนี้มักจะมีการดำเนินเรื่องไว ตื่นเต้น ผู้แปลจึงจำเป็นต้องรักษาลีลาไว้ให้ได้โดยการเลือกใช้คำสั้น กระชับ รักษาอารมณ์ให้เหมือนต้นฉบับไว้

2) แปลบทสนทนาให้มีรสชาติ โดยบทสนทนาในนวนิยายแนวนี้มักจะเข้มข้น มีการชิงไหวชิงพริบและมีไม่น้อยที่หยาบคาย คำที่เลือกใช้ในบทสนทนาจึงจะต้องแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร ตลอดจนอากัปกริยาเพื่อที่จะให้ได้อรรถรส สิ่งที่ควรคำนึงในการเลือกหาคำเทียบในบทสนทนา ก็คือ การเลือกใช้สรรพนามและการใช้ศัพท์สแลง

3) แปลภาษาไม่สุภาพ เนื่องจากตัวละครในนวนิยายโศกโศนระทึกขวัญมักจะเป็นบุคคลในแวดวงอาชญากร ซึ่งภาษาที่ใช้มักตรงไปตรงมา เต็มไปด้วยคำสบถ และหลายครั้งก็เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ แต่เมื่อจะแปลมาเป็นภาษาไทยผู้แปลก็ไม่ควรที่จะแปลโดยใช้คำเทียบที่ทำเทียบกับต้นฉบับเสียทีเดียวเพราะสังคมไทยยังไม่นิยมจะสื่อสารเรื่องเหล่านี้ออกมาอย่างเปิดเผย ผู้แปลอาจจะใช้วิธีหลีกเลี่ยงโดยกำหนดคำเทียบให้ตรงไปตรงมาน้อยกว่าต้นฉบับ หรือเลี่ยงไปใช้คำย่อ คำที่เขียนไม่

ครบคำ แต่ในปัจจุบันนักแปลรุ่นใหม่มักเลือกใช้วิธีแปลโดยใช้คำค่า หรือสบทในภาษาไทยให้เทียบเคียงกับต้นฉบับเลย เนื่องจากเห็นว่าทำให้ได้รสชาติเท่าเทียมกับในต้นฉบับ

4) แปลเหตุการณ์ระทึกขวัญ นวนิยายประเภทนี้แทบทุกเรื่องจะมีเหตุการณ์เขย่าขวัญให้ผู้อ่านรู้สึกตื่นเต้นไปกับเรื่อง ผู้แปลต้องพยายามแปลโดยรักษารสชาติของเหตุการณ์เหล่านี้ไว้ให้ได้

5) แปลบทตลก นวนิยายประเภทนี้มักมีบทตลก หรือมีตัวละครที่บุคลิกที่น่าขบขัน บทตลกล้อเลียนเป็นเรื่องหนึ่งที่มีสร้างปัญหาให้กับนักแปลเพราะบทตลกมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือการเล่นภาษา เล่นคำ (pun) และเป็นสิ่งที่นักภาษาศาสตร์บางคนให้ความเห็นว่า “แปลไม่ได้” จึงจำเป็นต้องใช้วิธีอื่นในการแปลสิ่งเหล่านี้ให้เป็นที่เข้าใจของผู้อ่านฉบับ

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2539:313-322) ให้คำนิยามของวรรณกรรมแปลว่า เป็นงานเขียนที่ผู้เขียนนำเรื่องราวจากภาษาหนึ่งมาถ่ายทอดเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยรักษาเนื้อเรื่อง หรือใจความให้ใกล้เคียงกับภาษาเดิมมากที่สุด

สำหรับการแปลวรรณกรรมสายทิพย์ เห็นว่ามีวิธีการ 3 วิธี คือ

1) แปลตรงตัวตามต้นฉบับ เป็นการแปลโดยถอดความตามตัวอักษร คือ แปลโดยเอาเนื้อหา (contents) มาทั้งหมดหรือเกือบหมด มีอยู่ 2 ระดับคือ แปลมาโดยตรงและคัดแปลจากเรื่องเดิม

2) แปลและเรียบเรียง เป็นการแปลโดยรักษาเนื้อหาส่วนใหญ่ หรือใจความสำคัญของต้นฉบับซึ่งเป็นโครงเรื่องละเอียดไว้ แล้วเสริมแต่งข้อความบางตอนเข้าไป เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และรสนิยมของผู้แปลและผู้อ่านวรรณกรรมแปล วรรณกรรมแปลประเภทนี้ จะมีข้อดีในด้านการให้รสชาติแก่ผู้อ่าน แต่ก็มีข้อเสียตรงที่ไม่ตรงกับอุดมคติ หรือหลักการแปลที่ดี ที่มุ่งให้ผู้แปลใช้ภาษาถ่ายทอดเนื้อความให้ตรงตามต้นฉบับ ห้ามตัดหรือต่อเติมเสริมความใดๆทั้งสิ้น

3) แปลเอาความ เป็นการแปลโดยรักษาแต่เนื้อหาไว้สำคัญ หรือเอาแต่โครงเรื่องมา ผู้แปลอาจจัดลำดับเนื้อเรื่องใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบางตอนเสียใหม่ได้ตามความเหมาะสม เช่น เรื่องไฟแดง ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อาจได้เค้าโครงเรื่องมาจาก คอนคามิลโล ของโจวานนี กูร์ซี เป็นต้น

กรมวิชาการ (2540:62-84) ได้กล่าวถึงการแปลวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีว่า หนังสือบันเทิงคดี คืองานเขียนที่ให้การตอบสนองทางอารมณ์(ความรู้สึก) มีหลายรูปแบบ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร กวีนิพนธ์ สิ่งสำคัญในงานแปล คือผู้แปลต้องสามารถถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้รับรสชาติทางอารมณ์เท่ากับต้นฉบับเดิม

การแปลวรรณกรรมนั้นกรมวิชาการเห็นว่า มีขั้นตอนทางทฤษฎีในการแปล คือ

- 1) อ่านเอาเรื่อง
- 2) ศึกษาข้อมูลภูมิหลังของผู้เขียนและเรื่องราว เช่น ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ
- 3) อ่านข้อความและวิเคราะห์ภาษา โดยดูทั้งลีลา ภาษา สีสัน ตัวละคร และฉาก เมื่อผู้แปลสามารถวิเคราะห์ได้แล้ว ก็สามารถที่จะถ่ายทอดเรื่องราว รักษาลีลา และอารมณ์เหมือนต้นฉบับเดิมได้

- 4) ทดสอบงานแปล แล้วแก้ไขปรับปรุง การทดสอบการแปลอาจใช้วิธีอ่านคั้งๆ ให้ตนเอง ฟัง หรืออ่านให้เพื่อนฟัง ซึ่งอาจจะทำให้ได้ยินภาษาที่แปลกหู สำหรับเนื้อเรื่องให้ดูความเป็นเหตุเป็นผลกัน หากเห็นว่าไม่เป็นเหตุเป็นผลกัน ก็จะต้องย้อนกลับไปพิจารณาต้นฉบับ

นอกจากขั้นตอนต่างๆที่กล่าวมาแล้ว การจะทำให้งานแปลเป็นงานที่มีคุณภาพและใช้ภาษาได้อย่างสละสลวยนั้นต้องคำนึงถึงการกำหนดคำเทียบหรือความหมายของคำศัพท์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับระดับวัฒนธรรมของคนกลุ่มนั้น โดยลักษณะความหมายของคำศัพท์ที่ผู้แปลพึงระมัดระวัง มีดังต่อไปนี้

- 1) ความหมายตรงตัว เป็นความหมายที่คนส่วนใหญ่ใช้กัน
- 2) ความหมายแฝง เป็นความหมายที่สื่ออารมณ์ ซึ่งพัฒนามาจากความหมายตรงตัว การที่ผู้แปลจะทราบความหมายแฝง ผู้แปลจะต้องเป็นคนในสังคมนั้นด้วย
- 3) ความเปรียบเทียบ ผู้แปลจะต้องรู้ว่าคำแต่ละคำนั้นใช้ในความหมายใด เพราะบางครั้งก็เป็นการเล่นสำนวนเปรียบเทียบหรือบางครั้งก็ต้องการเล่นคำ ดังนั้นผู้แปลจึงต้องรู้ว่าผู้เขียนเขียนด้วยเจตนาใด

การแปลงานวรรณกรรมนั้นสามารถใช้วิธีการแปลได้หลายวิธี ผู้แปลอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการแปลตลอดทั้งเล่มหรืออาจใช้วิธีใดๆผสมกันในการแปลก็ได้ ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้แปลและประเภทของหนังสือที่จะแปล โดยวิธีการแปลที่นิยมใช้ในการแปลหนังสือประเภทความเรียง(ร้อยแก้ว) มีดังนี้

- 1) แปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ เป็นการแปลที่รักษาเนื้อความเดิมไว้ให้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุดและที่สำคัญคือยังต้องสามารถอ่านเป็นภาษาไทยได้รู้เรื่องอีกด้วย การแปลวิธีนี้เหมาะกับการแปลสารคดีที่เป็นตำราทางวิชาการ เช่น ตำราแพทย์ ตำราวิทยาศาสตร์ บทแสดงข้อคิดเห็นอย่างคมคายและเป็นประโยชน์ ก็น่าจะใช้วิธีนี้แปลเพื่อรักษาอรรถรสเดิมไว้เช่นกัน
- 2) แปลโดยตัดทอนผลความออกตามที่พิจารณาเห็นสมควร แต่การแปลวิธีนี้ผู้แปลจะต้องพยายามรักษาเนื้อความ ถ้อยคำสำนวนเดิมไว้ให้มากที่สุด การตัดทอนจะกระทำได้เฉพาะส่วนที่เป็นผลความไม่ใช่เนื้อหาสำคัญ
- 3) แปลอย่างเรียบเรียง คือ ไม่ใช้วิธีการแปลชนิดคำต่อคำหรือประโยคต่อประโยคเรียงลำดับกันไปตามต้นฉบับ แต่เป็นการอ่านแต่ละย่อหน้าให้จบเสียก่อนจึงเก็บเนื้อความมาเรียบเรียงใหม่ตามเค้าเดิม เพื่อให้ภาษาแปลมีความกะทัดรัด ฟังง่ายขึ้น
- 4) แปลอย่างอิสระ คือ การใช้วิธีแปลอย่างเรียบเรียง (ในข้อ 3) แต่ก็อาจตัดทอนเนื้อความที่เห็นว่าไม่สำคัญออก เพื่อให้เรื่องไม่เยิ่นเย้อ หรืออาจมีการเพิ่มเติมบ้างตามสมควรเพื่อให้ชัดเจนขึ้น หรือไพเราะกินใจผู้อ่าน วิธีการแปลอย่างอิสระนี้เป็นวิธีที่นักแปล นวนิยาย และเรื่องสั้น หรือสารคดีฉบับบันเทิงคดีรุ่นเก่าเมื่อ 50-60 ปีมาแล้วนิยมใช้
- 5) แปลเก็บเอาแต่ใจความสำคัญ เป็นการเล่าเรื่องย่อๆด้วยสำนวนง่ายๆ อาจทำทั้งเล่มเป็นแบบหนังสืออ่านง่าย (simplified edition) ที่มีต้นเรื่องเป็นวรรณกรรมเรื่องยาวระดับสูง อ่านยาก เพราะใช้คำสูงๆหรือคำโบราณ เช่น วรรณกรรมคลาสสิกของต่างชาติ
- 6) แปลเก็บความย่อๆ เฉพาะตอนที่เห็นว่าผู้อ่านไม่จำเป็นต้องรู้รายละเอียดก็ได้ เพียงให้ทราบเนื้อเรื่องติดต่อกันกับตอนที่ผู้แปลเห็นว่าสำคัญและแปลไว้อย่างละเอียด การแปลแบบนี้จึงมีทั้งความพิสดารและความย่ออยู่ในเรื่องเดียวกัน

วินิตา ดิถียนต์ (2540:92-93) ได้กล่าวถึงหลักการแปลนวนิยายและเรื่องสั้นว่า การแปลนวนิยายและเรื่องสั้นนั้นสามารถจะใช้การแปลแบบตรงตัวหรือการแปลโดยละเอียดได้เหมือนกัน แต่การแปลตรงตัวนั้นไม่ได้หมายความว่าถึงการแปลแบบคำต่อคำ เนื่องจากการแปลเช่นนั้นจะไม่ทำให้ได้รสอะไรเลย และเป็นภาษาที่ไม่ถูกต้องด้วย เพราะแต่ละภาษาย่อมมีรูปแบบ ไวยากรณ์และความหมายแตกต่างกัน การแปลคำต่อคำจึงเปรียบเสมือนการแปลแบบกำปั้นทุบดินนั่นเอง

การแปลนวนิยายและเรื่องสั้นจะต้องเริ่มจากการอ่านหนังสือที่เป็นต้นฉบับและใช้จินตนาการไปว่าหากนักประพันธ์คนนั้นเป็นคนไทยจะเขียนเรื่องตอนนี้ด้วยภาษาไทยว่าอย่างไร จินตนาการเช่นนี้เอง ที่จะทำให้ผู้แปลสามารถถ่ายทอดสำนวนโวหารของนักประพันธ์ผู้นั้นออกมาได้อย่างใกล้เคียงที่สุด และยังสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาไทยที่คนอ่านอ่านแล้วเข้าใจ นอกจากนั้น

ผู้แปลจะต้องสามารถทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นเรื่องแต่งที่ใช้ชื่อตัวละคร ฉาก และเหตุการณ์เป็นเรื่องตะวันตก หรือเรื่องของชาติอื่น เพราะว่าสำนวนภาษาที่ใช้จะต้องไม่ขัดหูคนไทย และในขณะเดียวกันก็ต้องถอดเนื้อหาของต้นฉบับเดิมออกมาอย่างใกล้เคียงพอที่คนอ่านจะมองเห็นลีลาเฉพาะตัวของนักประพันธ์ผู้นั้นด้วย ซึ่งการจะทำเช่นนี้ได้ผู้แปลจะต้องอ่านนวนิยายของนักประพันธ์ผู้นั้นหลายๆเรื่องก่อน เพื่อที่จะได้สามารถจับ “ลีลา หรือสำนวนโวหารเฉพาะตัว” ของนักประพันธ์ผู้นั้นได้

ศิลปะการแปลนวนิยายข้อสุดท้ายที่วินิตา ดิถียนต์ได้กล่าวถึงคือ ในการแปลนวนิยายนั้น หากตอนใดในต้นฉบับเป็นบทร้อยกรองแล้วผู้แปลควรที่จะแปลบทร้อยกรองนั้นมาเป็นบทร้อยกรองภาษาไทย เพื่อให้ได้รสของภาษาและบรรยากาศที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นนักแปลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางภาษาไทยไม่น้อยไปกว่าความรู้ภาษาต่างประเทศ นักแปลที่มีความรู้ทางภาษาไทยและการแต่งคำประพันธ์ในระดับดีจะสามารถแปลโคลงภาษาอังกฤษเป็นบทร้อยกรองไทยได้โดยไม่ต้องเหน็ดเหนื่อย

บุญญรัตน์ บุญญาธิฐาน (2543:4-5) เสนอว่า การแปลงานวรรณกรรมคือ การแปลนวนิยายประเภทต่างๆ และคำว่า “นวนิยาย” นั้นก็หมายถึงเรื่องเล่าซึ่งมีหลายรูปแบบตั้งแต่นวนิยายรัก นวนิยายบู๊ อาชญนวนิยายและอื่นๆ การแปลนวนิยายนั้นสามารถแบ่งได้ 2 ระดับ ระดับหนึ่งคือการแปลในลักษณะของวรรณกรรม และอีกระดับคือการแปลในลักษณะของบันเทิงคดี โดยการแปลในลักษณะของบันเทิงคดีนั้นมีหลักสำคัญ คือ ผู้แปลจะต้องรู้จักการเล่นสำนวน รู้จักนำคำสามัญที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันมาใช้ รู้จักที่จะเชื่อมประสานประโยคให้มีความต่อเนื่อง และสื่อความหมายจากนักประพันธ์ไปถึงผู้อ่านได้อย่างไม่ติดขัด ส่วนงานประเภทวรรณกรรมแตกต่างจากงานบันเทิงคดีตรงที่การใช้สำนวนภาษาที่มีพรรณนาโวหารมากกว่า และมักเป็นงานที่เมื่ออ่านจบแล้วจะสามารถก่อให้เกิดความคิดต่างๆที่แยกแขนงออกไปหลากหลายหรือชี้ให้เห็นสังขรณ์ของชีวิต งานที่จัดเป็นงานวรรณกรรมมักเกิดจากนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงแห่งยุคสมัย เช่น เซกสเปียร์ วอลแตร์ ตอลสตอย การแปลงานในลักษณะวรรณกรรมผู้แปลจะต้องมีความระมัดระวังด้านการเลือกใช้ภาษา โดยภาษาที่เลือกใช้จะต้องสามารถสื่อสารสิ่งที่นักประพันธ์ประสงค์จะบอกแก่ผู้อ่านได้อย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนที่สุด ไม่ควรเสริมแต่งข้อความเอาเองโดยใช้ความคิดที่ว่านักประพันธ์ “น่าจะ” เขียนอย่างนี้มากกว่า ความซื่อตรงและพิถีพิถันในการใช้ภาษาเป็นหลักสำคัญในการแปลงานในลักษณะวรรณกรรม

ลิตธา พินิจภูวดล (2543:82) กล่าวว่า วรรณกรรม หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ไม่ว่าจะใช้วิธีร้อยแก้วหรือ ร้อยกรอง ไม่ว่าจะเป็ผลงานของกวีโบราณหรือปัจจุบัน ซึ่งคงจะรวมถึงสิ่งที่เราเรียกว่า “วรรณคดี” ด้วย ตามปกคิวรรณกรรมเป็งานเขียนที่จัดไว้ในประเภท “บันเทิงคดี” และงานประเภทนี้ผู้อ่านมักจะมุ่งหวังที่จะได้รับความบันเทิงเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่ การที่จะมุ่งค้นหาความรู้ ข้อมูลนั้นเป็วัตถุประสงค้รอง สิ่งสำคัญที่สุดในการแปลวรรณกรรมคือการรักษาความหมายเดิมไว้ให้ครบถ้วนถูกต้องไม่เปลี่ยนเป็ตรงกันข้าม และรักษารสของความหมายเดิมไว้ให้ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การแปลวรรณกรรมถือเป็งานสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นจากความอดุสาหะของผู้แปลโดยแท้จริง เนื่องจากงานวรรณกรรมมุ่งเน้นที่จะสร้างอารมณ์ความรู้สึกต่างๆไม่ว่าจะเป็น รัก เศร้า สนุกสนาน ให้กับผู้อ่านเป็หลัก ดังนั้นนอกจากผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมายแล้วยังต้องใช้จินตนาการถ่ายทอดรสของวรรณกรรมให้ครบถ้วนและยังต้องใช้ภาษาที่สละสลวยทัดเทียมกับต้นฉบับอีกด้วย ส่วนการจะเลือกใช้วิธีการแปลรูปแบบใดก็ขึ้นกับวิจารณ์ญาณของผู้แปลว่าวิธีใดจะเหมาะสมกับวรรณกรรมเรื่องนั้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับบทแปล

เนื่องจากโครงสร้างไวยากรณ์ของแต่ละภาษานั้นมีความแตกต่างกัน ทำให้การนำภาษาหนึ่งมาถ่ายทอดความหมายของข้อความอีกภาษาหนึ่งไม่อาจทำได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้จำเป็นต้องมีการปรับบทแปลบ้างเพื่อให้สามารถสื่อความหมายกับผู้อ่านฉบับแปลได้เข้าใจมากขึ้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการปรับบทดังต่อไปนี้

เชวง จันทรเขตต์ (2528:167) ได้กล่าวถึง การปรับบทว่าเป็นหนึ่งในกระบวนการแปล โดยได้กล่าวถึงขั้นตอนการแปลว่ามี 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาและวิเคราะห์ต้นฉบับ ดีความและถอดรหัสสารถ่ายทอดเป็ภาษาฉบับแปล การปรับแต่งฉบับแปล และการทดสอบฉบับแปล เชวงกล่าวว่าทฤษฎีการสื่อสารที่ให้ผลสนองตอบดีที่สุดคือการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่มีขอบเขตประสพการณ์เหมือนกัน ได้แก่ ทักษะหรือความสามารถในการใช้ภาษา ทักษะคติ ความรู้ ระบบของสังคม และวัฒนธรรม แต่ในทางปฏิบัติขอบข่ายของประสพการณ์ของบุคคลหนึ่งจะไม่เหมือนกับของบุคคลหนึ่งแม้จะอยู่ในสังคมเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน

ด้วยเหตุนี้ การสื่อสารที่ให้ผลตอบสนองร่อยเป๋อร์เช่นต์ในทางปฏิบัติจึงไม่ปรากฏ ดังนั้นสารที่เขียนขึ้นเพื่อสื่อความหมายกับผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกันเมื่อต้องใช้สื่อความหมายกับผู้รับสารในอีกสังคมหนึ่งที่มีวัฒนธรรมต่างกันจึงจำเป็นที่ผู้แปลควรจะได้มีการปรับแต่งฉบับแปลให้เหมาะสมกับขอบเขตประสบการณ์ของผู้รับสาร การปรับแต่งนั้นมีได้หมายความว่าถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขฉบับแปลให้มีจุดมุ่งหมาย ความหมาย น่าเสียด ท่วงทำนองลีลา หรือลักษณะเฉพาะบางประการผิดไปจากต้นฉบับ แต่เป็นการปรับแต่งที่อยู่ในขอบเขตจำกัด เพื่อให้ผู้รับสารฉบับแปลสามารถรับสารได้โดยให้ผลตอบสนองเหมือน หรือใกล้เคียงกับผู้รับสารของต้นฉบับเดิม

การปรับแต่งฉบับแปลแยกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับคำ หมายถึง การปรับแต่งคำ ส่วนนวนโวหาร และระดับ โครงสร้าง หมายถึง การปรับทั้งโครงสร้างของคำ ประโยค หรือกลุ่มประโยค

สัญญาวิ สายบัว (2540 : 63-78) กล่าวถึงการปรับบทแปลว่า เป็นการนำเอาภาษาอีกภาษาหนึ่งมาสื่อความหมายทั้งมวลของต้นฉบับ เพื่อให้บทแปลสามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด เพราะปัญหาที่มักเกิดกับผู้แปลคือ การพยายามรักษาความหมายไว้อย่างครบถ้วน จนทำให้งานแปลขาดความสละสลวยและไม่เป็นธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อให้บทแปลสามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุดและอ่านเข้าใจง่ายขึ้น จะต้องมีการนำวิธีการปรับบทมาใช้ในการแปล โดยสามารถทำได้ 2 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 การปรับบทระดับคำ จำเป็นเมื่อคำหรือ ส่วนวนในต้นฉบับซึ่งมีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งใด สิ่งหนึ่งไม่มีคำ หรือส่วนวนที่อ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันในภาษาฉบับแปล การปรับบทระดับคำสามารถทำได้ 5 วิธีด้วยกันคือ

- การเติมคำอธิบาย
- การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ
- การใช้คำที่อ้างอิงถึงความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำที่อ้างอิงถึงสิ่งที่เฉพาะกว่า
- การเติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ
- การตัดคำหรือส่วนวนทิ้งไป

ระดับที่ 2 การปรับบทระดับโครงสร้างของภาษา การปรับในระดับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ลักษณะภาษาที่ใช้ในบทแปลเหมาะสมกับบริบท และมีลักษณะไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล การปรับบทระดับโครงสร้างทำได้ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเสียง หรือที่เรียกว่า การทับศัพท์ ระดับโครงสร้างของคำ เป็นการปรับคุณสมบัติของคำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ของต้นฉบับให้เหมาะสมกับไวยากรณ์ในฉบับแปล ระดับประโยค จะกระทำเมื่อโครงสร้างของประโยคในต้นฉบับไม่เป็นที่คุ้นเคยในหมู่ผู้อ่านงานแปล และการปรับระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับ การปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในวลีหรือประโยค การเปลี่ยนจากวลีเป็นประโยคหรือประโยคเป็นวลี การปรับการ

ใช้ปฏิเสธ การปรับรูปกรรตุจากและกรรมวาทของกริยาในประโยค และการเพิ่มและละคำในประโยค การปรับระดับสุดท้ายคือระดับที่สูงกว่าประโยค หมายถึง การปรับหน่วยของภาษาที่ประกอบด้วยประโยคตั้งแต่ 2 ประโยค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับการเรียงลำดับวิธีคิดให้สามารถถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับได้ชัดเจนมากขึ้น

นิตา (Nida, 1964:226) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการปรับบทแปล (Technique of Adjustment) ว่า แม้ผู้แปลจะพยายามถ่ายทอดความหมายได้ใกล้เคียงโดยอาศัยขั้นตอนตามกระบวนการแปลแล้วก็ตาม ก็ยังไม่อาจถ่ายทอดความหมายได้เต็มที่ เพราะฉะนั้นผู้แปลจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ เพื่อรักษาความหมายไว้ และปรับรูปแบบตามความเหมาะสม ซึ่งได้แก่ การเพิ่มหรือเติมคำ (addition) การลดหรือละคำ (subtraction) การเปลี่ยนหรือย้ายคำ (alteration) และจะทำเมื่อมีเงื่อนไข 2 ประการคือ การเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์จากภาษาต้นฉบับเป็นโครงสร้างใหม่ในภาษาเป้าหมายและการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันในสองภาษาโดยจะต้องระวังในเรื่องการคงไว้ซึ่งท่วงทำนองการเขียนของภาษาต้นฉบับและต้องสามารถถ่ายทอดความหมายได้เท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับด้วย

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าการปรับบทต้องไม่ทำให้ความหมายของภาษาในต้นฉบับมีความหมายเปลี่ยนไปหรือไม่มีความหมาย เพราะในบทแปลจะต้องสามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถสร้างผลตอบสนองในตัวผู้อ่านงานแปลได้ใกล้เคียงกับปฏิกิริยาของผู้อ่านต้นฉบับ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการแปลภาษาิตำนวนและคำเปรียบเทียบ

สำนวนโวหารเป็นส่วนสำคัญในการแปลหนังสือโดยเฉพาะอย่างยิ่งแปลนวนิยาย หลายครั้งที่สำนวนสร้างปัญหาให้กับผู้แปลอันเนื่องมาจากความไม่รู้ว่าเป็นสำนวน หรือรู้ว่าเป็นสำนวนแต่ไม่สามารถแปลออกมาให้สละสลวยเป็นที่เข้าใจได้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแปลสำนวนและคำเปรียบเทียบไว้ดังนี้

วินิตา ดิถียนต์ (2531:92 -105) ได้กล่าวถึงแนวทางในการแปลสำนวนและคำเปรียบเทียบให้ถูกต้องและเหมาะสมว่ามีวิธีปฏิบัติด้วยกัน 3 แนวทางคือ

1) เรียนรู้วัฒนธรรม ศาสนา ความเป็นอยู่ของผู้คนเจ้าของภาษาให้มากที่สุด โดยวิธีนี้นั้น จะช่วยให้ผู้แปลมีความเข้าใจสำนวนและสามารถเลือกหาคำเทียบเคียงได้อย่างเหมาะสม

2) เรียนรู้ด้วยวิธีอ่านหนังสือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การอ่านหนังสือก็ไม่ต้องจำกัดว่าอ่านแต่หนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศก็ควรอ่าน โดยเริ่มอ่านจากง่ายไปหายาก และควรอ่านหนังสือประเภทรวบรวมสำนวนและคำเปรียบเทียบต่างๆด้วยเพื่อที่จะได้มีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ที่เป็นสำนวนมากขึ้น เมื่อพบคำเหล่านั้นอีกจะได้ทราบทันทีว่าเป็นสำนวน และได้แปลได้อย่างถูกต้อง

3) คูภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ไม่มีบทพากย์ภาษาไทย จะทำให้เข้าใจสำนวนได้ง่ายกว่าอ่านหนังสือ เพราะเห็นภาพประกอบด้วย

ดังนั้นในความเห็นของวินิตา ดิถียนต์ การจะแปลสำนวนและคำเปรียบเทียบให้ถูกต้อง สละสลวยนั้นจะต้องอาศัยการมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของคนชาตินั้น เนื่องจากสำนวนไม่ได้เกิดจากรากของภาษา แต่เกิดจากวัฒนธรรม ค่านิยม ชีวิตความเป็นอยู่และศาสตร์สาขาต่างๆ การทำความเข้าใจสำนวนจึงเป็นเรื่องยากสำหรับคนที่ไม่ใช่ชนชาตินั้น การหาความรู้เหล่านี้ก็จะมาจากการอ่านและ ศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆให้มากขึ้นเอง

สัญญาวิ สายบัว (2542 :97-101) ได้เสนอว่า วิธีการแปลอุปมาโวหารและสุภาษิตต่างๆ มีด้วยกัน 4 แบบ การจะเลือกใช้ก็ขึ้นอยู่กับว่าแบบใดจะสื่อความหมายของต้นฉบับได้ดีที่สุด

- แปลแบบตรงตัว คือการใช้คำที่มีความหมายอ้างอิงที่ตรงกับที่ใช้ในต้นฉบับ วิธีนี้ใช้ในกรณีที่คำและความหมายที่ใช้ในการอุปมาอุปมัยเป็นที่รู้จักดีในภาษาของฉบับแปล
- แปลแบบตีความ เป็นการตีความหมายเปรียบเทียบนั้นออกมาแล้วนำความหมายนั้นถ่ายทอดเป็นฉบับแปล วิธีนี้จะใช้ในกรณีที่คำและสำนวนที่ใช้เปรียบเทียบในต้นฉบับเป็นสิ่งที่คนในภาษาฉบับแปลไม่เข้าใจ
- การแปลตรงตัวประกอบการตีความ วิธีนี้เป็นการนำเอาคำหรือสำนวนเดิมในต้นฉบับมาใช้ในฉบับแปลและตีความหมายให้ด้วย
- การแปลด้วยโวหารเทียบเคียง เป็นการแปลโดยตีความหมายของอุปมาโวหารในต้นฉบับ และสร้างสำนวนหรือหาคำอุปมาในภาษาฉบับแปลที่ใช้แทนความหมายเดียวกันมาใช้ วิธีนี้ควรใช้เมื่อ ถ่ายทอดโวหารเดิมแบบตรงตัวแล้วไม่สื่อความหมาย และถ่ายทอดด้วยวิธีตีความแล้วทำให้รสรสชาติและบรรยากาศของต้นฉบับเสียไป การแปลด้วยโวหารเทียบเคียงนี้จะทำได้เมื่อ โวหารที่นำมาเทียบเคียงนั้นมีความเท่าเทียมกันในด้านความหมาย บรรยากาศ รสรสชาติ และที่สำคัญที่สุดคือผู้อ่านต้องอ่านเข้าใจจึงจะนำมาเทียบเคียงได้

ลิตธา พินิจภูวดล (2543:149-156) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษิตและสำนวนโวหารนั้นเปรียบเสมือน อนุกรมประดับข้อเขียนที่งดงามในทุกภาษา เป็นภาพสะท้อนความคิดและวัฒนธรรมของคนแต่ละชาติ นักเขียนใช้ภาษิต สำนวนโวหารในงานเขียนเพื่อที่จะเน้นความสำคัญ เพื่อสอนใจ หรือเพื่อให้เกิดชีวิต ดังนั้นเมื่อภาษิตและสำนวนโวหารถือเป็นความงดงามแล้ว หลักการแปลที่เป็นหัวใจสำคัญในการแปลด้วยคำเหล่านี้ก็คือ ความงดงาม เสมอกันนั่นเอง แนวทางปฏิบัติในการแปล ภาษิตและสำนวนโวหารนั้นมีด้วยกัน 4 แนวทาง ได้แก่

1) แปลตรงตัวตามต้นฉบับ วิธีนี้จะใช้กับภาษิตในภาษาต้นฉบับและฉบับแปล ที่มีข้อความเหมือนกันเมื่อแปลแล้วสามารถสื่อความเข้าใจได้ดี ขณะเดียวกันหากรักษาลีลาการเล่นคำ เล่นความหมายไว้ได้จะดียิ่งขึ้น

2) แปลเทียบเคียง คือการนำภาษิตหรือสำนวนไทยที่มีความหมายอย่างเดียวกันมาเทียบเคียงเพื่อให้เกิดความเข้าใจและได้ความหมายเท่าเทียมกัน วิธีนี้จะใช้เมื่อการแปลตรงตัวไม่สามารถให้ความเข้าใจได้

3) แปลขยายความ คือ การแปลตรงตัวตามต้นฉบับและให้ความหมายเพิ่มเติม เพื่อมิให้คำแปลห้วนเกินไป หรือกำกวม

4) แปลโดยตีความ คือ การนำภาษิตสำนวนมาตีความให้ได้ความหมายอย่างชัดเจน แล้วเขียนคำแปลจากความหมายนั้นโดยไม่รักษาลักษณะของภาษิตสำนวนเดิมไว้ วิธีนี้จะใช้เมื่อเป็นถ้อยคำอุปมาอุปไมยที่เข้าใจยาก หรือเป็นวัฒนธรรมโบราณที่ไม่เป็นที่รู้จักแล้ว

หลักการแปลภาษิต สำนวนโวหาร คำคม คำพังเพยต่าง ๆ นั้นข้อที่ควรคำนึงถึงที่สุดคือ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันและแนวคิดอันเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้แปลจึงต้องระมัดระวังและติดตามการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น เมื่อก่อนคนไทยเคยเปรียบเทียบคนสาวว่า “สวยเหมือนนางฟ้า” แต่เมื่อคุณภรณ์ทิพย์ นาคหิรัญกนก ได้รับตำแหน่งนางงามจักรวาล สำนวนนี้ก็เปลี่ยนไปเป็น “สวยเหมือนภรณ์ทิพย์” เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า การที่ผู้แปลจะเลือกใช้การแปลลักษณะใดกับภาษิต สำนวนและคำเปรียบเทียบนั้นขึ้นอยู่กับ การสื่อความหมาย และการรักษารสชาติของต้นฉบับเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้แปลยังจะต้องมีความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างดีเพื่อจะได้สามารถตีความและเลือกเฟ้นสำนวนในฉบับแปลมาเทียบเคียงกับสำนวนในต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย

ในการแปลงานไม่ว่าประเภทใดก็ตามสิ่งที่ผู้แปลจะต้องให้ความสนใจไม่น้อยไปกว่าภาษาต่างประเทศที่เป็นต้นฉบับก็คือ การใช้ภาษาไทย การใช้ภาษาไทยได้อย่างดีและถูกต้องนั้นจะทำให้งานแปลมีคุณภาพและสื่อความกับผู้อ่านได้อย่างชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นในเรื่องแคแรกทริกแล้วยังพบว่าผู้แปลใช้ภาษาที่มีความเฉพาะตัวในการแปล การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยน่าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจลักษณะการใช้ภาษาของผู้แปลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์บทแปล นักวิชาการด้านภาษาไทยได้ให้แนวคิดด้านการใช้ภาษาไทยไว้ดังต่อไปนี้

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2522 :1-14) ได้กล่าวถึงการใช้คำไทยว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในงานเขียน เพราะคำถือเป็นส่วนย่อยที่สุดในงานเขียน หากผู้เขียนระมัดระวังทุกถ้อยคำไม่ให้บกพร่องแล้ว งานเขียนนั้นก็จะมีความแจ่มชัด ง่ายแก่การเข้าใจ การจะเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมในงานเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำดังต่อไปนี้

- 1) การรู้คำ ซึ่งควรจะรู้ว่าการสะกดการันต์ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร รู้เสียงที่อ่าน รู้ความหมายของคำนั้นๆทุกแง่มุม
- 2) รู้การสรรใช้ถ้อยคำ ได้แก่ สรรใช้ถ้อยคำให้เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล การใช้คำให้ตรงความหมาย การเลือกใช้คำให้มีน้ำหนัก ความหมาย ตรงกับชั้นของอารมณ์ การใช้คำรูปธรรมแทนคำที่เป็นนามธรรม เว้นการใช้คำผิดเสียงและรูป เว้นจากการใช้คำคลาดเคลื่อน การประหยัดถ้อยคำ การใช้คำตรงแทนวลีหรือประโยคที่เป็นนิยามของคำนั้น
- 3) การแก้ไขและปรุงแต่งถ้อยคำ ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้คำอาจสรุปได้ 4 ประการและมีวิธีแก้ดังต่อไปนี้

- 3.1) ใช้คำเกิน แก้โดยการตัดคำที่เกินออก
- 3.2) ใช้คำขาด แก้ไขโดยการหาคำมาเสริมแต่ง
- 3.3) ใช้คำผิดความหมาย แก้ไขโดยการเปลี่ยนคำใหม่
- 3.4) วางคำผิดที่ แก้ไขโดยการสับเปลี่ยนตำแหน่งของคำเสียใหม่

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2533:หน้า 1-32) ได้กล่าวเกี่ยวกับการใช้คำไทยเอาไว้ว่า ในการเขียนภาษาความเรียงที่ดีจะต้องรู้จักใช้คำที่เลือกแล้วให้ถูกต้องและให้มีน้ำหนัก การใช้คำให้ถูกต้องนั้นจะต้องเข้าใจด้วยว่าถูกต้องอย่างไร ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยความรู้ในเรื่องลักษณะของภาษาการเรียนรู้ลักษณะ

ของภาษาเป็นพื้นฐานที่จะให้การเขียนของเราไปสู่จุดหมายที่ต้องการได้ โดยการใช้อย่างที่ตีมีลักษณะดังนี้

1) การใช้คำให้ถูกต้อง

1.1) การใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย คำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน ต้องศึกษาให้เข้าใจเสียก่อนที่จะนำมาใช้ โดยต้องศึกษาถึงความถูกต้องตามความหมายที่แท้จริง ความถูกต้องตามความนิยม ความถูกต้องตามรูปศัพท์

1.2) การใช้คำให้ถูกต้องตามระเบียบภาษา โดยจะต้องคำนึงถึงตั้งแต่การใช้ตัวสะกด การันต์ การใช้ลักษณนาม การใช้อาการนาม การใช้สันธาน และการใช้บุพบท

1.3) การใช้คำให้ถูกต้องตามระดับของคำ การใช้ภาษาจะใช้อย่างไรก็ได้แต่ภาษามีระดับในภาษาไทยมีคำที่ควรจะศึกษาและใช้ให้ถูกต้องตามระดับของคำ คือ การใช้ราชาศัพท์ให้เหมาะสมแก่บุคคล การใช้คำให้ถูกต้องตามศักดิ์ของคำ การใช้คำให้เหมาะสม สถานที่ เวลา และโอกาส

2) การใช้คำให้ไพเราะและงดงาม

การใช้คำ ควรจะคำนึงถึงความไพเราะงดงามด้วย จึงจะสมกับเป็นเจ้าของภาษาผู้รู้จักภาษาไทยเป็นอย่างดี การใช้คำจึงควรคำนึงถึงตั้งแต่ การใช้เสียง การใช้คำที่มีพยัญชนะต้นตัวเดียวกัน หรือกลับคำทำให้มีเสียงสัมผัสกัน การใช้คำที่มีจังหวะและเสียงคล้องจองกัน และการใช้คำให้มีน้ำหนัก

ยมโดย เพ็ญพงศา (2537:16) กล่าวถึงการใช้นำนวนภาษาโดยรวมว่า การใช้นำนวนภาษาเป็นการแสดงความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูด เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้คำและสำนวนต่างๆดังนี้

1) คำซ้อน เป็นการนำเอาคำมาซ้อนกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำซ้อนเพื่อความหมายมุ่งเน้นที่ความหมายเป็นสำคัญ เช่น หน้าตา ซากศพ เนื้อตัว เท็จจริง กินอยู่ เกียดเกี้ยน แน่นหนา คำซ้อนเพื่อเสียงเป็นการนำเอาคำมาซ้อนกัน เพื่อเสียงเป็นสำคัญ เช่น ตะขิดตะขวง ซับซ้อน กระสับกระส่าย

2) คำซ้ำ คือการเอาคำคำเดียวกัน มากล่าว 2 ครั้ง เพื่อให้มีความหมายเน้นหนักขึ้นหรือให้มีความหมายต่างไปจากคำเดียว โดยวิธีการเอาไม้ยมกเข้ามากำกับ โดยคำที่จะนำมาซ้ำนั้น จะเป็นคำนาม สรรพนาม กริยา คำวิเศษณ์ หรือบุพบทก็ได้

3) คำคะนอง คือ คำที่ใช้ให้ผิด แปลง หรือคลาดเคลื่อนไปจากคำเดิม เป็นคำเกิดใหม่

เปลี่ยนเสียงไปจากเดิม เปลี่ยนความหมายใหม่ เป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ หรือเลียนวิธีเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์อังกฤษ เช่น เนียบ หมายถึง เข็ม คำที่เปลี่ยนความหมาย เช่น ฟาด ความหมายใหม่ หมายถึง กินตำแหน่ง รับตำแหน่ง เป็นต้น

4) คำต้องห้าม เป็นภาษาพูดซึ่งใช้ในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป มักไม่นึกถึงความถูกต้องหรือความเหมาะสมตามหลักภาษา สามารถนำไปใช้ในงานเขียนที่ไม่เป็นแบบแผนได้

5) คำสแลง หมายถึง ถ้อยคำหรือสำนวนที่เข้าใจกันเฉพาะในกลุ่มบางกลุ่มหรือในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับในภาษามาตรฐาน เช่น เพียน แชว ซี้ ซ่าส์ หรือฝันที่แปลว่าข้อสอบ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะพบว่าการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์นั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของผู้แปลควรคำนึงถึง การใช้ภาษาไทยแบบผิดๆ หรือยึดติดโครงสร้างไวยากรณ์ต้นฉบับนั้นนอกจากจะทำให้บทแปลขาดความเป็นธรรมชาติแล้ว ยังเท่ากับว่าเป็นการส่งเสริมให้ภาษาไทยวิบัติเพราะเยาวชนรุ่นหลังที่ได้อ่านงานแปลอาจจดจำโครงสร้างและการใช้ถ้อยคำที่ไม่ถูกต้องเหล่านั้นไปใช้

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญ

นวนิยายเรื่องแดรกคิวลาเมื่อจัดประเภทตามเนื้อหาแล้วถือได้ว่าเป็นนวนิยายแนวสยองขวัญ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะมีการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับนวนิยายแนวสยองขวัญไว้ด้วยเพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะของนวนิยายแนวสยองขวัญตามความคิดของนักวิชาการท่านต่างๆ ที่ได้ศึกษาไว้

เจือ สตะเวทิน (2510: 80) ได้แบ่งประเภทนวนิยายตามเนื้อหาได้ 13 ประเภทและให้คำจำกัดความนวนิยายมหัศจรรย์ว่าหมายถึง “เรื่องลึกลับมหัศจรรย์เกินความจริงมีอภินิหารต่างๆ”

ประทีป เหมือนนิล (2519 : 94) กล่าวถึงนวนิยายมหัศจรรย์ว่า หมายถึง นวนิยายที่มีโครงเรื่องลึกลับตื่นเต้นมหัศจรรย์เกินความจำเป็น ทั้งนี้อาจรวมไปถึง จินตนิยายอย่าง ราชนิบบอด เปลวสุริยา และจพาศรีคุณของพนมเทียน ธนุทอง ของอิงอรหรือ เรื่อง ผี วิญญาณ อย่างเช่น โรงแรมผีของ อ.อรรถจินดา แก้วขนเหล็ก ของตรี อภิรุณ และ ทิพย์ ของทมยันตี เป็นต้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2522:39) แบ่งประเภทนวนิยายโดยอาศัยเนื้อเรื่องและกลวิธีการแตงนวนิยายเป็นหลักได้ 18 ประเภท และได้อธิบายนวนิยายประเภทลึกลับสยองขวัญไว้ด้วยว่า

“มักเป็นเรื่องผี เรื่องมหัศจรรย์ของวิญญาณ อำนาจลึกลับน่าสะพรึงกลัว ปราสาทร้าง เทวรูปศักดิ์สิทธิ์ ลางบอกเหตุ ความฝัน และภาพหลอน”

ธวัช ปุณโณทก (2527 : 92) แบ่งนวนิยายตามเนื้อหาไว้ 7 ประเภท และอธิบายความหมายของนวนิยายมหัศจรรย์ สรุปได้ว่า นวนิยายมหัศจรรย์นั้นอาจเรียกได้อีกว่านวนิยายเหนือธรรมชาติ ซึ่งได้แก่นวนิยายที่มีโครงสร้างของเรื่องลึกลับ โดยผู้เขียนอาจจะจินตนาการหรือใช้ความฝันประเภทฟุ้งเฟ้อของผู้เขียนนำเรื่องเหล่านั้นมาผูกเป็นโครงเรื่องโดยไม่มีเจตนาจะให้เป็นที่จริงผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเพิกเฉลและจินตนาการแปลกๆ แก่ผู้อ่านมากกว่าสาระอื่นๆ เช่น นวนิยายภูตผี ปีสาง จะเสนอความลึกลับเกี่ยวกับภูตผีและความมหัศจรรย์ของไสยศาสตร์ อันได้แก่คาถา และเวทมนต์ต่างๆ โดยมี จุดมุ่งหมายให้เกิดความสั่นสะเทือนต่อผู้อ่านและวรรณกรรมแนวนี้ จะได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก เช่น เรื่องเกี่ยวกับผีดิบคืนชีพวิญญาณพยาบาท

ดวงตา วรรณศิลป์ (2532:44-45) ได้กล่าวถึงนวนิยายวิทยาศาสตร์และไสยศาสตร์ว่า ระหว่างนวนิยายวิทยาศาสตร์และนวนิยายไสยศาสตร์ แม้โดยพื้นฐานประการแรกจะแสดงถึงมนุษย์แห่งการจำเริญพัฒนาอย่างยั้งยวด ในทางเทคนิควิทยาการด้วยเหตุผลอย่างเป็นระบบ ขณะที่ประการหลังหมกมุ่นอยู่กับอภินิหารความลึกลับของแต่ละชีวิตที่ถูกกำหนดมาด้วยชะตากรรม และวิธีการดำเนินชีวิตในแต่ละก้าวอันยากแก่การพิสูจน์ ถึงอย่างไรก็ตามวรรณกรรมทั้งสองประเภทนี้ก็มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ตรงลักษณะความเหนือจริง

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534:215) ได้อ้างถึงการแบ่งนวนิยายของ มานูเอล คอมรอฟ ซึ่งแบ่งนวนิยายตามลักษณะเนื้อหาออกไว้เป็น 15 ประเภท และได้อธิบายถึงความหมายของนวนิยายเหนือธรรมชาติว่า มักมีเรื่องภูตผี ปีสางเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือเป็นเรื่องเกี่ยวกับอภินิหารและเหตุการณ์ที่ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้

วนิดา บำรุงไทย (2544:76-79) ได้จำแนกประเภทของนวนิยายตามเนื้อเรื่องไว้ทั้งหมด 22 ประเภท โดยได้กล่าวถึงนวนิยายแนวสยองขวัญ (Terror หรือ Gothic Novel) ว่า เป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความน่าสะพรึงกลัวของภูตผีปิศาจ ความเร้นลับมหัศจรรย์ของ ดวงวิญญาณพลังจิต รวมไปถึงอำนาจของสิ่งลึกลับ ความรุนแรง และความน่ากลัวที่เกิดจากผู้มีจิตวิปลาสนววรรณกรรมแนวลึกลับสยองขวัญมักจะใช้การชักจูงผู้อ่านไปกับจินตนาการแปลกๆ ทำให้ รู้สึกตื่น

เด่น ระทึกใจ และทำทนายที่ได้เข้าไปใกล้กับสิ่งที่น่าสะพรึงกลัวโดยแนวเรื่องเช่นนี้สามารถพบได้ทั้งในนวนิยายสมัยของขวัญของไทยและของตะวันตก

จากแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า วรรณกรรมแนวสยองขวัญ คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูตผี ความเชื่อและความน่าสะพรึงกลัวของสิ่งเหนือธรรมชาติ ความสนุกสนานของวรรณกรรมประเภทนี้อยู่ที่การผูกเรื่องให้เหลือเชื่อหรือเป็นปริศนา ผู้อ่านจะสนุกสนานกับการใช้จินตนาการการคาดเดาเรื่อง รวมทั้งตื่นเต้นกับความน่ากลัวของภูตผีและการสร้างบรรยากาศด้วย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษา

2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมแปล

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแปล ช่วยผู้วิจัยให้มองเห็นแนวทางการแปลของนักแปลท่านอื่นๆ และเห็นถึงกลวิธีที่ใช้กับการแปลแต่ละประเภท อีกทั้งผลการศึกษาในบางแง่มุมยังมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่พบในบทแปลของ อ.สายสุวรรณ ซึ่งจะเป็ประโยชน์เมื่อต้องวิเคราะห์กลวิธีหรือสำนวนภาษาที่ อ.สายสุวรรณใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอรวบรวมงานวิจัยที่เป็นการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมแปลมากล่าวไว้ดังต่อไปนี้

อรสา ถาวรเลิศรัตน์ (2510:1) ได้ศึกษาเรื่อง “บทวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายแปลเรื่อง “เด็ยวคาย” ของนิกา และ “โลนลี่ เลดี้” ของสุวิทย์ ขาวปลอด กับต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The lonely lady” ในประเด็นดังนี้คือ ศึกษากลวิธีการแปลและการใช้สำนวนภาษาการรักษาความหมายได้ครบถ้วนเท่าเทียมต้นฉบับ การรักษาความหมายได้ถูกต้องตรงตามต้นฉบับ การรักษาลีลาการเขียนของต้นฉบับ ความนิยมของผู้อ่านที่มีต่อ “เด็ยวคาย” และ “โลนลี่ เลดี้” ผลการศึกษาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า ลักษณะการแปลของนิกานั้นจะใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมีการจัดเลาภาษาที่ใช้ให้สละสลวย มีการใช้ศัพท์ที่นุ่มนวลและใช้โครงสร้างภาษาไทยแทนโครงสร้างภาษาอังกฤษ และมีการปรับบทแปลที่เหมาะสมในภาษาฉบับแปล ทำให้การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปลคงไว้ซึ่งรสนชาติ บรรยากาศ สำนวนภาษาที่ใช้มีลักษณะของความกลมกลืน ไพเราะ

ภาสกร เชื้อสวย (2541:4) ได้ศึกษาเรื่อง การแปลคำเรียกขานในนวนิยาย : กรณีศึกษาเรื่อง ขึ้นกว่าเลือด เพื่อหากลวิธีการแปลคำเรียกขาน ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานของผู้แปล และรูปแบบการใช้คำเรียกขาน โดยวิเคราะห์จากบทสนทนาที่ปรากฏคำเรียก

ขานบุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 1 ในต้นฉบับและฉบับแปล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สามารถแบ่งคำเรียกขานบุรุษที่ 2 ในฉบับแปลได้เป็นคำบุรุษสรรพนาม คำบุรุษสรรพนาม+นามวลีหรือนาม คำนามทั่วไป ชื่อเฉพาะ และคำขยาย ส่วนคำเรียกขานบุรุษที่ 1 พบเพียงการใช้ในรูปคำบุรุษสรรพนามเท่านั้น ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน คือ วัย เพศ อาชีพ และตำแหน่ง รูปแบบการใช้คำเรียกขานที่แบ่งตามระดับความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาและสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของบทสนทนานั้น แบ่งออกได้เป็นสองระดับคือ การใช้คำเรียกขานในระดับเดียวกับและต่างระดับกัน กลวิธีการแปลคำเรียกขานของผู้แปลสามารถแบ่งได้เป็น การแปลตรงตามต้นฉบับ การปรับคำแปล ได้แก่ การใช้คำที่แสดงตำแหน่งและสถานภาพ การใช้คำเสริมหน้า การใช้คำแปลหลายคำจากต้นฉบับหนึ่งคำ การซ้ำคำแปลและการใช้คำเฉียง การรวมคำแปล และการละไม่แปล

จุไรรัตน์ สุตประโคนเขต (2543:ง) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายแปลเรื่องคำสารภาพของ มารี อังตัวแนตต์ : การถ่ายทอดลีลาการเขียน โดยศึกษาจากบทแปลของ “นิดา” จากต้นฉบับเรื่อง “The Queen’s Confession” ของ “วิกตอเรีย โฮลท์” ผลการวิจัยพบว่าผู้แปลใช้วิธีการแปลแบบเอาความ มีการปรับรูปแบบการถ่ายทอดลีลาการเขียนที่ต่างไปจากต้นฉบับโดยผู้แปลจะรักษาความคิดที่เป็นสาระสำคัญของเรื่องไว้ ในการแปลงานชิ้นนี้ผู้แปลใช้วิธีการแปลที่ช่วยสร้างบรรยากาศด้วยการปรับบทแปลซึ่งกลวิธีดังกล่าวประกอบไปด้วย 1) การเพิ่มความ ซึ่งผู้แปลจะเพิ่มความโดยอาศัยเอาบริบทเข้าช่วยพิจารณา 2) การรวบความ 3) การแปลไม่ตรงตามต้นฉบับ 4) การไม่แปล 5) การปรับบทแปลระดับคำ กลวิธีการแปลต่างๆที่ผู้แปลเลือกใช้นี้ เป็นการช่วยให้บทแปลสามารถสื่อความหมายได้ดี และยังช่วยในการถ่ายทอดความคิด จินตนาการ และอารมณ์ให้กับผู้อ่านที่เป็นคนต่างชาติต่างภาษากับผู้เขียน

รังษิณี เกตุสม (2543:97-98) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กลวิธีและปัญหาที่พบในการแปลบทสนทนาของคณอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ในเรื่องสั้น “SEE HOW THEY RUN” เพื่อหากกลวิธีการแปลที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความหมายของบทสนทนาและบทพรรณนาโวหาร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การถ่ายทอดความหมายในระดับคำ ผู้วิจัยมีรูปแบบในการถ่ายทอดความหมายระดับคำ ด้วยการ

1) เติมคำอธิบาย เมื่อคำนั้นไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของผู้รับสาร จะถ่ายทอดความหมายโดยการทับศัพท์คำแล้วเติมคำอธิบาย อย่างเติมลักษณะนามข้างหน้า หรือเติมข้อความสั้นๆ การเติมข้อความสั้นๆเพื่ออธิบาย เป็นวิธีที่เหมาะสมกับการอธิบายคำที่อยู่ในบทพรรณนาโวหาร เพราะ

สามารถรักษาบรรยากาศเดิมของเนื้อเรื่องไว้ได้และทำให้ผู้อ่านเข้าใจและซึมซับอารมณ์ บรรยากาศของเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง

2) เติมตัวเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด ระหว่างกลุ่มคำหรือวลีภายในประโยค และระหว่างประโยคเดียวสองถึงสามประโยค ที่มีความคิดของเนื้อหาสัมพันธ์กัน คำที่ใช้เติมทั้งในบทสนทนาและบทพรรณนาโวหาร มักเป็นคำสันธานซึ่งทำหน้าที่เชื่อมความคิดระหว่างวลีหรือประโยคให้สัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวเนื่องกัน

3) การถ่ายทอดความหมายเชิงอุปมา โดยการศึกษาประเด็นของการเปรียบเทียบสิ่งนั้นๆ เข้าด้วยกัน

4) การถ่ายทอดความหมายของคำของบริบท โดยการศึกษาหน้าที่ของคำนั้น รวมทั้งศึกษาหน้าที่ของคำอื่นๆ ที่แวดล้อมในประโยค อีกทั้งศึกษารูปแบบการนำเสนอว่า เป็นบทสนทนาหรือบทพรรณนาโวหาร หากเป็นคำในบทสนทนา ผู้วิจัยได้คำนึงถึงบริบทของผู้พูดและผู้ฟัง หากเป็นบทพรรณนาโวหาร ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงหน้าที่ของคำนั้นๆ ในประโยค และหน้าที่ของคำอื่นๆ ที่อยู่ในรูปประโยคเดียวกันนั้น

สุดาวดี สุขสุทธิพ (2544 :ง) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลวรรณกรรมของ ไชยวัฒน์ ยนเปี่ยม เรื่องพิชิตตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปล การถ่ายทอดความหมายและสำนวนภาษาที่ใช้ในวรรณกรรมแปล ผลการวิจัยพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีแบบแปลเอาความ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแปลที่ต่างไปจากต้นฉบับ เพื่อให้การถ่ายทอดความหมายในบทแปลภาษาไทยมีความไพเราะ สละสลวย น่าติดตาม การปรับรูปแบบการแปลประกอบด้วย 1) การเพิ่มความ 2) การลดความ 3) การสลับความ 4) การแยกความ 5) การแปลไม่ตรงตามต้นฉบับ กลวิธีเหล่านี้ได้ช่วยให้บทแปลสามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด รวมถึงการถ่ายทอดจินตนาการ อารมณ์ของตัวละครอีกด้วย ส่วนการถ่ายทอดความหมาย ผู้แปลมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายโดยการปรับบทแปลในระดับคำ และระดับประโยค ส่วนการใช้สำนวนภาษานั้นผู้แปลใช้สำนวนภาษาที่สละสลวย เป็นธรรมชาติ สมจริง น่าติดตาม มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่ถ่ายทอด เหมาะสมกับบทบาทและบุคลิกของตัวละคร รวมถึงบริบทแวดล้อมอีกด้วย

จิตรศุกถ งามจิตร (2544:ง) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษาของสไตน์ จากวรรณกรรมเรื่อง ลิททาธระ ของ เซอร์มานน์ เฮสเส โดยมียุคประสงค์เพื่อหาวิธีการใช้ภาษาของผู้แปลในการถ่ายทอดเนื้อหาวรรณกรรมอิงศาสนาและปรัชญาจาก 4 ระดับ คือ ระดับคำ วลี ประโยคและประพจน์ รวมถึงคุณลักษณะสำนวนแปลนี้เทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ แปลโดยฮิลดา รอสเนอร์

จากการศึกษาพบว่า ผู้แปลมีลีลาการใช้ภาษาแปลโดยสรุปดังนี้ คือ 1) เลือกใช้คำสั้นสื่อความหมายกว้าง เช่น คำย่อ คำลดสั้น คำประสม และคำหนีบ เป็นต้น 2) เรียบเรียงคำเข้าเป็นวลีเพื่อขยายความประโยคหรือวลีด้วยกันไม่นิยมใช้ตัวเชื่อม 3) มักใช้ประโยคสั้นและเรียบง่ายเป็นหลักในการถ่ายทอดเนื้อหา แทนที่จะใช้ประโยคยาว เช่น ประโยคใจความซับซ้อนและประโยคใจความรวมดังต้นฉบับ 4) ปรับบทระดับประพจน์ เพื่อจัดความยาวของย่อหน้าใหม่ให้เหมาะสมกับการจับใจความของผู้อ่าน โดยคงระเบียบการเรียงระดับความคิดและรายละเอียดเช่นเดียวกับต้นฉบับ

ฉัฐวรรณ อนุศาสนนันท์ (2544:ง) ศึกษาพฤติกรรมการแปลบทละครเรื่องโรมิโอและจูเลียต บทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บทประพันธ์โดยวิลเลียม เชกสเปียร์ ผลการศึกษาพบว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ขึ้นใหม่โดยให้มีจำนวนพยางค์ เท่ากับ 11 คำ มีสัมผัสท้ายบรรทัดเป็นคู่ๆ และส่งสัมผัสไปยังพยางค์ที่ 5 ของบรรทัดถัดไป นอกจากนี้พระองค์ทรงนำการประพันธ์กวีนิพนธ์ไทยมาใช้ เช่น การเพิ่มสัมผัสในประโยค การประดิษฐ์คำให้ไพเราะงดงามสละสลวย เช่น การหลាក់คำ การใช้ยานาม เป็นต้น และพระองค์ทรงใช้กลวิธีการแปลแบบคำต่อคำและการแปลแบบปรับบทแปล ในการแปลระดับคำทรงใช้กลวิธี คือ 1) การทับศัพท์ 2) การแปลโดยการเทียบเคียงสิ่งที่มีในภาษาไทย 3) การสร้างคำโดยนำความหมายของคำในต้นฉบับมาสร้างเป็นคำใหม่ 4) การเพิ่มคำกริยา 5) การเพิ่มคำและขยายความเพิ่ม 6) การละไม่แปล ส่วนการแปลในระดับประโยคทรงใช้กลวิธีการแปล คือ 1) การเพิ่มคำและขยายความเพิ่ม 2) การปรับระเบียบวิธีการเรียงคำในประโยค 3) การปรับรูปประโยคกรรมาจก 4) การปรับโครงสร้างประโยค “it” 5) การเพิ่มหรือละคำสรรพนาม และ 6) การผลจากภาษาต้นฉบับสำหรับการแปลภาพพจน์นั้น พระองค์ทรงใช้การแปลตรงตัวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากกลวิธีดังกล่าวทำให้งานแปลเรื่องโรมิโอและจูเลียตในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวสามารถถ่ายทอดความหมาย และมีความงดงามไพเราะของเสียงและจังหวะ ได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

วัชรพงษ์ แจ่มประจักษ์ (2544:ง) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแปลของอาษา ขอจิตต์เมตต์ในการแปลเรื่องสั้นของเออร์เนสต์ เฮมิงเวย์ โดยเป็นการศึกษาการแปลในระดับคำและการแปลระดับประโยค จากผลการศึกษาพบว่า อาษา ขอจิตต์เมตต์ใช้กลวิธีการแปลระดับคำ โดยใช้ 1) การทับศัพท์ 2) การใช้คำขยาย 3) การใช้คำสวด 4) การใช้สำนวนในการถ่ายทอดคำและถ่ายทอดวลี 5) การใช้คำซ้ำเพื่อแสดงความเป็นพหูพจน์และเน้นความหมาย 6) การใช้คำซ้อน 7) การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติซึ่งเป็นเสียงที่คนไทยคุ้นเคยจึงทำให้สื่อความได้ชัดเจนขึ้น

การแปลในระดับประโยคผู้แปลพยายามรักษาโครงสร้างและการลำดับประโยคไว้ตามต้นฉบับสำหรับกลวิธีการแปลในระดับประโยคมีดังนี้ 1) การคงลักษณะการลำดับประโยคตามต้นฉบับ และการปรับการลำดับประโยค 2) การแปลกรรมวาทจก ผู้แปลใช้โครงสร้างกรรมวาทจกเช่นเดียวกับต้นฉบับ 3) การใช้โครงสร้างประโยคคำถามเช่นเดียวกับต้นฉบับแม้จะทำให้บทแปลขาดความเป็นธรรมชาติของภาษาไทยแต่บทแปลสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างครบถ้วน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญของไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญของไทย ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาด้านพัฒนาการของนวนิยายแนวสยองขวัญในยุคต่างๆ ศึกษาวิธีการประพันธ์หรือวิเคราะห์เนื้อหาของนวนิยายแนวสยองขวัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ยังไม่พบว่ามีการศึกษานวนิยายแปลแนวสยองขวัญแต่อย่างใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษางานวิจัยวรรณกรรมแนวสยองขวัญของไทยทำให้เห็นถึงลักษณะเด่นของวรรณกรรมแนวสยองขวัญและเห็นพัฒนาการตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันซึ่งจะช่วยเกิดความเข้าใจนวนิยายแนวนี้ได้ดียิ่งขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมแนวสยองขวัญของไทยมีดังต่อไปนี้

สันติ ทองประเสริฐ (2519:157) ได้ศึกษานวนิยายไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476-2517 และแบ่งนวนิยายตามลักษณะเนื้อหาไว้ 15 ประเภท และเรียกเรื่องที่ลึกลับเกี่ยวกับภูตผี ปีศาจ วิญญาณ ซึ่งเป็นเรื่องสยองขวัญน่าสะพรึงกลัวนั้นว่า นวนิยายแนวสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ และพบว่านวนิยายสยองขวัญเรื่องยาวที่ได้รับการพิมพ์เล่มแรก คือ เรื่องวิญญาณพยาบาท ของ สด กุระมะโลหิต นอกจากนี้ยังได้สำรวจนวนิยายและแบ่งออกเป็น 4 ยุค สรุปได้ดังนี้

ยุคที่ 1 พ.ศ. 2476-2486 ไม่ปรากฏการพิมพ์นวนิยายแนวสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ

ยุคที่ 2 พ.ศ. 2487-2497 ไม่ปรากฏการพิมพ์นวนิยายแนวสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ

ยุคที่ 3 พ.ศ. 2498-2507 นวนิยายแนวสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ ได้รับการตีพิมพ์เพียง 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.91

ยุคที่ 3 พ.ศ. 2408-2517 นวนิยายแนวสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ ได้รับการตีพิมพ์เพียง 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.93

จากการศึกษาเนื้อหาของนวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2476-2517 สามารถสรุปได้ว่า นวนิยายประเภทสยองขวัญ ภูตผี วิญญาณ มีผู้นิยมน่านจำนวนมากแม้จะไม่เชื่อว่าผีมีจริง แต่ถึงจะได้รับความนิยมนั้นก็เป็นเพียงการลงพิมพ์ในวารสาร และที่ตีพิมพ์เป็นเล่มก็มีลักษณะเป็นหนังสือฉบับกระเป๋าท่านั้น

สุพรรณิ วราทร (2519:187) ได้ศึกษาประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ. 2475 พบว่านวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติเพิ่งมีหลักฐานปรากฏเมื่อประมาณรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในระยะแรกๆ มีลักษณะเป็นนวนิยายผจญภัย และมักมีเรื่องราวเลียนแบบนวนิยายตะวันตก เช่น เรื่อง เกาะกาเกี เขียนโดยพันธุ์งาม เมื่อ พ.ศ.2469 เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการผจญภัยที่มีเหตุการณ์ลึกลับเหนือธรรมชาติเป็นส่วนประกอบสำคัญของเรื่องและเป็นนวนิยายที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากนวนิยายตะวันตก นอกจากนี้ยังมีเรื่องสาวสองพันปี ของ เซอร์ เฮนรี แฮกการ์ด ที่หลวงวิลาสปริวัตรแปลไว้ นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติขยายตัวอย่างรวดเร็วเพราะผู้อ่านสนใจโดยจะเห็นได้จากการลงพิมพ์ในวารสาร ทั้งประเภทเรื่องแปลและนวนิยายไทย นวนิยายประเภทนี้เรื่องต่อมาที่ปรากฏคือ ตามพิฆาต เขียนโดยพันธุ์งาม ซึ่งเป็นตอนที่สองของเรื่องเกาะกาเกี และเรื่องบรรพตธิดาของกัลปิงหา นวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ยังคงลอกเลียนแบบนวนิยายตะวันตกอยู่ ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ได้มีนวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติที่แต่งขึ้นแบบไทยๆ ไม่ลอกเลียนแบบนวนิยายต่างประเทศด้วย เช่น เรื่องวารุณี

บาทย์น อิมสาราญ (2527:33) ได้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ.2501-2506 พบว่านวนิยายแนวสยองขวัญ เป็นนวนิยายที่เสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างผีกับมนุษย์ โดยผู้ประพันธ์จะเน้นความน่าสะพรึงกลัวของภูตผีนั้น ได้แก่ การสร้างรูปกายให้มีความน่าเกลียด น่ากลัว อาจเป็นรูปโครงกระดูกหรือรูปคนแก่เนื้อหนังหย่อนยาน สร้างอุปนิสัยตัวละครที่เป็นผีให้มีความเหี้ยมโหด นิยมการฆ่ามนุษย์เพื่อดื่มโลหิตทำให้ตัวละครที่เป็นมนุษย์ในเรื่องหวาดกลัว นวนิยายแนวนี้ผู้ประพันธ์มีจุดมุ่งหมายเร้าอารมณ์ให้ผู้อ่านหวาดหวั่นมากที่สุด วรรณกรรมแนวสยองขวัญที่เขียนในช่วงนี้ เท่าที่พบมี 2 เรื่องคือ ภูตพิศواس ของรพีพร และโรงแรมผี ของ อ. อรรถจินดา

ทฤษฎี เสมอ (2541:353-356) ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นแนวสยองขวัญของเหม เวชกร โดยศึกษาในด้านการสร้างโครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศตลอดจนกลวิธีการเล่าเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า เหม เวชกรนิยมใช้โครงเรื่องแบบเก่า กลวิธีการสร้างฉากและบรรยากาศก็จะใช้การบรรยายอย่างตรงไปตรงมาแต่ให้รายละเอียดชัดเจน ด้านกลวิธีการเล่าเรื่องใช้วิธีให้ผู้เล่าเป็นตัวละครเอกโดยแทนตัวเองว่า “ผม” ส่วนกลวิธีการนำเสนอเรื่อง ใช้วิธีบอกเล่าจากผู้เล่าเรื่องซึ่งเหม เวชกรสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสมและแยบยล ทำให้เรื่องมีความสนุกสนานและน่าติดตามแทบทุกเรื่อง แนวเรื่องที่เหม เวชกรเขียนเป็นประจำมักเกี่ยวกับภูตผี วิญญาณ การกลับชาติมา

เกิด และความเชื่อในเรื่องภพหน้า โดยผีที่เขาบรรยายไว้จะมีลักษณะเหมือนกับคน แตกต่างกันที่ผีจะสามารถหายตัวได้และชอบหลอกหลอน การแต่งกายของพวกผีก็ค่อนข้างน่าสงสารโดยมักสวมเสื้อที่ขาดรุ่งริ่ง หรือห่มผ้าตราสังเก่าๆ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่าในระยะแรกวรรณกรรมแนวสยองขวัญได้รับอิทธิพลจากเรื่องทางตะวันตกค่อนข้างมากเนื้อหาที่เน้นไปในเรื่องการผจญภัยกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูตผีมากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่าในระยะแรกยังไม่มีเรื่องแนวสยองขวัญเลยก็ได้ ต่อมาเมื่อความนิยมในนวนิยายประเภทนี้มีมากขึ้นจึงเริ่มมีการเขียนนวนิยายแนวสยองขวัญที่เป็นแบบไทยแท้และมีเนื้อหาเน้นไปที่ความน่ากลัวของภูตผีมากขึ้น จุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์นวนิยายประเภทนี้คือกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความหวาดกลัว โดยใช้กลวิธีการสร้างฉากและบรรยากาศ ประกอบกับการทำให้ผีมีลักษณะที่ชอบหลอกหลอนให้คนเกิดความหวาดกลัว การเขียนเรื่องสยองขวัญไม่ได้มุ่งเน้นที่การให้ความรู้หรือสาระโดยตรงแต่มุ่งที่ความบันเทิงจากความตื่นเต้นเป็นหลัก

2.8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย

เนื่องจากหนังสือเรื่องแดรกควิลล่าจอมผีฉบับนั้นผู้แปลมีการใช้สำนวนภาษาแบบโบราณทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะได้มีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาไทยไว้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สำนวนภาษาของผู้แปลต่อไป

วัลยา วิมุทธะละพ (2512: ก) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำ ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาในช่วงรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 (2468)เปรียบเทียบกับช่วงรัชกาลที่ 7 ถึงปัจจุบัน โดยผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป 3 ประการ ประการแรกคือ ด้านความหมายของคำ คำบางคำมีรูปเหมือนกันทั้งสมัยก่อนและปัจจุบันแต่ใช้ในความหมายทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน คำบางคำใช้ในความหมายเหมือนกันทั้งในภาษาสมัยก่อนและสมัยปัจจุบันแต่มีรูปต่างกัน คำบางคำมีใช้ในภาษาสมัยก่อนแต่ปัจจุบันไม่มีใช้ในภาษาที่เป็นธรรมดาสามัญ หรือมีใช้เฉพาะในภาษาถิ่น โดยมีความหมายคล้ายกันหรือเหมือนกันกับที่ใช้ในสมัยก่อน นอกจากนั้นการใช้บุพบทและลักษณนามสมัยก่อนยังแตกต่างกับสมัยปัจจุบันด้วยประการที่สอง คือ สำนวนไทยที่ใช้ในสมัยก่อน บางสำนวนยังคงมีใช้ในปัจจุบันแต่บางสำนวนก็เปลี่ยนแปลงไปด้านถ้อยคำและความหมาย บางสำนวนไม่มีใช้เลยในสมัยปัจจุบัน ประการที่สามคือ ลำดับของคำ การลำดับคำในสมัยก่อนแตกต่างกับปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการลำดับคำกริยา

ตำแหน่งของคำว่า *จึง ควร และจง* ที่ปรากฏในประโยค และตำแหน่งของคำว่า *ไม่ได้* ที่บอกความเป็นปฏิเสธในประโยคปฏิเสธ ด้วย

วัลยา วิมุทธะลพ ได้กล่าวสรุปถึงผลการวิจัยครั้งนี้ว่า ส่วนที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดของภาษาในช่วงนี้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของคำ พร้อมกับให้ทรรศนะว่า “ความหมายเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความคิด ประสบการณ์ ซึ่งผู้ใช้ภาษาแต่ละคนมีไม่เหมือนกัน และการแปลความหมายของคำนั้น แต่ละคนต้องอาศัยประสบการณ์ของตนเป็นหลัก การจะเข้าใจความหมายของคำให้ตรงกันจึงเป็นเรื่องยาก อาจเข้าใจไปคนละเรื่องบ้าง เข้าใจเพี้ยนไปบ้าง ต่างคนก็ต่างใช้คำนั้นๆตามที่ตนเข้าใจ เมื่อเวลาผ่านไปความหมายของคำจึงเปลี่ยนแปลงไปได้มากกว่าเรื่องอื่น”

อรพินท์ โลกัตถจริยา (2338: ง) ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 พิมพ์ครั้งที่ 5 และพ.ศ.2525 พิมพ์ครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปของสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ เหล่านั้น ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านจำนวนคำ พจนานุกรมฉบับพ.ศ.2525 มีจำนวนคำเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2493 ทั้งสิ้น 1,367 คำ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีสาเหตุมาจาก มีการรวบรวมคำที่ใช้กันอยู่เพิ่มขึ้น และมีคำที่เกิดขึ้นใหม่จากการยืมคำในภาษาอื่นมาใช้

2) การเปลี่ยนแปลงบทนิยามศัพท์ พจนานุกรมทั้งสองฉบับมีการให้บทนิยามศัพท์บางคำที่แตกต่างกัน ได้แก่ บทนิยามคำศัพท์ที่แตกต่างกัน แต่ความหมายคำศัพท์คงเดิมและบทนิยามศัพท์ที่แตกต่างกัน ทำให้ความหมายคำศัพท์ต่างกัน

3) การเปลี่ยนแปลงลักษณะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่การเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงและรูปเขียนของคำศัพท์ การเปลี่ยนแปลงทั้งสองประเภทนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงของเสียงและรูปเขียนในคำบางคำเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงของเสียงและรูปเขียนทั้งระบบ
ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของคำศัพท์

การเปลี่ยนแปลงของจำนวนคำศัพท์ บทนิยามคำศัพท์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงและรูปเขียนของคำศัพท์นั้นต่างมีผลกระทบซึ่งกันและกัน และส่งผลกระทบในด้านอื่นๆด้วย ได้แก่ ผลกระทบทางไวยากรณ์ ผลกระทบทางความหมาย ผลกระทบต่อการใช้ภาษาในการเขียนบทนิยาม และผลกระทบต่อจำนวนคำ

งานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามี ความสอดคล้องกันกับเรื่อง ที่ผู้วิจัยจะ วิเคราะห์ในหลายแง่มุม โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่ากลวิธีบางอย่าง ของนักแปลท่านอื่นที่ได้มีการศึกษาไว้มีความคล้ายคลึงกับกลวิธีที่ อ.สายสุวรรณ์ใช้ในการแปลเรื่อง แดรกิวล่า ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยศึกษาไว้เพื่อเป็น แนวทางและเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ลักษณะภาษาของ อ.สายสุวรรณ์ เนื่องจากภาษาที่ อ. สายสุวรรณ์ใช้นั้นหลายคำเป็นคำที่ไม่นิยมใช้กันแล้วจึงทำให้เข้าใจความหมายได้ยาก งานวิจัยเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความหมายของถ้อยคำเหล่านั้น ได้ดีขึ้นอีกทั้งยังทำให้เห็นแนวโน้มและลักษณะ การเปลี่ยนแปลงของคำไทยอีกด้วย

การศึกษาถึงกลวิธีการแปลและลักษณะภาษาที่ผู้แปลใช้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงในรายละเอียด ของบทที่ 4 และบทที่ 5 ต่อไป

2.9 ตัวละคร และ เรื่องย่อแดรกิวล่า

2.9.1 แนะนำตัวละคร

แดรกิวล่า

แดรกิวล่ามาเป็นแวมไพร์หรือผีดิบดูดเลือดได้อย่างไรนั้นไม่ได้ระบุไว้อย่างเด่นชัด แต่ ศาสตราจารย์แวน เฮลซิงผู้ซึ่งครอบครัวของเขามีชีวิตเกี่ยวข้องกับเรื่องภูตผีปิศาจ ได้กล่าวถึง แดรกิวล่าไว้ว่า เขาเป็นราชาแห่งแวมไพร์ อำนาจของเขามีมากมาย อาทิ สามารถควบคุมสัตว์ต่างๆ รวมทั้งดินฟ้าอากาศได้ สามารถกลายร่างเป็นหมอกหรือเป็นฝุ่นผงได้ มีพลังกำลัมหาศาลและมีความเร็วเกินมนุษย์ธรรมดา ผู้ที่จ้องตาเขาจะเหมือนถูกสะกดจิต และเขาสามารถกลายร่างเป็น ค้างคาวหรือหมาป่าได้ แต่นอกจากความสามารถอันพิศดารของแดรกิวล่าแล้ว แดรกิวล่าก็มีข้อจำกัดเช่นกัน คือ อำนาจของเขาจะลดลงในช่วงตะวันขึ้นจนกระทั่งตะวันตกดิน เขาไม่สามารถ เข้าบ้านคนได้ถ้าหากไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของบ้านก่อน (แม้ว่าเขาจะสามารถใช้ตาสะกดคนไว้ เพื่อจะได้เข้าบ้านคนไปได้ก็ตาม) แดรกิวล่ายังกลัวกระเทียม ไม้กางเขน และข้าวเกรียบศักดิ์สิทธิ์ เขาสามารถวิ่งข้ามน้ำเชี่ยวได้ต่อเมื่อระดับน้ำลดลงต่ำสุด เขาต้องนอนบนดินที่ขุดมาจากสุสานฝังศพ ของคนในครอบครัวเขาเท่านั้น ในตอนต้นเรื่องเขาจะเป็นชายแก่ๆ แต่เมื่อได้ดูดเลือดคนอื่นเขาก็จะ หนุ่มขึ้นและแข็งแรงขึ้นเรื่อยๆ เขาวางแผนจะย้ายมาลอนดอนเนื่องจากเขาจะได้มีเหยื่อให้เลือกดูด เลือดได้มากมาย เขาติดตามแต่เหยื่อที่เป็นหญิงสาว แวมไพร์สาวสามตนในปราสาทของเขาก็เป็น เหยื่อที่เขาได้มาเป็นทาส ลูกชื่อกับมินาเป็นเป้าหมายที่เขาต้องการในเรื่องนี้

แวมไพร์สาวสามตน

มีบทบาทในตอนต้นของเรื่อง พวกเธอเป็นสมุนของแดรกคิวดำที่ต้องการให้โจนาธานเป็นเหยื่อโดยพยายามจะทำให้เขาหลงเสน่ห์ โจนาธานเองก็รู้สึกว่าคุณเหล่านั้นมีเสน่ห์แต่ก็แฝงความน่ากลัวไว้ด้วย ตัวเขาเองหนีการทำร้ายจากพวกเหล่านั้นมาได้อย่างหวุดหวิด

มินา เมอร์เรย์ (ต่อมาเปลี่ยนเป็น มินา ฮาร์เกอร์)

ความบริสุทธิ์ของเธอเป็นสิ่งที่แดรกคิวดำปรารถนา มินาไม่เคยรู้จักพ่อหรือแม่มาก่อน เมื่อพบรักกับโจนาธานจึงทุ่มเทหมดหัวใจ ตามเรื่องเธอแต่งงานกับโจนาธาน ฮาร์เกอร์ (ตัวละครตัวแรกที่ได้พบกับแดรกคิวดำ) มินาเป็นคนเข้มแข็ง มีหัวใจอันบริสุทธิ์ และมีความฉลาดเฉลียวเป็นพรสวรรค์ คำแนะนำของเธอช่วยให้พวกผู้ชายสามารถต่อสู้จนชนะแดรกคิวดำได้ในตอนจบของเรื่อง เธอมีส่วนผสมของความเป็น “New Women” และความเรียบร้อยแบบผู้หญิงวิคตอเรียน เธอเป็นเพื่อนสนิทของลูซี เวสแตร์ และตกเป็นเป้าหมายของแดรกคิวดำเช่นเดียวกับลูซีด้วย เธอมีบทบาทเด่นเมื่อถึงตอนกลางของเรื่อง หลังจากที่ต้องคำสาปจากการถูกบังคับให้ดื่มเลือดของแดรกคิวดำ การต่อสู้ในเรื่องเป็นการต่อสู้ระหว่างความบริสุทธิ์ของเธอกับปีศาจที่ชั่วร้ายอย่างแดรกคิวดำ จดหมายและบันทึกของมินาเป็นส่วนที่มีจำนวนมากของเรื่อง เธอเป็นผู้บันทึกหลักเกี่ยวกับความเป็นไปในเรื่องคนหนึ่ง

โจนาธาน ฮาร์เกอร์

เป็นตัวละครตัวแรกที่ได้พบกับแดรกคิวดำในตอนต้นของเรื่อง โจนาธานได้รับมอบหมายให้เดินทางไปทรานซิลเวเนียเพื่อให้รายละเอียดและช่วยเหลือเคาต์แดรกคิวดำในการซื้อที่ดินในอังกฤษ ในเวลานั้นเขายังไม่รู้ว่าเคาต์แดรกคิวดำแท้จริงแล้วเป็นอย่างไร เขาเป็นคู่หมั้นของมินา และหลังจากที่มินาถูกเคาต์แดรกคิวดำทำให้มีมลทิน โจนาธานก็ตั้งปณิธานว่าจะจัดการกับแดรกคิวดำให้ได้

ศาสตราจารย์อับราฮัม แวน เฮลซิง

แวน เฮลซิงเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ในยุคนั้น เขาเป็นชาวดัช และเป็นທີ່ปรึกษาของหมอซีเวิร์ด นิสัยที่เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นทำให้เขาสามารถวินิจฉัยอาการของลูซีได้ เขาเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับแวมไพร์เป็นอย่างดี และเข้าร่วมหาทางกำจัดแดรกคิวดำด้วย เขาเป็นคนแรกที่รู้ว่าแดรกคิวดำกำลังคุกคามมนุษย์อยู่และจะต้องรีบหาทางกำจัด เขาพูดภาษาอังกฤษด้วยสำเนียงแปร่งหู และเป็นภาษาอังกฤษที่ไม่สมบูรณ์ เหตุผลนอกจากความเป็นคนต่างชาติของเขาแล้ว

อาจจะเป็นเพราะว่าบันทึกของเขาไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ของเรื่องแต่ตัวละครมีความสำคัญจึงใช้ภาษาแปลกไปเพื่อให้เกิดจุดเด่น

ลูซี่ เวสเตนรา

ลูซี่เป็นสาวสวยน่ารัก จิตใจดีแต่ชอบทำเจ้าชู้กับผู้ชาย ลูซี่เป็นเหยื่อคนแรกของแดรกคิวดำ เธอเป็นคู่หมั้นของอาร์เธอร์และเป็นเพื่อนสนิทของมินา หลังจากถูกแดรกคิวดำทำร้ายเธอก็กลายเป็นคนอ่อนแอ เหมือนกับเป็นโรคอะไรบางอย่างที่หมอซีเวิร์ดเพื่อนของเธอไม่สามารถวินิจฉัยได้ ทำยที่สุดเธอก็เสียชีวิตและกลายเป็นแวมไพร์ เธอมักจะออกทำร้ายเด็กๆ ในตอนกลางคืนและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเรียกเธอว่า “แม่ชื้อ”(Bloofer Lady)

นางเวสเตนรา

นางเวสเตนราเป็นแม่ของลูซี่ เธอเป็นโรคหัวใจโดยไม่ยอมบอกให้ลูซี่รับรู้เนื่องจากลูซี่กำลังป่วยอยู่ เธอตายก่อนลูซี่ไม่กี่วันด้วยอาการหัวใจวาย

หมอจอห์น ซีเวิร์ด

ซีเวิร์ดเป็นแพทย์ที่โรงพยาบาลโรคประสาทซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับที่ดินที่แดรกคิวดำต้องการซื้อ เขาเป็นคนหนึ่งที่เข้ามาจับลูซี่ แต่ได้รับการปฏิเสธ เขาเป็นผู้ที่มีเหตุผลมาก และสงสัยในทฤษฎีของแวน เฮลซิงมาตลอด บันทึกประจำวันของเขาที่บันทึกไว้ในหีบบันทึกเสียงมีส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง

อาร์เธอร์ โฮล์มวูด หรือ ลอร์ด โกดาลมิง

อาร์เธอร์เป็นคนที่ลูซี่เลือกมาเป็นสามี เขาเป็นคนร่ำรวยอย่างมหาศาล การเดินทางไปปราบแดรกคิวดำก็อาศัยเงินของเขา เขาเป็นเพื่อนสนิทกับหมอซีเวิร์ดและควินซี มอร์ริส เมื่อบิดาของเขาเสียชีวิตลงเขาก็ได้บรรดาศักดิ์เป็น ลอร์ดโกดาลมิง แต่เพื่อกันความลับสนผู้เขียนได้เรียกว่า อาร์เธอร์ ตลอดทั้งเรื่อง

ควินซี มอร์ริส

เป็นชายอีกคนหนึ่งที่มาหลงรักลูซี่ เขาเป็นนักผจญภัยชาวเท็กซัสผู้ร่ำรวย เขาพกมีดขนาดใหญ่ติดตัวเป็นประจำ และท้ายสุดแล้วเขาต้องสละชีวิตในระหว่างการต่อสู้กับแดรกคิวด่า เขาพูดภาษาอังกฤษสำเนียงไม่คงที่โดยเป็นการปนของสำเนียงแบบเท็กซัส และวิคตอเรียน เขามีความเป็นลูกผู้ชายและสง่างามตามแบบของชายอเมริกัน

เรนฟีลด์

เรนฟีลด์เป็นผู้ป่วยโรคประสาทที่อยู่ในโรงพยาบาลของหมอซีเวิร์ด เขาได้รับประทานสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ไม่สามารถรับประทานได้ เช่น แมลงวัน แมงมุม หรือแม่แต่นก โดยจะรับประทานขณะที่ยังดิ้นหรือยังมีชีวิตอยู่ แดรกคิวด่าทำให้เรนฟีลด์มาเป็นลูกสมุนของเขา แต่เรนฟีลด์ก็ทรยศ และถูกฆ่าในที่สุด

ปีเตอร์ ฮอร์กินส์

ปีเตอร์เป็นนายจ้างของโจนาธาน เขาตายโดยยกทรัพย์สินสมบัติทั้งหมดให้โจนาธานเนื่องจากไม่มีญาติและเอ็นดูโจนาธานเหมือนลูกหลาน ทำให้โจนาธานต้องรับภาระดูแลกิจการสำนักทนายความต่อจากเขา

2.9.2 เรื่องย่อ

โจนาธาน ฮาร์เกอร์ ทนายหนุ่มชาวอังกฤษได้รับมอบหมายจากสำนักงานทนายความของเขาในลอนดอนให้เดินทางไปทรานซิลเวเนียเพื่อช่วยเหลือท่านเคาต์แดรกคิวด่าซื้อบ้านและที่ดินในอังกฤษ การเดินทางของเขาไปยังดินแดนแถบยุโรปตะวันออกอันห่างไกลเป็นเรื่องที่น่าหวาดวิตกสำหรับเขามาก แม้ว่าในครั้งแรกโจนาธานจะรู้สึกประทับใจท่านเคาต์ที่เป็นฐานะอันยอเยียมความสะดวกให้เป็นอย่างดีก็ตาม แต่ต่อมาเขาก็เริ่มตระหนักว่าเขาถูกขังอยู่ในปราสาทของท่านเคาต์เหมือนกับนักโทษ และเริ่มรู้ว่าท่านเคาต์แดรกคิวด่าเป็นปีศาจร้ายที่วางแผนจะเข้าไปล่าเหยื่อในลอนดอน แดรกคิวด่าจึงใจจะทิ้งให้เขาตายด้วยฝีมือของแวมไพร์สาวทั้งสามตนในปราสาท แต่โจนาธานก็พยายามหาทางหนีรอดมาได้อย่างหวุดหวิด

ระหว่างนั้นในลอนดอน มินา เมอร์เรย์คู่หมั้นของโจนาธานได้ไปเยี่ยมลูซี่เพื่อนสนิท ลูซี่เล่าให้เธอฟังว่ามีชายสามคนมาของเธอแต่งงาน ซึ่งชายสามคนนั้นได้แก่ อาร์เธอร์ โฮล์มวูด หมอจอห์น ซีเวิร์ด และควินซี มอร์ริส เธอเลือกที่จะแต่งงานกับอาร์เธอร์ มินาและลูซี่ไปเที่ยวพักผ่อนในวันหยุดกันที่วิตบี เมืองเก่าแก่ติดชายทะเล ระหว่างที่อยู่ที่นั่น ได้เกิดเหตุการณ์แปลกๆ ขึ้นเหตุการณ์

หนึ่ง คือ เรือรัสเซียลำหนึ่งได้อัปปางลง และเมื่อซากเรือมาเกยตื้นที่ชายฝั่ง มีผู้พบเห็นสุนัขตัวใหญ่ กระโดดขึ้นจากซากเรือและวิ่งหายไป และเมื่อตรวจสอบที่เรือก็พบว่าลูกเรือทุกคนในเรือหายไยยกเว้นกัปตันซึ่งศพของเขาถูกผูกติดกับเรือกลับมา ในเรือลำนั้นเต็มไปด้วยกล่องบรรจุเงิน จากปราสาทของเคาต์แดรกคิวล่าถึง 50 กล่อง แม้ว่าเรือจะแตกแต่นำแปลกใจที่กล่องเหล่านั้นก็ยังอยู่ครบถ้วนสามารถส่งถึงผู้รับได้ตามกำหนด และหลังจากวันนั้นลูซี่ก็เริ่มมีอาการแปลกไป เดินละเมอบ่อยๆ และดูซุบซิดอิดโรย

คืนวันหนึ่งมีนาตื่นขึ้นมาพบว่าลูซี่กำลังจะเดินละเมอออกไปจากบ้าน เธอรีบตามออกมา และได้ไปพบลูซี่นอนหมดสติในสุสาน ขณะที่เธอจะเข้าไปช่วยปลุกลูซี่ให้ตื่น ก็เห็นว่าม็วร้างของใครคนหนึ่งกำลังก้มอยู่เหนือตัวของลูซี่ มีนาขยับเข้าไปใกล้อีกเพื่อจะดูให้ชัดแต่ร่างนั้นกลับหายไปอย่างไร้ร่องรอยในความมืด หลังจากคืนนั้นเป็นต้นมาเหตุการณ์แปลกประหลาดที่หาคำตอบไม่ได้ก็เกิดขึ้นมาเรื่อยๆ และในแต่ละวันที่ผ่านไปลูซี่ก็ได้แต่ฟอมและซุบซิดลง

ต่อมาไม่นานมีนาได้รับแจ้งข่าวจากกรุงบูดาเปสต์ว่ามีผู้พบตัวโจนาธานกำลังป่วยเป็นไขสมองอย่างหนัก เขาทำอะไรไม่ได้เลยเกี่ยวกับการเดินทางไปทรานซิลเวเนีย เธอจึงรีบเดินทางไปพยาบาลเขาและช่วยพาเขากลับอังกฤษ เมื่อมีนามถึงบูดาเปสต์ เธอได้แต่งงานกับโจนาธาน โจนาธานให้สมุดบันทึกของเขาแก่มีนาพร้อมกำชับว่าไม่ให้เปิดอ่าน มีนารับคำและสัญญาว่าจะไม่เปิดออกอ่านถ้าไม่จำเป็น

ทางด้านอังกฤษ ลูซี่กลับไปบ้านที่ลอนดอน อาร์เธอร์เห็นอาการของเธอแล้วทำให้เขาเป็นห่วงอย่างมาก เขาขอร้องให้หมอซีเวิร์ดมาตรวจอาการดูว่าเธอเป็นอะไร ซีเวิร์ดแปลกใจในอาการของเธอมากและไม่สามารถวินิจฉัยออกมาได้ เขาขอความช่วยเหลือไปยังอาจารย์ของเขาคือศาสตราจารย์อับราฮัมแวน เฮลซิง แวน เฮลซิงดูเหมือนจะรู้ตั้งแต่ต้นว่าเขาจะได้พบกับอะไร เขาจัดแจงให้ลูซี่ถ่ายเลือดพร้อมกับเอาเครื่องรางต่างๆมาให้กับเธอ แผนการที่จะช่วยชีวิตลูซี่ที่ถูกขัดขวางไว้ด้วยความฉลาดแกมโกงของเคานต์แดรกคิวล่า และแดรกคิวล่ายังทำให้มารดาของลูซี่ต้องเสียชีวิตด้วยอาการหัวใจวายเพราะตกใจอีกด้วย ลูซี่เองก็เสียชีวิตในที่สุดหลังจากที่แม่ของเธอตายไม่กี่วัน ในระหว่างนี้บิดาของอาร์เธอร์เองก็เกิดเสียชีวิตตามมาอย่างกระทันหันอีก อาร์เธอร์ต้องวุ่นวายกับการเตรียมงานศพของบิดาเขา ทำให้ศาสตราจารย์แวน เฮลซิงต้องรับหน้าที่จัดการกับศพและข่าวของของลูซี่แทน แวน เฮลซิงได้พบสมุดบันทึกประจำวันและจดหมายของเธอจึงเปิดออกอ่าน ซึ่งทำให้แวน เฮลซิง ได้รู้ว่าลูซี่สนิทสนมกับมีนา เขาจึงตั้งใจว่าจะต้องไปพบมีนาให้ได้เพื่อสอบถามเรื่องของลูซี่

ในเวลาเดียวกันนั่นเอง โจนาธานและมีนาเดินทางกลับอังกฤษ ปีเตอร์ ฮอร์กินส์ เจ้านายของโจนาธานก็เสียชีวิตลงอย่างกระทันหัน ทิ้งทรัพย์สินสมบัติและสำนักงานทนายความให้โจนาธานดู

แต่ต่อ วันหนึ่งขณะที่พวกเขา กำลังเดินเล่นอยู่ในลอนดอน โจนาธานก็เกิดอาการตกใจสุดขีดเพราะได้เห็นคนตัวแคระกิวล่า แครกกีวล่ามาถึงลอนดอนแล้วและดูหนุ่มขึ้นมากด้วย โจนาธานเป็นลมหมดสติไป แต่เมื่อฟื้นขึ้นเขากลับไม่สามารถจำได้เลยว่าอะไรทำให้เขาเป็นเช่นนั้น จากเหตุการณ์ดังกล่าวมีนา รู้สึกประหลาดใจมากจึงตัดสินใจเปิดสมุดบันทึกประจำวันของเขาออกอ่านเพราะคิดว่า การที่โจนาธานเป็นเช่นนี้น่าจะเกี่ยวข้องกับการเดินทางไปทรานซิลเวเนีย เนื้อหาในสมุดสร้างความงงววยให้กับมีนาอีกครั้ง เธอคิดว่าสามีของเธอคงเป็นโรคไข่มองอย่างแสนสาหัสแน่นอนเพราะสิ่งที่โจนาธานเขียนเหมือนเป็นเรื่องเหลือเชื่อ

ศาสตราจารย์แวน เฮลซิงมาพบมีนาในวันหนึ่งเพื่อถามคำถามเกี่ยวกับลูซี่ หลังจากตอบคำถามเสร็จเธอได้มอบสมุดของโจนาธานให้กับเขา เมื่ออ่านแล้วแวน เฮลซิงก็เริ่มเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับลูซี่และโจนาธานอีกทั้งยังเข้าใจอีกกว่าผีดูดเลือดหรือแครกกีวล่า นั้นมาอังกฤษได้อย่างไร

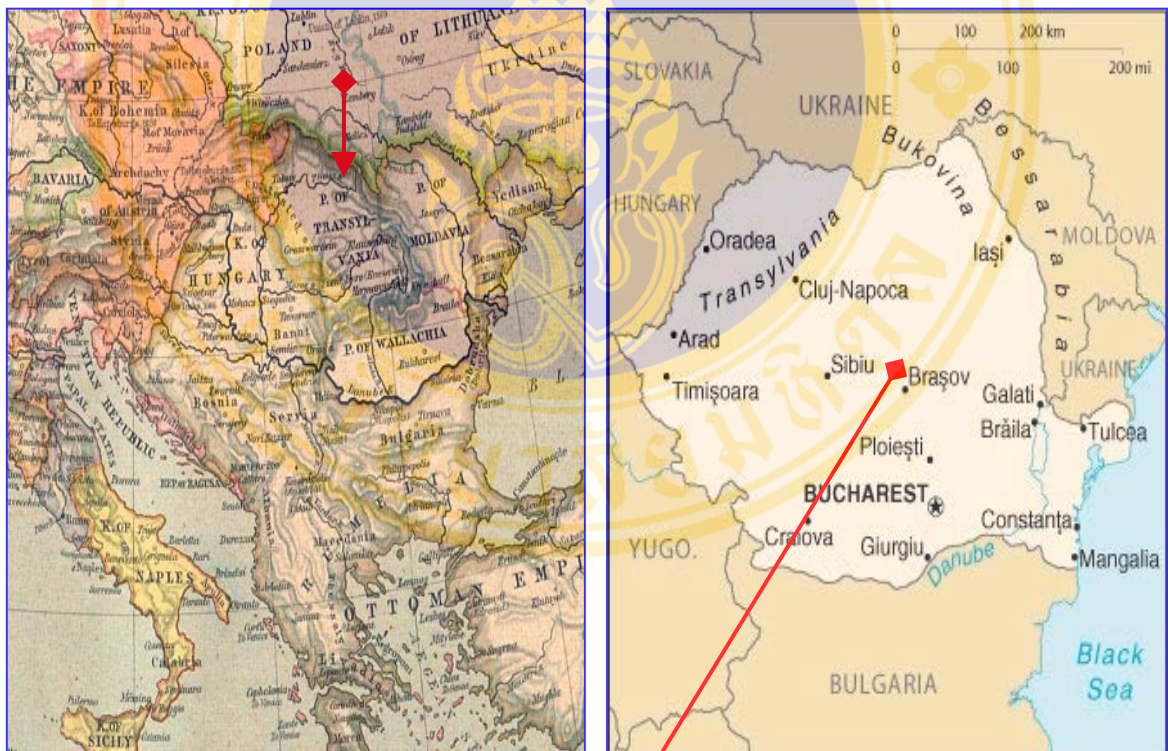
หลังจากพิธีฝังศพของลูซี่ผ่านไปแล้ว ก็ได้เกิดเหตุการณ์ที่หาคำตอบไม่ได้ขึ้นมาอีกในบริเวณที่นำศพลูซี่ไปฝัง โดยชาวบ้านละแวกนั้น ล้อกันไปทั่วเกี่ยวกับการหายตัวไปของพวกเด็กๆ แวน เฮลซิงบอกแก่ซีเวิร์ด, ควินซี และอาร์เธอร์ว่าสาเหตุมาจากลูซี่ซึ่งตอนนี้ได้กลายเป็นครึ่งผีครึ่งคนไปเสียแล้ว อาร์เธอร์ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ปลดศพลูซี่ให้ตายอย่างแท้จริงด้วยการใช้ไม้ตอกหัวใจของเธอ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาชายทั้ง 4 คนก็ได้ให้คำปฏิญาณต่อกันว่าจะต้องทำลายแครกกีวล่าเป็นรายต่อไปให้จงได้

มีนาและโจนาธานเข้าร่วมมือกับชายทั้ง 4 ด้วย พวกเขาใช้โรงพยาบาลของหมอซีเวิร์ดเป็นศูนย์บัญชาการใหญ่ พวกเขาวางแผนจะกำจัดแครกกีวล่าอย่างถาวร ก่อตั้งบรรจูดิน 50 ก่อตั้งซึ่งขณะนี้กระจายอยู่ทั่วลอนดอนคือ กุญแจสำคัญ พวกเขาจะต้องไปทำลายกล่องดินเหล่านั้นเสีย เพราะกล่องเหล่านั้นบรรจูดินที่นำมาจากที่ฝังศพประจำตระกูลของแครกกีวล่า และเขาจะมีชีวิตอยู่ไม่ได้หากไม่ได้นอนบนดินนี้ แต่เรนฟิลด์คนบ้าที่อยู่ในโรงพยาบาลของซีเวิร์ดนั้นเป็นลูกสมุนของแครกกีวล่าและคอยแอบช่วยเหลือเขาอยู่ กระทั่งวันหนึ่งขณะที่ทุกคนเผลอแครกกีวล่าก็สบโอกาสสามารถลอบเข้าไปทำร้ายมีนาได้ กว่าคนอื่นจะมาพบอีกครั้งมีนาก็ถูกแครกกีวล่าบังคับให้ดื่มเลือดจากอกไปเสียแล้ว ทางโจนาธานเองนั้นก็ช่วยมีนาไม่ได้เพราะหมดสติอยู่ ผลจากการได้ดื่มเลือดของแครกกีวล่าจะทำให้มีนากลายเป็นแวมไพร์ได้หากปล่อยให้เวลายาวนานออกไป วิธีการเดียวที่จะช่วยมีนาได้ก็คือต้องกำจัดแครกกีวล่าให้เร็วที่สุด

พวกผู้ชายทั้งหมดรีบออกเดินทางไปจัดการกับกล่องบรรจูดินทันที ด้วยการโรยขนมปังศักดิ์สิทธิ์บนกล่องเพื่อทำให้ดินนั้นเป็นดินบริสุทธิ์ที่แครกกีวล่าจะนอนไม่ได้ พวกเขาทำลายกล่องบรรจูดินได้ทุกกล่องยกเว้นเพียงกล่องเดียวที่ยังหาไม่พบ โดยขณะนั้นกล่องดินกล่องสุดท้ายที่มี

แดรกคิวดำนอนอยู่กำลังถูกกล้าเสียงกลับไปทรานซิลเวเนีย ศาสตราจารย์เวน เฮลซิงและคนอื่นๆได้เดินทางไปทรานซิลเวเนียเพื่อจัดการแดรกคิวดำและกวาดล้างปราสาทให้เป็นที่บริสุทธิ์ที่จะไม่มีปีศาจตนใดอาศัยได้อีก เวน เฮลซิงและมีนาได้รับหน้าที่นำขนมนึ่งศักดิ์สิทธิ์ไปโปรยที่ปราสาทและฆ่าแวมไพร์สาวทั้งสาม ระหว่างนั้นพวกผู้ชายที่เหลือก็ช่วยกันลากหีบสุดท้ายออกมาทำลาย เมื่อพวกเขา กลับมารวมตัวกันก็ได้พบว่ามียกยิปซีกลุ่มหนึ่งกำลังขนโลงศพแดรกคิวดำเตรียมจะหนี พวกเขาเข้าต่อสู้กับพวกยิปซี ระหว่างการต่อสู้ควินซีได้รับบาดเจ็บสาหัสแต่เขาก็อดทนสู้ต่อจนในที่สุดก็สามารถช่วยโจนาธานฆ่าแดรกคิวดำลงได้สำเร็จ หลังจากที่แดรกคิวดำตาย ควินซีก็เสียชีวิตหลายปีต่อมาเมื่อมีนาและโจนาธานมีลูกพวกเขาได้ตั้งชื่อลูกตามชื่อของควินซี เพื่อระลึกถึงความกล้าหาญและความดีของเขา

2.9.3 แผนที่ประเทศทรานซิลเวเนียหรือโรมาเนียในปัจจุบัน

ประเทศทรานซิลเวเนียในปี ค.ศ.1560

ที่ตั้งของปราสาทแดรกคิวดำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษานวนิยายแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” เทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษในครั้งนี้นี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการวิจัยและมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสาร เพื่อวิเคราะห์หลักวิธีการแปลและสำนวนภาษาที่ใช้ในนวนิยายแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” ของ อ.สายสุวรรณ

3.2 เอกสารที่ใช้ในการวิจัย

ต้นฉบับเรื่อง “แดรกคิวล่า” (Dracula) โดย แบรม สโตเกอร์ (Bram Stoker) ฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 1993 ของสำนักพิมพ์ Wordsworth 327 หน้า จำนวน 1 เล่ม

ฉบับแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” แปลโดย อ.สายสุวรรณ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์สร้างสรรค์-วิชาการ จำนวน 480 หน้า

ผู้วิจัยเลือกวรรณกรรมแปลเรื่องแดรกคิวล่าจอมผีดิบ เนื่องจากเป็นเรื่องที่สามารถแสดงให้เห็นถึง ความสามารถด้านการแปลและลักษณะสำนวนที่มีความเฉพาะตัวของผู้แปลได้อย่างชัดเจน กอปรกับเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ วัฒนธรรม ของยุโรป ซึ่งมีความแตกต่างจากของไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าผู้แปลใช้กลวิธีใดบ้างในการถ่ายทอดบทแปลให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจได้

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.3.1 ข้อมูลจากเอกสาร

3.3.1.1 ศึกษาทฤษฎีการแปลและการปรับบทแปลของนักวิชาการต่างประเทศ ได้แก่ แนวคิดของยูจิน ไนดา, เจ ซี แคทฟอร์ด, ปีเตอร์ นิวมาร์ค และของนักวิชาการไทย ได้แก่ สัญญาวิ สายบัว, สิทธา พิณีภูวคณ, เกลิมศรี จันทสิงห์, พรพิมล เสนะวงศ์และ เชวง จันทระเขตต์

3.3.1.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปลงานวรรณกรรม ของ กรมวิชาการ, บุญญรัตน์ บุญญาธิษฐาน, วินิตา คิถียนต์ และหอมหวล ชื่นจิตร

3.3.1.3 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปรับบทแปลของยูจิน ไนดา, สัญญาวิ สายบัวและ เชวง จันทระเขตต์

3.3.1.4 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการแปลภายิต ส่วนวนและคำเปรียบเทียบ ของสิทธา พิณีภูวคณ, วินิตา คิถียนต์ และสัญญาวิ สายบัว

3.3.1.5 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยของ ยมโดย เฟ็งพงศา, สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ และพะอบ โปษะกฤษณะ

3.3.1.6 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมของขวัญของ เจือ สตะเวทิน, ประทีป เหมือนนิล, กุหลาบ มัลลิกะมาส, ธวัช ปุณโณทก, ดวงตา วรรณศิลป์, สายทิพย์ นุกุลกิจ และวินิตา บำรุงไทย

3.3.1.7 ศึกษารวบรวมข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ วิทยานิพนธ์และเอกสาร ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

3.3.1.8 อ่านต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง Dracula ของ Bram Stoker โดยอ่านทั้งหมด 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เป็นการอ่านเอาเรื่องเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยรวม ครั้งที่ 2 อ่านเพื่อวิเคราะห์ลีลาภาษา (Style) โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก เพื่อช่วยในการพิจารณาว่าผู้แปลแปลได้ความ และอรรถรสเทียบเท่ากับต้นฉบับมากน้อยเพียงใด

3.3.1.9 อ่านบทแปลภาษาไทยเรื่อง “แดรกคิวลา จอมผีดิบ” โดย อ. สายสุวรรณ ทั้งหมด 2 ครั้ง ในครั้งที่ 1 เป็นการอ่านฉบับแปลเทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อพิจารณาว่าเนื้อหาและอรรถรสมีความเท่าเทียมกับต้นฉบับหรือไม่ ส่วนในครั้งที่ 2 เป็นการอ่านเพื่อศึกษากลวิธีการแปล และการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของ อ. สายสุวรรณ

3.3.1.10 ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และแยกจัดเป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะแบ่งเป็นการศึกษาการแปลทั้งในระดับคำและระดับประโยค นอกจากนั้นก็จะเป็นการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะด้านการใช้ภาษาหรือสำนวนของผู้แปล

3.3.2 ข้อมูลจากวิดิทัศน์

เนื่องจากหนังสือเรื่อง Dracula ของ Bram Stoker นั้นเป็นหนังสือที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในหลายประเทศ ทำให้มีผู้นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์หลายต่อหลายครั้ง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการได้ศึกษาเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” จากวีดิทัศน์จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงบรรยากาศลักษณะของตัวละครตลอดจนวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมบางอย่างในเรื่องที่เกิดในศตวรรษที่ 19 ได้อย่างชัดเจน ซึ่งก็จะทำให้ผู้วิจัยเข้าใจเรื่องได้อย่างถ่องแท้ก่อนที่จะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การทำงานของผู้แปลต่อไป โดยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลจากวีดิทัศน์เพียงเพื่อประกอบความเข้าใจเท่านั้น มิได้ยึดถือเป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เรื่องนี้แต่อย่างใด

จากข้อมูลที่ค้นคว้าได้พบว่าภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องแดรกคิวล่า หรือแวมไพร์ที่สร้างขึ้นมีจำนวนมากมายับไม่ถ้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องกำหนดเกณฑ์การเลือกวีดิทัศน์มาประกอบการศึกษา โดยเกณฑ์ในการเลือกรเรื่องมี 2 ประเด็นคือ

1. เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาและการดำเนินเรื่องคล้ายคลึงกับเนื้อหาในหนังสือเรื่องแดรกคิวล่า ของ แบรม สโตเกอร์
2. เป็นเรื่องที่ได้รับคามนิยมสูง เพราะภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมมากย่อมแสดงให้เห็นถึงคุณภาพและความพิถีพิถันในการสร้างของบริษัทสร้างภาพยนตร์ ประกอบกับการที่ภาพยนตร์มีชื่อเสียงจะสามารถหาวีดิทัศน์ชมได้ง่ายกว่า

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยพิจารณาแล้วพบว่ามึเรื่องตรงที่ตรงกับเกณฑ์ทั้งหมด 3 เรื่อง คือ

- Dracula ซึ่งสร้างในอเมริกาเมื่อปี ค.ศ.1931 กำกับการแสดงโดย Tod Browning นำแสดงโดย Bela Lugosi (แสดงเป็นแดรกคิวล่า) ร่วมด้วย Helen Chandler และ David Manners เรื่อง Dracula ที่นำแสดงโดย Bela Lugosi นี้ได้รับความนิยมอย่างมากในอเมริกา และทำให้คนทั่วโลกรู้จักแดรกคิวล่า

- Horror of Dracula ซึ่งสร้างในอังกฤษเมื่อปี ค.ศ.1958 กำกับการแสดงโดย Terrence Fisher นำแสดงโดย Christopher Lee (แสดงเป็น แดรกคิวล่า) Peter Cushing, Micheal Gough, Melissa Stribing, เป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมมากในอังกฤษ และเป็นภาพยนตร์ที่ทำได้รายได้ดีที่สุดเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์การสร้างภาพยนตร์ของอังกฤษด้วย นอกจากนั้นการได้รับบทเป็นแดรกคิวล่า ของ Christopher Lee ในครั้งนี้ยังทำให้เขาได้รับบทเป็นแดรกคิวล่าในเรื่องอื่นๆต่อมาอีกถึง 8 ครั้ง

- Bram Stoker's Dracula ซึ่งสร้างในอเมริกาเมื่อปี ค.ศ.1992 กำกับการแสดงโดย Frances Ford Coppola นำแสดงโดย Gary Oldman (แสดงเป็นแดรกคิวล่า) Winona Ryder, Anthony Hopkin, Keanu Reeves, Richard E. Grant, Cary Elwes, Sadie Frost, Tom Waits

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับแดรกคิวลาเรื่องล่าสุดและใช้ทุนสร้างมากที่สุดในประวัติศาสตร์การสร้างภาพยนตร์สยองขวัญ

ดังนั้นวิดิทัศน์ที่จะนำมาประกอบการศึกษาในครั้งนี้จึงมีทั้งหมด 3 เรื่องคือ
Dracula, Horror of Dracula และ Bram Stoker's Dracula

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ทั้งทางด้านการแปลและการใช้ภาษาไทยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีเหล่านั้นมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

3.4.1 กลวิธีการแปลในระดับคำและระดับประโยค โดยวิเคราะห์ว่าผู้แปลอาศัยกลวิธีในระดับคำและระดับประโยคอย่างไรบ้าง และกลวิธีเหล่านั้นมีความเหมาะสมเพียงใด

3.4.2 ลักษณะสำนวนภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้แปล โดยวิเคราะห์ว่าสามารถรักษาทั้งความหมายและอรรถรสได้ทัดเทียมกับต้นฉบับหรือไม่ และมีการเลือกใช้สำนวนภาษาอย่างไร

3.4.3 ภาพรวมของบทแปลนวนิยายเรื่อง “แดรกคิวลา จอมผีดิบ” โดยวิเคราะห์ว่ากลวิธีการแปลและสำนวนภาษาที่ผู้แปลใช้นั้นมีความเหมาะสมสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและอารมณ์ของต้นฉบับได้หรือไม่

3.5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์กลวิธีการแปลในระดับคำและระดับประโยค รวมทั้งวิเคราะห์ลักษณะสำนวนภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของผู้แปล ผู้วิจัยจะสามารถสรุปและอภิปรายกลวิธีการแปลและลักษณะเฉพาะตัวในการใช้ภาษาของอ.สายสุวรรณ์ได้ รวมทั้งยังมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 4

กลวิธีการแปลระดับคำและระดับประโยค

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงกลวิธีการแปลในระดับคำและระดับประโยคของ อ.สายสุวรรณ ในการแปลเรื่อง “แดรกคิวลา จอมผีดิบ” โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ได้อาศัยแนวความคิดของ นักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ ได้แก่ สัจฉวี สายบัว, ปรีชา อุรรัตน์ และ ยูจิน ไนดา เป็นต้น

สัจฉวี สายบัว (2542:1) ได้กล่าวไว้ว่า “การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายของ บทต้นฉบับลงสู่บทที่เป็นฉบับแปล บทต้นฉบับและบทฉบับแปลเป็นข้อความสองข้อความที่ต่างกัน ในเรื่องของคำ การเรียบเรียงคำ และการผูกประโยค แต่มีความหมายเดียวกัน” แต่ไม่ได้หมายความว่านักแปลจะสามารถผูกประโยคให้เปลี่ยนแปลงไปจากต้นฉบับได้อย่างอิสระโดยอ้างความหมายที่ยังคงรักษาไว้อย่างครบถ้วน ยูจิน ไนดา (Nida, 1964) ให้ความเห็นว่า “การแปลนั้นไม่ใช่เรื่องของ การเสนอความหมายเท่านั้น แต่นักแปลยังต้องคำนึงถึงรูปแบบของการเสนอความหมาย ซึ่งได้แก่ การใช้เสียง คำ วลีหรือประโยค และข้อความที่ประกอบไปด้วยประโยคหลายประโยคด้วย” จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่านอกจากความหมายที่ต้องถ่ายทอดให้ครบถ้วนแล้วนักแปลยังต้องให้ความสนใจกับการเลือกคำ เรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และการจัดวางวลีว่าจะวางวลีใดก่อนหลังอีกด้วย

จากการศึกษาได้พบว่า อ. สายสุวรรณเป็นผู้หนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการรักษาความหมายของต้นฉบับ ไม่แปลโดยคำนึงถึงการรักษารูปภาษา (form) มากนัก อ.สายสุวรรณจะรักษารูปภาษาไว้ในบางประโยคที่เห็นว่ารักษาแล้วภาษายังเป็นธรรมชาติอยู่เท่านั้น กล่าวได้ว่าการแปลของ อ. สายสุวรรณเป็นการแปลแบบใกล้เคียงการแปลแบบมีสำนวน (Near Idiomatic) และในบางช่วงก็ทำได้ดีจนจัดว่าเป็นงานแปลอย่างมีสำนวน (Idiomatic) ซึ่งถือได้ว่างานแปลที่ดี กลวิธีที่พบทั้งในระดับคำ และระดับประโยคของการแปลเรื่อง แดรกคิวลา จอมผีดิบ มีดังต่อไปนี้

4.1 กลวิธีการแปลในระดับคำ

ทุกภาษาในโลกจะมีถ้อยคำบางถ้อยคำที่สามารถจะเทียบเคียงกันได้ เนื่องจากคำนั้นเป็นสัญลักษณ์แทนความคิดที่เหมือนกันของทั้งสองภาษา เช่น คำว่า Love ในภาษาอังกฤษ ในภาษาไทยก็มีคำที่ใช้แทนความหมายเดียวกันโดยใช้ว่า รัก และในภาษาเยอรมันใช้ว่า Liebe แต่ในบางกรณีคำในภาษาหนึ่งก็ไม่สามารถหาคำที่มีความหมายเดียวกันในอีกภาษามาใช้แทนที่ได้ จึงต้องใช้วิธีการอื่นที่จะทำให้ผู้ที่ใช้คนละภาษามีความเข้าใจตรงกัน ในงานแปลเรื่อง แครกคิวด่า จอมผีดิบ ผู้แปลเน้นยึดหลักว่าต้องถ่ายทอดความหมายได้ถูกต้องและใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย มีคำหลายคำที่ไม่สามารถใช้การแปลโดยรักษารูปภาษาไว้ได้ เนื่องจากจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ เพราะเป็นคำทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับการแปลโดยใช้กลวิธีที่เห็นว่าเหมาะสมในการถ่ายทอดความหมายของคำนั้นๆ แต่ถ้าคำในต้นฉบับคำนั้นมีคำเทียบในภาษาไทยที่เหมาะสมอยู่แล้วกลวิธีที่ใช้ก็มักเป็นการแปลแบบตรงตัว อ.สายสุวรรณหเลือกใช้วิธีการแปลคำด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันไปดังนี้

4.1.1 การแปลตามรูปคำ

ผู้วิจัยพบว่า อ.สายสุวรรณหเลือกใช้การแปลตามรูปคำต่างๆที่สามารถทำได้ ซึ่งเหล่านั้นมักเป็นคำที่มีในวัฒนธรรมไทย หรือเป็นคำที่บริบทไม่ได้มีผลในการกำหนดความหมาย การแปลในลักษณะนี้ถือได้ว่าเป็นการแปลตรงความหมายของคำเมื่ออยู่โดดๆหรือเป็นความหมายแรกที่ผู้อ่านนึกถึง ซึ่งปริยา อุนรัตน์ (2538: 3) เรียกว่า Primary Senses และเป็นการแปลที่ยังคงรักษาหน้าที่ของคำไว้ได้ เช่น แปลคำนาม cat มาเป็น คำนาม แมว ในภาษาไทยเป็นต้น ตัวอย่างการแปลตามรูปคำมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

นาฬิกาตีเก้าแล้วหยกๆ (น. 110)

The clock has just struck nine. (p.58)

จากตัวอย่างที่ 1 ผู้แปลใช้การแปลตรงกับทุกคำในประโยค ทำให้ผู้อ่านสามารถเทียบเคียงคำกลับไปได้ ดังนี้

<i>The clock</i>	นาฬิกา
<i>has struck nine</i>	ตีเก้าแล้ว
<i>just</i>	หยกๆ

ตัวอย่างที่ 2

This is to Jonathan Harger. (p.262)

นี่แด่โจนาธาน ฮาร์เกอร์ (น.404)

ในตัวอย่างที่ 2 ผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวและสามารถถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านได้รับ ความครบถ้วนเท่ากับภาษาต้นฉบับ โดยผู้อ่านสามารถเทียบเคียงคำกลับไปได้ ดังนี้

<i>This is</i>	นี่
<i>to</i>	แด่
<i>Jonathan Harger</i>	โจนาธาน ฮาร์เกอร์

ตัวอย่างที่ 3

WHEN WE ARRIVED at the Berkely Hotel, Van Helsing found a telegram waiting for him: (p.181)

เมื่อเรากลับถึงโรงแรมเบอร์เคลี อาจารย์แวน เฮลซิงพบ โทรเลขฉบับหนึ่งรออยู่ ความว่า (น. 290)

จากตัวอย่างที่ 3 ผู้แปลพยายามใช้การแปลแบบตรงตัวกับคำทุกคำในประโยค และสามารถแยกคำแปลของแต่ละคำได้ดังนี้

<i>WHEN</i>	เมื่อ
<i>WE</i>	เรา
<i>ARRIVED</i>	กลับถึง
<i>at the Berkely Hotel,</i>	โรงแรมเบอร์เคลี
<i>Van Helsing</i>	อาจารย์แวน เฮลซิง
<i>found</i>	พบ
<i>a telegram</i>	โทรเลขฉบับหนึ่ง
<i>waiting for him</i>	รออยู่

ตัวอย่างที่ 4

Whilst he was speaking we were startled by a knock at the hall door, the double postman's knock of the telegraph boy. (p.252)

ในระหว่างที่เขากำลังพูด เราพากันสะดุ้งขึ้นเพราะได้ยินเสียงเคาะประตูห้องโถง เป็นเสียงเคาะสองทีแบบบุรุษไปรษณีย์ของเด็กส่งโทรเลข (น.390)

จากตัวอย่างที่ 4 ผู้แปลใช้การแปลตามรูปคำแทบทุกคำในประโยค แม้ว่าบางคำจะเพิ่มเข้ามาบ้างแต่ก็เป็นการเพิ่มเพื่อให้ประโยคมีความเป็นธรรมชาติและผู้อ่านอ่านได้อย่างราบรื่น ผู้วิจัยยังถือว่าการแปลเช่นนี้เป็นการแปลตามรูปคำเพราะคำทุกคำยังรักษาหน้าที่ของคำและความหมายตาม Primary Senses เอาไว้ได้ ซึ่งเมื่อแยกคำแปลของแต่ละคำออกมาเรียงดังต่อไปนี้

<i>Whilst</i>	ในระหว่างที่
<i>He</i>	เขา
<i>was speaking</i>	กำลังพูด
<i>we</i>	เรา
<i>were startled</i>	สะดุ้งขึ้น
<i>by</i>	เพราะ
<i>a knock</i>	เสียงเคาะ
<i>at the hall door</i>	ประตูห้องโถง
<i>the postman's knock</i>	เสียงเคาะแบบบุรุษไปรษณีย์
<i>double</i>	สองที
<i>of</i>	ของ
<i>the telegraph boy</i>	เด็กส่งโทรเลข

จากตัวอย่างที่ 1-4 จะพบว่า อ.สายสุวรรณแปลคำทุกคำในประโยคเป็นภาษาไทยโดยใช้การแปลตามรูปคำทั้งหมด และกลวิธีนี้ถือได้ว่าเป็นกลวิธีที่ดีหากผู้แปลสามารถคงความหมายและรักษาความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลไว้ได้ด้วย แต่การแปลตามรูปคำก็ยังคงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการที่ทำให้ไม่สามารถทำเช่นนี้ได้กับคำทุกคำ นั่นคือ ข้อจำกัดด้านความแตกต่างของไวยากรณ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้การแปลตามรูปคำพร้อมกับรักษาความสละสลวยของฉบับแปลทำได้ไม่ดัดจริต ซึ่งจากการศึกษาวิธีการแปลในระดับคำของ อ. สายสุวรรณ พบว่าผู้แปลใช้การปรับบทแปลมากกว่าการแปลตามรูปคำ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการแปลหนังสือ นวนิยายที่เป็น การแปลเพื่อมุ่งเน้นความบันเทิงและอรรถรสด้านภาษาเป็นสำคัญ การแปลตรงตัวไม่สามารถทำให้ บทแปลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ประกอบกับในเรื่อง “แดรกควิลล่า จอม ผีดิบ” มีคำที่

ในวัฒนธรรมไทยไม่มีค่อนข้างมากทำให้การแปลโดยปรับการนำเสนอหรืออธิบายประกอบมีจำเป็นและเหมาะสมที่จะใช้กลวิธีเหล่านั้นมากกว่าการแปลตามรูปคำ

4.1.2 การทับศัพท์

การทับศัพท์ คือ การนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรของอีกภาษาหนึ่งโดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่นี้ถ่ายทอดเสียงของคำในภาษาเดิมให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ การทับศัพท์มักเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้แปลไม่สามารถหาคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำในภาษาต้นฉบับมาใช้ได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่มีในสังคมของภาษาฉบับแปล หรือผู้แปลต้องการให้ผู้อ่านเห็นคำอ่านตามภาษาเดิมเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ตัวละครบางตัวจะพูดหรืออุทานเป็นภาษาเยอรมัน ผู้แปลเลือกที่จะใช้วิธีการถ่ายอักษรคำภาษาเยอรมันเหล่านั้นออกมา โดยไม่แปลความหมายเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าตัวละครเป็นคนชาติอื่น เป็นต้น

กลวิธีการทับศัพท์ในเรื่อง “แดรกคิวลา จอมผีดิบ” สามารถแบ่งตามประเภทของคำที่ อ.สายสุวรรณ์ใช้การทับศัพท์ได้เป็น 2 ประเภท คือ การทับศัพท์กับชื่อเฉพาะและการทับศัพท์กับคำศัพท์ทั่วไป

4.2.1.1 การทับศัพท์กับชื่อเฉพาะ

ชื่อเฉพาะหรือวิสามานยนามเป็นคำที่ไม่สามารถแปลออกมาได้ ผู้แปลจำเป็นต้องใช้การทับศัพท์เพื่อถ่ายเสียงออกมาให้ผู้อ่านชาวไทยทราบว่าออกเสียงอย่างไร แต่บางครั้งนอกจากทับศัพท์แล้วผู้แปลยังอาจเพิ่มคำอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าชื่อเฉพาะเหล่านั้นคืออะไรอีกด้วย โดยการทับศัพท์กับชื่อเฉพาะของ อ.สายสุวรรณ์ มีดังต่อไปนี้

- . การทับศัพท์ทั้งคำ
- . การทับศัพท์บางส่วนและแปลความหมายบางส่วน
- . การทับศัพท์และเติมคำนามบอกลักษณะข้างหน้า
- . การทับศัพท์และเติมข้างหลัง
- . การทับศัพท์และเติมคำอธิบาย
- . การทับศัพท์และเติมคำอธิบายในวงเล็บ
- . การทับศัพท์และมีเชิงอรรถประกอบ
- . การทับศัพท์ทั้งคำ

การทับศัพท์ทั้งคำในที่นี้ คือ กลวิธีที่ผู้แปลต้องการจะถ่ายทอดเสียงอ่านของคำที่

เป็นชื่อเฉพาะในต้นฉบับออกมาให้ผู้อ่านทราบว่าอ่านออกเสียงว่าอย่างไร แต่ไม่ต้องการที่จะขยายความหรืออธิบายความใดๆเพิ่มเติม การทับศัพท์ลักษณะนี้มักเกิดกับคำที่ไม่สามารถหาคำเทียบเคียงได้ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5

'The unexpected always happens' How well Disraeli knew life! Our bird when he found the cage open would not fly, so all our subtle arrangements went for nought. (p.90)

“เหตุอันไม่คาดหมายย่อมเกิดเสมอ” ดิสเรลลี ช่างรู้ชีวิตจริง ! นกของเราพอประจักษ์ว่ากรงเปิด กลับไม่ยอมบินหนี ทำให้การเตรียมอย่างละเมียดละไมของเราเป็นหมันหมด (น.157)

ตัวอย่างที่ 5 เป็นข้อความจากอนุทินของหมอมจอห์น ซีเวิร์ดเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม ที่กล่าวถึงเหตุการณ์การวางแผนปล่อยให้เรนฟิลด์คนไข้โรคจิตของเขาหนีออกจากโรงพยาบาลไปและจะให้บุรุษพยาบาลสะกดรอยตามไปคว้าเขาหนีไปไหน แต่แผนการนี้กลับไม่ได้ผลคนไข้ไม่ได้หนีไปตามแผน ซีเวิร์ดจึงอ้างเอาคำพูดของนายกรัฐมนตรีนอร์แมน ดิสเรลลี จากหนังสือเรื่อง *Egymion* ที่กล่าวว่า “What we anticipate seldom occurs; what we least expect generally happens” (สิ่งที่คาดว่า จะเกิดมักจะ ไม่เกิดและสิ่งที่ไม่คิดว่า จะเกิดมักเกิดเสมอ - ผู้วิจัย) มากล่าวไว้ ในที่นี้ผู้แปลเลือกใช้ การทับศัพท์กับชื่อของนายกรัฐมนตรีนอร์แมน ดิสเรลลี

ตัวอย่างที่ 6

“The Count is a criminal and of criminal type. Nordau and Lombroso would so classify him, and qua criminal he is of imperfectly formed mind. (p.285)

“ตาเคานต์เป็นผู้ร้ายตามแบบฉบับของผู้ร้าย นอร์เดากับลอมโบรโซ คงจำแนกแกไว้อย่างนี้แหละค่ะ และในฐานะที่เป็นผู้ร้าย แกย่อมมีจิตใจที่ไม่สมประกอบบริบูรณ์ (น.438)

จากตัวอย่างที่ 6 นอร์เดา หรือชื่อเต็มว่า แมกซ์ นอร์เดา (1849-1923) เป็นนักฟิสิกส์ นักเขียน และผู้นำการเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องชาวยิว เขาเขียนหนังสือที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องระหว่างความเป็นอัจฉริยะและความเสื่อมทางจิต ชื่อ *Degeneration* ส่วน ลอมโบรโซ หรือ ซีซาร์ ลอมโบรโซ (1836-1909) เป็นบิดาแห่งอาชญาวิทยาสมัยใหม่ ผู้แปลเลือกใช้การทับศัพท์มาใช้กับชื่อเฉพาะทั้งสองชื่อคือ นอร์เดา และ ลอมโบรโซ

ตัวอย่างที่ 7

Well, here I am tonight, hoping for sleep, and lying like Ophelia in the play, with 'virgin crants and Maiden strewments.' (p.110)

เอาละ คืนนี้ฉันหวังว่าคงได้นอนละ และจะนอนอย่าง โอฟีเลีย ในเรื่องละคร พรุ่งพร้อมด้วย “สาวสวรรค์ก้านัดในแห่กล่อม” ที่เดียว (น. 188)

ผู้แปลในการทับศัพท์กับคำว่า โอฟีเลีย ซึ่งเป็นชื่อนางเอกในเรื่อง แฮมเล็ต ของเชกสเปียร์ ที่ผู้เขียนยกมากล่าวเปรียบเทียบ

ตัวอย่างที่ 8

Buda-pest seems a wonderful place, from the glimpse which I got of it from the train and the little I could walk through the streets. (p. 3)

เท่าที่มองจากรถไฟประกอปกับลงเดินถนนไปได้นิดหน่อย บูดา-เปสต์ ดูท่าจะเป็นสถานที่ น่าเที่ยวอยู่ (น. 33)

บูดาเปสต์ เป็นชื่อเมืองอุตสาหกรรมตั้งอยู่บนริมฝั่งแม่น้ำดานูบและปัจจุบันเป็นเมืองหลวงของประเทศฮังการี เมืองบูดาเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำส่วนเมืองเปสต์ตั้งอยู่บนฝั่งซ้าย ในปีค.ศ.1872 ทั้งสองเมืองได้มารวมกันเป็นเมืองหลวงจึงใช้ชื่อว่า บูดาเปสต์ ผู้แปลใช้การทับศัพท์กับคำว่า Buda-pest เนื่องจากเป็นชื่อเฉพาะไม่มีคำเรียกอื่นในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 9

There was everywhere a bewildering mass of fruit blossom - apple, plum, pear, cherry; and as we drove by I could see the green grass under the trees spangled with the fallen petals. (p.14)

ทุกหนแห่งอุดมไปด้วยช่อลูกไม้ไฉ่คตะบือน่าประหลาดมีทั้ง แอปเปิล, พุทรา, แพร้ และ เชอร์รี่ ในระหว่างที่นั่งรถผ่านไป ฉันแลเห็นกลีบดอกหล่นเกลื่อนอยู่ตามหญ้าเขียวๆ ได้ฉันไม้ที่เดียว (น. 11)

ในตัวอย่างที่ 9 ผู้แปลใช้การทับศัพท์กับคำว่า แอปเปิล แพร้ และ เชอร์รี่ ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากผลไม้ทั้งสามชนิดเป็นผลไม้ที่ไม่มีในประเทศไทยจึงไม่มีคำเรียกแบบไทย และคนไทยก็คุ้นเคยกับการเรียกตามแบบตะวันตก

ข. การทับศัพท์บางส่วนและแปลความหมายบางส่วน

หมายถึงการใช้การถอดตัวอักษรเพียงบางส่วนและใช้คำแปลบางส่วนเสริมเข้าไปด้วย กลวิธีนี้พบมากในการแปลชื่อของภูเขา หน้าผา แม่น้ำ และช่องแคบต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10

The setting sun, low down in the sky, was just dropping behind Kettleness; the red light was thrown over on the East Cliff and the old Abbey, and seemed to bathe everything in a beautiful rosy glow. (p.79)

อาทิตย์อัสดงคล้อยต่ำลงในท้องฟ้ากำลังจะลับมิลับแหล่งอยู่ข้างหลังเขตเตลเนส ทอแสงแดงจับผาอีสต์คลิฟและอารามเก่า ดูจะฉายล้อมทุกสิ่งทุกอย่างเป็นสีกุหลาบรั้งอร่ามตา (น.140)

ตัวอย่างที่ 11

At Piccadilly Circus I discharged my cab, and walked westward; beyond the Junior Constitutional I came across the house described, and was satisfied that this was the next of the lairs arranged by Dracula. (p.220)

ข้าพเจ้าลงรถที่วงเวียนพิกกาเดิลลี และเดินต่อไปทางตะวันตก พอพ้นจูเนียร์ คอนสติติวชันแนลสถานไปได้สักหน่อย ข้าพเจ้าก็ได้ประสบบ้านตามที่เขาระบุไว้และบังเกิดความสนใจว่า นี่แหละคือรังอีกแห่งหนึ่งที่แดรกคิวลาจัดสำรองไว้ (น.346)

ค. การทับศัพท์และเติมคำนามบอกลักษณะข้างหน้า

การทับศัพท์และเติมคำนามบอกลักษณะเสริมเข้าไปข้างหน้านั้นทำเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจความหมายของคำานั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น อ.สายสุวรรณจะใช้กลวิธีนี้กับคำที่ไม่มีคำเทียบในภาษาไทยแต่ยังต้องการนำคำในต้นฉบับมาใช้ในฉบับแปลอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 12

Here, in the whirlpool of European races, the Ugric tribe bore down from Ice land the fighting spirit which Thor and Wodin gave them, (p.33)

ที่นี้, ในใจกลางของผ่ายุโรปนี้, ชาวชาติอูริกพาเอาวิญญาณสู้รบที่เทพธอร์และโวกิน ประสิทธิ์ประสาทให้มาแต่ไอซ์แลนด์ (น. 51)

ตัวอย่างที่ 13

On 12 July through Dardanelles. More Customs officers and flagboat of guarding squadron. Backsheesh again. Work of officers thorough, but quick. Want us off soon. At dark passed into Archipelago. (p.69)

ณ วันที่ 12 กรกฎาคม เข้าช่องแคบดาร์แดเนลส์ศุลกากรก็มาอีกพร้อมด้วยเรือธงของรักษาการณ์ ตกเงินอีก เจ้าหน้าที่ทำงานเกลี้ยงเกลา แต่เร็วบอกให้เราออกเรือเร็วๆ ตกค่ำผ่านเข้าทะเลเอเจียน (น.126)

ตัวอย่างที่ 14

Lord Godalming has just returned. He had four telegrams, one each day since we started, and all to the same effect: that the Czarina Catherine had not been reported to Lloyd's from anywhere. (p.278)

ลอร์ดโกดอลมิงเพิ่งกลับ ได้โทรเลขมาสี่ฉบับ ฉบับละวัน นับตั้งแตเราออกเดินทางล้วนแต่มีข้อความอย่างเดียวกัน ว่ายังไม่มีรายงานเกี่ยวกับเรื่อซารินา แกะเซอร์ินส่งถึงบริษัทลอยด์ จากที่ไหนเลย (น. 428)

ตัวอย่างที่ 15

I propose that we add Winchesters to our armament. I have a kind of belief in a Winchester when there is any trouble of that sort around. Do you remember, Art, when we had the pack after us at Tobolsk? (p.270)

ผมจึงอยากเสนอว่าเราควรจะมีปืนวินเชสเตอร์ไปเป็นอาวุธประกอบผมเชื่อในพิสัยของปืนวินเชสเตอร์อย่างหนึ่งในยามที่มีความเดือดร้อนชนิดนี้น้อยรอบข้าง แกงทำได้ไหมเล่า อาร์ต ว่าเราเคยถูกหมาป่าตั่งฝูงไล่กวัดที่โทบอลสค์ (น. 415)

ตัวอย่างที่ 16

'It is perhaps well, said, 'that at our meeting after our visit to Carfax we decided not to do anything with earth-boxes that lay there. (p.242)

“ชะรอยจะเป็นการคืออยู่” ท่านพูด “ในการที่เรายังไม่ได้ตกลงปลงใจที่จะทำอะไรกับ
หีบบรรจุหินที่อยู่ในคฤหาสน์คาร์เพทซ์ในการพบของเราครั้งหลังจากที่เข้าไปในคฤหาสน์
นั้นมาแล้ว (น. 376)

ตัวอย่างที่ 17

*'I have examined the map, and find that the river most suitable for the Slovaks to have
ascended is either the Pruth or the Sereth. (p.294)*

ฉันได้ตรวจดูแผนที่แล้ว ประจักษ์ว่าแม่น้ำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับพวกสโลวักจะแล่นเรือขึ้น
ไปนั้น ได้แก่แม่น้ำพรูท หรือแม่น้ำซีเรธ สายใดสายหนึ่ง (น. 450)

การทับศัพท์และเพิ่มคำอธิบายเป็นกลวิธีหนึ่งที่ อ.สายสุวรรณใช้ในการถ่ายทอดความหมาย
เพื่อให้ผู้อ่านที่อยู่ต่างวัฒนธรรมกับผู้เขียนสามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งที่กล่าวถึงในเรื่องคือสิ่งใด
เพราะการใช้การทับศัพท์เพียงอย่างเดียวบางครั้งก็ยังไม่สามารถสื่อความหมายที่ชัดเจนได้ ดังนั้นจึง
จำเป็นต้องเพิ่มคำเข้ามาเพื่ออธิบายคำศัพท์

ง. การทับศัพท์และเติมคำนามข้างหลัง

กลวิธีนี้เป็นการใช้การทับศัพท์เช่นเดียวกับกลวิธีที่กล่าวมาข้างต้นแต่คำนามที่เติมเข้าไปนั้น
เป็นคำนามที่ต้องเติมไว้ทางด้านหลัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 18

*At Piccadilly Circus I discharged my cab, and walked westward; beyond the Junior
Constitutional I came across the house described, and was satisfied that this was the next
of the lairs arranged by Dracula. (p.220)*

ข้าพเจ้าลงรถที่วงเวียนพิกกาเดิลลี และเดินต่อไปทางตะวันตกพอน้ำจูนีเยร์ คอนสติติวชัน
แนลสถานไปได้สักหน่อย ข้าพเจ้าก็ได้ประשב้านตามที่เขาจาระไนไว้ และบังเกิดความ
สนใจว่า นี่แหละคือรังอีกแห่งหนึ่งที่แดรกคิวลาจัดสำรองไว้ (น. 346)

จากตัวอย่างที่ 18 ผู้แปลทับศัพท์คำว่า Junior Constitutional เป็น จูเนียร์ คอนสติติวชันแนล
แล้วเติมคำนามท้ายคำดังกล่าว ว่า สถาน เพื่อแสดงให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นสถานที่แห่งหนึ่ง โดยคำว่า
สถาน ตามพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530 กล่าวว่า สถาน หมายถึง ที่ตั้ง ผู้แปลเพิ่มเข้า

มาเพื่อแสดงรายละเอียดคร่าวๆให้พอเข้าใจ เนื่องจากถ้าแปลเพียงว่า “พอพันจูเนียร์ คอนสติวชันแนลไปได้สักหน่อย ข้าพเจ้าก็ได้ประสบบ้านตามที่เขาจาระโนไว้” ผู้อ่านจะไม่เข้าใจว่าจูเนียร์ คอนสติวชันแนล คืออะไรแต่หากจะอธิบายโดยละเอียดมากกว่านี้ก็จะเป็นรายละเอียดที่ไม่จำเป็นทำให้บทแปลเยิ่นเย้อได้

จ. การทับศัพท์และเติมคำอธิบาย

กลวิธีนี้กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายคำหรือสำนวนที่เข้าใจยากหรือเป็นปัญหา ให้ผู้อ่านเข้าใจดีขึ้น แต่การเติมคำอธิบายก็ต้องระมัดระวังไม่ให้ยาวมากเกินไปจนเสียบรรยากาศของต้นฉบับ ในที่นี้ อ. สายสุวรรณ์ใช้การทับศัพท์และเติมคำอธิบายได้อย่างเหมาะสม คำอธิบายกลมกลืนไปกับฉบับแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 19

The last I saw of the Count Dracula was his kissing his hand to me with a red light of triumph in his eyes, and with a smile that Judas in hell might be proud of. (p.43)

ฉันเห็นตาเคานต์แดรกิวลาเป็นครั้งสุดท้ายในท่าจูบมือแกลงส่งฉัน ‘นัยน์ตาเป็นประกายแดงกำบอภยชณะ พร้อมด้วยยิ้มที่ยูดัสสาวกทรมของพระไครสต์คงจะตีปภากภูมิใจทีเดียว’ (น. 88)

จากตัวอย่างที่ 19 อ.สายสุวรรณ์ได้ทับศัพท์คำว่า ยูดัส และเติมคำอธิบายไปท้ายคำนั้นด้วยว่า เป็นสาวกทรมของพระไครสต์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่ายูดัสเป็นใครและเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารให้เห็นว่า แดรกิวลาซึ่งเป็นตัวละครที่ไม่ดี และทำบาปนั้นผู้ที่ตั้งใจกับการกระทำเช่นนี้ก็คงจะเป็นยูดัสซึ่งเป็นสาวกที่ไม่ศรัทธาในพระเจ้าเท่านั้น

ฉ. การทับศัพท์และเติมคำอธิบายไว้ในวงเล็บ

การทับศัพท์และเติมคำอธิบายไว้ในวงเล็บเป็นกลวิธีที่ผู้แปลนำมาใช้กับคำศัพท์ที่สามารถแปลได้ในภาษาไทย สัจฉริ สายบัวได้กล่าวว่า “กลวิธีนี้มักพบว่ามีการใช้ในงานแปลประเภทบทความหรือรายงานทางวิชาการ” แต่ อ.สายสุวรรณ์เลือกกลวิธีนี้มาใช้กับงานแปลประเภทนวนิยาย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำนั้นได้ดีขึ้น เพราะคำที่ผู้เขียนใช้นั้นเป็นการพูดถึงสิ่งที่ผู้อ่านที่อยู่ต่างวัฒนธรรมไม่มีประสบการณ์ หากไม่เพิ่มคำอธิบายจะทำให้ไม่เข้าใจความหมายที่เป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 20

I believe we should have shocked the 'New Woman' with our appetites. Men are more tolerant, bless them! (p.75)

ฉันเชื่อว่าเราคงทำให้คณะ “นิวแมน” (หญิงสมัยใหม่) ตกใจความกินได้กินดีของเราที่เดียว พวกผู้ชายสิเขาพอใจได้ดีกว่า ฉันอนุโมทนา!(น. 134)

ในตัวอย่างนี้ก็เช่นกัน ผู้แปลเลือกใส่วงเล็บอธิบายหลังจากการทำศัพท์คำว่า “นิวแมน” (หญิงสมัยใหม่) โดยคำนี้เป็นชื่อเฉพาะไว้ใช้เรียกกลุ่มผู้หญิงที่พยายามเรียกร้องความเท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชายในศตวรรษที่ 19 เนื่องจากสมัยก่อนในประเทศอังกฤษผู้หญิงมีหน้าที่เป็นแม่บ้าน เลี้ยงลูกและปรนนิบัติสามีเท่านั้น แต่เมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในด้านต่างๆมากขึ้น มองเห็นความสามารถของตนมากขึ้นและเริ่มมีการเรียกร้องความเสมอภาคกับผู้ชาย โดยกลุ่มที่มีบทบาทในการเรียกร้องนี้ได้รับการเรียกขานว่า นิวแมน หรือ ผู้หญิงสมัยใหม่ อ.สายสุวรรณเข้าใจถึงความหมายของคำนี้อย่างถ่องแท้จึงได้คงคำว่า นิวแมน ไว้ให้ผู้อ่านทราบว่าเป็นชื่อเฉพาะแต่ก็ใส่คำอธิบายความหมายไว้ในวงเล็บด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจคำนี้ได้มากขึ้น

ข. การทับศัพท์และมีเชิงอรรถประกอบ

การใช้การทับศัพท์ร่วมกับการให้เชิงอรรถเกิดขึ้นเนื่องจากศัพท์คำนั้นจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์หรือความรู้ด้านวัฒนธรรมในการทำความเข้าใจและการให้คำอธิบายของผู้แปลก็ยาวเกินกว่าที่จะแทรกเข้าไปในตัวบททำให้จำเป็นต้องนำมาใส่ไว้ที่เชิงอรรถแทนและจากการพิจารณาการใช้เชิงอรรถของผู้แปลแล้ว ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลไม่ได้ให้เชิงอรรถกับคำทางวัฒนธรรมเหล่านี้ทุกคำ แต่เลือกให้คำอธิบายโดยละเอียดกับคำที่จะมีผลต่อการสื่ออารมณ์และความเข้าใจซึ่งเมื่อผู้อ่านพิจารณาบริบทพร้อมด้วยแล้วก็ยังไม่อาจเข้าใจความหมายของคำเหล่านั้นได้ แต่หากคำๆนั้นเมื่อพิจารณาพร้อมกับบริบทก็สามารถที่จะเข้าใจได้แล้วผู้แปลจะเลือกใช้เพียงการทับศัพท์เท่านั้น ตัวอย่างการทับศัพท์และให้เชิงอรรถของหนังสือเรื่องแดรกคิวลา จอมผีดิบมีทั้งหมด 8 เชิงอรรถ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 21

Oh, yes! they, like the lotus flower, make your trouble forgotten. It smell so like the waters of Lethe, and of that fountain of youth that the Conquistadores sought for in the Floridas, and find him all too late. (p.109)

อ้อจริง ! มันทำให้คุณลืมความทุกข์เหมือนดอกบัวที่เดียว อานิสงส์มันเหมือนกับน้ำใน แม่น้ำลีธี และน้ำยาอายุวัฒนะที่พวกคอนควิสตาดอร์^๒ เทียวหาในฟลอริดา แต่ได้พบเมื่อสายเสียแล้วนั่นแหละ (น. 185)

๑ แม่น้ำลีธี (Lethe) คือแม่น้ำสายหนึ่งในปกรณธ์อิทธิฤทธิ์นิยาย (Mythology) ของกรีก คั่นระหว่างยมโลกกับโลกมนุษย์ น้ำในแม่น้ำสายนี้มีอำนาจที่ใครดื่มแล้วจะลืมความจำหมด ตามปกร์ว่า วิญญาณที่จะมาเกิดอีกในมนุษย์โลกจะต้องดื่มน้ำในแม่น้ำเสียก่อนเพื่อล้างความจำในชาติก่อนให้หมด

๒ คอนควิสตาดอร์ (Conquistadores) คือชื่อเรียกพวกหัวหน้าชาวสเปน ที่ออกไปร่ำวีจับจองดินแดนในทวีปอเมริกาในสมัยที่โคลัมบัสพบโลกใหม่

ตัวอย่างที่ 22

The animal itself was as peaceful and well-behaved as that father of all picture-wolves, Red Riding Hood's quondam friend, whilst seeking her confidence in masquerade.

(p.117)

เจ้าสัตว์นั้นเองก็สงบเรียบร้อยเหมือนพ่อสุนัขป่าในรูปภาพ ได้แก่เจ้าเพื่อนเกลอของเรด ไรคิง ฮูด^๓ เมื่อตอนปลอมตัวทำสงบเสงี่ยมให้แม่หนูตายใจนั้นเทียว (น.196)

๓ เรด ไรคิง ฮูด (Red Riding Hood) เป็นชื่อเด็กสาวเสื้อคลุมแดงในนิทานชาวบ้านซึ่งมีเนื้อเรื่องว่าแม่หนูถูกใช้ให้นำอาหารไปส่งยายซึ่งป่วย พบสุนัขป่าเจ้าเล่ห์ตัวหนึ่งกลางทางในราวป่า มันทอดสนิทจนพาซื้อบอกธุระที่จะไปให้มันรู้ มันก็วิ่งลัดทางไปกินยายเสีย แล้วทำเป็นนอนสงบคอยอยู่บนเตียง และจับแม่หนูเรด ไรคิง ฮูดกินเสียอีกคนหนึ่งเมื่อไปถึง นิทานเรื่องนี้เป็นคติสอนเด็กเป็นทำนองไม่ให้คบคนจรหรือไว้ใจคนแปลกปลอมมากนักฉะนั้น แต่ปลายเรื่องลงแห่งก็งอกต่อไปอีกว่า สุนัขป่าเจ้าเล่ห์ถูกพรานคนหนึ่งจับได้แหะท้อง พบยายกับแม่หนูยังเป็นอยู่ในท้องสุนัขป่า ยายหลานจึงรอดตายเพราะเหตุนี้

ตัวอย่างที่ 23

In which case, Lord Godalming, though so dear a friend, would have had no claim in the world; and the inheritors, being remote, would not be likely to abandon their just rights for sentimental reasons regarding an entire stranger. (p.139)

ถ้ากรณีเป็นเช่นนี้ ลอร์ดโกดอลมิง จึงจะเป็นมิตรสนิทสนมหาอย่างไรรู้ก็คงอ้างสิทธิใดๆ ในโลกไม่ได้เลย ส่วนผู้สืบทอดก็จะเป็นคนห่างไกลสักเท่าใด เขาก็คงไม่ยอมละเลยในสิทธิอันชอบธรรมของเขา โดยเหตุผลในทางความรู้สึกเกี่ยวกับผู้ไม่ได้เกี่ยวข้องอะไรกันอย่างสิ้นเชิงนั่นแหละ (น.229)

๔ ตามธรรมเนียมอังกฤษ บุตรคนใหญ่ของผู้มีบรรดาศักดิ์ตั้งแต่ชั้นบารอนเน็ต(Baronet) ขึ้นไปย่อมสืบบรรดาศักดิ์บิดาเมื่อบิดาถึงแก่กรรม ดังนั้นตั้งแต่ตอนนี้ คำเรียกชื่อของอาร์เธอร์ โฮล์มวูด จึงเปลี่ยนไปเป็นลอร์ด โกดอลมิง ตามบรรดาศักดิ์บิดานั่นด้วย

ตัวอย่างที่ 24

What a fine fellow is Quincey! I believe in my heart of hearts that he suffered as much about Lucy's death as any of us; but he bore himself through it like a moral Viking. (p.144)

ควินซีเป็นคนดีใจหายเสียนี่กระไร! ข้าพเจ้าเชื่อสนิทซึ่งในหัวใจว่าเขาก็เคยจะระทมใจในการตายของลูซีพอกันกับพวกเราทุกคนนั่นแหละ แต่เขาก็สู้ทนตลอดเหมือน ไวคิงจำศีล (น.236)

๕ ไวคิง (Viking) เป็นชื่อชนชาตินักรบซึ่งมีภูมิลำเนาในคาบสมุทรสแกนดิเนเวีย(สวีเดน-นอร์เวย์) สมัยโบราณ เทียวราวตีต่อบ้านเมืองชายทะเลเหนือในยุโรปไปจนถึงเกาะอังกฤษ ว่ากันว่าเป็นชนชาติอหัมหิตนักรบ แม้แต่เพื่อนกันตายก็ไม่เคยร้องไห้อาลัยอาวรณ์

ตัวอย่างที่ 25

I suppose now you do not believe in corporeal transference.No? Nor in materialisation.No? Nor in astral bodies.No? Nor in the reading of thought.No?Nor in hypnotism-

'Yes,' I said. 'Charcot has proved that pretty well.' He smiled as he went on: 'Then you are satisfied as to it. Yes? And of course then you understand how it act,... (p.159)

เดี๋ยวนี้นั่นนี่ว่าคุณไม่เชื่อในการจำแลงกายละเอียด ไม่เชื่อสินะ? การสำแดงร่างของวิญญาณละเอียด ไม่เชื่ออีกละเอียด? กายทิพย์ละเอียด ก็ไม่เชื่ออีก? การล่องรู้ใจคนอื่นละเอียด ก็ไม่เชื่ออีก? การสะกดจิตละเอียด

“เชื่อสิครับ” ข้าพเจ้าพูด “ชาร์โกต์” ได้พิสูจน์ให้เห็นจริงแล้วเป็นอย่างดี”

ท่านยิ้มละไมพลางพูดต่อไปว่า

“ถ้าเช่นนั้นคุณก็พอใจในเรื่องนี้อยู่ อย่างนั้นสินะ? เออแหละ ถ้าเช่นนั้นคุณก็เข้าใจละเอียดว่ามันเป็นไปทางองใด (น. 257)

๖ ออง มาร์แตง ชาร์โกต์ เอดทัคคะทางโรคจิตชาวฝรั่งเศส มีชีวิตอยู่ในระหว่าง พ.ศ.๒๓๖๘ ถึง พ.ศ.๒๔๓๖ แดกกลานในเรื่องของประสาทอย่างยิ่ง เป็นผู้ใช้การสะกดจิตรักษาคณวิกลจริตได้ผลเป็นครั้งแรก ณ โรงพยาบาลโรคจิตแห่งหนึ่งในปารีส

ตัวอย่างที่ 26

The beautiful colour became livid,the eyes seemed to throw out sparks of hellfire,the brows were wrinkled as though the folds of flesh were the coils of Medusa's snakes,and the lovely,blood-stained mouth grew to and open square,as in the passion masks of the Greeks and Japanese.(p.176)

สีอันอันสวยงามกลับกลายเป็นเขียวคล้ำ นัยน์ตาจะเปล่งประกายไฟนรก คิ้วย่นราวกับว่าปั้นเนื้อนั้นคือขนคูดงของนางมีดสา” ส่วนปากจิ้มลิ้มที่เปื้อนเลือดนั้นเล่า ก็แยกแยะเป็นรูปจตุรัสเหมือนอย่างทีหน้ากากบอการมณข์ของกรีกและญี่ปุ่น (น. 283)

๗ นางมีดูลา (Medusa) เป็นนางยักษ์นิในปกรณธ์อิทธิฤทธิ์นียายของกรีกมีผมเป็นงูทั้งหัว สิ่งอยู่บนเกาะร้างกลางสมุทร ถูกวีรบุรุษเปอร์ซีอัสตัดหัวเอาไปได้

ตัวอย่างที่ 27

He have allowed us to redeem one soul already, and we go out as the old knights of the Cross to redeem more. Like them we shall travel towards the sunrise; and like them, if we fall, we fall in good cause. (p.267)

พระองค์ได้ทรงยอมให้เราไถ่ถอนวิญญาณของคนหนึ่งพร้อมแล้ว และเราก็จะออกไปเพื่อไถ่ถอนวิญญาณเยี่ยงอัศวิน เครื่องหมายกากบาท แต่ก่อนอีก เราจะต้องคืบคั้นไปทางทิศตะวันออกอย่างเขาเหมือนกัน และถึงเราจะพินาศ เราก็คงพินาศโดยยึดเหตุปัจจัยอันดีงามอย่างเขาค้วยเหมือนกัน (น. 410)

๘ หมายถึงพวกทำสงครามศาสนา ที่เรียกว่าสงครามครูเสดในคริสต์ศตวรรษที่ 12

จากตัวอย่างที่ 21 – 27 จะพบว่า การให้เชิงอรรถร่วมกับการทับศัพท์ของ อ.สายสุวรรณได้ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจความหมายอ้างอิงของคำศัพท์ได้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างทุกตัวอย่างเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตกที่ผู้อ่านชาวไทยจะไม่เข้าใจได้เลยหากมิใช่ผู้ที่ศึกษาด้านานหรือเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของสังคมยุโรป ในตัวอย่างที่ 22 ที่ผู้แปลใช้การทับศัพท์และให้เชิงอรรถกับชื่อของหนังสือเรื่อง เรด ไรดิง ฮูด โดยที่หนังสือเรื่องนี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายในชื่อภาษาไทยว่า หนูน้อยหมวกแดง แล้วก็อาจพิจารณาได้ว่า หนังสือเรื่องนี้ในยุคที่มีการแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” น่าจะยังไม่มีการแปลเป็นภาษาไทย ทำให้ผู้แปลเลือกใช้การทับศัพท์และให้เชิงอรรถอธิบายแทนการใช้ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย

การทับศัพท์และให้เชิงอรรถเป็นกลวิธีหนึ่งที่ อ.สายสุวรรณนิยมใช้ หากได้ศึกษางานแปลเรื่องอื่นๆที่เป็นผลงานของ อ.สายสุวรรณก็จะพบว่าการใช้กลวิธีนี้อย่างสม่ำเสมอ การใช้กลวิธีนี้มีข้อควรคำนึงถึงก็คือ ผู้แปลควรคำนึงถึงความเหมาะสมพอดี และความจำเป็นในการให้เชิงอรรถ เพราะถ้าให้รายละเอียดมากหรือบ่อยครั้งจนเกินไป ก็จะทำให้เกิดความเยิ่นเย้อ และน่าเบื่อ แต่การให้เชิงอรรถร่วมกับการทับศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องแดรกคิวล่า จอมผีดิบนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมเนื่องจากส่วนที่ผู้แปลให้เชิงอรรถเป็นส่วนที่มีความสำคัญกับเนื้อเรื่อง และช่วย

ให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึงมากขึ้น เนื่องจากเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” เป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งที่กล่าวถึงบุคคลสำคัญ วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ของยุโรปที่ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจได้ยาก หากอ.สายสุวรรณ์ไม่ได้พิจารณาถึงความสำคัญหรือความจำเป็นต่อเนื้อเรื่องในการให้เชิงอรรถแล้ว ผู้อ่านคงจะพบเชิงอรรถแทบทุกหน้า ดังนั้นการให้เชิงอรรถทั้งหมด 8 เชิงอรรถจากจำนวนหน้าทั้งหมด 480 หน้า จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าผู้แปลก็ไม่ได้ให้เชิงอรรถพร้าเพ้อ และไม่น่าจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรำคาญกับเชิงอรรถเหล่านั้นแต่อย่างใด

4.2.1.2. การทับศัพท์กับคำศัพท์ทั่วไป

คำศัพท์ทั่วไปหมายถึง คำอื่นๆที่ไม่ใช่คำวิสามานยนาม เป็นคำซึ่งสามารถแปลความหมายออกมาเป็นภาษาไทยได้ แต่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์กับคำเหล่านั้น ซึ่งการใช้การทับศัพท์กับคำศัพท์ทั่วไปนั้นจากบทแปลเรื่อง “แดรกคิวล่าจอมผีดิบ” พบว่ามีการใช้การทับศัพท์ 2 ประเภท คือ การทับศัพท์ทั้งคำ และการทับศัพท์ร่วมกับการเติมคำอธิบายไว้ในวงเล็บ

ก. การทับศัพท์ทั้งคำ

การทับศัพท์ทั้งคำ พบว่ามีการใช้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 28

Such a sad blow has befallen us. Mr. Hawkins has died very suddenly. (p.131)

ความวิบัติอันน่าเศร้าอย่างหนึ่งคลมาสู่เราแล้ว อยู่ๆ มิสเตอร์ฮอว์กินส์ก็เสีกลงอย่างไม่นึกไม่ฝันมาก(น. 216)

ตัวอย่างที่ 29

I was so much astonished, that the oddness of introducing a madman in an asylum did not strike me at the moment; and, besides, there was a certain dignity in the man's manner, so much of the habit of equality, that I at once made the introduction: 'Lord Godalming; Professor Van Helsing; Mr Quincey Morris, of Texas; Mr Renfield.' He shook hands with each of them, saying in turn: (p.202)

“ข้าพเจ้าให้รู้สึกพิศวงนัก จนความขุกคืดที่จะแนะนำคนบ้าในโรงพยาบาลโรคติดต่อผู้อื่นมิได้เกิดแก่ข้าพเจ้าเลยในขณะนั้น นอกจากนี้ ในอาภักดิ์ปฏิกิริยาของคนคนนี้ก็มีความถือเกียรติอยู่ จนออกจะเป็นลักษณะของคนเสมอกัน ข้าพเจ้าจึงรีบทำหน้าที่แนะนำทันที “ นีลอร์ดโกดอลมิง ท่านศาสตราจารย์แวน เฮลซิง มิสเตอร์ควินซี มอร์ริส แห่งเท็กซัส นี มิสเตอร์เรนฟิลด์” เขาสั่นมือกับทุกๆคนพลางพูดจ้อในขณะนั้นว่า (น. 320)

จากตัวอย่างที่ 28 และ 29 จะพบว่าผู้แปลใช้การทับศัพท์กับคำนำหน้าชื่อ คือคำว่า มิสเตอร์ คำว่า มิสเตอร์ โดยทั่วไปในภาษาไทยจะใช้คำว่า นาย แต่ในที่นี้การเรียกกันว่ามิสเตอร์เป็นการแสดงการให้เกียรติกันแต่คำว่า นาย ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติได้ ผู้แปลจึงเลือกที่จะใช้การทับศัพท์แทนการหาคำมาเทียบเคียง

ตัวอย่างที่ 30

We left in pretty good time, and came after nightfall to Klausenburgh. Here I stopped for the night at the Hotel Royale. I had for dinner, or rather supper, a chicken done up some way with red pepper, which was very good but thirsty. (p.9)

รถออกแต่เนิ่นมาก พอค่ำลงก็ถึงคลาเซนบูร์ก ฉันลงแวะค้างคืนที่โรงแรมโรยาล ดินเนอร์ หรือซัพเปอร์เสียแหละมาก, ที่ฉันกิน มีลูกไก่คลุกพริกไทยแดงตัวหนึ่ง ซึ่งอร่อยมาก เสียแต่ร้อนคอเท่านั้นเอง (น. 34)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะพบว่าผู้แปลไม่แปลคำว่า “ดินเนอร์” และคำว่า “ซัพเปอร์” แต่ใช้การทับศัพท์แทนซึ่งเป็นคำที่สามารถหาคำแปลได้ แต่ผู้แปลอาจจะเห็นว่าในภาษาไทยไม่มีคำเรียกมื้ออาหารละเอียดเท่ากับของอังกฤษ โดยในสังคมไทยแบ่งมื้ออาหารออกเป็น 3 มื้อ คือ มื้อเช้า กลางวัน และเย็น ส่วนของอังกฤษจะแบ่งเป็น breakfast, lunch, dinner และ supper เมื่อวัฒนธรรมไม่ตรงกันดังที่กล่าวมาทำให้ยากที่จะหาคำมาแทนให้ตรงกับความหมายโดยแท้จริง Collins Cobuild Dictionary ได้ให้ความหมายของ dinner ว่า Dinner is the main meal of the day, usually served in the early part of the evening. และให้ความหมายของ supper ว่า Supper is a simple meal eaten just before you go to bed at night. ดังนั้นคำทั้งสองจึงแตกต่างกันที่ dinner คืออาหารเย็นที่เป็นมื้อหลัก หรือมื้อหนัก ส่วน supper เป็นเหมือนอาหารว่างที่รับประทานก่อนเข้านอน การแปลคำทั้งสองสามารถใช้คำที่มีความหมายเทียบเคียงแบบ one-to-part correspondence คือ การหาคำในภาษาฉบับแปลที่ให้ความหมายเทียบเคียงเพียงบางส่วนกับคำในต้นฉบับมาแปลได้ ซึ่งหากใช้วิธีดังกล่าว dinner ควรแปลว่า อาหารมื้อเย็น และ supper ควรแปลว่า อาหารมื้อดึก เพราะคำทั้งสองสามารถทำให้เห็นความแตกต่างว่า supper รับประทานคนละเวลากับ dinner โดย supper มาทีหลังได้ แม้จะไม่สามารถถ่ายทอดความหมายทั้งหมดที่แท้จริงได้ก็ตาม

ข. การทับศัพท์และเติมคำอธิบายไว้ในวงเล็บ

การทับศัพท์และเติมคำอธิบายในวงเล็บกับคำศัพท์ทั่วไปนั้นพบว่า อ.สายสุวรรณแทบจะไม่ใช้กลวิธีนี้เลย โดยคำที่พบว่าใช้กลวิธีนี้ก็เป็นคำที่ต้นฉบับเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษทำให้ผู้แปลต้องทับศัพท์คำนั้นเพื่อให้แตกต่างจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพราะหากแปลไปผู้อาจจะเข้าใจว่าต้นฉบับเป็นคำภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้อ่านได้รับสารไม่เหมือนกับผู้อ่านที่อ่านต้นฉบับได้รับ แต่ อ.สายสุวรรณเกรงว่าผู้อ่านจะไม่เข้าใจความหมายของคำนั้นจึงได้วงเล็บความหมายไว้เพื่อเพิ่มความเข้าใจของผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 31

In the records are such words as “stregoica” – witch, “ordog,” and “pokol” – Satan and hell; and in one manuscript this very Dracula is spoken of as “wampyr.” which we all understand too well. (p.200)

ในบันทึกก็มีว่า ‘สเตรกอยกา’ แม่มด, ‘ออร์ดอก’ และโปโกล ซาตานกับนรก และในต้นฉบับอันหนึ่งก็พูดถึงแดรกคิวลาดันนี้ว่า ‘แวมเปออร์’ (ผีดูดเลือด) ซึ่งเราทุกคนเข้าใจกันดีเกินไปเสียอีก (น. 317)

ตัวอย่างนี้ ผู้แปลได้เติมคำอธิบายในวงเล็บหลังคำว่า ‘แวมเปออร์’ (ผีดูดเลือด) เนื่องจากคำว่า wampyr ในต้นฉบับเป็นคำภาษาเยอรมัน และผู้อ่านงานแปลบางคนอาจจะไม่เข้าใจได้เนื่องจากไม่มีความรู้ในภาษาเยอรมัน ผู้แปลเลือกที่จะทับศัพท์คำนั้นไว้เพื่อให้เห็นความแตกต่างและทำให้ผู้อ่านชาวไทยได้อรรถรสว่าเป็นภาษาอื่นเช่นเดียวกับในต้นฉบับภาษาอังกฤษ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการให้ผู้อ่านทราบความหมายของคำนี้ด้วยจึงได้ใส่คำอธิบายความหมายไว้ในวงเล็บ

จากตัวอย่างการทับศัพท์ที่แสดงมาข้างต้นทำให้เห็นว่าผู้แปลใช้การทับศัพท์ที่เกิดขึ้นกับชื่อเป็นส่วนมากเนื่องจากเป็นสิ่งที่แปลไม่ได้ ซึ่งผู้แปลก็ทำได้อย่างเหมาะสมแล้ว แต่มีบางคำที่แปลได้ ผู้แปลก็ยังคงเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์ด้วยแต่คำเหล่านั้นพบไม่มากนัก

4.1.3 การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ

การใช้วลีหรือประโยคแทนคำที่พบในงานแปลเรื่องแดรกคิวล่าจอมผีดิบนั้นเกิดขึ้นจากความแตกต่างของการแสดงคำถามระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทย กล่าวคือ ในภาษาอังกฤษ การใช้คำเพียงคำเดียวและขึ้นเสียงสูงในภาษาพูดหรือมีเครื่องหมายอัศเจรีย์(?) กำกับ ก็สามารถแสดงความเป็นคำถามได้ แต่ในภาษาไทยเราต้องใช้คำแสดงคำถามหรือคำลงท้ายมาระบุความเป็นคำถาม

เราไม่สามารถใช้คำนามเพียงคำเดียวและใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ (?)กำกับเพื่อสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นประโยคคำถามได้ ดังนั้นผู้แปลจึงต้องเพิ่มคำแสดงคำถามรวมทั้งบางครั้งก็ต้องเปลี่ยนคำนั้นให้กลายเป็นประโยคหรือวลีแทน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 32

“The Herr Englishman?” “Yes,” I said, “Jonathan Harker” She smiled, and gave some message to an elderly man in white shirt-sleeves, who had followed her to the door. (p.12)

“คุณท่านเป็นคนอังกฤษหรือเจ้าคะ?” “ใช่” ฉันตอบ “ชื่อ โยนาธาน ฮาร์เกอร์” แกล้มเป็นพลางหันไปพูดว่ากระไรก็ไม่รู้ กับตาแก่สวมเสื้อเชิร์ตแขนยาว ซึ่งเดินตามยายแก่ออกมาที่ประตู (น. 6)

ตัวอย่างที่ 33

‘And the flies?’ ‘I said. (p.97)

“จับแมลงวันอีกรี?” “ข้าพเจ้าถาม (น. 167)

จากตัวอย่างที่ 32 และ 33 จะเห็นได้ว่า อ.สายสุวรรณหเลือกใช้การแปลจากคำมาเป็นวลีหรือประโยคเนื่องจากต้องการถ่ายทอดความหมายให้คนไทยเข้าใจ โดยคำในต้นฉบับเป็นคำที่อยู่ในส่วนของบทสนทนา และเมื่อใช้ภาษาพูดมักจะพูดโดยย่อ พอเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ผู้อื่นนอกวงสนทนาอาจจะไม่สามารถเข้าใจได้ เพราะไม่มีความรู้ร่วมกันมาก่อน (presupposition) ดังนั้นคำในต้นฉบับที่ยกมาเป็นตัวอย่างจึงเป็นเป็นรูปประโยคภาษาพูดแบบย่อที่ละประธานและกริยาเอาไว้ ซึ่งผู้แปลต้องพิจารณาจากบริบทหรือข้อความที่กล่าวมาก่อนจึงจะเข้าใจและถ่ายทอดความหมายออกได้ ดังเช่นในตัวอย่างที่ 33 ผู้แปลจะต้องทราบที่ ผู้พูดประโยคนี้คือ หมอซีเวิร์ด หมอดูแลคนไข้โรคจิตชื่อเรนฟิลด์ซึ่งชอบจับแมลงมุมและแมลงวันกินเป็นอาหาร ในประโยคก่อนหน้าที่หมอซีเวิร์ดจะพูดประโยคนี้คนไข้ฟังจะขอน้ำตาลจากหมอซีเวิร์ด หมอจึงถามกลับไปเพราะต้องการทราบวัตถุประสงค์ของการขอน้ำตามด้วยประโยคว่า And the flies? ซึ่งคำถามนี้เมื่อประกอบกับบริบทแปลออกมาได้ว่า “จับแมลงวันอีกหรือ” ซึ่งเป็นการแปลมาเป็นกริยาวิเศษณ์ เพราะการแปลแบบตรงตัวไม่สามารถสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้เพราะตัวละครพูดกันแบบย่อ ส่วนในตัวอย่างที่ 32 ผู้แปลได้แปลจากคำมาเป็นประโยคที่สมบูรณ์ เนื่องจากสาเหตุเดียวกันคือ การแปลตรงตัวไม่สื่อความนั่นเอง

การใช้วลีหรือประโยคแทนคำของ อ.สายสุวรรณ มีความเหมาะสมช่วยสื่อความหมายให้เข้าใจชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของผู้แปลที่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่ไม่ชัดเจนให้ผู้อ่านไม่ต้องสงสัยหรือตีความผิดจากความกำกวม รวบรวมของประโยค

4.1.4 การใช้คำที่ให้ความหมายกว้างแทนคำที่อ้างถึงสิ่งเฉพาะ

ในกรณีที่คำในต้นฉบับมีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่ไม่อยู่ในภาษาของฉบับแปลและสิ่งนั้นก็ไม่ใช่ที่รู้จักในสังคมของผู้อ่านงานแปลด้วยนั้น อ.สายสุวรรณจะใช้การหาคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมไปถึงคำที่เป็นปัญหานั้นมาแทน ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ สัตยฉวี สายบัว (2538:80) ที่กล่าวไว้ว่า วิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาคำที่ถ่ายทอดความหมายของคำในต้นฉบับที่อ้างถึงสิ่งเฉพาะที่ไม่มีในภาษาฉบับแปล คือ การหาคำที่มีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งของหรือกิจกรรมในระดับที่กว้าง ซึ่งสามารถครอบคลุมความหมายของคำนั้นได้มาแทน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 34

But as I did so the head turned, and thee eyes fell full upon me, with all their blaze of basilisk horror. (p.45)

แต่ในขณะที่ฉันทำดังนี้หัวก็พลิก กลอกนัยน์ตาพุ่งมายังฉันเต็มตาด้วยประกายลุกเป็นไฟ เพราะตจใจคังตาอสรพิษร้าย (น. 90)

จากตัวอย่างที่ 34 ผู้แปลใช้คำว่า “อสรพิษร้าย” แทนคำว่า basilisk ที่หมายถึง มังกรในนิทานชนิดหนึ่งที่ใช้สายตาดำคนได้ แต่ผู้แปลไม่ได้ใช้การแปลโดยตรงว่ามังกรบาซิลิสก์ เนื่องจากเป็นคำเฉพาะเกินกว่าที่ผู้อ่านจะเข้าใจและไม่สื่อความเช่นที่ผู้เขียนต้องการ เพราะจากเหตุการณ์ที่ยกมาตอนนี้เป็นตอนที่โจนาธานบรรยายถึงความพยายามที่จะเอาพลั่วฟาดหน้าของแดรกคิวล่าแต่เมื่อได้จ้องไปที่ตาของแดรกคิวล่าก็ให้เกิดความกลัวแล้วหลุดออกจากมือไปโดยไม่รู้ตัว ซึ่งผู้เขียนได้เปรียบเทียบความน่ากลัวของดวงตาแดรกคิวล่าว่าเหมือนกับตาของมังกรบาซิลิสก์ที่เมื่อผู้ใดจ้อง แล้วจะต้องหวาดกลัวจนทำให้เสียชีวิตได้ ผู้แปลเกรงว่าการทับศัพท์จะไม่สามารถทำให้คนไทยเข้าใจความรู้สึกในเรื่องราวส่วนนี้ได้จึงเลือกคำที่จะสามารถสื่อความหมายให้คนไทยเข้าใจ และคำที่เลือกมากที่สุดคือคำว่า อสรพิษ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำตามต้นฉบับได้และสร้างมโนภาพในใจผู้อ่านได้มากกว่าการใช้คำตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 35

Never did tombs look so ghastly white; never did cypress, or yew, or juniper so seem the embodiment of funeral gloom; never did tree or grass wave or rustle so ominously; never did bough creak so mysteriously; and never did the far-away howling of dogs send such a woeful presage through the night.(p.175)

ไม่เคยที่สุสานจะดูขาวโพลงน่ากลัวอย่างนั้น ไม่เคยเลยที่ต้นไม้ใหญ่่น้อยในบริเวณจะส่งความมืดครึ้มชวนให้นึกถึงศพอย่างนั้น ไม่เคยเลยที่ต้นไม้ใบหญ้าจะสะบัดโบกหรือพลิ้วอยู่ ชูช่าบอกลางอย่างนั้น ไม่เคยเลยที่คาคบไม้จะแกว่งไกวส่งเสียงซ่างลึกลับอะไรอย่างนั้น และไม่เคยเลยที่เสียงสุนัขหอนแต่ไกลจะส่งความประหลาดอันอัปมงคลไปในราตรีอย่างนั้น (น. 281)

ข้อความที่ยกมาในตัวอย่างที่ 35 เป็นตอนที่หมอซีเวิร์ดบรรยายถึงความน่ากลัวของสุสานที่เขาจะต้องเข้าไปพิสูจน์ว่าผีดิบดูดเลือดมีจริงหรือไม่ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า ต้นไม้ใหญ่่น้อย แทนคำที่เฉพาะมากกว่าคือคำว่า yew และ juniper โดย yew เป็นพืชตระกูลสนชนิดหนึ่งมีผลซึ่งมีพิษมีลักษณะคล้ายลูกเบอร์รี่ และมีใบหนาทึบ ส่วน juniper เป็นไม้พุ่มเตี้ยมีผลสีม่วงเล็กๆ ใช้ปรุงอาหารและทำยา การที่ผู้แปลใช้กลวิธีนี้ในที่นี้อาจเป็นเพราะเห็นว่าเป็นรายละเอียดที่ไม่จำเป็นต้องรักษาไว้ทั้งหมดเพราะไม่ใช่ส่วนที่สำคัญและผู้เขียนก็ไม่ได้ต้องการจะสื่อให้เห็นว่าต้นไม้ในบริเวณนั้นมีต้นอะไรบ้างเพียงต้องการกล่าวให้เห็นว่ามีต้นไม้ และต้นไม้เหล่านั้นก็ดูน่ากลัวแปลกไปจากทุกวันที่เคยเห็น ผู้แปลจึงใช้คำที่มีความหมายกว้างไม่เจาะจงมาใช้แทนคำที่มีความหมายแคบและเจาะจงซึ่งในที่นี้ผู้แปลใช้ว่า “ต้นไม้ใหญ่่น้อย” ซึ่งคำว่า ต้นไม้ใหญ่่นั้น แทนต้น yew ส่วนต้นไม้อื่นๆ แทน juniper ได้เพราะพืชตระกูลสนอย่าง yew นั้นเป็นต้นสูง ส่วนต้น juniper เป็นไม้พุ่มซึ่งต้องเป็นต้นเตี้ย การใช้คำที่มีความหมายกว้างแต่ยังรักษาส่วนสำคัญของความหมายไว้ได้ ในส่วนนี้ถือว่าการแปลทำได้เหมาะสม เพราะการเก็บรายละเอียดมากเกินไปจะทำให้ภาษาไม่ลื่นไหลและไม่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพด้านความน่าสะพรึงกลัวอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 36

Suddenly I felt a hand on my shoulder, and heard the Count's voice saying to me, 'Good morning.' (p.30)

จู่ๆ ฉันก็รู้สึกว่ามีมือมาแตะไหล่และได้ยินเสียงตาเคานต์พูดกับฉันว่า “สวัสดี” (หน้า 45)

จากตัวอย่างที่ 36 คำว่า Good morning ถึงแม้ในภาษาไทยมีคำที่สามารถเทียบเคียงกันได้ อย่างเหมาะสม คือ คำว่า อรุณสวัสดิ์ แต่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า สวัสดิ์ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทใน สังคมไทยที่ไม่นิยมพูดสวัสดิ์ตามเวลาแต่จะใช้สวัสดิ์เป็นคำทักทายโดยทั่วไป

การพยายามหาคำที่มีความหมายกว้างมาแทนที่คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงและเป็นคำ ทางวัฒนธรรมที่ผู้อ่านชาวไทยอาจจะไม่เข้าใจ เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ อ. สายสุวรรณ์ใช้ในงานแปล เรื่อง “แดรกคิลล่า จอมพิศิบ” การเลือกคำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมความหมายของคำในต้นฉบับช่วยให้ผู้อ่านจินตนาการภาพตามเรื่องราวได้ดีกว่าการคงคำในต้น ฉบับที่เข้าใจยากไว้ แต่คำใดบ้างที่ควรใช้กลวิธีนี้เป็นสิ่งที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้แปล การใช้กลวิธีนี้ กับคำทางวัฒนธรรมทุกคำอาจทำให้ผู้อ่านได้รับสารไม่ครบ และแสดงให้เห็นว่าผู้แปลไม่พยายามหา ความหมายที่แท้จริงของคำเหล่านั้นมาแปลได้

4.1.5 การสร้างคำใหม่

ในบางครั้งการใช้การแปลแบบตรงตัวกับคำศัพท์บางคำที่แปลได้นั้นก็ไม่อาจทำให้ภาษาใน บทแปลมีความสละสลวยอย่างที่ผู้แปลต้องการ ทำให้เกิดกลวิธีการสร้างคำใหม่โดยไม่ยึดติดกับรูป ภาษา แต่ยังคงรักษาความหมายตามต้นฉบับไว้ได้ ซึ่งวิธีนี้นักแปลที่มีความชำนาญในภาษาฉบับ แปลและเข้าใจในภาษาต้นฉบับอย่างถ่องแท้เท่านั้นจึงจะสามารถทำได้อย่างเหมาะสม อ.สาย สุวรรณ์ก็เป็นนักแปลท่านหนึ่งที่นิยมสร้างคำใหม่จากความหมายเดิมของคำตามต้นฉบับ ข้อดีของ วิธีนี้ก็คือ ทำให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย แต่ข้อเสียก็คือ หากคำที่นำมาใช้ยากเกิน ไปก็อาจทำให้ผู้อ่านไม่สามารถตีความออกได้

ตัวอย่างที่ 37

'How on earth do you know?' said Art.

'You forget – or perhaps you do not know, though Jonathan does and so does Dr Van Helsing – that I am a train friend. (p.282)

คุณลืมไปเสียแล้ว หรือชะรอยจะไม่รู้ แต่โจนาธานแหละคะเขารู้ ตลอดจนหมอแวน เฮลซิง ด้วย ว่าดิฉันเป็นพราयरรถไฟ (น. 434)

จากตัวอย่างที่ 37 ผู้แปลแปลคำว่า train friend มาเป็น พราयरรถไฟ ซึ่งเป็นการแปลที่ไม่ใช่ การแปลแบบตรงตัวแต่คิดคำใหม่ขึ้นมาใช้แทน เพราะหากแปลตรงตัวคำนี้ควรจะแปลว่า เป็นเพื่อน กับรถไฟ หรือสหายของการรถไฟ เนื่องจากในประโยคนี้ผู้พูดคือ ไมนา ฮาร์เกอร์ ซึ่งมีความ

สามารถในการจำตารางเวลารถไฟว่าสายไหนจะออกเวลาใด เพราะเธอต้องเป็นผู้คอยเช็คเวลาเดินทางให้กับสามีที่มักต้องเดินทางไปต่างเมืองเป็นประจำ เธอจึงเรียกตัวเองว่าเป็นเหมือน train friend แต่ผู้แปลคงต้องการให้เกิดความกระชับจึงสร้างคำขึ้นมาเอง โดย “พราย” เป็นผีจำพวกหนึ่งคนไทยจะนิยมเรียกกันว่า ผีพราย หรือ โหงพราย ผีจำพวกนี้จะเป็นผีที่มีความจงรักภักดีต่อนายเป็นอันมาก ช่วยคุ้มครองนายให้พ้นจากอันตรายต่างๆ โดยการกระซิบบอกให้รู้ตัวถึงเหตุการณ์ข้างหน้าที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นคำว่าพรายนอกจากจะหมายถึงผีที่คอยช่วยเหลือแล้วยังสื่อถึงความเป็นผู้ที่รู้ทุกเรื่องที่จะเกิดขึ้นซึ่งเหมือนกับไมนา ที่มีความรู้ทุกเรื่องเกี่ยวกับรถไฟเป็นอย่างดีไม่ว่าวันแม้แต่ตารางเวลารถไฟซึ่งไม่น่าจะมีใครจำได้

ตัวอย่างที่ 38

...,and that any wickedness which he may do shall by the local people be attributed to me.

(p.38)

และอีกประการหนึ่งลามกกรรมใดๆที่แกอาจจะทำลงไป จะได้เป็นที่เข้าใจของคนในท้องถิ่นว่าเป็นการกระทำของฉันทันเอง (น. 82)

จากตัวอย่างที่ 38 ผู้แปลคิดคำขึ้นมาใช้เองในการแปลคำว่า wickedness โดยคำว่า wickedness เป็นคำนาม ที่เกิดจากคำ คุณศัพท์ว่า wicked รวมกับปัจจัยแสดงความเป็นคำนามคือ ness คำว่า wicked หมายถึง evil or morally wrong (โหดร้าย ชั่วช้า เลวทราม) หากใช้การแปลแบบตรงตัว คำนี้ควรจะแปลว่า ความชั่วร้ายหรือความชั่วช้า แต่ อ.สายสุวรรณใช้การคิดคำศัพท์ที่กระชับและสละสลวยมากกว่ามาใช้คือแปลว่า ลามกกรรม ซึ่งเกิดจากการสมาสคำว่า ลามก กับคำว่า กรรม ซึ่งคำว่า ลามกหมายถึง หยาบช้าเลวทราม สกปรก ชั่ว ส่วนกรรม หมายถึง การกระทำ เมื่อรวมกันคำนี้มีหน้าที่เป็นคำนามเหมือนในต้นฉบับและหมายความว่า การกระทำอันชั่วช้า ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับคำในต้นฉบับได้อย่างเหมาะสม

ตัวอย่างที่ 39

...it is out of the lore and experience of the ancients and of all those who have studied the powers of the Un -Dead. When they become such, there comes with the change the curse of immortality; they cannot die, but must go on age after age adding new victims and multiplying the evils of the world;... (p.178)

เรื่องจากตำนานและความประสบพบเห็นของคนโบราณ และบรรดาผู้ที่ได้รับการศึกษา
อำนาจของพวกไม่ตายมาแล้ว เมื่อใครๆกลายเป็นพวกนี้เข้าก็จะเกิดเป็นอุปัทวะแห่งอมต
ภาพ ไม่มีวันที่จะตายได้หากแต่จะต้องคงอยู่ในอุปัทวะเรื่อยไปชั่วกัปชั่วกัลป์รังแต่จะทำให้
เหยื่อใหม่ๆเพิ่มขึ้น (น. 286)

จากตัวอย่างที่ 39 อ.สายสุวรรณใช้คำที่เกิดขึ้นมาใหม่ในคำว่า อุปัทวะ ที่แปลมาจากคำว่า
curse และคำว่า อมตภาพ ที่แปลมาจากคำว่า immortality คำว่า อมตภาพ นั้นเกิดจากการสมาสคำว่า
อมตะเข้ากับคำว่า ภาพ โดย อมตะ หมายถึง ไม่ตาย, เป็นที่นิยมยั่งยืน, พระนิพพาน ส่วนคำว่า ภาพ
หมายถึง ความมี, ความเป็น มักใช้ประกอบท้ายศัพท์ เช่น มรณภาพ ดังนั้นคำนี้จึงหมายถึง สภาพ
ความไม่ตาย ซึ่งมีความหมายเทียบเคียงได้กับคำว่า immortality ที่หมายถึง ความไม่ตาย หรือชีวิต
อมตะเช่นกัน

ส่วนคำว่า อุปัทวะ หมายความว่า อัปรีช, ภัยไร, อันตราย ซึ่งก็มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า
curse ที่หมายถึง คำสาปแช่ง และความหายนะได้เช่นกัน Collins Cobuild English Dictionary ให้
ความหมายของคำว่า curse ที่ทำหน้าที่เป็นคำนามไว้ว่า If you say that there is a curse on someone,
you mean that there seems to be a supernatural power causing unpleasant things to happen to
them.(หากกล่าวว่ามิผู้ใดต้องคำสาป นั่นก็หมายถึงมีอำนาจเหนือธรรมชาติมาทำให้เกิดสิ่งที่ไม่ดีขึ้น
กับคนๆนั้น)

จากการพิจารณาการสร้างคำใหม่ทั้งสองคำนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำว่า อมตภาพนั้นมีความ
เหมาะสมและมีความสละสลวยทำให้ไม่ต้องอธิบายคำว่า immortality ด้วยวลีว่า “สภาพความไม่
ตาย” แต่ใช้คำนามที่มีความหมายและหน้าที่เหมือนกันมาใช้แทน ส่วนคำว่า อุปัทวะ นั้นผู้วิจัยมี
ความเข้าใจว่าผู้แปลต้องการจะหาคำที่กระชับและสามารถแทนที่คำว่า curse ได้ แม้การใช้คำว่า
อุปัทวะ นั้นจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านภาษาไทยของผู้แปลได้เป็นอย่างดีแต่การที่ผู้อ่าน
เข้าใจความหมายของคำได้ยากอาจทำให้งานแปลไม่บรรลุจุดมุ่งหมายในด้านการสื่อสารได้

4.1.6 การตัดคำ

เมื่อคำในประโยคเป็นคำที่มีการใช้ซ้ำกันและเมื่อแปลมาเป็นภาษาไทยแล้วให้ความรู้สึกเยิ่น
เย้อผู้แปลโดยทั่วไปมักจะใช้กลวิธีการตัดคำนั้นออก แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวังเมื่อจะตัดคำใดก็คือต้อง
ไม่ทำให้ใจความหลักของประโยคเสียไปหรือทำให้ผู้อ่านรับสารไม่ครบถ้วน ในหนังสือเรื่อง
“แดรกคิวลา จอมผีดิบ” มีตัวอย่างการตัดคำดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 40

'Back, back to your own place! Your time is not yet come. Wait. Have patient. Tomorrow night, tomorrow night, is yours!' (p.43)

กลับไปก่อน กลับไปที่ของเจ้าก่อน ! เวลานี้ยังไม่ถึงเวลาของเจ้า คอยก่อน อดใจอีกหน่อย คืนพรุ่งนี้จึงจะถึงเวลาของเจ้า ! (น. 88)

ตัวอย่างที่ 41

There is no hurry. It is more late than I thought. Come, let us seek somewhere that we may eat, and then we shall go on our way. (p.163)

ไม่ต้องรีบร้อนหรอก มันล่าไปกว่าที่ฉันคิดอยู่ก็จริง แต่เราไปหาอะไรกินกันก่อน แล้วเราจึงค่อยไปตามทางของเราต่อไป (น. 264)

ตัวอย่างที่ 42

We heard his exclamation of astonishment, and then we went away silently. By good chance we got a cab near the 'Spaniards.' and drove to town. (p.165)

เราได้ยินเสียงร้องอุทานด้วยความพิศวงประหลาดใจของเขาแล้ว เราก็เดินออกมาอย่างเงียบกริบ บังเอิญประรถเช่าเข้าคันหนึ่งใกล้ๆ เลยขึ้นนั่งมาจนถึงในเมือง (น. 267)

ตัวอย่างที่ 43

'Tell me! I said.' I can hazard no opinion. I do not know what to think, and I have no data on which to found a conjecture.'

'Do you mean to tell me, friend John, that you have no suspicion as to what poor Lucy died of; not after all the hints given, not only by events, but by me?' (p.158)

“บอกผมเถิดครับ!” “ผมไม่กล้าเสี่ยงกับการออกความเห็นเสียเลย ผมไม่รู้จะคิดอย่างไร ก็ผมไม่มีหลักฐานที่จะให้ตั้งรูปสันนิษฐานได้นี้ครับ”

“คุณหมายความว่าบอกฉันว่า คุณไม่สงสัยในสาเหตุที่ทำให้ลูซี่เจ้ากรรมถึงแก่ความตาย ไม่สงสัยทั้งที่ได้ข้อคิดต่างๆ ไขว่หมดแล้ว ไม่แต่จากพหุติเหตุพหุติการณ์เท่านั้น ข้าจากฉันด้วย อย่างนั้นหรือ?” (น. 257)

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างที่ระบุนมาทั้งหมดพบว่าการตัดคำเป็นผลดีต่อทแปล คือ ทำให้ทแปลมีความกระชับมากขึ้น เนื่องจากเนื้อความในต้นฉบับส่วนที่ตัดออกเป็นรายละเอียดที่ไม่สำคัญ แม้ไม่แปลก็ไม่ทำให้ขาดอรรถรสหรือทำให้เนื้อความเสียไปเพราะไม่มีผลต่อโครงเรื่อง เพียงแต่ทำให้ขาดความแน่นและขาดรายละเอียดบางอย่างดังที่มีในต้นฉบับบ้าง โดยจากตัวอย่างที่ยกมา มีเพียงตัวอย่างเดียวที่ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อตัดคำไปแล้วทำให้ความหมายของเนื้อความตามต้นฉบับเพี้ยนไปบ้างแต่ไม่ถึงว่าร้ายแรง นั่นคือ ในตัวอย่างที่ 43 อ.สายสุวรรณตัดคำว่า Spaniards ไป โดย Spaniards เป็นชื่อของผับเก่าแก่แห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับ ทู้งร้างแฮมพ์สตีด (Hampstead Heath) มีชื่อเต็มๆว่า Spaniards Inn ซึ่งตามบริบทเป็นตอนที่กลุ่มผู้ที่ต้องการพิสูจน์เรื่องผีดิบดูดเลือดได้เข้าไปชงมใกล้ๆกับพงไม้แฮมพ์สตีดเพื่อคัดกรอดูผีดิบดูดเลือด และหลังจากที่ได้เห็นแล้วก็รีบออกมาเรียกรถเช่าใกล้ๆกับ ผับ Spaniards ผู้แปลได้ตัดคำว่า Spaniards ออกไป ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเพียงว่ามีการเรียกรถเช่าใกล้ๆกับจุดที่คนทั้งหมดเดินออกมาจากป่าช้า แต่จะไม่ได้รายละเอียดที่แท้จริงว่าเรียกรถ ใกล้ๆกับ ผับ Spaniards ไม่ใช่จุดที่คนเหล่านั้นเดินออกมา การตัดคำในลักษณะนี้ผู้แปลทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับสารเท่าเทียมกับในต้นฉบับและทำให้ผู้แปล ได้ชื่อว่า ไม่เคารพต้นฉบับด้วย

การตัดคำเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงความเยิ่นเย้อของเนื้อหา อันจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย แต่การตัดคำบางครั้งก็เป็นกลวิธีที่ไม่เหมาะสมนักเพราะบางคำผู้เขียน เขียนซ้ำเพื่อต้องการเน้นความแต่ผู้แปลตัดออกทำให้ความหมายของประโยคนั้นไม่สื่อความว่ามีการเน้นย้ำอารมณ์

4.1.7 การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทย

การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในภาษาไทยเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้บ่อยมากในการแปลคำที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรม อ.สายสุวรรณเลือกที่จะใช้สิ่งที่คนไทยคุ้นเคยและให้ความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันมาใช้แทนคำที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีในวัฒนธรรมไทย เพราะนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายกว่าการแปลคำนั้นมาตรงตัวแล้วยังทำให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทยมากขึ้นด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 44

In all these cases the children were too young to give any properly intelligible account of themselves, but the consensus of their excuses is that they had been with a 'bloofer lady.'
(p.147)

ทุกรายเด็กเล็กมากเกินไปกว่าที่จะบรรยายเหตุที่เกิดกับตัวได้ถูกถ้วนกระบวนความ แต่ข้อแก้ตัวของเด็กก็ลงกันอยู่ว่า ตนอยู่กับ “นางแม่ชื้อ” คนหนึ่ง (น. 240)

จากตัวอย่างที่ 44 อ.สายสุวรรณเทียบเคียงคำว่า bloofer lady โดยใช้คำภาษาไทยว่า “นางแม่ซื่อ” แม้ว่าจะมีความหมายไม่ตรงกับคำภาษาอังกฤษเนื่องจากคำว่า bloofer เป็นการพูดเพี้ยนเสียงของเด็ก โดยเพี้ยนจากคำว่า beautiful มาเป็น bloofer ดังนั้นคำว่า bloofer lady จึงหมายถึง ผู้หญิงสวย โดยผู้แปลได้ตีความคำนี้ร่วมกับบริบทแล้วเห็นว่า ผู้หญิงสวยที่เด็กกล่าวถึงมีลักษณะคล้ายกับนางแม่ซื่อตามความเชื่อของคนไทย จึงเลือกใช้คำว่า นางแม่ซื่อแทนการแปลตรงตัวว่า ผู้หญิงสวย หรือ หญิงงาม แต่คำว่า นางแม่ซื่อนั้นมีความหมายในสังคมไทยอยู่ 2 ประการ คือ ความหมายแต่ดั้งเดิม และความหมายตามความนิยมใช้ซึ่งบิดเบือนไปจากความหมายที่แท้จริง

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องแม่ซื่อของคนไทยแต่ดั้งเดิมไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดี ว่า “เรื่องแม่ซื่อที่พบว่ามีการกล่าวถึงมีอยู่ในบทเสภาตอนขุนช้างเกิด โดยในสมัยก่อนเชื่อกันว่า ก่อนมนุษย์จะเกิดนั้นผีจะปั้นหุ่นขึ้นมาก่อนแล้วนำวิญญาณใส่ในหุ่นให้มาสู่ครรภ์ แต่ในสมัยก่อนทารกมักตายเมื่อคลอดเพียง 3 วันแรกกันมาก จึงเชื่อกันว่าทารกที่ตายแต่แรกคลอดนั้นเป็นเพราะผีเห็นว่าน่ารักก็อยากจะเอาไปเลี้ยงเองจึงทำให้เด็กกลับเป็นผี เด็กที่ผีไม่ชอบจึงจะปล่อยให้มนุษย์เลี้ยง ความเชื่อนี้ทำให้มีการทำอุบายต่างๆแก่ทารกแรกเกิดเพื่อป้องกันไม่ให้ผีเอาทารกกลับไป และเหตุดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการเอาทารกคลอดใหม่ใส่กระด้งร้อน แล้วร้องว่า ‘สามวันลูกผี สี่วันลูกคน ลูกของใครมารับไปเน้อ’ เพื่อให้ผีเข้าใจว่าทารกนั้นไม่น่ารัก แม้แต่แม่ที่ให้กำเนิดก็ไม่ชอบ และให้มีผู้อื่นมาทำเป็นขอซื่อ ผู้รับซื่อทารกนี้เรียกว่า ‘แม่ซื่อ’ แต่มักเรียกอีกชื่อว่า ‘ผู้รับ’ แต่ผู้คนส่วนใหญ่มักเอาคำนี้ไปใช้อย่างผิดความหมายที่แท้จริงคือการเอาไปเรียกผีที่ไม่ดีชอบหลอกให้เด็กหวาดกลัวร้องไห้ ซึ่งในข้อนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพก็ได้ให้ความคิดไว้ในหนังสือ พิธีต่างๆใน ‘สาส์นสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ’ ว่า ‘การเอาคำว่าแม่ซื่อไปเรียกนางผีที่หน้าเป็นสัตว์เดรัจฉานต่าง ๆ นั้นดูไม่เข้าเรื่อง’ และมีความเห็นว่าคำว่า แม่ซื่อ ตรงกับคำว่า Godmother ในภาษาอังกฤษ แต่อาจจะไม่ตรงทีเดียวที่ คำว่า ซื่อ เพราะการซื่อก็น่าจะมีเงินด้วย”

ดังนั้นการนำคำว่า นางแม่ซื่อ มาใช้ในที่นี้นั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า อ.สายสุวรรณใช้ตามความหมายที่คนส่วนมากนิยมใช้ คือใช้หมายถึงผีที่มากลอกให้เด็กหวาดกลัวมากกว่าใช้ตามความหมายดั้งเดิม อ.สายสุวรรณแปลคำนี้จากการตีความและความเหมาะสมในบริบท โดยคำว่า bloofer lady เป็นคำที่เด็กพูดกันในเรื่องและหมายถึง พวกแวมไพร์ หรือผีดิบดูดเลือดที่เป็นเพศหญิง ผีดิบเหล่านี้จะเป็นผีที่ไม่ได้มีรูปร่างน่าตาน่าเกลียด แต่จะสวยและมีเสน่ห์เข้ายวน เด็กๆไม่รู้ว่าผู้หญิงเหล่านี้เป็นแวมไพร์เห็นแต่ว่าหน้าตาสวยจึงเรียกไปตามที่เห็นว่า bloofer lady ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์จะพบว่าคำที่จะมาแทนคำนี้ ต้องสามารถสื่อความหมายของความเป็นเพศหญิง เป็นผี หน้าตาไม่น่าเกลียด

ได้ คำว่า นางแม่ซื้อ ก็สามารถถ่ายทอดความหมายของคำนี้ได้และสร้างบรรยากาศความน่าสะพรั่งกลัวได้ดีกว่าการแปลตรงตัวว่า ผู้หญิงสวย

ตัวอย่างที่ 45

The sky was overcast, and somewhere far off an early cock crew. A little way off, beyond the line of scattered juniper-trees, which marked the pathway to the church, a white dim figure flitted in the direction of the tomb. (p.165)

ท้องฟ้ามีเมฆเต็ม และมีเสียงไก่ตัวหนึ่งขันแต่เนิ่น ดังมาจากที่ไหนแห่งหนึ่ง ไกลออกไปห่างไปเล็กน้อย พันแนวต้นมะกรูดเรียงรายตามทางที่จะไปโบสถ์ มีร่างขาวตะคุ่มๆร่างหนึ่ง เคลื่อนลัดทางโหมหน้าสู่สุสานอยู่ (น. 266)

จากตัวอย่างที่ 45 ผู้แปลแปลคำว่า juniper-trees ว่า ต้นมะกรูด ซึ่งมีความหมายไม่ตรงกับต้นฉบับแต่มีส่วนที่เหมือนกันคือเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่งเท่านั้น โดยปกติต้นมะกรูดในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า bergamot ส่วน juniper-trees ตามปกติจะแปลว่า ต้นสนจูนิเปอร์ แต่การที่ผู้แปลเลือกใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยมาแทนที่คำที่ผู้อ่านชาวไทยอาจจะไม่คุ้นเคยนั้น น่าจะเกิดจากผู้แปลต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนๆกันว่าเป็นเรื่องแต่งที่มีฉากหรือสภาพแวดล้อมที่คนไทยสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นได้ว่าจะจะเป็นเพราะหนังสือเล่มนี้แปลมานานแล้วและในยุคนั้นต้นไม้หรือสิ่งของบางอย่างยังไม่เป็นที่คุ้นเคยหรือรู้จักสำหรับคนไทย ผู้แปลจึงเกรงว่าจะทำให้เกิดความคลุมเครือจึงเลือกใช้คำในวัฒนธรรมไทยที่เห็นว่าเหมาะสมมาใช้แทน แต่เหตุใดผู้แปลจึงเลือกใช้ว่าต้นมะกรูดไม่ใช่เป็นต้นไม้ประเภทอื่นผู้วิจัยไม่สามารถหาคำตอบได้ ซึ่งแตกต่างจากตัวอย่างอื่นบางตัวอย่างที่สามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดผู้แปลจึงเลือกพืชชนิดนั้นมาแทนพืชในต้นฉบับที่คนไทยไม่รู้จัก เช่น ผู้แปลแปลคำว่า lily ว่า ดอกพลับพลึง ในที่นี้สามารถเข้าใจได้ว่าดอกไม้ทั้งสองชนิดแม้จะไม่เหมือนกันแต่ก็มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ lily ตามพจนานุกรม Concise Oxford Dictionary 2001 ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นพืชที่มีหัวอยู่ใต้ดิน มีดอกสีขาวลักษณะดอกคล้ายปากแตร มีกลิ่นหอม ส่วนพลับพลึงตามพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ก็อธิบายไว้ว่า เป็นชื่อของไม้ล้มลุกมีหัวชนิดหนึ่ง ใบเป็นกาบ ดอกสีขาว และมีกลิ่นหอม จากคำอธิบายดังกล่าวจะพบว่าดอกไม้สองชนิดมีความคล้ายกัน แม้จะไม่เหมือนกันทีเดียว แต่ดอกพลับพลึงสร้างความเข้าใจได้ดีกว่าการทับศัพท์ว่าดอกกลิลลี่ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่าดอกพลับพลึง แทนการคงคำตามต้นฉบับไว้

ตัวอย่างที่ 46

But by this time the Professor had gained his feet, and was holding towards him the envelope which contained the Sacred Wafer. (p.235)

แต่ตอนนี้ท่านศาสตราจารย์ลุกยืนได้แล้วกำลังถือซองบรรจุข้าวเกรียบศักดิ์สิทธิ์ชูร่าไปทางมัน (น. 365)

จากตัวอย่างที่ 46 พบว่า อ.สายสุวรรณ์ใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยแทนการแปลคำว่า Sacred Wafer แบบตรงตัว เนื่องจากเห็นว่าสามารถสื่อความหมายให้คนไทยเข้าใจได้ง่ายกว่า โดยผู้แปลแปลมาเป็นภาษาไทยว่า ข้าวเกรียบศักดิ์สิทธิ์ เพราะ wafer ไม่ได้เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนจะเข้าใจได้ อ.สายสุวรรณ์ได้พิจารณาลักษณะเด่นของคำว่า wafer แล้วหาสิ่งที่สังคมไทยมีมาใช้แทน ซึ่งการใช้คำว่า ข้าวเกรียบ ก็เป็นคำที่เหมาะสมเพราะ wafer คือ ขนมปังกรอบแผ่นบางชนิดหนึ่ง ส่วนข้าวเกรียบ คือ ของกินทำด้วยแป้งข้าวเจ้าหรือแป้งข้าวเหนียว เป็นแผ่นตากให้แห้งแล้วปิ้งหรือทอด ของกินทั้งสองชนิดมีความกรอบและทำจากแป้งคล้ายกัน ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า ข้าวเกรียบ ซึ่งเป็นที่รู้จักในสังคมภาษาฉบับแปลมากกว่าและทำให้ผู้อ่านมีจินตนาการของภาพความคิดได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 47

If you could have looked into my very heart then when I want to laugh; if you could have done so when the laugh arrived; if you could do so now, when King Laugh have pack up his crown and all that is to him – for he go far, far away from me, and for a long, long time – maybe you would perhaps pity me the most of all.’ (p.146)

ถ้าคุณสามารถจะมองทะลุเข้าไปในหัวใจฉันเมื่อตอนฉันนี้ก็อยากจะหัวเราะ ถ้าคุณสามารถทำอย่างนั้นได้ในเวลาที่หัวเราะกรายเข้ามาถ้าคุณสามารถทำอย่างนั้นได้ในเวลานี้ เวลาที่ท้าวสำรวจม้วนอาสนะเปิดจากฉันไปไกลแสนไกลและนานแสนนานนี่ละ ลงที่ชะรอยคุณ จะเวทนาฉันมากกว่าเพื่อนดอกกระมัง” (น. 239)

จากตัวอย่างที่ 47 ผู้แปลใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยแทนการแปลแบบตรงตัวตามในต้นฉบับ เนื่องจากเห็นว่าคำในภาษาไทยมีความเป็นธรรมชาติและใช้ถ่ายทอดความหมายของคำนั้นได้ดีกว่า โดยผู้แปลใช้คำว่า อาสนะ แทนคำตามต้นฉบับว่า crown ซึ่งควรจะแปลว่า “มงกุฎ” ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้แปลพิจารณาได้จากบริบทที่แวดล้อมเป็นหลัก เพราะในประโยคนี้นี้กล่าวว่า

...when King Laugh have pack up his crown and all that is to him – for he go far, far away from me, and for a long, long time – maybe you would perhaps pity me the most of all.’

เมื่อถอดความแบบตรงตัวจะได้ว่า “เวลาที่ท้าวสารวลเก็บมงกุฏและทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของเขาเพื่อจากไปไกลแสนไกลนานแสนนาน...” ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าประโยคนี้จะขาดความเป็นธรรมชาติไปทันทีหากผู้แปลรักษาคำว่า มงกุฏไว้ เพราะคนไทยไม่นิยมพูดว่าเก็บมงกุฏเพื่อเตรียมตัวจากไป แต่จะพูดว่า เตรียมม้วนเสื่อกลับบ้าน มากกว่า ดังนั้นผู้แปลจึงไม่รักษาคำว่ามงกุฏ แต่เลือกใช้คำที่คนไทยนิยมใช้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากประธานที่กระทำอาการดังกล่าวเป็นถึง ท้าว จึงไม่สามารถจะใช้คำว่า เสื่อ ธรรมดาได้เพราะ กษัตริย์หรือขุนนาง คงจะไม่ใช้เสื่อ ผู้แปลต้องหาคำที่มีความหมายว่า ที่ปูรองนั่ง คำอื่นซึ่งสอดคล้องกับประธานและเหมาะสมกับประโยคมาใช้แทน และคำว่า “อาสนะ” ก็เป็นคำที่เหมาะสมกับประธานและยังสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจถึง การเตรียมเก็บของเพื่อจากไปได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 48

Lucy is to be married in the autumn, and she is already planning out her dresses and how her house is to be arranged. I sympathise with her, ... (p.61)

ลูซี่กำหนดจะแต่งงานในฤดูสารท เตรียมตัดเสื่อผ้า กับกะการจัดแจงบ้านของเธอไว้แล้ว ฉันเห็นใจเธอทีเดียว (น. 115)

จากตัวอย่างที่ 48 พบว่าการที่ประเทศไทยและอังกฤษมีการนับฤดูกาลที่แตกต่างกัน โดยประเทศไทยจะมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ส่วนอังกฤษจะมี 4 ฤดูคือ ฤดูร้อน (Summer) ฤดูใบไม้ผลิ (Spring) ฤดูใบไม้ร่วง (Autumn) ฤดูหนาว (Winter) ทำให้เกิดปัญหาในการแปลให้เป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านชาวไทย อีกทั้งหนังสือเล่มนี้แปลใน พ.ศ. 2510 เป็นสมัยที่วัฒนธรรมตะวันตกยังไม่แพร่หลายเท่าในปัจจุบัน หากแปลคำว่า Autumn แบบตรงตัวว่า ฤดูใบไม้ร่วง อาจจะไม่สื่อความหมายได้ดีเท่าที่ควร ประกอบกับผู้แปลเป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์การแปลอย่างหนึ่งคือ นิยมที่จะใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยแทนที่คำในต้นฉบับที่คนไทยไม่รู้จัก ผู้แปลจึงพยายามหาฤดูกาลในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับช่วง ฤดูใบไม้ร่วง มาแทน ซึ่งการใช้คำว่า ฤดูสารท นับว่ามีความเหมาะสม เพราะ ฤดูสารท นั้นคือช่วงเทศกาลทำบุญสิ้นเดือน 10 ซึ่งก็เป็นช่วงก่อนจะเข้าสู่หน้าหนาวของคนไทยเช่นเดียวกับที่ ฤดูใบไม้ร่วง เป็นช่วงก่อนที่จะเข้าสู่หน้าหนาวของชาวอังกฤษเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 49

The young curate came in, however, and Mrs Westenra asked him to stay for supper. Lucy and I had both a fight for it with the dusty miller; (p.75)

ตานักบวชหนุ่มมาเยี่ยม และมิสซิสเวสเทรนาก็นิมนต์ให้อยู่กินอาหารค่ำเสียอีก ลูซีกับฉัน ต้องซังกะตายจัดผักและมะเขือขลุมนุ่นวุ่นวายด้วยกันทั้งคู่ (น. 135)

ในตัวอย่างที่ 49 ผู้แปลใช้คำว่าผักและมะเขือแทนการแปลคำว่า dusty miller แบบตรงตัว โดย Concise Oxford Dictionary 2001 ได้ให้ความหมายของ dusty miller ว่าเป็นพืชในตระกูลเดซี่มีใบสีเขียว ใช้เป็นสมุนไพร และการตั้งชื่อว่า dusty miller เป็นการตั้งตามแป้งหรือฝุ่นสีขาวที่เคลือบบนใบและดอก จากความหมายที่กล่าวมาจะพบว่าเป็นการยากที่จะบอกได้ว่า dusty miller คือ พืชที่คล้ายกับพืชชนิดใดของไทย ดังนั้นการใช้สิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทยที่มีความหมายคล้ายกันมาแทนเหมือนการแทนที่คำว่า Lily ด้วยดอกพลับพลึง จึงทำไม่ได้ ผู้แปลจึงเลือกใช้ความเหมาะสมของบริบท และความเข้าใจของผู้อ่านมาพิจารณาหาคำมาใช้แทนคำนี้ โดยเลือกคำว่า ผักและมะเขือ ซึ่งเป็นผักที่คนไทยทุกคนรู้จักคุ้นเคยมาใช้ และมีความเหมาะสมกับบริบท คนไทยสามารถจินตนาการภาพตามได้มาใช้แทน

ตัวอย่างที่ 50

As my eyes opened involuntarily I saw his strong hand grasp the slender neck of fair woman and with giant's power draw it back, the blue eyes transformed with fury... (p.34)

พอฉันลืมตาขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ ก็เห็นมือแกร่งกร้าวของแก จับคอเรียวระหงของแม่งามลากกลับไปด้วยกำลังยักษ์ใหญ่ ทำให้ตาดนิลแปรเปลี่ยนไปเพราะ โกรธเคือง (น. 75)

จากตัวอย่างที่ 50 ผู้แปลไม่ได้รักษาความหมายในต้นฉบับเอาไว้แต่แปลโดยใช้ความเป็นจริงในสังคมไทยเข้าไปแทน กล่าวคือผู้แปลแปลคำว่า blue eyes ว่า ตาดนิล ทั้งที่ถูกต้องควรแปลว่าตาสีฟ้า แต่เนื่องจากน่าจะพิจารณาเห็นความแตกต่างของสีตาของคนไทยและตะวันตกที่แตกต่างกัน โดยคนอังกฤษมีตาสีฟ้า แต่คนไทยส่วนใหญ่ตาสีดำ ผู้แปลอาจเกรงว่าคนไทยสมัยก่อนจะไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้สีกร่วมไปด้วย จึงเลือกใช้ว่า ตาดนิล เพื่อตัดปัญหาและสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย

การแปลสีของ อ.สายสุวรรณที่ผู้วิจัยพบนั้น สังเกตได้ว่าผู้แปลจะไม่รักษาการแปลสีไว้ตามต้นฉบับเลยหากสีเหล่านั้นขัดกับความรู้สึกของคนไทย ดังตัวอย่างอีกตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 51

Suddenly, away on our left, I saw a faint flickering blue flame. (p.19)

ฉู่ฉู่ฉิ่นก็แลเห็นเปลวไฟเขียวๆเต็นวอมแววมอยู่แห่งหนึ่งห่างออกไปทางด้านซ้ายมือ
(น.21)

ในตัวอย่างนี้ผู้แปลแปลคำว่า blue flame ว่า เปลวไฟเขียวๆ ซึ่งไม่ตรงกับต้นฉบับที่ควรจะแปลว่า เปลวไฟสีฟ้า แต่เนื่องจากการใช้สีเพื่อสร้างความน่ากลัวของไทยนั้น สีฟ้าไม่สื่อความรู้สึกด้านความน่ากลัวในความรู้สึกของคนไทย แต่ในประเทศตะวันตกเปลวไฟสีฟ้า ที่กล่าวถึงในเรื่องนั้นเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเชื่อตามตำนานในยุคกลางว่าเปลวไฟที่มีสีฟ้าเป็นเปลวไฟที่เกิดขึ้นจากหลุมศพคนที่ตายเนื่องจากกาฬโรค ซึ่งเป็นโรคติดต่อร้ายแรงในยุคนั้น โดยเปลวไฟนี้จะเกิดขึ้นในวันก่อนวัน St. George 1 วัน คือ วันที่ 23 เมษายน ของทุกปี

ส่วนในประเทศไทยนั้นไม่มีความเชื่อเรื่องนี้และการถ่ายทอดตรงตัวว่า “เปลวไฟสีฟ้า” ก็ไม่สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกดังที่ผู้อ่านชาวตะวันตกรู้สึกได้ เนื่องจากบริบทสังคมไทยมักใช้สีอื่นแทนความน่ากลัวมากกว่าสีฟ้า อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่คำนึงถึงการสร้างอารมณ์ให้กับผู้อ่านมากจึงไม่แปลคำนี้แบบตรงตัวแต่หาคำไทยที่ให้ความรู้สึกใกล้เคียงกับต้นฉบับมาใช้แทน

ตัวอย่างที่ 52

He is a selfish old beggar anyhow. He thinks of the loaves and fishes even when he believes he is in a Real Presence. His manias make a startling combination. (p.86)

ผลสุดท้ายเขาก็เป็นขอทานที่เห็นแก่ได้ดี ๆ นี้เอง เขาคิดถึงข้าวปลาแม้เมื่อเขาสำคัญตนว่าอยู่
ภาวะอันแท้จริงด้วยซ้ำ ความบ้าคลั่งของเขาเป็นความพัลวันพัลเกพิลึก (น. 149)

จากตัวอย่างที่ 52 ถ้าใช้การแปลแบบตรงตัวกับคำว่า “loaves” เป็น “ขนมปัง” ก็คงจะไม่เป็นปัญหาหากประเทศไทยนิยมบริโภคขนมปังเป็นอาหารหลักเหมือนทางตะวันตก แต่เมื่อประเทศไทยนิยมบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก การแปลว่า ขนมปัง จึงทำให้อรรถรสในส่วนนี้จางไป เนื่องจากไม่สามารถถ่ายทอดภาพความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และทำให้เจตนาในการสื่อความหมายจากผู้เขียนมายังผู้รับต้องบกพร่อง เนื่องจากคำว่า loaves and fishes มีภาพความคิดที่มากับคำทั้งสองคือ อาหารที่คนอังกฤษรับประทานประจำ ดังนั้นคำว่า loaves and fishes จึงควรสามารถถ่ายทอดให้เห็นว่าเป็นอาหารที่รับประทานกันตามปกติของคนในชาตินั้นๆ ซึ่งคำที่เหมาะสมก็คือ คำว่า “ข้าว” และ

เมื่อรวมกับคำต่อมาก็คือคำว่า fishes เป็น ข้าวปลา ซึ่งเป็นคำที่คนไทยพูดกันติดปากอยู่แล้วเมื่อจะกล่าวถึงอาหาร ก็ทำให้คนไทยเข้าใจความหมายที่แท้จริงได้เท่ากับผู้อ่านต้นฉบับ

กล่าวโดยสรุปจากตัวอย่างที่ 44-52 การใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยแทนที่คำในต้นฉบับไว้นั้นเป็นกลวิธีที่ผู้แปลไม่คำนึงถึงการรักษารูปภาษา (Form) แต่มุ่งที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและมีภาพความคิดที่ใกล้เคียงผู้อ่านต้นฉบับ เพราะการเข้าใจความหมายที่ถ่องแท้ย่อมทำให้เข้าถึงอรรถรสของบทประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น

4.1.8 การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับ

การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับในที่นี้ หมายถึง การไม่ยึดติดกับคำตามต้นฉบับ แต่เลือกใช้คำที่ให้ความหมายเหมือนกันและผู้แปลเห็นว่าเป็นธรรมชาติหรือทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้มากกว่ามาใช้แทน การผล่ออกจากต้นฉบับนั้นอาจจะคล้ายคลึงกับกลวิธีการใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยมาแทนคำในต้นฉบับแต่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความแตกต่างกันตรงที่การแปลโดยใช้คำที่มีในวัฒนธรรมไทยคำที่นำมาแทนจะเป็นคำที่คนไทยนิยมใช้กันและให้ความหมายในระดับลึกที่เกี่ยวพันกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ และประเพณี แต่การแปลโดยการผล่อจากภาษาต้นฉบับนั้น คำที่นำมาเทียบเคียงจะเกี่ยวข้องกับการตีความและความรู้สึกของผู้แปลว่าในที่นี้เหมาะสมจะใช้คำใดมากกว่ารักษาคำตามต้นฉบับเอาไว้ แม้คำเหล่านี้จะสามารถแปลตรงตัวตามต้นฉบับได้ แต่ผู้แปลเลือกจะไม่ทำเช่นนั้นเพราะการเปลี่ยนไปใช้คำอื่นโดยไม่ยึดติดกับโครงสร้างภาษาของต้นฉบับจะให้ความรู้สึกและถ่ายทอดความเข้าใจได้ดีกว่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 53

But my very feelings changed to repulsion and terror when I saw the whole man slowly emerged from the window and begin to crawl down the castle wall over that dreadful abyss, face down, with his cloak spreading out around him like great wings. (p.39)

แต่ความรู้สึกของฉันทันเองกลับเปลี่ยนเป็นความงะและตระหนก ในเมื่อได้เห็นคนทั้งร่างค่อยๆ โผล่ออกจากหน้าต่าง แล้วเริ่มไต่ลงตามผนังบูรณะเหนือหุบเหวอันน่าสยิวของ เขาหัวลง เสียด้วย เลื้อยคืบแผ่ออกไปรอบข้างเหมือนปีกมหึมา (น. 61)

จากตัวอย่างที่ 53 ผู้แปลเลือกใช้คำที่ผล่อจากต้นฉบับตรงคำว่า face down ที่สามารถแปลว่าเอาหน้าลง ได้แต่ผู้แปลอาจจะเห็นว่าการแปลเช่นนั้นให้ภาพไม่ชัดเจน เพราะคนไทยไม่นิยม

พูดว่าใต้เอาน้ำลง แต่จะพูดว่า เอาหัวลงมากกว่า ดังนั้นการไม่คงคำเหมือนกับในต้นฉบับเอาไว้ช่วยให้ภาษาฉบับแปลมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 54

We are men, and are able to bear; but you must be our star and our hope, and we shall act all the more free that you are not in the danger, such as we are. (p.201)

พวกเราเป็นผู้ชายและสามารถจะทนลำบากตรากตรำได้ คุณนายจงเป็นธงชัยและความหวังของเรากี่แล้วกัน เราจะได้ทำการได้สะดวกยิ่งขึ้น ในเมื่อคุณนายไม่อยู่ในระหว่างอันตรายอย่างพวกเราด้วย (น. 318)

จากตัวอย่างที่ 54 ผู้แปลได้แปลคำว่า star ว่า ธงชัย ซึ่งไม่ตรงกับต้นฉบับเพราะคำว่า star แปลว่า ดวงดาว แต่ที่ผู้แปลแปลว่า ธงชัยก็เนื่องจากเมื่อพิจารณาบริบทร่วมด้วยแล้วการแปลว่า ดวงดาว จะไม่สื่อความหมายได้ตามที่ผู้เขียนต้องการ โดยในที่นี้ผู้เขียนใช้คำว่า star เป็นสัญลักษณ์แสดงถึง จุดหมายหรือเป้าหมาย แต่ในภาษาไทย คำว่า ดวงดาว ไม่สามารถสื่อความให้คนไทยเข้าใจถึงความหมายดังกล่าวได้ ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า ธงชัย แทนคำว่า ดวงดาว ซึ่งคำว่า ธงชัย สื่อความได้ดีกว่าและเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 55

Will it be no joy to think of hereafter in the silence of the night when sleep is not: “It was my hand that sent her to the stars, it was the hand of him that loved her best; the hand that of all she would herself have chosen, had it been to her to choose?” (p.179)

มันจะไม่เป็นความปีติละหรือที่จะคิดในยามดึกสงัดเมื่อตื่นอยู่ในภายหน้าว่า ‘มือของฉันที่เองส่งหล่อนขึ้นสวรรค์ มือของผู้ที่คู่ควรจะรักหล่อนที่สุด มือที่หล่อนนั้นเองจะเลือกเฟ้นถ้ามีโอกาสจะเลือก’ (น. 286)

ในตัวอย่างนี้ก็เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ 55 โดยผู้แปลแปลคำว่า stars ว่า สวรรค์ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับบริบทมากกว่า และการใช้การแปลแบบตรงตัวว่า ดวงดาว จะสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนการผละออกจากภาษาต้นฉบับจึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการแปลคำที่ความหมายถูกกำหนดโดยบริบทและการใช้

การแปลโดยผละออกจากภาษาต้นฉบับช่วยให้บทแปลเป็นธรรมชาติ และแสดงทักษะทางภาษาของผู้แปลให้เห็นว่าผู้แปลมีคลังคำมากเพียงใดและมีวิธีการเลือกคำให้เหมาะสมกับบริบทอย่างไร ในที่นี้ อ.สายสุวรรณหเลือกคำมาใช้ให้เข้ากับบริบทได้เป็นอย่างดีช่วยให้บทแปลราบรื่นและเป็นภาษาไทยที่สละสลวย

4.1.9 การแปลคำมาเป็นสำนวน

คำพูดของมนุษย์นั้นหากจะแบ่งกว้างๆสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ประเภทแรก คือ การพูดแบบตรงไปตรงมา สามารถเข้าใจได้ทันที ส่วนอีกประเภทคือ การพูดแบบไม่ตรงไปตรงมาแต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้น โดยผู้ฟังจะต้องตีความก่อนจึงจะเข้าใจได้ คำพูดประเภทหลังนี้เรียกว่า “สำนวน”

การแปลสำนวนโดยทั่วไปนั้นผู้แปลต้องพิจารณาว่าสำนวนเหล่านั้นมีสำนวนที่เหมือนกันในภาษาไทยเทียบเคียงหรือไม่ ถ้ามีก็มักใช้สำนวนไทย แต่ถ้าไม่มีก็จะพยายามถ่ายทอดความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้สำหรับผู้อ่านให้ได้มากที่สุด การแปลมาเป็นสำนวนของ อ.สายสุวรรณหเลือกคำกล่าวถึงนี้ ไม่ได้เกิดจากการที่ต้นฉบับเป็นสำนวนแล้วแปลมาเป็นสำนวน แต่ต้นฉบับเป็นเพียงถ้อยคำธรรมดา หรือเป็นคำพูดตรงไปตรงมาธรรมดา ไม่ต้องอาศัยการตีความก็เข้าใจได้ ซึ่งผู้แปลโดยทั่วไปสามารถใช้การแปลแบบตรงไปตรงมาได้ แต่อ.สายสุวรรณหเลือกถ่ายทอดความหมายของคำเหล่านี้ออกมาโดยใช้สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 56

Henceforth our work is to be a sealed book to her, till at least such time as we can tell her that all is finished, and the earth free from a monster of the nether world. (p.211)

เพราะฉะนั้นนับแต่นี้ไปงานของเราจะต้องเป็นเรื่องปิดผนึกสำหรับหล่อนละ อย่างน้อยก็จนกว่าจะถึงเวลาที่เราจะบอกเล่าแก่สิบให้หล่อนรู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างถึงซึ่งอวสานแล้ว และว่าโลกเป็นอันปลอดจากอสูรแห่งอเวจีแล้ว (น. 333)

ตัวอย่างที่ 57

‘So you don’t care about life and you don’t want souls. Why not?’ I put my question quickly and somewhat sternly, on purpose to disconcert him. The effort succeeded; for an instant he unconsciously relapsed into his old servile manner, bent low before me, and actually fawned upon me as he replied: (p.224)

“เพราะฉะนั้นชีวิตแก่ก็ไม่แยแส ส่วนวิญญาณแก่ก็ไม่เอา ทำไม่ถึงยังนั่นเล่า?” ข้าพเจ้าตั้งคำถามเร็วและคิดจะเคร่งขรึมจึงขังหมายจะไล่เขาให้จน ความพยายามก็บรรลุผล เพราะเขากลับแสดงอาการยอมหมอบราบคาบแก้ว เหมือนก่อน โดยไม่รู้สีกตัวอยู่ชั่วขณะหนึ่ง เขาสยบตัวให้ข้าพเจ้า และกระทำอาการก้อรอก้อตึกกับข้าพเจ้าอย่างแท้จริงเมื่อตอบว่า
(น. 351)

ตัวอย่างที่ 58

My time must be nigh at hand now, for I be aud, and a hundred years is too much for any man to expect; and I'm so nigh it that the Aud Man is already whettin' his scythe. (p.63)
เดี๋ยวนี้เวลาของตามันใกล้เข้ามาแล้ว เพราะตาแก่แล้ว จะหวังอยู่ไปให้ถึงร้อยเห็นจะยากเต็มทีแล้วตาก็เป็นไม้ใกล้ฝั่งเต็มทีแล้ว จนตาแก่ยมบาลคงเตรียมลับเคียวจะคอยคร่าอยู่แล้ว
(น.117)

ตัวอย่างที่ 59

We resumed our places, and Dr Van Helsing went on with a sort of cheerfulness which showed that the serious work had began. (p.199)
เรากลับนั่งลงตามเดิม แล้วท่านศาสตราจารย์แวน เฮลซิงก็เอ่ยปากต่อไปอย่างอาหาญร่าเริง ซึ่งแสดงว่างานคอบาตบาดตายได้เริ่มขึ้นแล้ว (น. 314)

ตัวอย่างที่ 60

Then, as he is criminal he is selfish; and as his intellect is small and his action is based on selfishness, he confines himself to one purpose. That purpose is remorseless. (p.285)
“ทีนี้ โดยที่แกเป็นผู้ร้าย แกจึงเห็นแก่ตัว และโดยที่สติปัญญาของแกคับแคบ ส่วนการกระทำของแกก็มีความเห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐาน แกจึงจำกัดตัวเองอยู่กับความมุ่งหมายอย่างเดียว ความมุ่งหมายนั้น ไม่รู้จักคลายตัวลคราวาศอกเสี้ยมเลย (น. 438)

ตัวอย่างที่ 61

Strangely enough those pursued did not seem to realise, or at least to care, that they were pursued; they seemed, however, to hasten with redoubled speed as the sun dropped lower and lower on the mountain-tops. (p.312)

แปลกพอดูอยู่เหมือนกัน พวกที่ถูกกวาดตามไม่ทำท่าว่าได้สำเหนียก หรืออย่างน้อยก็ อินังขังขอบว่าตัวถูกกวาดตามเสียเลย ถึงกระนั้นก็ดี เขาก็ดูจะเร่งกันไปด้วยความเร็วทัพบทวิ เพราะดวงอาทิตย์บนยอดเขาล้อยต่ำลงไปทุกที (น. 476)

ตัวอย่างที่ 62

Not a word more would he say, but sat in his implacable sullenness as indifferent to me as though I had not been in the room at all. (p.213)

เขาไม่ยอมต่อความยาวสาวความยืดอีกสักคำเดียว ชั่วแต่นั่งเจ้าคร่ำสร้อยอย่างทองไม่รู้ร้อน ไม่แยแสกับฉันเสียเลย เหมือนว่ามันไม่ได้อยู่ในห้องด้วยงั้นแหละ (น.335)

ตัวอย่างที่ 63

As nothing could well be done before morning, and as it would be at least advisable to wait till Lord Godalming should hear from Mitchell's, we decided not to take any active step before breakfast time. (p.222)

โดยที่เราจะทำอะไรลงไปก่อนถึงรุ่งเช้าไม่ได้ และโดยที่อย่างน้อย การที่จะรอจนกว่าลอร์ด โกลดามิงได้รับจดหมายจากห้างมิตเชลเสียก่อนก็เป็นการสมควรอยู่ เราจึงปลงใจที่จะไม่ ดำเนินการที่เป็นโล้เป็นพายอย่างใดๆ ก่อนเวลาอาหารเช้า (น. 349)

ตัวอย่างที่ 64

Of course it is about Lucy. That habit came back to the poor dear, and that awful night on the cliff must have made her ill. (p.150)

แน่นอน มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับลูซี่ต่างหาก เรื่องของเรื่องก็คือว่านิสัยนั้น ได้กลับเกิดแก่เพื่อนรักผู้อำภัพอีกและคืนน่าขนลุกบนหน้าผานั้นเอง เห็นจะทำให้หลอนถึงแก่ล้มหมอนนอนเสื่อเป็นแน่ (น.245)

จากตัวอย่างที่ 56-64 อ. สายสุวรรณใช้การแปลคำมาเป็นสำนวนได้อย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างสรรค์ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ากลวิธีนี้พบค่อนข้างมากในหนังสือเรื่องแดรกคิวลา จอมผีดิบ ซึ่งก็แสดงให้เห็นได้ว่า ผู้แปลเป็นผู้หนึ่งที่นิยมเล่นสำนวนในบทแปล การใช้สำนวนช่วยให้เกิดความสละสลวยและเป็นเอกลักษณ์ในภาษาฉบับแปล แม้ว่าการแปลคำโดยใช้สำนวนบางครั้งสำนวนมีความหมายกว้างกว่าหรือแคบกว่าคำในต้นฉบับไปบ้าง แต่ก็ไม่ได้ผิดเพี้ยนกันมากนัก สำนวนนอก

จากจะช่วยสร้างความเข้าใจ อารมณ์และบรรยากาศให้ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนแล้วยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาไทยของผู้แปลด้วยว่าหากผู้แปลไม่สามารถพิจารณาความเหมาะสมในการใช้สำนวนหรือเข้าใจความหมายของสำนวนที่นำมาใช้อย่างถูกต้องแล้ว การใช้สำนวนจะกลายเป็นความเยิ่นเย้อและเกินจำเป็น แต่หากสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง มีความสอดคล้องกับบริบทและถ่ายทอดความหมายได้ชัดเจนแล้ว บทแปลจะมีความกะทัดรัดแต่กินความได้ลึกซึ้ง ดังที่ผู้แปลแสดงให้เห็นในหนังสือเรื่องนี้

4.1.10 การไม่แปล

เมื่อคำในภาษาต้นฉบับไม่สามารถหาคำเทียบเคียงในภาษาฉบับแปลได้ ผู้แปลโดยทั่วไปมักเลือกใช้กลวิธีการทับศัพท์ หรือการใช้คำอธิบายคำศัพท์ที่เป็นปัญหาเหล่านั้น อ.สายสุวรรณ์ก็เช่นกัน หากคำใดเป็นคำที่ไม่สามารถหาคำเทียบในภาษาไทยได้ก็จะใช้การทับศัพท์หรือการอธิบายความดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ผู้วิจัยพบว่ายังมีคำอีกหลายคำที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีที่ต่างออกไปคือ การไม่แปล

การไม่แปลในที่นี้หมายถึง การที่ผู้แปลไม่เลือกใช้กลวิธีใดเลยในการที่จะถ่ายทอดความหมายของคำมาเป็นภาษาไทย ผู้แปลเลือกใช้การคงคำภาษาอังกฤษตามต้นฉบับเอาไว้ในฉบับแปลดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 65

4 November.- This is to my old and true friend John Seward, M.D., of Purfleet, London, in case I may not see him. It may explain. (p.302)

4 พฤศจิกายน – นี่แด่จอห์น ซีเวิร์ด, M.D. แห่งเพอร์ฟลีต ลอนดอน เพื่อนเก่าและจริงแท้ของฉัน เกือบฉันจะไม่ได้พบกับคุณอีก มันอาจจะชี้แจงให้กระจ่างได้ (น. 462)

จากตัวอย่างที่ 65 จะพบว่าผู้แปลใช้การไม่แปลกับคำย่อ M.D. ซึ่งมีคำภาษาไทยที่สามารถเทียบเคียงได้ โดย จาก Concise Oxford Dictionary คำว่า MD ย่อมาจาก Doctor of Medicine และในภาษาไทยจะใช้ว่า พบ. ซึ่งย่อมาจาก แพทยศาสตรบัณฑิต

ตัวอย่างที่ 66

Right over the town is the ruin of Whitby Abbey, which was sacked by the Danes, and which is the scene of part of "Marmion", where the girl was built up in the wall. (p.53)

เหนือเมืองขึ้นไปก็ถึงซากอารามวิติบี ซึ่งถูกพวกเคนตีซิงทำลายลง และเป็นฉากของเรื่อง *“marmion”* ตอนหญิงสาวถูกรุมล้อมกับผนัง (น. 105)

จากตัวอย่างที่ 66 ผู้แปลใช้การไม่แปลกับคำว่า “marmion” โดยคำว่า Marmion เป็นชื่อของอัศวินจากบทกวีของ Sir Walter Scott ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในปี ค.ศ.1808 โดยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนางชีกนหนึ่งชื่อ Constance de Beverly ผู้ซึ่งยอมผิดคำสาบานของการเป็นชีกนิตตามอัศวินชื่อ Marmion ไปแต่ในที่สุดแล้วเขาก็ทรยศเธอทำให้เธอต้องถูกจองจำในคุก และต่อมาอัศวิน Marmion ก็ตายเพราะความเสียใจ ซึ่งในที่นี้เป็นคำศัพท์ที่ไม่สามารถหาคำมาเทียบเคียงได้ แต่การเลือกใช้กลวิธีอื่น เช่น การทับศัพท์น่าจะเหมาะสมมากกว่า

ตัวอย่างที่ 67

One of my companions whispered to another the line from Burger’s “Lenore:” (p.17)

เพื่อนผู้โดยสารของฉันคนหนึ่งยกข้อความบทหนึ่งจากคำประพันธ์เรื่อง *“Lenore”* ของเบอร์เจอร์มากระซิบกับเพื่อนกันว่า :-(น. 43)

ในตัวอย่างที่ 67 ก็เช่นกัน ผู้แปลเลือกใช้การไม่แปลแต่ยกคำในต้นฉบับมาไว้ในฉบับแปลเลย โดยใช้การไม่แปลกับคำว่า Lenore ซึ่งเป็นชื่อคำประพันธ์

จากตัวอย่างการใช้กลวิธีการไม่แปลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้แปลควรจะแปลในสิ่งที่แปลได้ให้ผู้อ่านเข้าใจมากที่สุดและใช้การถ่าอักษรกับคำที่แปลไม่ได้จะเหมาะสมมากกว่าการใช้การไม่แปล เพราะการไม่แปลนอกจากจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจแล้วยังทำให้งานแปลขาดความสม่ำเสมอเนื่องจากผู้แปลไม่ได้ใช้กลวิธีนี้กับคำศัพท์คำอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น ชื่อบทประพันธ์เรื่อง *“Lenore”* ใช้การไม่แปล แต่บทประพันธ์เรื่อง Red Riding Hood ผู้แปลใช้การทับศัพท์ว่า เรดไรดิ้ง ฮูด เป็นต้น

จากกลวิธีที่กล่าวมาทำให้เห็นภาพรวมของงานแปลเรื่อง *“แดรกคิวล่า จอมผีดิบ”* ในระดับคำ ว่า ผู้แปลได้พยายามอย่างมากที่จะถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับมาเป็นภาษาไทยที่สละสลวยและได้ความครบถ้วน ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอกลวิธีการแปลในระดับประโยคที่พบในงานแปลเรื่อง *“แดรกคิวล่า จอมผีดิบ”*

4.2 กลวิธีการแปลในระดับประโยค

ประโยคเป็นรูปแบบของการผูกร้อยถ้อยคำเข้าด้วยกันเพื่อถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน การเลือกว่าจะใช้รูปประโยคแบบใดให้สามารถถ่ายทอดความคิดอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดขึ้นอยู่กับความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนแต่ละคน วิธีการผูกประโยคของแต่ละภาษานั้นมีความแตกต่างกันไป ดังนั้น นักแปลจึงไม่สามารถถ่ายทอดทุกประโยคโดยรักษารูปแบบตามประโยคในต้นฉบับไว้ได้ นักแปลต้องพยายามเก็บความหมายมาถ่ายทอด โดยใช้วิธีการเรียงคำแบบไวยากรณ์ในภาษาฉบับแปลซึ่งบางครั้งจะมุ่งเพียงทำให้ถูกหลักไวยากรณ์อย่างเดียวไม่ได้ เพราะจะทำให้ข้อความนั้นไม่ชวนอ่าน ต้องอาศัยศิลปะในการเรียบเรียงเข้าช่วย เพื่อให้ผู้อ่านได้มีเวลาพิจารณาส่วนที่ต้องการจะเน้นเป็นพิเศษ อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลท่านหนึ่งที่คำนึงถึงความหมายที่สื่อจากประโยคมากกว่าการรักษารูปแบบของประโยคไว้ให้เหมือนกับต้นฉบับ มีบ้างในบางประโยคที่ยังคงรักษาโครงสร้างตามต้นฉบับเอาไว้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ภาษาในฉบับแปลขาดความเป็นธรรมชาติ กลวิธีการแปลในระดับประโยคที่ อ.สายสุวรรณ ใช้ในเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” โดยสรุปมีดังต่อไปนี้

4.2.1 การเพิ่มความในประโยค

การเพิ่มความในกลวิธีที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้แปลเกรงว่าสิ่งที่แปลออกมาจะไม่สามารถสื่อสารได้อย่างที่ข้อความต้นฉบับต้องการ จึงเกิดความพยายามในการอธิบายเพิ่มเติม ทำให้ข้อความฉบับแปลมีสิ่งที่ต้นฉบับไม่ได้ระบุไว้ แต่การเพิ่มความของผู้แปลในเรื่องแดรกคิวล่า จอมผีดิบนั้นผู้วิจัยพบว่าทำได้อย่างเหมาะสมโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ

- ก. เพิ่มเพื่อขยายความ
- ข. เพิ่มเพื่อสร้างอารมณ์

ก. เพิ่มเพื่อขยายความ

ผู้แปลเพิ่มวลีขยายเข้าไปในบทแปลโดยที่ในภาษาต้นฉบับไม่มีการใช้วลี เพื่อช่วยในการอธิบายความของสารในบางบริบทที่ไม่มีความชัดเจนให้สารมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 68

It is very cold, and only our warm furs keeps us comfortable. At dawn Van Helsing hypnotised me; he says I answered 'Darkness, creaking wood and roaring water, ' so the river is changing as they ascend. I do hope that my darling will not run any chance of danger – more than need be; but we are in God's hands. (p.281)

อากาศหนาวมาก หากว่าได้อาศัยเสื้อขนสัตว์อุ่นเท่านั้นเราจึงค่อยสบาย เมื่อตอนสายๆหมอแวน เฮลซิงสะกดจิตฉัน ท่านบอกฉันตอบว่า “ความมืด เสียงไม้ไผ่แตก กับน้ำคำรณ” แปลว่าลำน้ำกำลับเปลี่ยนในระหว่างที่เขาทวนขึ้น ไป ฉันหวังจริงๆว่าพ่อยอดสวาสดีของฉันเห็นจะไม่ต้องเสี่ยงกับอันตรายยิ่งกว่าที่จำเป็นแน่ๆ แต่เราก็อยู่ในอุ้งหัตถ์ของพระเป็นเจ้าที่**จะโปรดคลบบันดาลให้เป็นไปอยู่เหมือนกัน** (น. 461)

อ.สายสุวรรณได้เพิ่มความเข้าไปเพื่อจะขยายให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น เพราะการแปลตรงตัวตามต้นฉบับ อาจจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงตามที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้ ในตัวอย่างนี้ผู้แปลเพิ่มความเข้าไปว่า “ที่**จะโปรดคลบบันดาลให้เป็นไปอยู่เหมือนกัน**” เพื่ออธิบายความหมายของประโยคข้างหน้าคือ “เราก็อยู่ในอุ้งหัตถ์ของพระเป็นเจ้า” เพราะประโยคนี้ยังมีความคลุมเครือ ผู้อ่านอาจจะไม่ทราบว่า อยู่ในอุ้งหัตถ์ของพระผู้เป็นเจ้าแล้วมีความหมายอะไร ดังนั้นผู้แปลจึงต้องเพิ่มความเพื่ออธิบายให้เข้าใจตรงกัน

ตัวอย่างที่ 69

I propose that we add Winchester to our armament. I have a kind of belief in a Winchester when there is any trouble of that sort around. Do you remember, Art, when we had the pack after us at Tobolsk? (p.270)

ผมจึงอยากเสนอว่าเราควรจะเอาปืนวินเชสเตอร์ไปเป็นอาวุธประกอบผมเชื่อใน**พิษสง**ของปืนวินเชสเตอร์อยู่อย่างหนึ่งในยามที่มีความเคียดแค้นนั้นอยู่รอบข้าง แกงจำได้ไหมเล่า อาร์ต ว่าเราเคยถูกหมาป่าตั้งฝูงไล่กัดที่โทบอลสค์ (น. 415)

จากตัวอย่างที่ 69 ผู้แปลได้เพิ่มความเข้าไปเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยส่วนที่เพิ่มในประโยคนี้คือคำว่า “พิษสง” จากประโยคต้นฉบับว่า “I have a kind of belief in a Winchester” ซึ่งสามารถแปลตรงตัวได้ว่า “ผมเชื่อในปืนวินเชสเตอร์” นั้นไม่สามารถสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจนและตีความไปในทิศทางเดียวกันได้ เพราะผู้อ่านที่มีประสบการณ์ต่างกันก็จะตีความต่างกัน ผู้แปลจึงเพิ่ม

คำเข้ามาเพื่อให้เข้าใจตรงกันว่า ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้เห็นว่าการที่ตัวละครเชื่อในป็นชนิดนี้นั้น เป็นการเชื่อในเรื่องของพิษสงความร้ายแรงของปืนไม่ใช่เชื่อในคุณสมบัติอื่น

ตัวอย่างที่ 70

I ran back at once, and told the watchman to get three or four men immediately and follow me into the grounds of Carfax, in case our friend might be dangerous. (p .86)

ข้าพเจ้าวิ่งกลับทันที บอกยามให้เอาคนสักสามสี่คนตามข้าพเจ้าเข้าไปในบริเวณบ้านคาร์แฟกซ์เดี่ยวนั้น เกลือกสหายของเราอาจจะวาดขึ้นมาก็ได้ช่วยกัน (น. 149)

จากตัวอย่างที่ 70 ผู้แปลได้เพิ่มความว่า “จะได้ช่วยกัน” เพื่ออธิบายให้ประโยคมีความชัดเจนมากขึ้น โดยเนื้อเรื่องส่วนที่ตัดตอนมานั้นเป็นส่วนหนึ่งของสมุดบันทึกของหมอซีเวิร์ด ที่เขียนถึงเรื่องราวขณะที่ต้องไปตามจับคนบ้าที่พยายามหนีออกจากโรงพยาบาล หมอซีเวิร์ดสั่งยามให้ไปตามคนอื่นมาเพื่อว่าคนบ้าอาจจะได้ช่วยกันจับ โดยผู้แปลเพิ่มความเข้ามาในส่วนของวลีสุดท้ายที่กล่าวว่า *in case our friend might be dangerous.* ซึ่งหากแปลวลีนี้โดยไม่เพิ่มความจะได้ว่า “ในกรณีที่สหายของเราทำให้เกิดอันตรายขึ้น” ซึ่งเป็นข้อความที่ยังคลุมเครือ ผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจชัดเจนว่า คนบ้าจะทำอันตรายอะไร และต้องตามคนอื่นมาช่วยทำไม ผู้แปลจึงใช้การตีความร่วมกับการเพิ่มความกล่าวคือ ผู้แปลตีความคำว่า *dangerous* มาเป็น อาละวาด เนื่องจากมีความหมายเดียวกับการทำให้เกิดอันตรายแต่ชัดเจน กระชับและเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลมากกว่า และได้เพิ่มวลีว่า “จะได้ช่วยกัน” เข้าไปเพื่ออธิบายความหมายของประโยคให้เข้าใจมากขึ้นว่า เมื่อคนบ้าอาละวาดแล้วจะได้มีคนมาช่วยกันจับคนบ้า หากไม่เพิ่มความในส่วนนี้จะทำให้ประโยคห้วนและผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจได้

ข. เพิ่มเพื่อสร้างอารมณ์

การเพิ่มความในที่นี้เกิดจากการที่ผู้แปลพิจารณาต้นฉบับแล้วเห็นว่ามีการละคำบางคำไว้ เพราะเป็นคำที่กล่าวถึงไปแล้ว หรือการใช้การแปลตรงตัวตามต้นฉบับอาจทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับอารมณ์สเท่าที่ควร ดังนั้นผู้แปลจึงเพิ่มความเข้ามาเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราวและจินตนาการถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ การเพิ่มความในที่นี้ต้องใช้การตีความและทำความเข้าใจกับบทแปลอย่างรอบคอบเสียก่อนว่าควรเพิ่มคำว่าอะไร หากเพิ่มแล้วไม่ช่วยให้อ่านได้รับอารมณ์สักก็ จะกลายเป็นการแปลเกินได้ การเพิ่มเพื่อสร้างอารมณ์มีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างที่ 71

Mrs. Westenra has confided to me that her doom is spoken – disease of the heart --

though Lucy does not know it yet. (p. 92)

มิสซิสเวสเทินราขยายให้กันฟังมาแล้ว ว่าแกรู้วันตายของเกออยู่ เป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจ แต่ ลูซี่ยังไม่รู้เรื่อง น่าอนาถ (น. 159)

จากตัวอย่างที่ 71 ผู้แปลได้เพิ่มคำว่า “น่าอนาถ” เข้าไปในบทแปลเพื่อแสดงให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่พูดประโยค และเมื่อดูจากต้นฉบับก็ไม่พบว่ามามีคำใดที่แสดงอารมณ์ในส่วนนี้ของตัวละคร แต่ผู้แปลใช้การตีความจากบริบทและเพิ่มคำเข้าไปเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกสงสารตัวละครในเรื่องไปด้วย

ตัวอย่างที่ 72

Then came the welcome cock-crow and I felt that I was safe. (p.44)

ต่อจากนั้นก็มียิ่งเสียงไก่ขันรับอยู่แจ้วเจ็ย ทำให้รู้สึกว่าร่าเริงปลอดภัย (น. 89)

จากตัวอย่างที่ 72 ผู้แปลได้เพิ่มความเข้ามาเพื่อสร้างจินตภาพให้กับผู้อ่าน โดยในตัวอย่างนี้เป็นการเพิ่มคำวิเศษณ์ (adverb) ว่า “แจ้วเจ็ย” หากผู้แปลไม่เพิ่มความในส่วนนี้เข้าไปประโยคนี้อาจยังคงเป็นประโยคที่มีความสมบูรณ์ในด้านความหมายแต่จะขาดด้านอารมณ์ความรู้สึก การสร้างจินตภาพให้ผู้อ่านรู้สึกได้ว่า เสียงไก่ยามเช้าที่ขันต้อนรับวันใหม่นั้นเป็นเสียงอย่างไร ช่วยให้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครได้มากขึ้น เพราะประโยคที่ยกมานี้เป็นตอนที่โจนาธานตัวเองของเรื่องไปพักร่วมกับแดรกคิวด่าที่ปราสาท โจนาธานมีความหวาดกลัวมากเพราะรู้สึกได้ว่าแดรกคิวด่าต้องไม่ใช่คนธรรมดา เขาอนอนไม่หลับได้แต่รอให้เช้า ดังนั้นเมื่อเช้าแล้ว โจนาธานจึงพูดประโยคดังกล่าวออกมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวละครรู้สึกโล่งใจเพียงใดที่ถึงเวลาเช้าแล้ว ความมืดทำให้เขาเกิดความกลัวในสิ่งลึกลับมากกว่าเมื่อมีแสงสว่าง เพราะแสงช่วยให้มองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจนและฝึก็ไม่ปรากฏตัวในเวลากลางวันด้วย การเพิ่มคำว่า “แจ้วเจ็ย” ช่วยสร้างความรู้สึกสดใสดอกของเช้าวันใหม่ได้ดี และมีส่วนเสริมให้อ่านสร้างมโนภาพได้ดีกว่าการแปลตรงตัวด้วย

ตัวอย่างที่ 73

I wished I had a gun or some lethal weapon, that I might destroy him; but I fear that no weapon wrought alone by man's hand would have any effect on him. (p.42)

ฉันให้นี่ก็อยากจะมีปืนหรืออาวุธร้ายกาจอย่างหนึ่งอย่างใดเสียจริงๆ จะได้กระหน่ำแกให้ตายโหงไปเสียทีรู้แล้วรู้รอดไป แต่ฉันกลัวจะไม่มีอาวุธอะไรที่สำเร็จด้วยมือมนุษย์อย่างเดียว มีสักดาทำแกได้เสียนะนา (น. 86)

ในตัวอย่างที่ 73 ผู้แปลได้เพิ่มวลีว่า “รู้แล้วรู้รอดไป” เข้ามาในประโยค เนื่องจากต้องการเน้นให้เห็นอารมณ์ของตัวละครว่ามีความโกรธแค้นปนอยู่ด้วยเมื่อพูดประโยคนี้ จะเห็นได้ว่าประโยคดังกล่าวมีการสร้างสູ້มเสียให้เกิดขึ้นในประโยคด้วยการเลือกใช้คำกริยาว่า “กระหน่ำให้ตายโหง” ซึ่งแปลมาจากคำกริยาในต้นฉบับว่า destroy ผู้อ่านก็จะทราบได้ทันทีว่าผู้พูดต้องไม่ได้รับรู้สักเลขาในระหว่างที่พูดประโยคนี้ และการเพิ่มวลีว่า “รู้แล้วรู้รอดไป” ซึ่งมีความหมายว่า ให้หมดเรื่องไป หรือให้จบเรื่องไป เข้าไปเสริมความอีกยิ่งช่วยแสดงให้เห็นความรู้สึกของประโยคได้อย่างชัดเจน ผู้อ่านจะสามารถจินตนาการอารมณ์ในข้อความส่วนนี้ได้ว่ามีความเข้มข้นเพียงใด

ตัวอย่างที่ 74

Dr Seward said to us, when we were alone, that he did not wish to go into the matter; the question of an inquest had to be considered, and it would never do to put forward the truth, as no one would believe it. As it was, he thought that on the attendant's evidence he could give a certificate of death by misadventure in falling from bed. (p.241)

หมอซีเวิร์ดจึงบอกเราว่าเขาไม่พึงประสงค์ที่จะสืบสวนเรื่องนี้ให้มากหมอมากความเลยก็จริง แต่ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงกระบวนการไต่สวนของทางการอยู่ และการที่จะนำความออกแสดงก็คงไม่มีประโยชน์ เพราะที่ไหนใครจะไปเชื่อ เท่าที่เรื่องดำเนินมาเขาคิดว่าก็พอจะออกไปรับรองอ้างหลักฐานพยานของบุรุษพยาบาลได้แล้ว ว่าการตายนั้นเกิดจากการพลัดปลั่งปลัดตกจากเตียง (น.374)

จากตัวอย่างที่ 74 ข้างต้นผู้แปลเพิ่มวลีว่า “มากหมอมากความ” เข้ามาเพื่อให้ความหมายชัดเจนขึ้นและยังสร้างความรู้สึกให้กับผู้อ่านได้ดีว่าการแปลแบบตรงไปตรงมา เนื่องจากในที่นี้สิ่งทีผู้แปลเพิ่มเข้ามาเป็นสำนวน โดยลักษณะของสำนวนนั้นเป็นถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นมาให้ไพเราะ คมคายกว่าถ้อยคำปกติ เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นถึงการรู้จักเลือกคำมาใช้ อีกทั้งสำนวนยังเป็นคำสั้น

ที่สามารถกินความหมายได้กว้าง ดังเช่น คำนวน มากหมอมากความ นี้ มีความหมายว่า “หลายคนก็มีความเห็นต่างกันเป็นหลายอย่างจนตกลงกันไม่ได้” การเพิ่มความด้วยคำธรรมคำที่สามารถสร้างอารมณ์ที่มากขึ้นกว่าการแปลตรงตัวได้คืออยู่แล้ว แต่เมื่อคำที่เพิ่มไปนั้นเป็นถ้อยคำสำนวนอีกก็ยิ่งช่วยให้บทแปลจะมีสีสันชวนอ่าน และทำให้ผู้อ่านคล้อยตามอารมณ์ของตัวละครได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างที่ 75

We men were all in tears now. There was no resisting them, and we wept openly. She wept too, to see that her sweeter counsels had prevailed. (p.)

พวกเราผู้ชายอกสามศอก น้ำตาไหลพรากลงตามกันหมด เราปล่อยให้น้ำตาไหลอย่างเปิดเผย ไม่มีการระงับยับยั้งไฉไล เธอก็น้ำตาไหลเหมือนกันเมื่อเห็นว่าความคิดของเธอซึ่งเข้มช้อยกว่าบังเกิดผล (น. 397)

จากตัวอย่างที่ 75 ผู้แปลได้เพิ่มความว่า “อกสามศอก” เข้ามาเพื่อขยายคำว่า ผู้ชาย โดยการเพิ่มความในที่นี้ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราวว่า ผู้ชายซึ่งเป็นเพศที่เข้มแข็งร้องไห้ ออกมาได้ แสดงว่าเหตุการณ์ในขณะนี้มีผลร้ายแรง และทำให้ตัวละครผู้ชายโศกเศร้ามาก หากผู้แปลใช้การแปลแบบตรงตัวโดยไม่เพิ่มความว่า “พวกเราผู้ชาย น้ำตาไหลพรากลงตามกันหมด” ก็ยังคงให้ความหมายที่ครบถ้วนแต่จะไม่นำไปสู่ความรู้สึกขัดแย้งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้เห็น กล่าวคือ ผู้อ่านบางคนอาจจะตีความคำว่าผู้ชายโดยไม่ได้นึกถึงความเข้มแข็งที่ได้จากประสบการณ์ที่มีมาไม่เหมือนกัน การเพิ่มสำนวนว่า “อกสามศอก” เพื่อเน้นอารมณ์ ความรู้สึกและยังช่วยให้บทแปลมีสีสัน ชวนติดตามอีกทั้งยังสื่อความหมายแฝงได้ชัดเจนขึ้นด้วย

ตัวอย่างที่ 76

I went on with my work, and before long was through that in hand. It seemed that the time had been very short indeed, but there was Van Helsing back in the study. ‘Do I interrupt?’ he asked politely as he stood at the door. (p.212)

ข้าพเจ้าจับทำงานของข้าพเจ้าไปไม่นานเท่าใดก็เสร็จ เท่าที่มีอยู่ในมือ ดูเวลาทีล่งไปชั่วประเดี๋ยวเดียวจริงๆ อาจารย์แวน เฮลซิงก็กลับเข้ามาในห้องทำงานอีกแล้ว “ฉันรบกวนเวลาของคุณหรือเปล่า?” ท่านถามอย่างสุภาพในขณะที่ยืนอยู่แค่ประตู (น.335)

จากตัวอย่างที่ 76 ในประโยคที่ว่า ‘Do I interrupt?’ ซึ่งสามารถแปลได้ว่า “ฉันรบกวนหรือเปล่า” นั้นผู้แปลได้เพิ่มความเข้าไปอีกเป็น “ฉันรบกวนเวลางานของคุณหรือเปล่า?” เนื่องจากการแปลแบบตรงตัวนั้นไม่สามารถสื่ออารมณ์ได้ตามที่ต้นฉบับต้องการ เพราะประโยคนี้เป็นประโยคที่ผู้ถามถามอย่างสุภาพ ซึ่งสังเกตได้จากคำอธิบายที่อยู่ท้ายประโยคนี้คือ “ท่านถามอย่างสุภาพ” การแปลแบบตรงตัวให้สับสนเสียงที่ห้วนเกินไป ผู้แปลจึงต้องเพิ่มความให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้อ่าน อ่านแล้วรู้สึกตามไปว่าผู้พูดพูดด้วยความสุภาพ

4.2.2 การลดความในประโยค

การลดความหมายถึง การที่ผู้แปลตัดข้อความออกไปเนื่องจากเห็นว่าประโยคในต้นฉบับมีความซ้ำซ้อน หรือเป็นส่วนที่ทำให้การดำเนินเรื่องเยิ่นเย้อ ผู้แปลจึงใจตัดประโยคหรือวลีนั้นออก ผู้วิจัยนำเสนอส่วนที่มีการลดความโดยแทนด้วยเครื่องหมาย Ø เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้แปลไม่ได้แปลข้อความดังที่มีในต้นฉบับ ตัวอย่างการลดความมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 77

I saw there were some loose boards, whose raw edges looked white. I would have given a good deal to have been able to see the notice-board intact, as it would, perhaps, have given some clue to the ownership of the house. I remembered my experience of the investigation and purchase of Carfax, and I could not but feel that if I would find the former owner there might be some means of gaining access to the house.

There was at present nothing to be learned from the Piccadilly side, and nothing could be done; so I went round to the back to see if anything could be gathered from this quarter.

(p.220)

ข้าพเจ้าเห็นมีแผ่นกระดานที่หลุดทิ้งอยู่กลางแผ่น ซึ่งตามขอบลู่ๆ ขาววทึบทีเดียว ข้าพเจ้าคงจะเอาความได้หาหน่อยไม่ ถ้าว่สามารถจะมองเห็นกระดานป้ายยังดีอยู่ เพราะชะรอยมันอาจจะให้เบาะแสร่องรอยถึงเจ้าของบ้าน ได้บ้าง Ø

ในขณะที่ไม่มีอะไรที่จะเสาะหาได้จากทางด้านพิกกาคลีอีกแล้ว ทั้งจะทำอะไรก็ได้ด้วย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงวกอ้อมไปทางด้านหลังดูว่าจะมีอะไรพอเก็บตกได้บ้างจากทางด้านนี้

(น.346)

จากตัวอย่างที่ 77 ผู้แปลละประโยคออกไป 1 ประโยค ซึ่งมีใจความว่า “ข้าพเจ้าหวนนึกถึงเมื่อครั้งที่ได้มาสำรวจและเจรจาซื้อขายคฤหาสน์คาร์แฟลซ์ แต่ก็จำอะไรไม่ได้ หากข้าพเจ้าพบเจ้าของเดิมได้ละก็ คงมีทางเข้าบ้านหลังนี้” จากเนื้อหาของประโยคที่ละออกไปจะเห็นว่ามีความซ้ำซ้อนกับสิ่งที่ผู้เขียนได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ การกล่าวซ้ำอีกครั้งก็ไม่ได้เพิ่มรายละเอียดใดๆ ให้กับเรื่องราว ผู้แปลจึงได้ลดความในส่วนนี้ออกไป

ตัวอย่างที่ 78

It is a mercy that we have found out his strength and his danger in good time. With strength and determination like his, he might have done wild work before he was caged. He is safe now at any rate. Jack Sheppard himself couldn't get free from strait-waistcoat that keeps him restrained, and he's chained to the wall in the padded room. His cries are at times awful, but the silences that follow are more deadly still, for he means murder in every turn and movement. (p.86)

เป็นบุญอย่างหนึ่งที่เราได้ประจักษ์พลังและอันตรายของเขาเสียแต่เนิ่น เพราะด้วยพลังและความมุ่งมั่นอย่างเขานี้กว่าเราจะเอาเขาอยู่เขาอาจจะทำความป็นปีขึ้นก็ได้ ☹ เดียวนี้เขาถูกล่ามโซ่ไว้กับผนังห้องขังแล้ว เขาร้องจ้ำจิ้นเป็นครั้งคราวน่าขนลุก แต่ในเวลาเงียบนั้นสันทกแล้วยิ่งกว่าอีก เพราะเขาหมายถึงการฆ่าอยู่ทุกระยะและอิริยาบถ (น.150)

จากตัวอย่างที่ 78 ผู้แปลละข้อความออกไป 1 วลีซึ่งมีใจความว่า “แจ๊ค เชพเพิร์ด เองยังไม่สามารถรอดจากเสื้อประคับที่รัดอยู่ได้” จากความหมายของประโยคนี้ พบว่าผู้เขียนได้กล่าวเปรียบเทียบถึงบุคคลที่คนไทยไม่รู้จักคือแจ๊ค เชพเพิร์ด อาชญากรผู้โด่งดัง เนื่องจากหลบหนีจากคุกนิวกัดได้อย่างไม่น่าเชื่อ ในศตวรรษที่ 19 เรื่องราวในส่วนที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้เป็นตอนที่คนไข้โรคจิตชื่อ เรนฟิลด์ พยายามหนีออกจากโรงพยาบาล แต่พยาบาลและหมอจับตัวไว้ได้ ผู้เขียนได้เปรียบเทียบให้เห็นว่า แม้เรนฟิลด์จะมีกำลังมหาศาลเพียงใดก็คงจะไม่สามารถหลุดออกจากชุดที่สวมอยู่ได้ แม้แต่อาชญากรผู้เก่งกาจในการหลบหนีอย่างแจ๊ค เชพเพิร์ดเองก็ทำไม่ได้ โดยรายละเอียดส่วนนี้เป็นส่วนที่ไม่จำเป็นต้องรักษาเอาไว้เนื่องจากเป็นส่วนที่เย็นชืด ประกอบกับหากคงเอาไว้ผู้อ่านชาวไทยก็คงไม่เข้าใจ การลดความส่วนนี้ไปช่วยให้การดำเนินเรื่องรวรัดและน่าติดตาม

ตัวอย่างที่ 79

The Professor looked sternly grave. He had not loved her as I had, and there was no need for tears in his eyes. He said to me : 'Remain till I return.' and left the room. He came back with a handful of wild garlic from the box waiting in the hall, but which had not been opened, and placed the flowers amongst the others on and around the bed. Then he took from his neck, inside his collar, a little golden crucifix, and placed it over the mouth. (p.137)

ท่านศาสตราจารย์มีสีหน้าเคร่งขรึมถึงที่ ท่าน ไม่ได้รักหล่อนเหมือนดังข้าพเจ้า จึงหาจำเป็นไม่ที่นัยน์ตาของท่านจะต้องมีน้ำตา ท่านกลับมาพร้อมด้วยกระเทียมป่าเต็มกำมือจากกล่องที่วางทิ้งอยู่ในห้องโถงโดย ยังมีได้เปิดออกเลย ท่านเอาดอกกระเทียมวางปนกับดอกไม้อื่นๆ ทรายรอบเตียง แล้วส่องกางเขนทองคำอันหนึ่งเล็กๆ จากคอข้างในคอแลเลอร์ เออวางไว้เหนือปาก (น.225)

จากตัวอย่างที่ 79 จะพบว่าประโยคที่ผู้แปลละออกไปนั้นเป็นส่วนที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินเรื่องและเป็นเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน เนื่องจากประโยคที่ละไปมีความหมายว่า “ ท่านกล่าวกับข้าพเจ้าว่า ‘อยู่ที่นี้จนกว่าผมจะกลับมา’ แล้วก็ออกจากห้องไป” เมื่อพิจารณาประโยคนี้ร่วมกับบริบทต่อมาที่กล่าวว่า “ท่านกลับมาพร้อมกับกระเทียมป่าเต็มกำมือ” แล้ว จะพบว่าผู้อ่านจะได้รับสารอย่างไม่บกพร่องว่า ท่านศาสตราจารย์ออกไปนอกห้องมาและกลับมา การที่ ผู้เขียนกล่าวถึง คำสั่งให้อยู่ในห้องของท่านศาสตราจารย์ เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าท่านศาสตราจารย์จะออกไปจากห้องนั้นคนเดียว ซึ่งข้อมูลส่วนนี้ผู้อ่านสามารถรับสารได้จากการอ่านประโยคต่อมา การละประโยคดังกล่าวไปจึงไม่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคลาดเคลื่อนแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 80

I assured him sadly that it was so, and went on to suggest – for I felt that such a horrible doubt should not have life for a moment longer than I could help – that it often happened that after death faces became softened and even resolved into their useful beauty; that this was especially so when death had been preceded by any acute or prolonged suffering. It seemed to quite do away with any doubt, and, after kneeling beside the couch for a while and looking at her lovingly and long, he turned aside. I told him that that must be good – bye, as the coffin had to be prepared; so he went back and took her

dead hand in his and kissed it, and bent over and kissed her forehead. He came away, fondly looking back over his shoulder at her as he came.

I left him in the drawing – room, and told Van Helsing that he had said good – bye; so the latter went to the kitchen to tell the undertaker’s men to proceed with the preparations and to screw up the coffin. When he came out of the room again I told him of Arthur’s question, and he replied:

‘I am not surprised..Just now I doubted for a moment myself!’

We all dined together, and I could see that poor Art was trying to make the best of things. (p.140)

ข้าพเจ้าให้ความใส่ใจแก่เขาอย่างเศร้าๆ ว่ามันเป็นจริงเช่นนั้น แล้วพูดเสริมเป็นเชิงกระแนะกระแหน เพราะข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะไม่ควรจะปล่อยให้ความสงสัยอันร้ายกาจเช่นนี้ดำรงอยู่นานกว่าที่ข้าพเจ้าจะช่วยได้สักชั่วขณะเดียว ว่าเคยมีบ่อยๆ ที่หน้าของคนตายกลับอ่อนลง และบ้างก็กลับงามสดชื่นกระชุ่มกระชวยเสียด้วยซ้ำว่า โดยเฉพาะความเป็นไปเช่นนี้ มักจะเกิดแก่ผู้ที่มีทุกข์อย่างแรงหรือนานมากก่อนตาย ❀

เรากินอาหารเย็นด้วยกัน และข้าพเจ้ามองเห็นได้ว่า อาร์ตเจ้ากรรมพยายามแข็งใจขึ้นชมสิ่งทั้งปวงที่เดียว(น. 230)

ในตัวอย่างที่ 80 เป็นส่วนที่ผู้แปลละไม่แปลไปทั้งย่อหน้า การลดความในส่วนนี้ไม่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่องแต่ทำให้ผู้อ่านได้รับสารไม่ครบถ้วน ผู้แปลต้องการให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จึงไม่แปลในรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งรายละเอียดที่ละไปเป็นส่วนที่บรรยายให้เห็นความเสียใจของลอร์ดโกดอลมิงเมื่อได้ทราบว่า ลูซี คู่หมั้นของเขาได้เสียชีวิตแล้ว เขาเข้ามาอุศพของลูซีเพื่อบอกลาเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่สัปเหร่อจะปิดโลง เมื่อออกมาจากห้องของลูซี หมอซีเวิร์ดซึ่งเป็นผู้จดบันทึกข้อความที่ยกมาในตัวอย่าง ก็ถามเขาวาดคิดอย่างไรกับความสงสัยของเพื่อนชื่อ อาร์เทอร์ ที่รู้สึกประหลาดใจว่าทำไมลูซีเสียชีวิตแล้วจึงไม่ซุบซิบแต่กลับเปล่งปลั่งขึ้น ซึ่งลอร์ดโกดอลมิง ก็ตอบว่าเขาไม่ประหลาดใจนักแต่ก็สงสัยเช่นกัน ผู้วิจัยพบว่าความส่วนที่ละไปไม่ได้ทำให้เนื้อเรื่อง ขาดความต่อเนื่องหรือทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องบางตอนไขว้เขว แต่เพียงผู้อ่านจะไม่ได้รับทราบเนื้อหาที่เหมือนกับต้นฉบับทุกประการเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 81

I told him he might have a dozen if he wished, but that it would not be wise to have more than one solicitor engaged in one transaction, as only one could act at a time. (p.36)

ฉันบอกเขาว่าจะมีตั้งหกก็ได้ถ้าประสงค์แต่ว่ามันไม่เหมาะที่จะใช้ที่ปรึกษากฎหมายมากกว่าคนเดียวในการทำธุรกรรมเรื่องเดียวกัน Ø (น. 54)

ในตัวอย่างที่ 81 ผู้แปลละวลีออกไป เพราะการแปลครบทุกคำตามต้นฉบับจะทำให้ภาษาฉบับแปลเยิ่นเย้อ การละวลีในที่นี้ไม่ถือเป็นการไม่เคารพต้นฉบับเพราะผู้แปลยังรักษาความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

ตัวอย่างที่ 82

I stood in silence where I was, for I did not know what to do. Of bell or knocker there was no sign; through these frowning walls and dark window openings it was not likely that my voice could penetrate. The time I waited seemed endless, and I felt doubts and fears crowding upon me. What sort of place had I come to, and among what kind of people? (p.14)

ฉันคงยืนเงียบอยู่กับที่ด้วยไม่รู้ว่าจะทำยังไง จะหาวิ้วของกระดิ่งหรือที่เคาะก็ไม่มีเลยสักอย่างเดียว จะกู่เข้าไปหรือ ก็ไม่น่าที่เสียงของฉันจะดังทะลุผนังอันชะง่อมและหน้าต่าง มีคตื้อเข้าไปได้ Ø ฉันได้มาถึงสถานที่ซึ่งนึกใดและตกอยู่ในเหล่าคนจำพวกใดเข้าแล้วหนอ? (น. 49)

จากตัวอย่างที่ 82 ผู้แปลลดความออกไป 1 ประโยค ซึ่งเป็นส่วนที่กล่าวถึงความรู้สึกของตัวละครเมื่อไปถึงปราสาทของแดรกคิวลา ส่วนที่ลดออกไปมีใจความว่า “ช่วงเวลาที่รอคอยนั้นราวกับไม่มีที่สิ้นสุด ฉันรู้สึกได้ถึงความสงสัยและความหวาดกลัวที่กำลังเข้าครอบงำ” ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครว่า การมาสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยและดูผิดปกติเป็นครั้งแรกนั้นตัวละครรู้สึกอย่างไรบ้าง แต่ผู้แปลได้ละส่วนนี้ออกไป น่าจะเป็นเพราะเห็นว่ารายละเอียดอื่นๆที่ตัวละครบรรยายออกมา เช่น ความผิดปกติของสถานที่ ที่หน้าบ้านควรจะมีกระดิ่ง ความใหญ่โตของประตู และประโยคที่ตัวละครถามตัวเองอย่างไม่เข้าใจในประโยคสุดท้าย ประกอบกันนั้น สามารถทำให้ผู้อ่านจินตนาการตามและเข้าใจได้ว่าตัวละครควรจะรู้สึกอย่างไร

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า กลวิธีการลดความดังที่ อ.สายสุวรรณ์ใช้จึงไม่ถือว่าเป็นการไม่เคารพต้นฉบับ เนื่องจากผู้แปลยังคงรักษาวัตถุประสงค์และความหมายของสารที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อกับผู้อ่านไว้ได้อย่างครบถ้วน ผู้แปลลดความออกไปเพื่อให้การดำเนินเรื่อง กระชับ รวดเร็ว และเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักอ่านนวนิยายส่วนใหญ่ที่มุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินและไม่ได้ให้ความสนใจรายละเอียดปลีกย่อยมากนัก

4.2.3 การรวมประโยค

การรวมประโยคในที่นี้หมายถึง การรวมประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคเข้าด้วยกันเป็นประโยคเดียวในภาษาไทย กลวิธีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากประโยคบางประโยคมีเนื้อหาที่สามารถนำมารวมมาเป็นประโยคในภาษาไทยประโยคเดียวที่สมบูรณ์ได้ การรวมประโยคมักเกิดจากการที่ประโยคในต้นฉบับมีเนื้อความที่สัมพันธ์กัน หากเขียนแยกเป็น 2 ประโยคจะทำให้ข้อความเยิ่นเย้อ กลวิธีนี้แตกต่างจากการตัดหรือลดความคือ ผู้แปลไม่ได้ตัดประโยคออกหรือตัดคำออก เนื่องจากยังคงมีความหมายตามต้นฉบับไว้ครบถ้วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 83

6 September. – Terrible change for the worse. Come at once. Do not lose an hour. I told over telegram to Holmwood till have seen you. (p.98)

6 กันยายน – อาการเปลี่ยนเป็นทรุดหนัก มาเดี๋ยวนี้อย่าชักช้า ผมประวิงโทรเลขถึง โฮล์มวูดไว้กว่าจะพบ ท่านอาจารย์ (น. 169)

จากตัวอย่างที่ 83 ผู้แปลได้รวมประโยค *Come at once.* เข้ากับประโยค *Do not lose an hour* เนื่องจากทั้งสองประโยคมีความหมายใกล้เคียงกัน โดยประโยคแรกแปลได้ว่า “ให้มาทันที” หรือ “มาเดี๋ยวนี้” และประโยคต่อมาแปลได้ว่า “อย่าให้เสียเวลาแม้สักชั่วโมง” อ.สายสุวรรณ์ได้รวมทั้งสองประโยคมาเป็น “มาเดี๋ยวนี้อย่าชักช้า” การใช้คำว่า “อย่าชักช้า” เป็นการให้ความหมายกว้างแทนการอธิบายในรายละเอียดที่เยิ่นเย้อ และเมื่อรวมทั้งสองประโยคให้เป็นประโยคเดียวในภาษาไทยแล้ว จะพบว่าทำให้เกิดความกระชับมากกว่าการแยกแปลเป็น 2 ประโยค และไม่เสียใจความตามต้นฉบับไปอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 84

We had a happy surprise at breakfast. Arthur's father is better, and want to marriage to come off soon. (p.80)

ตอนอาหารเช้าเราได้ข่าวไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัวที่น่าสบายใจ คือท่านพ่อของอาร์เธอร์ค่อย
กระตือรือร้น อยากจะให้การแต่งงานของเธอเสร็จสิ้นไปเสียเร็ว ๆ (น. 141)

จากตัวอย่างที่ 84 ผู้แปลได้รวบประโยคเข้าด้วยกันเพื่อให้ข้อความเกิดความต่อเนื่อง โดยใช้คำเชื่อมว่า “คือ” ซึ่งตามต้นฉบับผู้เขียนเขียนแยกเป็นประโยค 2 ประโยค แต่ประโยคมีความสัมพันธ์กันด้านความหมาย ผู้แปลต้องการให้ผู้แปลอ่านเข้าใจง่ายขึ้นจึงเพิ่มคำว่าคือเข้ามาเพื่อแสดงความต่อเนื่องกันของสองข้อความทำให้ประโยค 2 ประโยคมารวมกันเป็นประโยคเดียวในฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 85

'Oh, Madam Mina,' he said, 'how can I say what I owe to you? This paper is as sunshine. It opens the gate to me. I am daze, I am dazzle, with so much light; and yet clouds rool in behind the light every time. (p.152)

“โอ คุณนายไมนา” ท่านพูด “ผมจะพูดยังไงดีหนอ ว่าผมเป็นหนี้บุญคุณคุณนายเท่าไหน ? เอกสารนี้เหมือนแสงสว่างช่วยเบิกทางให้ผมทีเดียว ผมงง ผมพร่าพราวเพราะความสว่างจับตานัก แต่แล้วความมืดมนมันเข้ามาบดบังเสียทุกที (น.249)

จากตัวอย่างที่ 85 ผู้แปลได้รวบประโยค 2 ประโยคนั้นคือ This paper is as sunshine.และประโยค It opens the gate to me. เข้าด้วยกัน การแปลแยกกันทำให้ไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย เนื่องจากประโยคนี้มีการใช้คำสรรพนาม it หากแปลตรงตัวว่า “มัน” ก็สามารถทำได้เพราะเป็นสรรพนามที่แทนประธานในประโยคแรกคือ the paper แต่การแปลเช่นนี้ทำให้บทแปลขาดความไพเราะและขาดลีลาด้านภาษา การรวบความมารวมกันเป็นประโยคเดียวทำให้ข้อความสละสลวยดีกว่าและยังทำให้ผู้อ่านเห็นความต่อเนื่องของเนื้อหาได้ชัดเจนอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 86

If he doesn't, and some nursemaid goes a' – walkin' orf with a soldier, leavin' of the hinfant in the perambulator – well then I shouldn't be surprised if the census is one baby the less. That's all. (p.116)

ถ้าไม่ปะบังเอิญคนเลี้ยงเด็กที่ไหน เจอเจ๊จะออกไปเดินคองกับทหารเสีย ทั้งเด็กทารกในรถเข็นไว้ละก็ ถ้าทะเบียนเด็กจะถูกลบไปสักคน ผมก็ไม่เห็นแปลกเท่า^๑นั้นเองครับ (น. 195)

ในตัวอย่างที่ 86 มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ 86 ผู้แปลได้ยุบประโยคเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย และการยุบในครั้งนี้ไม่ทำให้ความหมายเสียไปและยังทำให้ข้อความกระชับมากขึ้นอีกด้วย

จากตัวอย่างกลวิธีการรวมประโยคที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการไม่ยึดติดกับโครงสร้างประโยคในต้นฉบับแต่เน้นที่จะใช้ภาษาไทยที่มีความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลมากที่สุด การรวมประโยคทำให้ข้อความกระชับ เกิดความต่อเนื่องและช่วยลดอิทธิพลของภาษาต้นฉบับที่มีผลต่อสำนวนแปลภาษาไทยไป

4.2.4 การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค

การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค คือ การปรับลำดับการเรียงความในประโยคใหม่ เพื่อความเป็นธรรมชาติและเหมาะสมกับภาษาฉบับแปล การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยคถือได้ว่าเป็นการปรับบทด้วยวิธีย้ายความ ซึ่งไนดา (1964:226) ได้กล่าวไว้ว่า “การปรับบทแปลอาจเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ เช่น การเพิ่ม การลด หรือการย้าย หรือเปลี่ยนระดับเสียง คำ หรือไวยากรณ์ให้เหมาะสมกับภาษาที่ใช้แปลเพื่อให้งานแปลน่าพอใจยิ่งขึ้น” โดยหลักการสำคัญในการสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยคนั้น ควรทำก็ต่อเมื่อโครงสร้างของต้นฉบับไม่เป็นที่คุ้นเคยในหมู่ผู้อ่านงานแปล ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในด้านไม่เข้าใจความหมาย ผู้แปลจึงจำเป็นต้องปรับการเรียงลำดับความคิดใหม่โดยการสลับการเรียงคำหรือวลีให้ต่างไปจากต้นฉบับซึ่งนอกจากจะทำให้เข้าใจมากขึ้นแล้วยังทำเพื่อให้เกิดความสละสลวย อ่านรื่นหูในภาษาฉบับแปลด้วย อ.สายสุวรรณ ใช้วิธีการสลับการเรียงคำและวลีในบทแปลเพื่อให้ภาษามีความเป็นธรรมชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 87

(1)	(2)	(3)
<i>Suspiciously</i>	<i>I looked all around</i>	<i>, but could see no key of any kind. (p.43)</i>

(2)	(1)	(3)
ฉันเหลียวมองดูรอบข้าง	อย่างสงสัยกลางแคลง	แต่จะหาลูกกุญแจชนิดใดสักดอกหนึ่งก็ไม่พบเลย (น.88)

จากตัวอย่างที่ 87 ผู้แปลได้สลับการเรียงคำในประโยคเสียใหม่เพื่อให้ฉบับแปลเป็นภาษาไทยที่ถูกต้องโดยในต้นฉบับนั้นขึ้นต้นประโยคด้วยคำวิเศษณ์ ซึ่งโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษนั้นสามารถวางคำวิเศษณ์ไว้ตำแหน่งต้นประโยคได้ แต่ในไวยากรณ์ไทยไม่สามารถทำได้ ในภาษาไทยคำวิเศษณ์จะต้องอยู่ ดังนั้นผู้แปลจึงต้องสลับการเรียงคำวิเศษณ์ในประโยคนี้

ตัวอย่างที่ 88

(1)	(2)	(3)	(4)
<i>There were even such books of reference</i>	<i>as the London Directory, the 'Red' and 'Blue' books, Whitaker's Almanack, the Army and Navy Lists</i>	<i>, and – it somehow gladdened my heart to see it</i>	<i>– the Law List. (p.25)</i>

(1)	(2)	(4)	(3)
แม้แต่หนังสือข้างที่จำพวกสงเคราะห์ก็ยังมี	เช่น ลอนดอนสงเคราะห์, สมุด "ปกแดง", "ปกน้ำเงิน" ปุ่มปฏิทินวิทเทกเกอร์, ทำเนียบทัพบกและทัพเรือ	กับ ทำเนียบกฎหมาย	อันเป็นที่ชื่นใจ สำหรับฉันหาหน่อยไม่ที่ได้เห็น (น.34)

จากตัวอย่างที่ 88 มีการปรับการเรียงคำเสียใหม่ โดยคำที่มีการปรับคือ คำว่า Law List หรือ ทำเนียบกฎหมายเพียงคำเดียวเนื่องจากการแปลโดยรักษาการเรียงลำดับตามต้นฉบับจะทำให้บท

แปลไม่สละสลวยเท่าที่ควร แต่ผู้แปลยังรักษาความคิดทั้งหมดที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อได้อย่างครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 89

(1)	(2)	(3)	(4)
<i>I'm past all that sort of nonsense</i>	<i>You might as well ask a man to eat molecules with a pair of chop-sticks</i>	<i>, as to try to interest me about the lesser carnivora</i>	<i>, when I know of what is before me.'</i> (p.225)

(1)	(3)	(4)	(2)
“ผมผ่านสิ่งเหลวไหลจำพวกนั้นมาหมดแล้ว	ถ้าคุณหมอมองจะแค้นให้ผมสนใจกับสัตว์ไม่พอเคี้ยว	เมื่อผมรู้ว่าอะไรอยู่ตรงหน้าละก็	เท่ากับคุณหมอมองให้คนเอาตะเกียบคีบอนุทินนั่นแหละ.” (น. 353)

ในต้นฉบับประโยคดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มความคิด ตามตัวเลข 1,2,3 แต่ในบทแปล ผู้แปลได้จัดลำดับการเรียงวลีหรือเรียบเรียงความคิดใหม่ เป็น 2,3,1 ซึ่งความหมายทางด้านเนื้อหาต้นฉบับยังอยู่ครบถ้วนในบทแปล

ตัวอย่างที่ 90

(1)	(2)	(3)	(4)
<i>Without a word</i>	<i>he shook his reins,</i>	<i>the horses turned,</i>	<i>and we swept into the darkness of the Pass.(p.17)</i>

(2)	(1)	(3)	(4)
เขากระตุกบังเหียน	โดยไม่ปริปากว่าอะไร	ฝ่ายม้าจึงผละออกจากรถโดยสาร	แล้วรถก็โผล่เข้ามาความมืดของช่องเขาไป (น. 18)

จากตัวอย่างที่ 90 ต้นฉบับเป็นประโยคที่ขึ้นต้นด้วยบุพบทวลี ซึ่งในภาษาไทยไม่นิยมนำมาขึ้นต้นประโยคดังนั้นจึงไม่สามารถแปลตรงตัวได้เพราะจะทำให้ประโยคในภาษาไทยขาดความ

สละสลวยผู้แปลจึงต้องปรับการเรียงเสียใหม่ด้วยการย้ายที่คำไปไว้หลังกรรมตรงก็ทำให้ประโยคมีความเหมาะสมมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 91

(1)	(2)	(3)	(4)
<i>They were a hundred times</i>	<i>more terrible</i>	<i>in the grim silence which held them than ever</i>	<i>when they howled.</i> (p.20)
(3)	(2)	(4)	(1)
ลักษณะของมันในความเงียบอันน่าเกรงขามนั้น	น่าสะพึงกลัวเสียยิ่งกว่า	เมื่อมันหอน	ตั้งร้อยเท่าอีก (น. 22)

จากตัวอย่างที่ 91 ผู้แปลได้ปรับการเรียงคำในประโยคเสียใหม่เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประโยคนี้ได้อย่างชัดเจนมากขึ้นเพราะการลำดับความคิดในประโยคต้นฉบับค่อนข้างสับสนผู้แปลจึงต้องย้ายที่คำหรือกลุ่มความคิดบางอย่างเพื่อให้ประโยคสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 92

(1)	(2)	(3)
<i>It was with some bitterness in my heart that,</i>	<i>I answered that</i>	<i>I had not that as yet I had not seen any opportunity of sending letters to anybody.</i> (p.37)
(2)	(1)	(3)
มันตอบไป	ด้วยความรู้สึกขมขื่นในหัวใจอยู่ตะหงิดๆ	ว่ายังไม่ได้เขียน เพราะยังมองไม่เห็นโอกาสที่จะส่งจดหมายไปถึงใครได้ แต่อย่างใดเลย (น. 56)

ประโยคนี้อันขึ้นต้นด้วย It ที่เป็นประธานไร้ความหมาย (Dummy Subject)ซึ่งไม่จำเป็นต้องแปล ดังนั้นจากต้นฉบับที่เป็นอนุประโยคขยายกริยาเมื่อแปลเป็นไทยแล้วละประธานออกไปจะเหลือเพียงเป็นบุพบทวลี “ด้วยความรู้สึกขมขื่นในหัวใจอยู่ตะหงิดๆ” และการขึ้นต้นประโยคในภาษาไทยด้วยบุพบทวลีนั้นจะทำให้ประโยคขาดความเป็นธรรมชาติผู้แปลจึงต้องย้ายตำแหน่งวลีดังกล่าวไปไว้ข้างหลังกริยาที่ขยายคำคำว่า answered ซึ่งก็ทำให้ประโยคมีความกลมกลืนและสละสลวย

ตัวอย่างที่ 93

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<i>There was some</i>	<i>sense of freedom</i>	<i>in the vast expense,</i>	<i>inaccessible though it was to me, as</i>	<i>compared with the narrow darkness of the courtyard. (p.38)</i>

(1)	(3)	(2)	(5)	(4)
รู้สึกว่	ในบริเวณอันเว้งว้างไพศาลรอบนั้น	ยังมีอิสรภาพอยู่บ้าง	เมื่อเทียบกับความมืดแคบๆของลาน	แต่อิสรภาพนั้นก็ไม้อาจมาถึงฉันได้เลย (น. 60)

ในต้นฉบับประโยคดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มความคิด ตามตัวเลข 1,2,3 แต่ในบทแปลผู้แปลได้จัดลำดับการเรียงวลีหรือเรียบเรียงความคิดใหม่ เป็น 2,3,1 ซึ่งความหมายทางด้านเนื้อหาต้นฉบับยังอยู่ครบถ้วนในบทแปล

ตัวอย่างที่ 94

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<i>Here I am,</i>	<i>sitting at a little oak table where in old times possibly some fair lady sat to pen,</i>	<i>with much thought and many blushes,</i>	<i>her ill-spelt love-letter,</i>	<i>and writing in my diary in shorthand all that has happened since I closed it last.. (p.32)</i>

(1)	(2)	(4)	(3)	(5)
ฉันมาอยู่ที่นี้แล้ว	นั่งอยู่กับโต๊ะไม้โอ๊กเล็กๆ ซึ่งในสมัยก่อนอาจจะเป็นที่หญิงงามคนใดคนหนึ่งนั่งเขียน	สาส์นรักติดก็กก	ครุ่นคิดพลางหน้าแดงไปพลางนั้นก็ได้	ส่วนนั้นก็ลงขวลเลขบันทึกจดหมายเหตุรายวันของฉันต่อจากตอนที่เขียนไว้แล้วตลอดมาเป็นลำดับ (น. 72)

ในต้นฉบับประโยคดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มความคิด ตามตัวเลข 1,2,3,4,5 แต่ในบทแปล ผู้แปลได้จัดลำดับการเรียงวลีหรือเรียบเรียงความคิดใหม่ เป็น 2,3,1,4,5 โดยในส่วนที่ผู้แปลมีการปรับการเรียงไปนั้นเป็นการสลับที่ของบุพบทวลี(3)และคำที่ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของอนุประโยค(4) เนื่องจากคำว่า “เขียน” เป็นกริยาที่ต้องการกรรมมารับ (Transitive verb) ผู้แปลจึงต้องสลับที่เอาคำนามที่เป็นกรรมมาวางต่อจากกริยา “เขียน” เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าประธานทำกริยา “เขียน” สาส์นรัก ส่วนบุพบทวลีก็นำมาวางต่อท้ายของกรรมนั้น ก็จะเป็นประโยคที่มีความเหมาะสมและถูกต้องในไวยากรณ์ภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 95

(1)	(2)	(3)
<i>It has always been at night-time</i>	<i>that I have been molested or threatened,</i>	<i>or in some way in danger or in fear (p.40)</i>
(2)	(3)	(1)
เวลาที่มันถูกขู่เข็ญ หรือถูกคุกคาม	หรือตกอยู่ในอันตรายทำนองใดทำนองหนึ่ง หรือหัวนกล้วนนั้น	เป็นเวลากลางคืนเสมอ (น. 84)

จากตัวอย่างที่ 95 ผู้แปลปรับการเรียงอนุประโยคเสียใหม่ จาก 1,2,3 ในต้นฉบับเป็น 2,3,1 ในฉบับแปล เนื่องจากอนุประโยคแรกใช้ประธานไร้ความหมาย (Dummy Subject) คือ คำว่า “it” ขึ้นต้นประโยค และเป็นประธานที่ไม่จำเป็นต้องแปล เพราะตามกฎไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษนั้น จำเป็นต้องมีประธานแม้ว่าประธานจะไม่มี ความหมาย ส่วนการแปลมาเป็นภาษาไทยแบบตรงตัวว่า “มัน” นั้นก็ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษาไทยเพราะคำว่า มัน ในภาษาไทยจะเหมาะสมก็ต่อเมื่อคำนั้นอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าการกล่าวขึ้นมามากมาย ผู้แปลจึงต้องหลีกเลี่ยงภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวด้วยการปรับการเรียงคำในประโยคเสียใหม่ ให้เป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ

4.2.5 การปรับรูปประโยคปฏิเสธ

กลวิธีการปรับรูปประโยคปฏิเสธเท่าที่พบในเรื่องแครงค์วิลา จอมพิศิบเป็นการเปลี่ยนจากประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธและจากประโยคปฏิเสธเป็นบอกเล่า กลวิธีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการแปลโดยคงลักษณะประโยคตามต้นฉบับไว้ ผู้แปลรู้สึกว่ายังไม่สะดวกพอในภาษาไทย และ

เห็นว่าการเปลี่ยนประเภทของประโยคไปแต่สื่อความหมายเช่นเดิมนั้นจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของตัวละครที่พูดประโยคนั้นได้ดีกว่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 96

I can't understand the two things. He could mark his face like that by beating his own head on the ground. I saw a young woman do it once at the Eversfield Asylum before anyone could lay hands on her. (p.229)

ผมจะรู้จะเข้าใจสองอย่างนี้ว่าอะไร เขาอาจจะล้มหัวฟาดกับพื้นจึงทำให้หน้าตาเป็นอย่างนั้นก็ได้อย่างหนึ่ง ผมเคยเห็นหญิงสาวเป็นเช่นนี้ครั้งหนึ่งที่โรงพยาบาลโรคจิตเอเวอส์ฟิลด์ โดยไม่ทันที่ใครจะจับยึดไว้ได้ (น. 358)

ตัวอย่างที่ 97

When his head had disappeared I leaned out to try and see more, but without avail- the distance was too great to allow a proper angle sight. (p.30)

พอหัวของแกหายไปแล้วฉันก็ชะโงกตัวออกไปจะดูให้เห็นยิ่งกว่านั้น แต่ไม่เป็นผล ระยะมันไกลเกินไปจนจับแง่ที่จะดูให้ถนัดไม่ได้ (น. 70)

ตัวอย่างที่ 98

He does not wish to be disturbed in the work, without cause. I would have taken him with me to see the patient, only I thought that after his last repulse he might not care to go again. (p.224)

ท่านไม่ประสงค์จะถูกรบกวน โดยไร้เหตุในขณะที่ทำงานเสียด้วย อนึ่ง ถ้าไม่ใช่เพราะข้าพเจ้าคิดว่าท่านอาจจะเข็ดต่อการถูกตะเพิดในครั้งก่อน ข้าพเจ้าก็คงจะพาท่านไปหาผู้ป่วยกับข้าพเจ้าด้วยเหมือนกัน (น. 351)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่าการที่ผู้แปลได้เปลี่ยนประโยคไปเช่นนี้นั้นมีเหตุผลมากจากการที่ต้องการผลจากภาษาต้นฉบับ ผู้แปลต้องการเลือกสรรถ้อยคำหรือต้องการปรับรูปประโยคให้มีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย ประกอบกับการปรับรูปประโยคนั้นยังสามารถถ่ายทอดความหมายด้านการใช้ อาทิ เจตนาอารมณ์ของผู้พูด ซึ่งเป็นส่วนที่รูปประโยคซึ่งปรับแล้วสามารถถ่ายทอดได้ดีกว่าการรักษารูปประโยคตามต้นฉบับ ความหมายด้านการใช้ที่ผู้แปลต้องตีความ

หมายของประโยคร่วมกับบริบทจึงจะทราบความหมายที่แท้จริง ซึ่ง อ.สายสุวรรณ์ก็สามารถถ่ายทอดส่วนนี้มาได้อย่างเหมาะสม ทำให้ลุ่มเสียง หรือความรู้สึกในประโยคเหล่านั้นแสดงออกมาได้อย่างชัดเจน และสามารถสร้างอรรถรสให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

4.2.6 การจัดย่อหน้าใหม่

ตรีศิตป์ บุญขจร(2526:26) ได้กล่าวถึงลักษณะของย่อหน้าไว้ว่า ย่อหน้าคือ ข้อความซึ่งมีใจความสำคัญเพียงเรื่องเดียว และมีประโยคขยายใจความสำคัญนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้ย่อหน้าจะช่วยให้ผู้เขียนเขียนได้ตรงประเด็น และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและสามารถติดตามความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้อง ซึ่ง อ. สายสุวรรณ์ก็ได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการแปลเมื่อต้นฉบับเป็นข้อความยาวๆ อ.สายสุวรรณ์จะใช้วิธีแยกความออกมาเป็นหลายย่อหน้า โดยการแยกความนี้จะพิจารณาจากการที่ผู้เขียนเริ่มจะเขียนประเด็นความคิดที่แตกต่างจากที่กล่าวมาก่อน ผู้แปลก็จะยกข้อความที่เป็นประเด็นความคิดใหม่มาขึ้นย่อหน้าใหม่ โดยไม่มีการเพิ่มเติมบทสนทนา หรือข้อความใดๆเข้าไปเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของแต่ละย่อหน้าแต่อย่างใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 99

Then without warning the tempest broke. With a rapidity which, at the time, seemed incredible, and even afterwards is impossible to realise, the whole aspect of nature at once became convulsed. The waves rose in growing fury, each overtopping its fellow, till in a very few minutes the lately glassy sea was like a roaring and devouring monster. White-crested waves beat madly on the level sands and rushed up the shelving cliffs, others broke over the piers, and with their spume swept the lanterns of the lighthouses which rise from the end of either pier of Whitby Harbour. The wind roared like thunder, and blew with such force that it was with difficulty that even strong men kept their feet, or clung with grim clasp to the iron stanchions. It was found necessary to clear the entire piers from the mass of onlookers, or else the fatalities of the night would have been increased manifold. To add to the difficulties and dangers of the time, masses of sea-fog came drifting inland-white, wet clouds, which swept by in ghostly fashion, so dank and damp and cold that it need but little effort of imagination to think that the spirits of those lost at sea were touching their living brethren with the clammy hands of death, and many a one shuddered as the wreaths of sea-mist swept. At times the mist cleared, and the sea for some distance could be seen in the glare of the lightning which now came thick and fast followed by such sudden peals of thunder that the whole sky overhead seemed trembling under the shock of the footsteps of the storm. Some of the scenes thus revealed were of immeasurable grandeur and of absorbing interest – the sea, running mountains high, threw skywards with each wave mighty masses of white foam, which the tempest seemed to snatch at and whirl away into space; here and there a fishing-boat, with a rag of sail, running madly for shelter before the blast; now and again the white wings of a storm – tossed sea-bird. On the summit of the East Cliff the new searchlight was ready for experiment, but had not yet been tried. The officers in charge of it got it into working order, and in the pauses of the intruding mist swept with it the surface of the sea. Once or twice its service was most effective, as when a fishing-boat, with gunwale under water, rushed into the harbour, able, by the guidance of the sheltering light, to avoid the danger of dashing against the piers. As each boat achieved the safety of the port there was a shout of joy from the mass of people on shore, a shout which for a moment seemed to cleave the gale and was then swept away in its rush. Before long the searchlight discovered some distance away a schooner with all sails set, apparently the same vessel which had been noticed earlier in the evening. The wind had by this time backed to the east, and there

was a shudder amongst the watchers on the cliff as they realised the terrible danger in which she now was. Between her and the port lay the great flat reef on which so many good ships have from time to time suffered, and, with the wind blowing from its present quarter, it would be quite impossible that she should fetch the entrance of the harbour. It was now nearly the hour of high tide, but the waves were so great that in their troughs the shallows of the shore were almost visible, and the schooner, with all sail, set was rushing with such speed that, in the words of one old salt, 'she must fetch up somewhere, if it was only in hell.' Then came another rush of sea-fog, greater than any hitherto mass of dank mist, which seemed to close on all things like a grey pall, and left available to men only the organ of hearing, for the roar of the tempest, and the crash of the thunder, and the booming of the mighty billows came through the damp oblivion even louder than before. The rays of the searching were kept fixed on the harbour mouth across the East Pier, where the shock was expected, and men waited breathless. The wind suddenly shifted to the north-east, and the remnant of the sea-fog melted in the blast; and then, mirabile dictu, between the piers, leaping from wave to wave as it rushed at headlong speed, swept the strange schooner before the blast, with all sail set, and gained the safety of the harbour. The searchlight followed her, and a shudder ran through all who saw her, for lashed to the helm was a corpse, with drooping head, which swung horribly to and for at each motion of the ship. No other form could be seen on deck at all. A great awe came on all as they realised that the ship, as if by a miracle, had found the harbour, unsteered save by the hand of a dead man! However, all took place not, but rushing across the harbour, pitched herself on that accumulation of sand and gravel washed by many tides and many storms into the south-east of the pier jutting under the East Cliff, known locally as Tate Hill Pier. (p.65-67)

ครั้นแล้วพายुर้ายก็อุบัติขึ้น โดยไม่มีแว้ว บอกล่วงหน้า ด้วยความรวดเร็ว ซึ่งในตอนนั้นดูจะเป็น การเหลือเชื่อ และแม้ภายหลังจากนั้น ก็สุดจะสำเนียงได้ โคมทั้งมวลของธรรมชาติก็วิปริตทันที คลื่นโชนขึ้นอย่าง คูเคียดทับทวี แต่ละลูกไล่ท่ามกลางที่เดียว จนกระทั่งในไม่กี่นาทีนัก ทะเลเรียบคั่งแก้วอยู่หลัดๆ ก็เป็นคั้งหนึ่ง อสุรร้าย กำรณค้ำรณและกระเหี้ยนกระหือรือ คลื่นยอคนขาวๆ ซัดพื้นหาดทราย และวังขึ้นผาอุตุลุดเป็นบ้า ลางลูกก็ซัดเข้ามา ตามสะพานท่า ฟองสาดโคมประกาศการที่ตั้ง ณ ปลายสะพานท่าทั้งสองด้านของอ่าววิคมีอยู่ที่เดียว พายุเล่าก็ส่งเสียง ค้ำรณ ค้ำรณคั้งฟ้าลั่น พัดค้ำย่ำค้ำแรงจนแม้แต่ก้าย่ำก็จะฮินให้ดิคหรือเกาะเสาเหล็กให้อยู่ได้เป็นอันยาก การไล่ผู้ คนที่ไปยืนออกดูให้พ้นสะพานท่าตลอดสะพาน จึงเป็นที่ตระหนักกันทั่ว เป็นการจำเป็น หาไม่แล้ว จำนวนคนตายใน คินนั้น คงเพิ่มขึ้นมากมายหลายเท่าทวี อนึ่ง กลุ่มหมอก ในทะเลยังเลื่อนเข้าหาฝั่ง เพิ่มความเคียดคร้อนและอันตราย ในเวลานั้นยิ่งอีกเล่า – เป็นเมฆหมอกขึ้นขาว โพลง ซึ่งเคลื่อนรุดผ่านไป คั้งปีศาจ ทั้งขึ้นและและเย็นจัด จนแทบไม่จำ เป็นต้องใช้ความพยายามนึกทำไคนักในการที่จะคิดหา ภูติของบรรดาคนตายในทะเล ก้าลั้งเยี่ยงกรายที่น้องผู้อยู่ โดย เอาจมือที่เย็นเฉียบสัมผัสกับเขาล้านอยู่ที่เดียว มีหลายคนถึงแก่สขิวในขณะที่สายหมอกทะเลผ่านคนไป ลางคราว หมอกก็จางหาย ทำให้ท้องทะเลอาจมองเห็นได้ในไกลพอสมควร เมื่อมีแสงไฟเลเวลแปลบแปลบ ซึ่งในตอน นี้เกิดถี่และเร็ว มีเสียงอสันนิบาตเกิดตามขึ้นฉับพลัน ในทำนองที่ดูประหนึ่งท้องฟ้าเบื้องบนทั้งมวลก็พลอยตระหนกอก ลั่นไปตามความกระโหกของพายุด้วยจะนั้น

ภาพที่สำแดงให้ประจักษ์ทั้งนี้ ลางภาพที่นับว่าเกรียงไกรสุดประมาธ และเป็นที่น่าสนใจอย่างลึก ซึ่ง อาทิภาพทะเลเป็นคลื่นสูงเท่าภูเขา โจนแย้งฟ้า แต่ละลูกกอปร์ค้ำย่ำฟองขาวทรงอิทธิฤทธิ์ คูคล้ายกับพายุมหาวินาศ บันโยนขึ้นสู่บนอากาศขณะนั้น ภาพเรือฮาปลาตรงนั้น บ้างตรงนี้บ้าง ไบร่องแรงแล่นเข้าหาที่กำบังพายุอยู่อุตุลุดและ ภาพปีกขาวๆ ของนกทะเลที่ถูกพายุตีปลิวว่อนอยู่ไม่ขาดระยะนั้น เป็นคั้น บนยอดผาศักดิ์สิทธิ์ โคมไฟลางดวงใหม่ พร้อมที่จะใช้ทดลองอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้ลองจริงเลย เจ้าพนักงานกำกับโคมได้เตรียมการพร้อมที่จะทำงาน พอหมอก ที่รุกเข้ามา หยุคหายไ้ ก็ลางแสงกราดพื้นทะเลทันที แสงโคมไฟที่ลางออกไปนี้ อำนวยผลเป็นอย่างดีที่สุด ครั้งหนึ่ง หรือสองครั้ง ในเมื่อมีเรือฮาปลาแคมมิดนาร์รับรูดเข้าอ่าวจอดเรือ ได้อาศัยแสงในกำบังส่องนำเสียงอันตราย จากการ ฟุ้งเข้าชนสะพานท่าไปได้ พอเรือแต่ละค้ำเข้าท่าได้ปลอดภัยเรียบร้อย กลุ่มคนบนฝั่งก็โหร้องขึ้นด้วยความดีใจ เป็น การโหร้อง ซึ่งดูจะคั้งแหวกลมพายุขึ้นชั่วขณะหนึ่ง แล้วก็ถูกพายุประคั้งหายไป มิซำมินานโคมไฟลางก็ส่องพบเรือ ไบสองเสากางใบเต็มที่เข้าลำหนึ่งอยู่ในระยะห่างออกไปไม่เท่าไคนัก คูลักษณะเป็นเรือลำเดียวทันกับที่ได้อันสังเกตเห็น กัน เมื่อตอนหัวค่ำ นั้นเอง

คคตอนนั้นลมพัดวนกลับทางตะวันออกแล้ว บรรดาผู้ที่เฝ้าอยู่บนผาบังเกิดอาการสขิวสขยขึ้น ตามกัน ในเมื่อได้สำเนียงถึงอันตรายร้ายกาจที่เรือลำนั้นกำลังตกอยู่ในเวลานี้ ในระหว่างเรือกับที่หินโสโครก นหิมาทอดแผ่อยู่ ทำให้เรือประสพหายนะ มาเสียนักค่อนักแล้วตลอดเวลา และในเมื่อลมกำลังพัดผันวนอยู่ ขณะนี้

ใกล้จะถึงเวลาน้ำขึ้นแล้ว แต่คลื่นก็ยังคะนองนัก จนกระทั่งที่คืนชายฝั่งเกือบจะเห็นได้ค้ำทอกลืนที่เดียว ส่วนเรือใบซึ่งยังกางใบเต็มที่ลำน้ก็แล่นรี่เข้ามาด้วย ความเร็วถึงขนาด ที่พูดตามคำของกะลาสีชาวผู้หนึ่งว่า “มันต้องจอดลงที่ไหนสักแห่งหนึ่งละ ถึงจะนรกก็นรกเถิด” แล้วต่อจากนั้นก็ยังมีหมอกทะเลประดังมาอีกใหญ่ยิ่งกว่าคราวก่อน – เป็นกลุ่มหมอกเปียกชื้น ซึ่งดูจะห้อมล้อมสรรพสิ่งทั้งปวง เหมือนลือเทา ทำให้ผู้คนจะใช้ได้ก็แค่โสตประสาทเท่านั้น ได้ยินเสียงพายุคำราม เสียงฟ้าคำราม และเสียงคลื่นมโหฬารที่ซัดซัดที่เว้งเว้ง ซึ่งเป็ยโขกคังยิ่งกว่าเก่า แสงโคมไฟฉายส่องจับอยู่ ณ บริเวณปากอ่าวพื้นสะพานท่าอีสต์ไพออร์รี่ไป ตรงที่ซึ่งคาดกันว่าจะเกิดภัยพิบัติ ส่วนผู้คนก็คอยดูอยู่ด้วยความอัศจรรย์ ในทันใดนั้น ลมก็เปลี่ยนทางขึ้นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ กระแสนกระสายของหมอกทะเลก็ละลายไปตามความกระโชกของพายุ แล้วต่อจากนี้เหตุน้ำอืดจรรยก็จะบรรยายก็อุบัตินั้น คือ ในระหว่างสะพานเท่านั้นเอง เรือใบประหลาดกางใบเต็มที่ลำน้ก็ โจนมาตามคลื่นหน้าลม พายุกระโชกส่งลิวฟุ้งหิวเข้าสู่อ่าวจอดเรือได้ โดยสวัสดิภาพ โคมไฟฉายไล่กราดแสงควนไป ทำให้ผู้คนได้เห็นบังเกิดความสอิวสยองไปทั่วทุกถ้วนหน้า เพราะว่าที่ทั้งงานั้นมีศพพหนึ่งผูกโยงอยู่ หัวคอกส่ายไปมาตามเรือโคลง เป็นที่น่าสยดสยอง ไม่มีร่างอื่นปรากฏได้เลยสักร่างเดียวบนคอกฟ้า ความระอ่ปรังพริคอันใหญ่หลวงจึงบังเกิดแก่คนทั้งหลาย ในเมื่อได้สำเหนียกว่าเรือนั้นเข้าอ่าวได้โดยไม่มีผู้ถือท้ายเลย นอกจากคนตาย คุณเป็นไปด้วยปาฏิหาริย์ฉะนั้นถึงอย่างไรก็ดี ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าใช้เวลาเขียนข้อความเหล่านี้เสียอีก เรือใบหาได้หยุดแล่นลงเพียงนั้นไม่ คงแล่นลิวผ่านอ่าวเข้าเขตกองกรวดทรายที่ถูกน้ำและพายุพัดซัดซัด ถมลงตรงชายค้ำตะวันออกเฉียงเหนือของสะพานท่า ซึ่งยื่นออกไปเบื้องใต้หืออีสต์คอกลิฟเรียกกันในเรื่องที่ว้สะพานท่าเทคซิลไพออร์รี่นี้ทีเดียว (น.121-123)

ตัวอย่างที่ 100

When I found that I was a prisoner a sort of wild feeling came over me. I rushed up and down the stairs, trying every door and peering out of every window I could find; but after a little the conviction of my helplessness overpowered all other things. When I look back after a few hours I think I must have been mad for the time, for I behaved much as a rat does in a trap. When, however, the conviction had come to me that I was helpless I sat down quietly – as quietly as I have ever done anything in my life – and began to think over what was best to be done. I am thinking still, and as yet have come to no definite conclusion. Of one thing only am I certain ; that it is no use making my ideas known to the Count. He knows well that I am imprisoned ; and as he has done it himself, and has doubtless his own motives for it; he would only deceive me if I trusted him fully with the facts. So far as I can see, my only plan will be to keep my knowledge and my fears to myself, and my eyes open. I am, I know, either being deceived, like a baby, by my own fears, or else I am in desperate straits; and if the latter be so, I need, and shall need, all my brains to get through. I had hardly come to this conclusion when I heard the great below shut, and knew that the Count had returned. He did not come at once into the library, so I went cautiously to my own room and found him making the bed. This was odd, but only confirmed what I had all along thought – that there were no servants in the house. When later I saw him through the chink of the hinges of the door laying the table in the dining-room, I was assured of it; for if he does himself all these menial offices, surely it is proof that there is no one else to do them. This gave me a fright, for it there is no one else in the castle, it must have been the Count himself who was the driver of the coach that brought me here. This is a terrible thought ; for if so, what does it mean that he could control the wolves, as he did, by only holding up his hand in silence? How was it that all the people at Bistritz and on the coach had some terrible fear for me? What meant the giving of the crucifix, of the garlic, of the wild rose, of the mountain ash? Bless that good, good woman who hung the crucifix round my neck! for it is a comfort and a strength to me whenever I touch it. It is odd that a thing which I have been taught to regard with disfavour and as idolatrous should in a time of loneliness and trouble be of help. Is it that there is something in the essence of the thing itself, or that it is a medium, a tangible help, in conveying memories of sympathy and comfort? Sometime, if I may be, I must examine this matter and try to make up my mind about it. In the meantime I must find out all I can about Count Dracula, as it may help me to understand. Tonight he may talk of himself, if I turn the conversation that way. I must be very careful, however, not to awake his suspicion.

(p.24-25)

พอฉันตระหนักว่าฉันเป็นเชลย ความรู้สึกอลหม่านอย่างหนึ่งก็ท่วมทับฉันขึ้นมาทีเดียว ฉันวิ่งขึ้นลงบันได เที่ยวโอมประตูทุกบาน และเยี่ยมหน้ามืองออกไปทางหน้าต่างทุกแห่งเท่าที่จะหาพบ แต่ไม่ทันได้ก็นำความ

มันใจในความหมกมุ่นของฉันก็เข้าครอบงำสิ่งอื่นหมด เมื่อฉันหวนกลับมาพิจารณาหลังจากนั้นสองสามชั่วโมง ฉันคิดว่าในตอนนั้นฉันคงต้องเป็นบ้าไปแน่ เพราะว่ามันวิ่งผ่านเหมือนหนูคิดฉัน ถึงอย่างไรก็ดี ครั้นความมั่นใจบังเกิดขึ้นกับฉันว่าหมกมุ่น ฉันก็นั่งลงอย่างเงียบเชียบ – เงียบเท่าที่ฉันเคยทำอะไรมาในชีวิตที่เดียว – แล้วเริ่มคิดว่าทำอะไรดีเยี่ยมฉันก็ยังคิดอยู่ และยังปลงใจไม่ตกเสียเลย มีสิ่งเดียวเท่านั้นที่ฉันยังเกิดความเม่นอนใจ คือว่าการขยายความรู้สึกนึกคิดของฉันให้คาเคานต์รู่นั้น ไม่มีประโยชน์ แก้วว่าฉันถูกคุมขัง ก็มีเหตุผลในใจอยู่อย่างไม่มีต้องสงสัยในการที่ทำได้นี้ แก้วก็จะหลอกฉันเท่านั้นเอง หากฉันตายใจสนิท ยอมให้แก้วเรื่อง เท่าที่ฉันพอมองเห็น แผนการอย่างเดียวกันมีอยู่ว่า จะต้องปกปิดความรู้กับความกลัวของฉันไว้ และคอยระวังตัวแจ ฉันรู้ว่า ถ้าฉันไม่ถูกความกลัวของตัวเองหลอกให้เขวเหมือนเด็กทารก ฉันก็ต้องตกอยู่ในระหว่างอันตรายอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นประการหลัง ฉันก็จำเป็นและคงจำเป็นต้องใช้สติปัญญาทั้งหมดของฉันไปให้จงได้

ฉันปลงใจอย่างนี้ยังไม่ทันตกฟากก็คิด ก็ได้ยินเสียงปิดประตูใหญ่ข้างล่างจึงรู้ว่าคาเคานต์กลับมาแล้ว แก้วไม่ได้ตรงมาที่ห้องสมุดทันที ดังนั้น ฉันจึงต้องออกไปยังห้องของฉัน ก็พบแก้วกำลังนั่งนอนอยู่ ซ่อนที่แปลกพิลึก แต่ก็ยืนยันความที่ฉันคิดมาแล้วตลอดหมด – คือ ไม่มีบ่าวไพร่ใช้สอยอยู่ในบ้านนี้เลยนั่นเอง ครั้นภายหลังฉันแอบดูทางบานพับประตู เห็นแก้วโต๊ะในห้องอาหารเข้าด้วย ก็รู้สึกแฉะใจทีเดียว เพราะถ้าแก้วทำหน้าที่บ่าวเสีของทั้งหมดแล้ว มันก็เป็นข้อพิสูจน์อยู่ในตัวว่า ไม่มีใครอื่นทำหน้าที่นี้เลย อันนี้ทำให้ฉันสลดใจ เพราะเมื่อไม่มีใครอื่นอยู่ในขณะนี้แล้ว สารลึกลับที่ฉันมาที่นี่ก็ควรเป็นความลับของฉันเอง นี่เป็นความคิดที่น่าประหลาด เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจริง การที่แกสามารถบังคับฝูงหมาป่าได้ โดยชั่วแต่ยกมือห้ามเสียบๆ เท่านั้น จะหมายความว่าอะไรเล่า? เพราะเหตุใดพวกชาวบ้านบิสทริสท์ และคนโดยสารถ จึงพากันเป็นห่วงฉันหนอ ?

ส่วนการที่เขามาไม่ทางเขนอย กระเทียมแห้งเยย กุหลาบป่าอวย มะกอกเขนอย มอบให้ฉันนั้น มันหมายถึงอะไรหนอ ? ขอให้ช่วยผู้หญิงคนดีแสนดีที่เอาไม่ทางเขนคล่องคอให้ฉันจงจารึกไว้เถิด! มันทำให้ฉันสนใจและเกิดความชื่นชมทุกทีที่อุปถัมภ์ฉัน คิดไปก็แปลกพิลึก ในการที่สิ่งซึ่งฉันได้รับสั่งสอนมิให้เลื่อมใส และให้ถือว่า เป็นของในลัทธิกริบาห์ไว้รูปเคารพเหล่านี้ กลับเป็นประโยชน์ในยามวิเวก และอุ่นใจทีเดียว มันเป็นเพราะมีอะไรอย่างแฝงอยู่ในแกนของสิ่งนี้เอง หรือว่ามันเป็นสื่อเป็นเครื่องช่วยอย่างเห็นจริงเห็นจัง ในการยังความทรงจำรลึกลับถึงความเมตตาปราณีให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ดี? ถ้ามีโอกาสฉันจะต้องพิจารณาเรื่องนี้ดูทีหลังพยายามตัดสินใจให้เด็ดขาดเกี่ยวกับมัน ในระหว่างนี้ ฉันต้องหาความรู้เกี่ยวกับคาเคานต์แดรกคิวลา เสียก่อนเท่าที่จะทำได้ เพราะมันอาจจะช่วยให้ฉันเกิดความกลัว คืบนี้แกอาจจะพูดเรื่องตัวเองก็ได้ ถ้าฉันซักเรื่องคุยไปทางนั้น แต่ถึงอย่างไร ฉันก็ต้องระมัดระวังให้หนักหน่วงที่ไม่ไปสะกิดความ (น.62-63)

ตัวอย่างที่ 101

Having some time at my disposal when in London, I had visited the British Museum, and made search among the books and maps in the library regarding Transylvania; it had struck me that some foreknowledge of the country could hardly fail to have some importance in dealing with a noble of that country. I find that the district he name is in the extreme east of the country, just on the borders of three states, Transylvania, Moldavia, and Bukovina, in the midst of the Carpathian mountains; one of the wildest and least known portions of Europe. I was not able to light on any map or work giving the exact locality of the Castle Dracula, as there are no maps of this country as yet to compare with our own Ordnance Survey maps; but I found that Bistritz, the post town named by Count Dracula, is a fairly well-known place. I shall enter here some of my notes, as they may refresh my memory when I talk over my travels with Mina. (p.3)

โดยที่มีเวลาเหลืออยู่บ้าง เมื่อยังอยู่ในลอนดอน ฉันจึงไปแวะที่พิพิธภัณฑสถานอังกฤษ เสาะค้นหนังสือและแผนที่เกี่ยวกับแวนแควินแตรนซิลเวเนีย ตามบรรดาที่อยู่ในหอสมุด ด้วยฉันเกิดสะอึกใจขึ้นว่า การพกความรู้ล่วงหน้าในถิ่นนั้นไว้บ้าง เห็นจะไม่เสียหลายนักเป็นแน่ ในการทำธุรกิจติดต่อกับขุนนางในถิ่นนั้น ฉันได้พบว่าตำบลที่เขาระบุอยู่ในตอนปลายสุดภาคตะวันออกของถิ่น ตรงพรมแดนของแวนแควินทั้งสาม คือ แตรนซิลเวเนีย โมลเดเวีย และบูโกวินาบรรจบกัน ณ ตอนกลางเทือกเขาคาร์พาเทียน ซึ่งเป็นบริเวณที่รกร้างที่สุด และเป็นที่ยึดกันอยู่ที่สุดในยุโรป

ฉันไม่สามารถจะค้นหาแหล่งที่ตั้งแน่นอนของบรรดาแดรกคิวลา (Castle Dracula) ในแผนที่หรือสมุดเล่มใดได้เลย ด้วยแผนที่ของถิ่นนี้ที่พอจะเทียบเคียงกับแผนที่สำรวจในทางราชการของเราได้ยังไม่มี แต่ฉันได้พบว่า เมืองบิสทริสท์ คือ เมืองที่ทำการไปรษณีย์ที่คาเคานต์แดรกคิวลาระบุไว้ เป็นสถานที่ซึ่งเป็นที่รู้จักดีพอควร ฉะนั้น

ต้องบันทึกข้อความแทรกลงไว้ในนี้สักหน่อย ก็จะได้เป็นเครื่องฟื้นความจำ เมื่อเวลาพูดคุยกับไมนาถึงการเดินทางของลันบ๊อง (น. 34)

จากตัวอย่างที่ 99-101 จะพบว่า การจัดย่อหน้าของ อ.สายสุวรรณ์มีสาเหตุมาจากข้อความในต้นฉบับพิมพ์ติดต่อกันยาวมากเกินไปหากแปลโดยยึดรูปแบบการขึ้นย่อหน้าตามต้นฉบับทั้งหมด ผู้แปลเกรงว่าผู้อ่านจะเกิดความเบื่อหน่ายจึงพยายามตัดตอนข้อความซึ่งเป็นกลุ่มความคิดใหม่ที่สามารถยกมาขึ้นย่อหน้าใหม่ได้ให้แยกออกมาไม่เขียนติดต่อกันไปเช่นในต้นฉบับ การจัดย่อหน้าใหม่นี้ช่วยให้ผู้อ่านได้พักสายตาจากการอ่านข้อความติดต่อกันเป็นเวลานานและยังช่วยให้ผู้อ่านได้พักประมวลความคิดก่อนที่จะอ่านย่อหน้าต่อไปอีกด้วย นอกจากเหตุผลเพื่อพักสายตาแล้วยังพบว่า อ.สายสุวรรณ์ใช้การขึ้นย่อหน้าใหม่กับส่วนที่เป็นประโยคคำพูดของตัวละครซึ่งในต้นฉบับพิมพ์ติดต่อกันไปโดยไม่ยกมาเป็นย่อหน้าใหม่ โดยการขึ้นย่อหน้าในลักษณะนี้ทำเพื่อแยกให้ผู้อ่านเห็นอย่างเด่นชัดว่าส่วนนั้นเป็นคำพูดของตัวละคร ไม่ใช้บทบรรยาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 102

After lunch, when we went back to the drawing-room he said to me: 'And now tell me all about him.' When it came to speaking to this great, learned man, I began to fear that he would think me a weak fool, and Jonathan a madman- that journal is all so strange- and I hesitated to go on. But he was so sweet and kind, and he had promised to help, and trusted him, so I said: (p.154)

หลังอาหารว่าง เมื่อเรากลับไปยังห้องรับแขกอีกท่านจึงพูดกับฉันว่า

“ทีนี้เล่าเรื่องเขาให้ผมฟังให้ตลอดเถิด”

เมื่อถึงคราวที่ต้องพูดกับบุรุษผู้เป็นใหญ่ปราดเปรื่องคนนี้เข้าจริง ฉันกลับเริ่มกริ่งเกรงไปว่า ท่านคงเหมาว่าฉันเป็นคนโง่เขลาอ่อนแอ ส่วนโจนาธานเป็นคนบ้าเป็นแน่ ก็จดหมายเหตุนี้มันมันล้นแล้วเรื่องแปลกประหลาดอย่างนั้นนี่นะและฉันถึงแก่ถึงใจที่จะเล่าทีเดียว แต่ท่านก็ละมุนละไมเมตตากรุณาเหลือเกิน ทั้งท่านก็ได้สัญญาแล้วว่าช่วยฉัน ส่วนฉันก็วางใจในท่าน ดังนั้นฉันจึงพูดว่า (น. 257)

การปรับย่อหน้าเพื่อให้บทพูดเด่นชัดนั้น เป็นสิ่งที่ผู้แปลทำขึ้นเพื่อให้ได้บทแปลน่าสนใจ มีชีวิตชีวน่าอ่านมากขึ้น การปรับย่อหน้าใหม่ทำให้รูปแบบการนำเสนอแตกต่างจากต้นฉบับไปบ้าง แต่ความหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เขียนผู้แปลยังคงสามารถรักษาไว้ได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง จึงถือได้ว่าเป็นการสมเหตุสมผลที่จะสามารถใช้กลวิธีนี้

จากกลวิธีการแปลต่างๆที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า อ.สายสุวรรณ์เป็นนักแปลท่านหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความหมายเท่าๆ กับการรักษารูปแบบการเสนอความหมาย กลวิธีการแปลในระดับคำ นั้นผู้แปลจะใช้การแปลแบบตรงตัวกับคำที่แปลแล้วยังคงสื่อความหมายและมีความสละสลวยเหมาะสมในภาษาฉบับแปล แต่ส่วนใหญ่แล้วการแปลแบบตรงตัวมักจะสื่อความหมายและอารมณ์ของต้นฉบับได้ไม่ชัดเจนนักทำให้ผู้แปลต้องปรับการแปลไปบ้างเพื่อให้เกิดความเหมาะสม โดยผู้แปลเลือกใช้การทับศัพท์กับชื่อเฉพาะต่างๆในกรณีที่ไม่มีคำเทียบในภาษาไทย โดยการทับศัพท์นั้นยังมีการทับศัพท์ร่วมกับการเติมคำอธิบายสั้นๆ การทับศัพท์และเติมคำนามข้างหน้าเพื่อขยายความ การทับศัพท์และเติมคำนามข้างหลัง และการทับศัพท์ร่วมกับการให้เชิงอรรถ โดยทำเพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจว่าชื่อเฉพาะเหล่านั้นคืออะไร นอกจากกลวิธีการทับศัพท์แล้วผู้แปลยังใช้การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในภาษาไทยกับชื่อเฉพาะบางชื่ออีกด้วยเนื่องจากผู้แปลไม่ต้องการให้ภาษาฉบับแปลมีถ้อยคำที่เป็นภาษาอังกฤษมากนักเพราะจะทำให้ผู้อ่านไม่สามารถจินตนาการสิ่งต่างๆได้ชัดเจนและก็จะไม่เกิดความหวาดกลัวอย่างที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ ผู้แปลจึงนำคำที่มีในภาษาไทยมาแทนชื่อเฉพาะ โดยการนำคำในภาษาไทยมาเทียบนี้บางครั้งคำที่นำมาอาจจะมีส่วนของความหมายที่ใกล้เคียงกับคำเดิมหรือบางคำก็ไม่ใกล้เคียงเลยแต่ผู้แปลเห็นว่าเหมาะสมกับบริบทดังกล่าวก็ได้ นอกจากนี้ผู้แปลยังนำกลวิธี การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ การใช้คำที่ให้ความหมายกว้างแทนคำที่อ้างถึงสิ่งที่เฉพาะ การสร้างคำใหม่ การตัดคำ การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับ การแปลคำมาเป็นสำนวน และการไม่แปล มาใช้ เพื่อถ่ายทอดความหมายของคำให้ผู้อ่านเข้าใจและลดปัญหาภาวะแทรกซ้อนทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นด้วย เช่น การสร้างคำใหม่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของอ.สายสุวรรณ์ เนื่องจากผู้แปลได้พิจารณาเห็นว่าการใช้คำๆเดียวและความหมายเท่าเทียมกับคำในต้นฉบับจะช่วยให้อ่านแล้วรื่นหูมากกว่าผู้แปลจึงได้คิดคำใหม่ขึ้นใช้เอง แต่ในส่วนนี้หากคำนั้นเป็นที่เข้าใจได้ง่ายก็ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร แต่หากเป็นคำที่ยากต่อการเข้าใจมากก็อาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวคลาดเคลื่อนหรือไม่เข้าใจข้อความนั้นได้

ในด้านกลวิธีการแปลในระดับประโยคนั้น อ.สายสุวรรณ์ก็ยังคงพยายามรักษารูปแบบการนำเสนอความคิดตามต้นฉบับไว้อย่างเคร่งครัด ไม่พบว่ามีกรปรับการเรียงประโยคในย่อหน้าใหม่ทั้งหมด พบเพียงการปรับการเรียงคำ และวลี ซึ่งก็เกิดจากโครงสร้างในภาษาอังกฤษและภาษาไทยที่แตกต่างกันหากใช้การแปลตรงตัวไม่มีการปรับบ้างก็จะทำให้ภาษาฉบับแปลไม่สละสลวย

และเมื่อพิจารณาการรักษาความหมายในระดับประโยค โดยภาพรวมนั้นผู้แปลทำได้อย่างเหมาะสมและค่อนข้างครบถ้วน โดยผู้แปลใช้กลวิธีต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มความ การลดความ

การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค เพื่อให้ประโยคในฉบับแปลสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและสละสลวยที่สุด รวมทั้งใช้การจัดย่อหน้าใหม่เพื่อให้ผู้อ่านได้เว้นวรรคความคิด และพักสายตา อีกด้วย แต่กลวิธีการแปลระดับประโยคที่ผู้แปลใช้นั้นก็ยังมีข้อผิดพลาด ในส่วนของการละไม่แปลในบางประโยคของผู้แปล เพราะหากการละประโยคนั้นๆเกิดขึ้นเนื่องจากผู้แปลเห็นว่าจะทำให้เกิดความเยิ่นเย้อและไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย ก็ถือว่าเหมาะสม แต่บางช่วงของหนังสือ อ.สาขสุวรรณละไม่แปลไปทั้งย่อหน้า ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วนเท่ากับต้นฉบับ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นการทำเกินหน้าที่ของนักแปลด้วย อย่างไรก็ตามกลวิธีนี้ไม่ถือว่าเป็นข้อบกพร่องที่ร้ายแรงมากนักเพราะส่วนที่ละออกไปเป็นส่วนที่ไม่มีผลกระทบต่อเนื้อเรื่องอันจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวคลาดเคลื่อนไป เพียงแต่จะได้รายละเอียดไม่ครบเท่านั้น

ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอลีลาภาษาของ อ.สาขสุวรรณว่ามีลักษณะอย่างไร

บทที่ 5

ลีลาภาษาของ อ. สายสุวรรณ

วรรณกรรมเป็นงานศิลปะที่ผู้เขียนต้องใช้ภาษาสื่อความหมาย แสดงความนึกคิดและอารมณ์ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องใช้ภาษาอย่างพิถีพิถันและละเอียดละออที่สุดเพื่อถ่ายทอดให้ผู้รับสารคือผู้อ่านได้รับอารมณ์และความรู้สึกตามที่ผู้เขียนต้องการ การถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับมาเป็นภาษาฉบับแปล ซึ่งแม้จะเป็นการแปลในเรื่องเดียวกัน นักแปลสามารถถ่ายทอดความหมายให้ครบถ้วนได้เท่าเทียมกันแต่ลีลาการใช้ภาษาก็ยากที่จะเหมือนกัน นักแปลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้คำ และนักแปลที่มีคลังคำมากย่อมใช้ภาษาได้สละสลวย เป็นที่ประทับใจแก่ผู้อ่านได้มากกว่า

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 21) ได้กล่าวถึงคำว่า “ลีลา” หรือ “สไตล์” ว่าหมายถึง ท่วงท่าที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของกวีแต่ละคน กวีต่างก็มีแบบเป็นของตนเองปรากฏชัดๆ จนสรุปได้ว่าการเขียนแบบนี้ ลำนวนนี้เป็นของใคร” ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของนักวิชาการต่างประเทศคือ เดวิด คริสตัล และดีเรค เดวี (David Crystal and Derek Davey, 1969: 9-10) ที่กล่าวว่า ลีลาหมายถึงการใช้ลักษณะภาษาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้นและเป็นลักษณะการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือยุคสมัยใดยุคสมัยหนึ่ง อีกทั้งลีลาที่ใช้ในการประเมินคุณค่างานเขียนว่า งานเขียนนั้นใช้ภาษาดี เหมาะสมและมีประสิทธิผลหรือไม่

อ. สายสุวรรณเป็นนักแปลที่ได้รับการผู้ยกย่องว่ามีลีลาการใช้สำนวนโวหารที่อ่านได้ราบรื่น มีลักษณะที่จัดเป็นภาษาศิลปะและติดใจคำที่คนรุ่นเก่าใช้กันเป็นคำที่ไม่นิยมใช้ในคนรุ่นใหม่ ซึ่งลีลาดังกล่าวทำให้ผู้อ่านจดจำได้และชื่นชมในความสามารถด้านการใช้ภาษาของ อ.สายสุวรรณเป็นจำนวนมาก อาจิณ จันทรัมพร (2539:4) กล่าวว่า “อ.สายสุวรรณเป็นหนึ่งในชื่อที่ปรากฏอยู่ในหนังสือทำเนียบ “นามประพันธ์ของนักเขียนไทยที่ใช้ในบัตรรายการของหอสมุดแห่งชาติ” ได้ชื่อว่า เป็น “นักแปลมือทอง” และยังเป็นคนแรกและคนเดียวในโลกวรรณกรรมที่แปลเรื่อง “เซอร์ลอร์ด โสล์ม” ได้ครบชุดด้วยศิลปะการแปลที่เป็นที่ยอมรับว่าได้มาตรฐาน” จากคำยกย่องที่กล่าวมาทำให้

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าความ โดดเด่นของลีลาภาษาที่จัดว่าดีดังกล่าวมีลักษณะเช่นใดบ้าง โดยแบ่งการศึกษาลีลาภาษาที่ใช้ในงานแปลของ อ.สายสุวรรณเป็น 2 หัวข้อคือ

5.1 การใช้คำ

5.2 การใช้ประโยค

ซึ่งจากการศึกษา พบว่าผู้แปลมีการใช้ลีลาภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวดังต่อไปนี้

5.1 การใช้คำ

การรู้จักใช้คำเป็นศิลปะชั้นสูง เพราะคำเป็นเครื่องมือในการทำ ความเข้าใจ ตลอดจนแสดง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมา การที่ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องราวและความคิดของผู้เขียน ได้นั้นผู้ แปลจะต้องมีความสามารถในการเลือกใช้คำในงานวรรณกรรมของตนได้อย่าง เหมาะสม อ.สาย สุวรรณเป็นนักแปลที่มีความพิถีพิถันในการเลือกใช้คำค่อนข้างมาก มักใช้คำโบราณและคำที่ผู้อื่น ไม่นิยมมาใช้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับงานของตน ทำให้ผู้อ่านจดจำได้ หลายครั้งการเลือกใช้คำดัง กล่าวอาจทำให้อ่านเข้าใจยากไปบ้างแต่หากศึกษาคำเหล่านั้นแล้วจะพบว่าทุกคำมีความหมายที่เทียบ กับคำตามต้นฉบับได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาการใช้คำของ อ.สายสุวรรณพบว่ามีลักษณะที่โดดเด่น 8 ประการได้แก่

- (1) การใช้โบราณศัพท์
- (2) การใช้คำระดับภาษาพูด
- (3) การใช้คำมีโวหาร
- (4) การใช้คำสัมผัส
- (5) การใช้คำซ้อน 4 พยางค์
- (6) การใช้คำซ้ำ
- (7) การใช้คำวิเศษณ์
- (8) การใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล

5.1.1 การใช้โบราณศัพท์

โบราณศัพท์ หมายถึง คำโบราณที่เคยใช้ในยุคสมัยที่ผ่านมา แต่ปัจจุบันไม่นิยมใช้ เพราะ เป็นคำที่มีความหมายเข้าใจยาก แต่บางครั้งการใช้คำลักษณะนี้ก็เพื่อต้องการให้เกิดความสมจริงสอดคล้อง

คล้องกับเนื้อเรื่องที่เป็นเรื่องของขบวนการใช้คำโบราณช่วยสร้างอารมณ์ และความรู้สึกขริบขลุ้ง สอดคล้องกับบรรยากาศในเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 103

the Dark firs stood out here and there against the background of late-lying snow. Sometimes, as the road was cut through the pine woods that seemed in the darkness to be closing down upon us, great masses of greyness, which here and there bestrewed the trees, produced a peculiarly weird and solemn effect which carried on the thoughts and grim fancies engendered earlier in the evening. (p.9)

ต้นเฟอร์ดำๆ ยืนเด่นอยู่เป็นหย่อมๆ ทาบกับพื้นหิมะที่ค้ำยอยู่จนล่านั้นก็ดี โดยที่ถนนตัดผ่าละเมาะต้นสน ซึ่งคู่มืดๆ เหมือนเบียดเราอยู่จนจิตลางที่ความขมกวมัวอันไฟศาลซึ่งเข้าจับหมู่มัวไม่เป็นหย่อมๆ ก็ยังให้เกิดผลพิลึกกึกกือเป็นพิเศษ ทำให้ความคิดนึกกดหูฟังซ่านเคลิดเปิดเปิงยิ่งกว่าเมื่อหัวเย็น (น. 41)

ตัวอย่างที่ 104

I was not alone. The room was the same, unchanged in anyway since I came into it; I could see along the floor, in the brilliant moonlight, my own footsteps marked where I had disturbed the long accumulation of dust. (p. 33)

ฉันไม่ได้อยู่แต่ลำพัง ห้องคงอยู่อย่างไรก็อย่างนั้น ไม่เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใดตั้งแต่ที่ฉันเข้าไป ในแสงจันทร์แจ่มจรัสฉันยังสามารถแลเห็นรอยเท้าของฉันเองตามพื้นห้องตรงที่ฉันได้เหยียบไปบนฝุ่นที่จับหนามาช้านานทีเดียว (น. 73)

ตัวอย่างที่ 105

'Aha! I thought I had diagnosed the case. (p.111)

“อ้อฮา! ผมคิดว่าผมจับสมุฏฐานของโรคถูก (น.188)

ตัวอย่างที่ 106

it was the better part of an hour when the Count returned. 'Aha! he said ; 'still at your books? Good ! But you must not work always. Come; I am informed that your supper is ready (p.29)

ตาเคานต์กลับมาใน**บั้นต้น**ของชั่วโมงหนึ่ง “อะหา!” แกพูด”ยังดูหนังสืออยู่อีกหรือ? ดี! แต่ทำงานอย่างทำงานหามรุ่งหามค่ำนักเลย มาเถิด,เขาบอกฉันว่าอาหารค่ำของท่านพร้อมแล้วละ (น.43)

ตัวอย่างที่ 107

I answered that certainly it would be most easy, but that we solicitors had a system of agency one for the other, so that local work could be done locally on instruction from any solicitor, so that the client, simply placing himself in the hands of one man, could have his wishes carried out by him without further trouble. (p.36)

ฉันตอบว่าแน่นอนที่สุด แต่ว่าเราพวกที่ปรึกษากฎหมาย มีระบบวางผู้แทนรับช่วงซึ่งกันและกันอยู่แล้ว ซึ่งงานในท้องที่จะดำเนินไปได้ โดยผู้แทนในท้องที่นั้นๆ เมื่อได้รับคำสั่งจากที่ปรึกษากฎหมายไม่ว่าคนใด ซึ่ง**เจ้าการ** ชั่วแต่มอบฉันทะไว้ในคนเดียว ก็อาจจะสมประสงค์ได้โดยไม่ต้องเอาเป็นกังวลให้มากเรื่องเลย (น.55)

ตัวอย่างที่ 108

Everything is, however, now reopened; and what is to be the end God only knows. (p.158)

ถึงอย่างไรเดี๋ยวนี้ทุกสิ่งทุกอย่างก็เปิดฉากใหม่แล้ว ส่วน**ลงปลาย**จะเป็นอย่างไรนั้น จะรู้ก็แต่พระเจ้าเท่านั้น (น. 256)

ตัวอย่างที่ 109

‘ Give me the Herr’s luggage.’ said the driver; and with exceeding alacrity my bags were handed out and put in the caleche. (p.11)

“เอา**หีบปีศาจ**ของนายส่งมา” คนขับรถพูด **หีบปีศาจ**ของฉันจึงถูกเอาขึ้นส่งให้ไว้ในรถกูบอย่าง กุลีกุจจ(น. 43)

ตัวอย่างที่ 110

Then we walked home with some, or rather many, stoppages to rest, and with our hearts full of a constant dread of wild bulls. (p.75)

ต่อจากนั้นเราก็เดินกลับบ้าน หยุดพักบ้างในบางแห่ง หรือออกจะหลายแห่งเสียซ้ำ ส่วนใจเรานั้นคอยหวาด**วัวป่า**อยู่รำไป (น.135)

ตัวอย่างที่ 111

We had a lovely walk.Lucy,after a while,was in gay spirits,owing,I think,to some dear cows who came nosing towards us.(p.75)

เราได้เดินกันเป็นที่เปลิดเพลินไปได้สักประเดี๋ยวนึงลูซี่ก็มีจิตใจแจ่มในครีกครั้น ซึ่งฉันคิดว่าคงเนื่องจากมีวัวนำเอ็นดูลงตัวเบิ่งเข้าหาเราในทุ่งประกาศกร ทำให้เราใจหายนั่นเอง (น. 134)

ตัวอย่างที่ 112

Kneeling on the near edge of the bed facing outwards was the white-clad figure of his wife. (p.234)

ส่วนร่างของภริยาเขาสวมชุดนอนขาวคุกเข่าอยู่บนแฉ่งเตียงทางค้ำเรา (น.364)

ตัวอย่างที่ 113

When his head had disappeared I leaned out to try and see more,but without avail-the distance was too great to allow a proper angle sight.(p.30)

พอหัวของแกหายไปแล้วฉันก็ชะโงกตัวออกไปจะดูให้เห็นยิ่งกว่านั้น แต่ไม่เป็นผล ระยะมันไกลเกินไปจนจับแฉ่งที่จะดูให้ถนัดไม่ได้ (น. 70)

ตัวอย่างที่ 114

The walls were fluffy and heavy with dust, and in the corners were masses of spiders'webs, whereon the dust had gathered till they looked like old tattered rags as the weight had torn them partly down. (p.208)

ส่วนผนังก็เป็นขุยมีฝุ่นจับหนาด้วยเช่นกัน ตามมุมห้องมีใยแมงมุมแน่นหนา ฝุ่นจับอีกเหมือนกัน เป็นขมวนจนลงแห่งขาดร่องแฉ่งเป็นผ้าขี้ริ้วเก่าคร่ำคร่าเพราะทาน้ำหนักฝุ่นไม่ไหว (น.329)

ตัวอย่างที่ 115

Surely there is some horrible doom hanging over us that every possible accident should thwart us in all we try to do. (p.118)

หายหน้าพรั้นพรียงสยองจนอย่างใดอย่างหนึ่งมันครอบงำเราอยู่แน่นอน จนกระทั่งว่า อุปัทวเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งคงกั้นกางขวางหน้าเราไว้ในกระบวนการทั้งหลายเหล่า ที่เราพยายามจะทำกันทีเดียว (น.198)

ตัวอย่างที่ 116

This led to much conversation:and as it was evident that he wanted to talk,if only for talking 's sake, I asked him many questions regarding things that had already happened to me or come within notice.(p.27)

เรื่องนี้ทำให้เกิดการสังสนทนากันเป็นอันมาก โดยที่เห็นๆอยู่ว่าแกอยากจะคุย ถึงแม้จะเป็นเพียงเพื่อเห็นแก่คุยเท่านั้นก็ดี ฉันจึงถามปัญหาหลายข้อเกี่ยวกับเหตุที่เกิดขึ้นกับฉันขึ้นแล้ว หรือที่ได้เข้ามาอยู่ในข่ายรู้เห็นของฉันเข้า (น.56)

ตัวอย่างที่ 117

As to Van Helsing, he was employed in a definite way. First he took from his bag a mass of that looked like thin, wafer-like biscuit, which was carefully rolled up in a white napkin; next he took out a double-handful of some whitish stuff, like dough or putty (p.174)

ฝ่ายอาจารย์แวน เฮลซิงนั้นเล่า ท่านง่วนอยู่กับธุระอันแน่วแน่อย่างหนึ่ง ชันตันท่านล้วง ล้วงหยิบปีกอะไรอย่างหนึ่งลักษณะเหมือนขนมปังข้าวเกรียบบางๆ ห่ออยู่ในผ้าเช็ดมือขาว พับหลายทบอย่างคิบดี แล้วเอาอะไรขาวๆ ขึ้นมาสองพายมือเหมือนแป้งทำขนมหรือผง กากเพชร (น.280)

ตัวอย่างที่ 118

I had hardly come to this conclusion when I heard the great door below shut,and I knew that the Count had returned.(p.32)

ฉันปลงใจอย่างนี้ยังไม่ทันตกฟากก็ดี ก็ได้ยินเสียงปิดประตูใหญ่ข้างล่างจึงรู้ว่าตาเคานต์ กลับมาแล้ว (น.49)

ตัวอย่างที่ 119

Fears the thought of being burdened with the 'soul' of anything. (p.226)

กลัวความคิดถึงการถูกประทุทุกด้วย 'วิญญาณ' ของไม่ว่าอะไร (น.354)

ตัวอย่างที่ 120

I gave myself away that time! He said. 'But do know that, although I have kept the diary for months past, it never once struck me how I was going to find any particular part of it in case I wanted to look it up? "By this time my mind was made up that the diary of a doctor who attended Lucy might have something to and to the sum of our knowledge of that terrible Being. (p.183)

“ผมได้ระบายความรู้สึกออกไปจริงตอนนั้น!” เขาพูด “แต่คุณเข้าใจไหมครับว่าถึงผมจะกรอกบันทึกลงเป็นเวลานับเดือนมาแล้ว ผมก็ไม่เคยสะอึกใจเลยที่เดียวว่า ผมจะมีวิธีจกตอนใดที่ผมจะจงจะดูได้อย่างไร?” ตอนนี้องันเกิดความแน่ใจขึ้นมาว่า อนุทินของผู้เสียชีวิตที่น่าจะมีอะไรเพิ่มเติม คลังความรู้ของเราเกี่ยวกับบอสูรคนนั้นบ้างเป็นแน่ มันจึงพูดออกไปอย่างอาจหาญว่า (น.293)

ตัวอย่างที่ 121

'You see, I do not know to pick out an particular part of the (p.183)

“คือ ยังไม่รู้ครับ ผมไม่ทราบว่าจะจกตอนไหนออกมานั่นเอง” (น. 293)

ตัวอย่างที่ 122

'There are mysteries which men can only guess at which age by age they may solve only in part. Believe me, we are now on the verge of one. But I have not done. May I cut off the head of dead Miss Lucy?' (p.171)

“ความเร้นลับที่คนเราได้แต่เดาเท่านั้นมันมี ซึ่งแต่ละยุคคนเราอาจจะไขได้แต่เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เชื่อผมเถิด เดียวนี้เรากำลังเข้าไปในความเร้นลับอย่างหนึ่งแล้ว แต่ไม่ใช่เพราะผมทำดอกนะ ผมจะขอตัดหัวมิสลูซี่ที่ตายได้หรือไม่?” (น.276)

ตัวอย่างที่ 123

Whilst still asleep she took the paper from her breast and tore it in two. Van Helsing stepped over and took the pieces from her. (p.127)

ในระหว่างที่ยังหลับอยู่เช่นนั้น หล่อนได้เอากระดาษจากอกจิกออกเป็นสองท่อน อาจารย์แวน เฮลซิงสะดุ้งอีกเข้าไปเอากระดาษมาไว้เสีย (น.210)

ตัวอย่างที่ 124

In the hall two of the maids came to me, and asked if they or either of them might not sit up with Miss Lucy. (p. 108)

ในห้องโถง สาวใช้สองคนกรากเข้ามาหาข้าพเจ้า ถามว่าไม่ให้หล่อนทั้งสองหรือคนใดคนหนึ่งเฝ้าโยงมิสลูซี หรือ (น.184)

ตัวอย่างที่ 125

19 September – All last night she slept fitfully, being always afraid to sleep, and something weaker when she woke from it. The Professor and I took it in turns to watch. (p.127)

19 กันยายน – เมื่อคืนนี้หล่อนหลับอย่างกระสับกระส่ายตลอดคืน มีอาการกลัวจะหลับอยู่ร่ำไป เวลาพวาคืนเป็นอ่อนแอลงไปกว่าเก่าทุกที ท่านอาจารย์กับข้าพเจ้าผลัดกันเฝ้าโยง (หน้า 210)

ตัวอย่างที่ 126

I thought I would watch for the Count's return, and for a long time sat doggedly at the window. (p.38)

ฉันคิดจะเฝ้าคอยดูตาเคานต์กลับ จึงนั่งไปอยู่ที่หน้าต่างนั้นเป็นนาน (น. 82)

ตัวอย่างที่ 127

I have already spoken to them through my window to begin an acquaintanceship. (p.36)

ฉันจึงส่งภาษาทางหน้าต่าง เพื่อทอสนธิกับเจ้าพวกนี้ไว้ชั้นหนึ่งก่อน (น. 79)

ตัวอย่างที่ 128

I know it, for now and then I hear a far-away, muffled sound as of mattock and spade and, whatever it is, it must be to the end of some ruthless villainy. (p.38)

ข้อนี้ฉันรู้ เพราะประเดี๋ยวก็ได้ยินเสียงที่เบาแต่ไกลเหมือนเสียงอีเตอร์ุดดินดังมาไม่ขาด แต่ถึงมันจะเป็นเสียงอะไรก็ตามที่ ไอ้อุบายลามกอย่างใดอย่างหนึ่งก็ค่อนข้างเข้าไปแล้ว (น.82)

ตัวอย่างที่ 129

He seemed not to notice, but remarked that the smuts in London were not quite so bad as they used to be when he was a student here. (p.95)

ท่านดูท่าจะไม่ได้สังเกต เป็นแต่พูดว่าเรื่องลามกในลอนดอนนั้นก็ไม่ได้เลวเหมือนเมื่อก่อนยังเป็นนักเรียนอยู่ที่นี้เสียทีเดียวนัก (น. 164)

ตัวอย่างที่ 130

All at once the wolves began to howl as though the moonlight had had some peculiar effect on them. (p.13)

ในทันใดนั้นหมาป่าก็เริ่มหอนจิ้งอย่างจู่โจม รวากับแสงจันทร์บันดาลให้มันเป็นไปชอบกล (น.46)

ตัวอย่างที่ 131

And yet he must have know how terrible anxious I was. Poor dear fellow! I suppose it must have distressed him even more than it did me. (p.213)

ถึงอย่างไรเขาก็ต้องรู้นี้ว่าฉันแสนจะร้อนใจอยากรู้อย่างร้ายสักเพียงใด พ่อคุณเอ๊ย! ฉันเข้าใจว่ามันคงทำให้เขาใจไม่ดียิ่งกว่าฉันเสียอีกด้วยซ้ำ (น. 336)

ตัวอย่างที่ 132

2 October, 10 p.m. – Last night I slept, but did not dream. I must have slept soundly, for I was not waked by Jonathan coming to bed; but the sleep has not refreshed me, for today I feel terribly weak and spiritless. (p.216)

2 ตุลาคม เวลา 22 น. – เมื่อคืนนี้ฉันหลับแต่ไม่ยักฝัน ฉันคงจะต้องหลับสนิทเป็นตายแน่ๆ เพราะตอนโจนาธานเข้านอน ฉันก็ไม่ปรารถนาตื่น แต่การหลับนั้นก็ไม่ได้ทำให้ฉัน กระปรี้กระเปร่าขึ้นเลย เพราะวันฉันรู้สึกโรยกำลังอย่างร้ายและไม่เบิกบานใจเสียเลย (น. 339)

ตัวอย่างที่ 133

There are many odd things to put down, and , lest who reads them may fancy that I dined too well before I left Bitritz, let me put down my dinner exactly. (p.6)

เรื่องที่บ้านที่กินนั้นมีอะไรต่ออะไรแปลกๆ อึดตะปือและเกลือกผู้ที่ได้อ่านจะสำคัญไปว่าฉันคงกินดีเสียหนักหนาก่อนออกจากบิสทริทซ์ (น.38)

ตัวอย่างที่ 134

If Mr Holmwood fell in love with her seeing her only in the drawing – room, I wonder what he would say if he saw her now. (p.75)

ถ้ามิสเตอร์โฮล์มวูดตกหลุมรักเธอเพราะเพียงแต่ได้เห็นเธอในห้องรับแขกเท่านั้น ฉันก็แปลกใจนักว่าเขาจะว่ากระไรหนอ ถ้ามาได้เห็นเธอกำลังนี้ (น.135)

ตัวอย่างที่ 135

These stupid old lips of mine and this stupid old head do not deserve so; but you will forget it, will you not? (p.246)

ไม่ควรเลยที่ปากแก่สาระยำกับหัวห้องมมเซอะของผมหจะทำเช่นนั้น แต่คุณนายลีมมันเสียเถิด คุณนายคงจะลืมนิระ ? (น.381)

ตัวอย่างที่ 136

There are many trees on it, which make it in places gloomy, and there is a deep, dark-looking pond or small lake, evidently fed by some springs, as the water is clear and flows away in a fair-sized stream. (p.21)

บนที่นี้มีต้นไม้ขึ้นอยู่เป็นอันมาก ซึ่งในบางแห่งก็ทำให้มืดครึ้ม แลก็มีสระหรือแอ่งน้ำเล็กๆ ลึก และคูที่บดด้วยแห่งหนึ่งเห็นได้ว่ามีน้ำพุขึ้นมาหล่อเลี้ยง เพราะว่ามีน้ำนั้นใสและไหลออกไปสู่ลำธารขนาดพอคู (น.58)

ตัวอย่างที่ 137

Presently, with an excuse, he left me, asking me to put all my papers together. He was some little time away, and I began to look at some of the books around me. (p.22)

ต่อมาอีกสักประเดี๋ยวหนึ่งแกก็ผละจากฉันพร้อมกับขอโทษ และขอร้องให้ฉันเอาเอกสารทั้งหมดของฉันไว้เสียด้วยกัน แยกไปได้สักประเดี๋ยวหนึ่งฉันจึงเริ่มดูหนังสือบางเล่มที่อยู่รอบข้างฉันเรื่อยเปื่อยไป (น. 59)

ตัวอย่างที่ 138

This staggered me. A man does not like to prove such a truth; Byron excepted from the category, jealousy. And prove the very truth he most abhorred. (p.161)

อันนี้ทำให้ข้าพเจ้าตะลึงงัน บรูซนั้นหาชอบที่จะพิสูจน์ความจริงเยี่ยงนั้นไม่ นอกไปจากที่กวี ไบรอนยกเว้นไว้นอกประเภท คือ ความหึงหวงนั้น ‘และพิสูจน์ความจริงสิ่งสุดสะพรึงซึ่งแห่งเขานั้นแล’ (น.262)

ตัวอย่างที่ 139

‘Ah, then you have a good memory for facts, for details? It is not always so with young ladies.’ No, doctor, but I wrote it all down at the time, I can show it to your if you like. (p.152)

“อ้อ คุณนายมีความจดจำในข้อเท็จจริงในรายละเอียดดีละสิ ? มันไม่เป็นอย่างนี้กับสุภาพสตรีสาวเสมอไปเลยทีเดียวนะ”

“มิได้ค่ะ คุณหมอ ดิฉันบันทึกมันไว้ตลอดในเวลานั้นดอกคะ ดิฉันจะเอาให้คุณหมอดูก็ได้ ถ้าคุณหมอต้องการ” (น. 248)

ตัวอย่างที่ 140

I endorse the last words written, but this time there is no doubt in question. (p.38)

ต้องบันทึกต่อคำสุดท้ายที่ได้เขียนไปแล้วสักหน่อย แต่คราวนี้ไม่มีข้อสงสัยกลางแกลงใดๆ เป็นปัญหาดอก(น.59)

ตัวอย่างที่ 141

You are early tonight, my friend. (p.10)

คืนนี้แกมาหัวค่ำเจียวนะ เกลล (น. 43)

ตัวอย่างที่ 142

Arthur and Quincey came home with me, and we tried to cheer each other on the way. We had left the child in safety, and were tired; so we all slept with more or less reality of sleep. (p.177)

อาร์เธอร์กับควินซีกลับไปพักกับข้าพเจ้า เราพยายามปลุกใจซึ่งกันและกันให้ร่าเริงไปตลอดทาง เราทิ้งเด็กไว้ในที่ปลอดภัย และโดยที่รู้สึกอดิโรย เราจึงหลับไปตามกันด้วยความหลับอันจริงบ้างไม่มากก็น้อย (น.284)

ตัวอย่างที่ 143

I ran back at once, and told the watchman to get three or four men immediately and follow me into the grounds of Carfax, in case our friend might be dangerous. (p .86)

ข้าพเจ้าวิ่งกลับทันที บอกยามให้เอาคนสักสามสี่คนตามข้าพเจ้าเข้าไปในบริเวณบ้านคาร์แฟกส์เดี่ยวนั้น เกลือกสหายของเราอาจจะมาจะได้ช่วยกัน (น. 149)

ตัวอย่างที่ 144

... If you know of this and know of the white figure last night that brought the child to the churchyard, and yet of your own senses you did not believe, how, then can I expect Arthur, who know none of those things, to believe? (p.168)

ในเมื่อคุณรู้อยู่อย่างนี้ ข้ารู้อยู่แล้วว่าร่างขาวๆ เมื่อคืนนี้เอาเด็กมายังป่าช้า คุณก็ยังคงไม่เชื่อประสาทตัวเองอยู่อย่างนี้แล้ว สำนะหาอะไรกับอาร์เธอร์ผู้ไม่รู้ชื่อโหนออิเหน่ เรื่องเหล่านี้เอาเลย มันจะหมายมั่นให้เขาหลงใจเชื่อได้อย่างไรกัน? (น.270)

ตัวอย่างที่ 145

Do not fear, and do not rejoice as yet; for what we wish for at the moment may be our undoings.(p.253)

อย่ากลัวเลย และก็อย่าพ่อดีใจ เพราะอะไรที่เรามุ่งหวังในเวลานี้ อาจจะกลายเป็นความล้มเหลวของเราเสียก็ได้ (น.391)

ตัวอย่างที่ 146

'But, I beseech you, do not go forth in anger with me. In a long life of (p.172)

“แต่ผมขอรอนคุณละ ว่าอย่าพ่อด่วน โกรธผมก่อน ในชีวิตอันยาวนานของ (น. 276)

ตัวอย่างที่ 147

Dr. Seward simply nodded. The Professor stood up, and after laying his golden crucifix on the table, held out his hand on either side. (p.198)

ฝ่ายหมอซีเวิร์ดขยับแต่พยักหน้า แล้วท่านศาสตราจารย์ก็ลุกขึ้นยืน เอากางเขนทองคำของท่านวางลงบนโต๊ะ แล้วยื่นมือทั้งสองข้างออกให้ฉันจับมือขวา (น. 314)

ตัวอย่างที่ 148

In the cold hour the fire began to die, and I was about stepping forth to replenish it, for now the snow came in flying sweeps and with it a chill mist. (p.305)

ในชั่วโมงหนาวเหน็บนั้นไฟเริ่มมอดลง พอฉันขยับจะลุกไปชนไฟ เพราะตอนนี้หิมะปลิวว่อนประกอบกับหมอกขึ้นก็ตก ทั้งที่มีดีทุกอย่างนั้นเองก็มีแสงสว่างอย่างไรชอบกล เป็นแววอยู่เหนือหิมะ (น. 466)

ตัวอย่างที่ 149

'Would you like some sugar to get your flies round again?' He seemed to wake up all at once, and shook his head. With a laugh he replied:

'Not much! Flies are poor things, after all!' (p.225)

“แกลงเอน้ำตาลล่อแมลงวันอีกบ้างไหมล่ะ?” เขาทำท่าตื่นทันทีและสั่นหัว พร้อมกับหัวเราะ เขาตอบว่า

“ไม่ละครับ ! แมลงวันเป็นของพลาเท่านั้นเอง” (น.352)

ตัวอย่างที่ 150

He went to and fro, as if patrolling the house, and was never out of sight of the room where Lucy lay in her coffin, strewn with the wild garlic flowers, which sent, through the odour of lily and rose, a heavy, overpowering smell into the night. (p.142)

ท่านเดินไปเดินมาคล้ายกับลาดตระเวนบ้าน แต่ก็ไม่ไปไกลลับ ห้องที่ลูซี่นอนอยู่ในโลงศพ ด้วยดอกกระเทียมป่าส่งกลิ่นระคนกลิ่นพลับพลึงและกุหลาบจุนตลบไปในราตรีกาลเช่น นั้นทีเดียว (น. 232)

ตัวอย่างที่ 151

Whilst she has been in the trance hitherto she has confined herself to the simplest of facts. (p.288)

แต่ก่อนนี้ขึ้นไปเวลาเธออยู่ในอำนาจสะกด เธอหมกมุ่นจดจ่อแต่ข้อเท็จจริงล้วนๆที่สุดเท่า นั้น (น. 442)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดจะพบว่า อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่นิยมใช้คำโบราณซึ่งในปัจจุบันแทบไม่มีการใช้กันทั่วไปแล้ว และเมื่อศึกษาว่าเป็นคำที่อยู่ในยุคสมัยของ อ. สายสุวรรณหรือไม่ก็พบว่า นักแปลร่วมยุคหลายท่าน อาทิ อมราวดี ก็ไม่ได้ประพันธ์งานโดยใช้คำศัพท์หรือสำนวนภาษาในลักษณะนี้ แต่เมื่อศึกษางานของนักแปลและนักเขียนรุ่นก่อนหน้ายุคของอ.สายสุวรรณขึ้นไปจนกระทั่งถึงสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วก็พบว่าสำนวนภาษามีความคล้ายคลึงกัน แต่ไม่เหมือนเสียทีเดียว เพราะงานเหล่านี้จะมีการใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจยากมากกว่า เพราะเป็นภาษาที่โบราณกว่า ซึ่งก็เป็นไปได้ว่า อ.สายสุวรรณจะนิยมอ่านวรรณกรรมในรุ่นเก่าและติดสำนวนภาษาในยุคเก่ามาใช้ ดังที่ อ.สายสุวรรณเคยให้สัมภาษณ์กับหนังสือภาษาและหนังสือ (2527: 49-55) ว่า

“ผมเป็นนักเรียนรุ่นเก่า หนังสือเก่าๆ ไม่ค่อยจะผ่านตาผมหรอก พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 4 , ที่ 5 , ที่ 6 ผมอ่านมาก และบางทีมันอาจจะฝังเข้าไปใน *subconscious mind* ฝังเข้าไปได้อย่างไรก็ไม่ทราบ บางทีเอามาใช้ก็อาจจะเป็นคำของท่านผู้นั้นผู้นี้ซึ่งผมก็ไม่ทราบ พุดง่าย ๆ ว่าผมได้อ่านหนังสือของท่านเหล่านี้มากก็แล้วกันละครับ นักเขียนรุ่นเก่านี้ผมผ่านตาเยอะ เสถียร โกเศศ สมเด็จพระยาตำราญ กรมพระยาเดโชฯ ผมก็อ่านท่านมาก กระทั่ง ก.ส.ร.กุหลาบ เทียนวรรณ ผมก็อ่านมาก มันคงจะฝังเข้าไปโดยไม่รู้ตัว”

การใช้ภาษาโบราณเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ อ.สายสุวรรณ์ที่โดดเด่นมาก และจากการศึกษาหนังสือของนักประพันธ์ที่ อ.สายสุวรรณ์กล่าวถึงในบทสัมภาษณ์ก็พบว่ามีการใช้คำเช่นเดียวกับที่ อ.สายสุวรรณ์ใช้ในเรื่องแดรกคิวล่าจอมพิศิบหลายคำ ดังเช่น

จากหนังสือพระราชนิพนธ์แปลของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) เรื่องแมลงป่องทอง แปลในปีพ.ศ. 2463

“ฝ่ายหมอกก็เริ่มแก้เชือกผูกเกือกในขณะที่มีสสิส แม็คเกรเกอร์รู้ค่านับตาวางบังหน้าต่างเตรียมตัวจะไป” (แมลงป่องทอง หน้า 13)

“ไปเมื่อกี้เอง. ไม่เกินกว่าสองหรือสามนาทึ. ดิฉันหวังใจว่าหล่อนไม่มีอาการมากขึ้น.” (แมลงป่องทองหน้า 13)

“สจ๊วตนี้หน้ารำพึง, เอาล่องดูไปมาที่ลูกกาง” (แมลงป่องทอง หน้า 22)

คำที่พบในหนังสือเรื่องแมลงป่องทองที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น เป็นคำที่มีการใช้น้อยในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาไทยเขียน เช่น คำว่า เกือก ที่ปัจจุบันไม่นิยมใช้ในภาษาไทยเขียนยกเว้นว่าต้องการจะสื่อให้เห็นว่าตัวละครเป็นคนไม่มีการศึกษาก็อาจจะมีการใช้คำว่า เกือก ได้ ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่คำว่า เกือก ใช้ได้กับผู้คนทุกชนชั้นและสามารถใช้ได้ในภาษาไทยเขียน แต่ปัจจุบันหากจะใช้ในภาษาไทยเขียนและไม่ได้ต้องการสื่อถึงลักษณะบางอย่างของตัวละครจะใช้คำว่า รองเท้า ปัจจุบันใช้ว่า กาง และ หวังใจว่า ปัจจุบันใช้ว่า หวังว่า ซึ่งคำทั้งสามคำนี้พบว่า อ.สายสุวรรณ์ก็ใช้ในงานแปลเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว อ.สายสุวรรณ์ใช้ภาษาโบราณในการแปลหนังสือเนื่องจากการสร้างอัตลักษณ์ให้กับงานแปลของตัวเอง ผู้อ่านงานของอ.สายสุวรรณ์จะจดจำสำนวนได้ทันทีเพราะมีความแปลก ไม่เหมือนใคร แต่การใช้ภาษาโบราณก็มีข้อจำกัดคือ หากคำที่ใช้เก่ามากเกินไปจนเดาความหมายไม่ได้จากบริบทอาจทำให้ไม่สามารถสื่อความไปถึงผู้อ่านได้ เพราะงานแปลเป็นงานที่ต้องถ่ายทอดความหมายให้กับผู้อ่านในยุคสมัยนั้นได้เข้าใจ การใช้ภาษาจึงควรจะใช้ภาษาที่นิยมใช้ในยุคนั้น ในงานแปลเรื่อง “แดรกคิวล่าจอมพิศิบ” แม้ว่าผู้แปลจะใช้โบราณศัพท์ค่อนข้างมาก แต่ก็ยังถือว่าทำได้เหมาะสมด้วยเหตุผล 3 ประการคือ

1. ต้นฉบับเรื่องแดรกคิวล่า นั้น พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2440 ซึ่งเมื่อพิจารณาอายุของหนังสือก็มีอายุ 105 ปีแล้ว การใช้คำศัพท์แบบโบราณในฉบับแปลจึงไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างจากภาษาในต้นฉบับมาก

2. เรื่องแตรกวีล่ำจ่อมฝึคิบบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับภุคผี ความเชื่อต่างๆ เกี่ยวกับผีคู่เลือด การใช้ภาษาโบราณช่วยสร้างบรรยากาศความน่ากลัวด้านความเก่าแก่ ชวนพิศวงให้กับเรื่องราวได้ดีกว่าการใช้คำศัพท์ธรรมดาโดยทั่วไป
3. คำที่ผู้แปลเลือกใช้แม้จะไม่ค่อยมีการใช้แล้วแต่ยังคงสามารถหาความหมายได้จากพจนานุกรมหรือแม้บางคำจะเก่าเกินไปแต่ผู้อ่านก็สามารถเดาความหมายร่วมกับบริบทได้

5.1.2 การใช้คำระดับภาษาพูด

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีศักดิ์ มีระดับของคำ คำบางคำถือว่าเป็นคำที่ใช้กับภาษาปาก บางคำเป็นคำไม่สุภาพ บางคำก็เป็นคำที่ใช้กับภาษาเขียน การจะเลือกคำใดมาใช้ขึ้นต้องเข้าใจความหมายและความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ อ.สายสุวรรณเลือกภาษาพูดมาใช้ในส่วนที่ไม่ได้เป็นบทสนทนาของตัวละครแต่เป็นบทบรรยาย หรือเป็นบทที่เป็นข้อเขียนสาเหตุก็เพื่อสร้างความสมจริงและสร้างสีสันเพิ่มให้กับบทแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 152

and every sense in me revolved at the contact; but I had to search, or I was lost. (p. 44)

ความสำนึกทุกประการในตัวฉันมันล้วนแต่ขัดแย้งไม่ยอมให้สัมผัสไปเสียทั้งนั้น แต่ฉันก็จำเป็นต้องค้น มิฉะนั้นฉันจอด (น. 90)

ตัวอย่างที่ 153

When I had promised to pay for his information and given him an earnest, he told me that he had made two journeys between Carfax and a house in Piccadilly,..(p.219)

เมื่อข้าพเจ้าตกลงว่าจะจ่ายค่าป่วยการบอกเล่าให้เขา แถมอ้อยไปก่อนส่วนหนึ่ง เขาก็บอกกับข้าพเจ้าว่าเขาได้ไปมาในระหว่างคฤหาสน์คาร์แฟกซ์กับบ้านหลังหนึ่งในพิกกาดิลลีสองเที่ยว (น.344)

ตัวอย่างที่ 154

The Count saw his victory in my bow, and his mastery in the trouble of my face, for he began at once to use them, but in his own smooth, resistless way: (p.28)

ตาเคานต์มองเห็นชัยชนะของแกในอาการค้อมหัวของฉัน และเห็นความเป็นนายของแกในลักษณะไม่เสวยที่หน้าของฉัน (น.68)

ตัวอย่างที่ 155

28 July.- Four days in hell, knocking about in a sort of maelstrom, and the wind a tempest. No sleep for any one. Men all worn out. Hardly know how to set a watch since no one fit to go on. (p.71)

28 กรกฎาคม – สี่วันในนรก เรือแล่นโผล่ไปโผล่มาลงน้ำวนอะไรสักอย่างหนึ่ง ลมก็จัดเป็นพายุน่ากลัวไม่มีใครหลับนอนสักคนเดียว คน บักโกรบักกันหมดเกือบไม่เป็นอันอยู่ยามเพราะหาคคนแข็งไม่ได้ (น.128)

ตัวอย่างที่ 156

He have always the strength in his hand of twenty men; even we four who gave our strength to Miss Lucy it also (p.169)

มันมีกำลังอยู่ในมือเท่าคนตั้งยี่สิบคนเสมอ แม้แต่เราสี่คนที่ได้ให้กำลัง ไปแก่มิสลูซิมันก็ กินดิบหมดเหมือนกัน (น.272)

ตัวอย่างที่ 157

‘How’ do you mean, Professor?’ I asked. I was a little inclined to take his seriousness lightly – for, after all, four days for rest and freedom from burning, harrowing anxiety does help to restore one’s spirits – but when I saw his face it sobered me. (p .158)

“ท่านอาจารย์หมายความว่าอะไรกันครับ ?” ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าจัก เหลนจะถือว่าความขึงขังจริงจังของท่านเป็นเรื่องเล็กน้อยอยู่แล้ว เพราะว่า นั้นแหละ สี่วันของการพักผ่อนและคลายความวิตกกังวลที่แผดเผาจิตใจช่วยให้จิตใจของเราโล่งขึ้นแล้วจริงๆ แต่พอข้าพเจ้ามองเห็นท่านก็ทำให้ข้าพเจ้าขริมลง (น. 256)

ตัวอย่างที่ 158

I found my smattering of German very useful here ; indeed,I don’t know how should be able to get on without it. (p.9)

รู้สึกว่าคุณมีความ รู้ก๊อกแก๊ก ของฉันในภาษาเยอรมัน เป็นประโยชน์มากที่นี่ ถ้าไม่ได้อาศัยมันเป็นที่ยึดแล้ว ฉันก็ไม่รู้ว่าจะพูดกับเขาให้รู้เรื่องกันได้อย่างไรจริงๆ(น. 2)

ตัวอย่างที่ 159

I dined on what they called” robber steak”- bits of bacon, onion, and beef, seasoned with red pepper, and strung on sticks and roasted over the fire, in the simple style of the London cat’s-meat. The wine was Golden Mediasch, which produces a queer sting on the tongue, which is, however , not disagreeable. I had only a couple of glasses of this, and nothing else.(p.13)

ฉันกินกับข้าวที่เขาเรียกว่า “ สตีตชโมย ” – มีเนื้อหมูชิ้นเล็กๆ หัวหอม กับเนื้องัวเคล้าพริกไทยแดงเสียบไม้ย่างไฟแบบเดียวกับเคตส์มีตในลอนดอนนั่นเอง! เหล้าองุ่นนั้นเป็นยี่ห้อโกลเดลมเมดิอัสก์ ออกซ่าๆลิ้นชอบกลแต่ก็ไม่ถึงกับหมดรสเสียทีเดียว ฉันได้ควดไอนี้ซั้วสองแก้วเท่านั้นเอง แล้วก็ไม่มีอะไรอีก (น. 9)

ตัวอย่างที่ 160

This, with some cheese an a salad and a bottle of old Tokay,of which I had two glasses,was my supper.(p.23)

นี่แหละ,กับเนยแข็ง ยำสลัดและเหล้าโตเกย์ ซึ่งฉันควดเสียบสองแก้ว คืออาหารกลางวันของฉันมื่อนั้น (น.30)

ตัวอย่างที่ 161

for now, feeling as though my own brain were unhinged or as if the shock had come which must end in its undoing, I turn my diary for repose.(p.32)

แต่เดี๋ยวนี้สิ โดยที่รู้สึกราวกับว่าสมองของตัวเองจะคุมกันไม่ติด หรือราวกับว่าความสะทกสะท้านมันจะทำให้วิบหายวอดทำเดียว (น.73)

ตัวอย่างที่ 162

Then tears come; and, like the rain on the ropes, they brace us up, until perhaps the strain become too great, and we break. (p.145)

เวลาน้ำตาตกก็เหมือนฝนหยดลงเชือกครั้งเราให้ตั้งเข้าอีก จนกระทั่งถ้าตั้งเกิน ไป เราก็บ๊วย (น.237)

จากตัวอย่างจะพบว่าการใช้คำภาษาปากในบทแปลนั้นส่วนมากเกิดจากการตีความของผู้แปลว่าเรื่องราวในตอนนั้นตัวละครน่าจะมีความรู้สึกอย่างไร แล้วถ่ายทอดสิ่งที่ตัวละครรู้สึกโดยใช้ภาษาที่เร้าอารมณ์คือคำภาษาปาก หากผู้แปลเลือกที่จะแปลโดยใช้คำธรรมดาเรื่องราวที่ดำเนินไปก็จะราบเรียบไม่เกิดอรรถรส และจะทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย การเพิ่มสีสันเข้าไปเกินกว่าที่ต้นฉบับมีในที่นี้น่าจะเป็นความตั้งใจของ อ.สายสุวรรณ์ที่นำความรู้สึกของผู้แปลถ่ายทอดเพิ่มเข้าไปให้กับตัวละคร และจากการศึกษาการใช้ลีลาภาษาลักษณะนี้ ผู้วิจัยได้พบว่ามีนักเขียนไทยหลายท่านใช้ลีลาภาษาเช่นนี้ด้วย อาทิ งานเขียนของสมศรี สุกุมลนันทน์ ซึ่งมีการใช้คำภาษาพูดในบทบรรยาย แต่การใช้คำภาษาพูดแต่ละครั้งจะมีเครื่องหมายคำพูดกำกับไว้เพื่อให้รู้ว่าเป็นภาษาคนละครดับกัน โดยทำเพื่อสร้างความแปลก ความเป็นกันเอง รวมทั้งสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงอนุมานว่า อ.สายสุวรรณ์ ไม่น่าจะทำให้ภาษาต่างระดับไปโดยไม่รู้แต่น่าจะเกิดจากความตั้งใจในลักษณะเดียวกันกับความตั้งใจของสมศรี สุกุมลนันทน์

5.1.3 การใช้คำมีโวหาร

คำมีโวหารในที่นี้หมายถึง ถ้อยคำอันเกิดจากการเลือกสรร เป็นคำที่ไม่ใช้กันในภาษาพูด แต่มักพบในงานประเภทกวีนิพนธ์ หรืองานที่ต้องการความสละสลวยไพเราะของภาษาเป็นพิเศษ คำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงภูมิความรู้ความพิถีพิถันของผู้แปลในการเลือกใช้คำให้มีความหมายตรงกับต้นฉบับแต่มีความไพเราะมากกว่า เพราะงานวรรณกรรมแตกต่างจากงานเขียนทั่วไป วรรณกรรมต้องการให้ผู้อ่านได้รับรส ความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ต่างๆ ดังนั้นการเลือกใช้คำที่จะสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องจะช่วยให้งานนั้นมีคุณค่า และสง่างาม อ.สายสุวรรณ์เป็นนักแปลที่รู้จักเลือกใช้คำ เพื่อสร้างความสง่างามให้กับงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทบรรยายอารมณ์ของตัวละครหรือบรรยากาศเหตุการณ์ ผู้แปลจะเลือกใช้คำศัพท์ที่สละสลวยหรือคำศัพท์ที่แสดงอารมณ์ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกจับใจมากเป็นพิเศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 163

We broke house at Carfax, but we had night and a walled park to protect us. (p.222)

เรานุกกรุกเข้าไปในบ้านคาร์แฟกซ์ก็จริง แต่เราก็มีความมืดในเวลากลางคืนกับวนามิกำแพงล้อมเป็นเครื่องคุ้มครองเราอยู่ (น. 348)

ตัวอย่างที่ 164

With the sad experience of Miss Lucy, we must this time be warned before things go too far. Our task is now in reality more difficult than ever, and this new trouble makes every hour of the direst importance. (p. 269)

โดยการประสบพบเห็นอย่างน่าเศร้ามาแล้วในรายมิสลูซี่ คราวนี้เราต้องระวังกันไว้เสียก่อนที่เรื่องจะลึกเกินไประยะ งานของเราเวลานี้ว่าที่จริงยากเข็ญยิ่งกว่าเวลาใดหมด และความยุ่งยากประการใหม่นี้ก็ทำให้เวลาทุกๆ ชั่วโมงสำคัญอย่างออกอุญญ์ (น. 413)

ตัวอย่างที่ 165

Before the night shut down she was seen with sails idly flapping as she gently rolled on the undulating swell of the sea. (p.65)

ก่อนที่ตอนการจะครอบงำลงเรือลำนั้นปรากฏให้เห็นว่าแล่นโคลงเอื่อยๆอยู่บนลูกคลื่นในทะเลโดยใบเรื่อนั้นกระพืออยู่เนือๆ (น. 120)

ตัวอย่างที่ 166

At times the mist cleared, and the sea for some distance could be seen in the glare of the lightning which now came thick and fast followed by such sudden pearls of thunder that the whole sky overhead seem trembling under the shock of the footsteps of the storm. (p.66)

กลางคราวหมอกก็จางหาย ทำให้ท้องทะเลอาจจะมองเห็นได้ไกลพอสมควร เมื่อมีแสงฟ้าแลบวาบแปลบปลาบ ซึ่งในตอนนี่เกิดถี่และเร็ว มีเสียงอสนี้บาดเกิดตามขึ้นนับพลัน ในทำนองที่ดูประหนึ่งท้องฟ้าเบื้องบนทั้งมวลก็พลอยตระหนกอกสั้นไปตามความกระโชกของพายุด้วยฉะนั้น (น.121)

ตัวอย่างที่ 167

Some of the scenes thus revealed were of immeasurable grandeur and absorbing interest- the sea, running mountains high, threw skywards with each wave mighty masses of white foam, which the tempest seemed to snatch at and whirl away into space: (p.66)

ภาพที่สำแดงให้ประจักษ์ทั้งนี้ ลางภาพก็นับว่าเกรียงไกรสุดประมาธ และเป็นที่น่าสนใจอย่างลึกซึ้ง อาทิภาพทะเลเป็นคลื่นสูงเท่าภูเขาโจนแย้งฟ้า แต่ละลูกกอรปด้วยฟองขาวทรงอิทธิฤทธิ์ คูคล้ายกับพายุมหาวินาศป็น โยนขึ้นสู่นภากาคณะนั้น (น.121)

ตัวอย่างที่ 168

It is needless to say that the dead steersman has been reverently removed from the place where he held his honorable watch and ward till death. (p.68)

ไม่จำเป็นจะต้องกล่าวเลยว่าศพของผู้ถือพั้งงาที่ตายได้ถูกโยกย้ายโดยคุณ จากที่ซึ่งเฝ้าระวังระไวอย่างมีเกียรติจนถึงสิ้นชีวิต (น.124)

ตัวอย่างที่ 169

Is it possible that the Professor can have done it himself? He is so abnormally clever that if he went off his head he would carry out his intent with regard to some fixed idea in a wonderful way. I am loath to think it, and indeed it would be almost as great a marvel as the other to find that Van Helsing was mad; but anyhow I shall watch him carefully. I may get some light on the mystery. (p.169)

ท่านเป็นคนฉลาดพิกลๆ อยู่แน่ จนกระทั่งถึงความคิดของท่านจะโง่เงาไป ท่านก็คงคือทำตามแนวความคิด อันแน่วแน่นมั่นคงอย่างหนึ่งอย่างใด ไปจนได้ด้วยวิธีการอันน่าพิศวงอยู่ ข้าพเจ้าอวงนางใจที่จะคิดจะนั้นที่เดียวและการที่จะได้ประสบว่าอาจารย์แวน เฮลซิงเป็นบ้านนั้นก็ใกล้จะเป็นความมหัศจรรย์ พอกันกับสิ่งมหัศจรรย์อื่นๆ โดยแท้ แต่ถึงอย่างไร ข้าพเจ้าก็จะคอยเฝ้าดูท่านอย่างถี่ถ้วน ข้าพเจ้าอาจจะประสบความสว่างในความลึกลับนี้บ้างก็ได้ (น.273)

ตัวอย่างที่ 170

Who more gladly than we throughout the Four Nations received the 'bloody sword,' or at its warlike call flocked quicker to the standard of the King? (p.34)

ตลอดชาติทั้งสี่นั้นใครกล้าปดยิ่งไปกว่าเราที่ได้ 'ดาบอาบเลือด' หรือเข้าประชุมทัพ กษัตริย์เร็วยิ่งไปกว่าเรา (น.52)

ตัวอย่างที่ 171

I determined not to return tonight to the gloom-haunted rooms, but to sleep here, where the old ladies had sat and sung and lived sweet lives whilst their gentle breasts were sad for their menfolk away in the midst of remorseless wars. (p.32)

ฉันปลงใจจะไม่กลับไปห้องที่มีแต่ความโศกถึงสูในคืนนี้ละ แต่จะนอนที่นี่ ณ ที่ซึ่งแม่ท้าวแม่นางแต่ก่อนๆเคยนั่งเคยร้องเพลงและเคยนั่งเคยร้องเพลงและเคยอยู่อย่างผาสุก ส่วนทรวงอ่อนนั้นเศร้า เพราะเหล่าบุรุษนิตราสร้างอยู่กลางสงครามรณรงค์กันหมด (น. 73)

ตัวอย่างที่ 172

Sweet it was in one senses, honey sweet, and sent the same tingling through the nerves as her voice, but with a bitter underlying the sweet, a bitter offensiveness, as one smells in blood. (p.33)

โดยนัยหนึ่งมันเป็นความหวานชื่นคุณบุรุษ ส่งความวาบวามไปตามกระแสประสาทเช่นเดียวกับเสียงของเจ้าหล่อนเหมือนกันก็จริง แต่ก็เป็นความหวานชื่นที่เคลือบความขมขื่นไว้ เบื้องใต้ เป็นความเอื้อมอาจเหยิ่มเกรียม เหมือนคนได้กลิ่นควาเลือดฉะนั้น (น. 74)

ตัวอย่างที่ 173

There were but few lights in sight at sea, for even the coasting steamers, which usually 'hug' the shore so closely, kept well to seaward, and but few fishing-boats were in sight. (p.65)

มีแสงสว่างในทะเลปรากฏอยู่ในคลองจึกษน้อยเต็มที เพราะว่าแม้แต่เรือไอน้ำประจำชายฝั่งซึ่งตามปกติแล่นเลาะฝั่งแจอยู่เสมอก็ยังไม่กล้าออกทะเล จึงมีเรือหาปลาปรากฏในคลองจึกษเพียงไม่กี่ลำ (น. 120)

เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมด ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ภาษาสูงในที่นี้ทำให้บทแปลเกิดความไพเราะ และหากนำคำในระดับภาษาแบบทั่วไปมาใช้แทนคำศัพท์สูงแล้วจะพบว่า ภาษาจะคลายความไพเราะไปมาก ทำให้ผู้อ่านไม่เกิดอารมณ์ร่วมไปกับบรรยากาศและเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นผลให้งานแปลขาดรสชาดและคุณค่าไป ภาษาในงานวรรณกรรมนั้นจะเป็นภาษาที่ไม่เหมือนภาษาที่ใช้กันทั่วไปอยู่แล้วเพราะเป็นภาษาที่เกิดจากการตกแต่งเช่นเดียวกับภาษาที่ใช้ในวรรณคดี การใช้คำศัพท์สูงในบทแปล ของ อ.สายสุวรรณจึงแสดงให้เห็นว่าผู้แปลมีความสามารถด้านภาษาไทยใน

ระดับดีมากเพราะสามารถเลือกศัพท์สูงมาใช้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้แปลเข้าใจวัตถุประสงค์ของการประพันธ์งานวรรณกรรมเป็นอย่างดี

5.1.4 การใช้คำสัมผัส

อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่นิยมใช้คำศัพท์ที่มีจังหวะของคำรับสัมผัสกัน ไม่ว่าจะเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะ และบางครั้งก็สัมผัสเชื่อมโยงกัน ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากผู้แปลยึดหลัก การเขียนตามแบบฉบับการเขียนหนังสือร้อยแก้วไม่ใช่แบบเรียงความธรรมดาที่เข้าใจกัน ฉนวน สุรสิทธิ์ (2522:164) ได้กล่าวถึงการเขียนร้อยแก้วไว้ว่า “ตามประวัติวรรณคดีนั้น การเขียนหนังสือแบบร้อยแก้วในปัจจุบันแผลงมาจากการเขียนแบบร้อยกรองในสมัยโบราณ เพราะคำร้อยกรองเจริญมาก่อนคำร้อยแก้ว และต่อมาคนเราจึงแปลงคำร้อยกรองมาเป็นร้อยแก้ว ทำให้ยังมีแนวเดิมปนมาด้วย”

การเขียนหนังสือแบบร้อยแก้วจะมีความไพเราะ น่าอ่านหรือไม่ย่อมแล้วแต่การเลือกใช้คำ โดยจะต้องไม่ใช่คำมากเกินไป และต้องระมัดระวังเรื่องถ้อยคำเป็นพิเศษไม่ใช่มุ่งแต่จะให้สัมผัส มีจังหวะของคำเพื่อให้เกิดความไพเราะเพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างที่ 174

With regard to Miss Westenra's health, I hasten to let you know at once that in my opinion there is not any functional disturbance or any malady that know of. (p .92)

เกี่ยวกับสุขภาพของมิสเวสเตนรา กันขอรีบบอกให้แสรู้เสียเดี๋ยวนี้ว่าตามความเห็นของกัน ไม่ปรากฏว่ามีความผิดปกติในสรีระอาการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือมีโรคอะไรที่

ชิมชาบสื่อแสดงอยู่เลย (น.160)

↑↑ ↑↑

ตัวอย่างที่ 175

I found Miss Westenra in seemingly gay spirits. Her mother was present, and in a few seconds I made up my mind that she was trying all she knew to mislead her mother and prevent her from being anxious. (p. 93)

กันได้พบมิสเวสเตนราในลักษณะการที่ดูรื่นแจ่มใส แม่ของหล่อนอยู่ด้วย และในไม่กี่

วินาทีกันก็ตระหนักแน่แกล้ใจว่าหล่อนกำลังฝืนทำเพื่อตบตาแม่ของหล่อน (น.161)

↑↑

ตัวอย่างที่ 176

He is a young man, full of energy and talent in his own way, and of a very faithful disposition. He is discreet and silent, and has grown into manhood in my service. He shall be ready to attend on you when you will during his stay, and shall take your instructions in all matters. (p.16)

เขาก็รักพร้อมในอันจะเสนอสนองท่านทุกเมื่อที่ท่านพึงประสงค์ ในระหว่างที่เขาพักอยู่

กับท่าน (น.51)

ตัวอย่างที่ 177

I could not see any cause for it, for the howling of the wolves had ceased altogether; but just then moon, sailing through the black clouds, appeared behind the jagged crest of a beetling, pine-clad rock, and by its light I saw around us a ring of wolves, with white teeth and lolling red tongues, with long, sinewy limbs and shaggy hair. (p.13)

แต่บัดเดียวลีพอพระจันทร์ลอยเลื่อนพื้นเมฆมืดเยี่ยมอยู่หลังจะงอยหินขรุขระชะโงกเงี่ยม

คายด้วยต้นสน อาศัยแสงจันทร์นั้นเองฉันจึงได้เห็นหมาป่าล้อมอยู่รอบข้าง (น.46)

ตัวอย่างที่ 178

It is odd that a thing which I have been taught to regard with disfavour and as idolatrous should in a time of loneliness and trouble be of help. (p.25)

คิดไปก็แปลกพิลึก ในการที่สิ่งซึ่งฉันได้รับสั่งสอนมิให้เลื่อมใส และให้ถือว่าเป็นของใน

ลัทธิกราบไหวูบูชารูปเคารพเหลวงานี้่ กลับเป็นประโยชนในยามว่าหวเอกาและวุ่นวายในที่เดียว (น. 63)

ตัวอย่างที่ 179

I asked him a few questions on Transylvanian history, and he warmed up to the subject wonderfully. In his speaking of things and people, and especially of battles, he spoke as if he had been present at them all. (p.25)

ฉันถามแกถึงประวัติศาสตร์ของแทรนซิลเวเนียไม่กี่ข้อ แกก็รำพันข้อเป็นคั้งเป็นแควไปทีเดียว (น.64)

ตัวอย่างที่ 180

To the west was great valley, and then, rising far away, great jagged mountain fastnesses, rising peak on peak, the sheer rock studded with mountain ash and thorn, whose roots clung in cracks and crevices and crannies of the stone. (p.31)

ทางด้านตะวันตกนั้นมีหุบเขาใหญ่แล้วก็มีขุนเขามหึมาเป็นตะปุ่มตะป่ำไฟศาลขึ้นอยู่ไกลลิบๆ ล้วนแล้วไปด้วยยอดเขาสลับสลับอน ตัวหิน ผาดารคายไปด้วยต้นมะกอกเขาและไม่มีหนามยี่ดราอยู่ที่ร่องหินและตามซอกช่องใหญ่น้อย (น. 71)

ตัวอย่างที่ 181

It is strange to me to be kept in the dark as I am today; after Jonathan's full confidence for so many years, to see him manifestly avoid certain matters, and those the most vital of all (p.213)

ฉันแปลกใจเสียจริงที่ถูกปกปิดไม่ให้รู้เรื่องราวอะไรบ้างเลย อย่างที่โดนอยู่ในวันนี้ตั้งแต่ได้เป็นที่เชื่อถือนางใจของ โจนาธานมาก็หลายปีติดกันก็เพิ่งจะได้เห็นเขาหลบเลี่ยงเบี่ยงบ่ายเรื่องอะไรต่ออะไร ตลอดจนประเด็นสำคัญๆ ของเรื่องอย่างเปิดเผยคราวนี้เอง (น.336)

ตัวอย่างที่ 182

My lamp seemed to be of little effect in the brilliant moonlight, but I was glad to have it with me, for there was a dread loneliness in the place which chilled my heart and made my nerves tremble. Still, it was better than living alone in the rooms which I had come to

hate from the presence of the Count, and after trying a little to school my nerves, I found a soft quietude come over me. (p.31)

เพราะในทีนั้นมีความวังงวอนอย่างน่าสยขยงอยู่จนทำให้หัวใจฉันเย็นวาวและประสาทก็

วอกแวก ถึงกระนั้นมันก็ยังดีกว่าอยู่คนเดียวเอกาในห้อง (น. 72)

ตัวอย่างที่ 183

I determined not to return tonight to the gloom-haunted rooms, but to sleep here, where of old ladies had sat and sung and lived sweet lives whilst their gentle breasts were sad for their menfolk away in the midst of remorseless wars. (p.32)

ฉันปลงใจจะไม่กลับไปห้องที่มีแต่ความ โศกลิงสูในคืนนี้ละ แต่จะนอนที่นี่ ณ ที่ซึ่งแม่ทำวแม่ นางแต่ก่อนๆ เคยนั่งเคยร้องเพลงและเคยอยู่อย่างผาสุก ส่วนทรวงอ่อนนั้นเศร้า เพราะเหล่าบุรุษนิราสร้างอยู่กลางสงครามรณรงค์กันหมด (น.73)

ตัวอย่างที่ 184

she said, with infinite yearning of pity in her voice and eyes. (p.276)

เธอพูดกอรไปด้วยความละห้อยหวนชวนสมเพชหาที่สุดมิได้ทั้งในกระแเสเสียงและดวงตา (หน้า 425)

ตัวอย่างที่ 185

her loving kindness against our grim hate; her tender faith against all our fears and doubting; and we, knowing that, so far as symbols went, she with all her goodness and purity and faith was outcast from God. (p.257)

ให้เห็นความมีน้ำใจกรุณาเอ็นดูของเธอ ตรงข้ามกับความเกลียดเคียดแค้นอย่างเคร่งขรึม

ของเรา ให้เห็นศรัทธาอันละม่อมละไม ตรงข้ามกับความกลัวและความสงสัยของเราทั้งมวล ทั้งเรารู้เท่าที่นิมิตแสดงอยู่ว่า เธอพร้อมด้วยความดีความบริสุทธิ์และศรัทธาของเธอทั้งมวล เป็นผู้ถูกสลัดจากพระเป็นเจ้าอยู่ดั่งนั้น (น. 396)

ตัวอย่างที่ 186

The poor fellow is overwhelmed in a misery that is appalling to see. (p.251)

พ่อสหายเจ้ากรรมคนนี้ให้ท่วมท้นอลหม่านไปด้วยความทุกข์ทรมานใหม่ อันเป็นที่น่า

ประหลาดที่จะได้เห็นอยู่ (น.388)

ตัวอย่างที่ 187

Of this I am sure: the sun rises today on on more miserable house in all the great round of its daily course. (p. 240)

ข้าพเจ้าแน่ใจอยู่ที่ในอันนี้ เมื่อดวงอาทิตย์อ้อมในวิถีโคจรประจำวันอันไพศาล ณ วารวันนี้

ไม่มีบ้านใดจะคับแคบยิ่งไปกว่าบ้านเราเลย (น.372)

ตัวอย่างที่ 188

With their going it seemed as if some evil presence had departed, for the dogs frisked about and barked merrily as they made sudden darts at their prostate foes, (p.210)

พร้อมกับที่หนูหายไป ตัวเสนียดจัญไรอะไรอย่างหนึ่งที่อยู่ด้วยก็ดูเหมือนจะผละไปด้วย เหมือนกัน เราเพาะสุนัขคงระริกระรี่กระปรีกระเปร่าแถมเห่าอย่างร่าเริงเมื่อมันกรากเข้าเขี้ยว

ศัตรูที่นอนแฉิ่งแฉียงอยู่ไปมา (น.332)

ตัวอย่างที่ 189

I am sure it is only necessary to put before so admirable a practitioner as Dr Seward so simple, yet so momentous a wish, to ensure its fulfilment. (p. 203)

ผลัดผลนั้นจำเป็นต้องเสนอต่อผู้สันตติ์ช้ำของอย่างน่าชื่นชมเช่นคุณหมดซีเวิร์ดเท่านั้น (น.322)

ตัวอย่างที่ 190

Henceforth, no effort of mine, no piteous cry or agonised entreaty, would make them even look at me. They resolutely turned away. (p.38)

มิไยฉันจะใช้ความพยายามอย่างไร มิไยฉันจะส่งเสียงร้องให้เป็นที่น่าสมเพช หรือ

ครวญคร่ำรำพันอย่างไรมันก็ไม่แยแสแม้แต่จะมองคุณัน มันหันหลังให้ฉันอย่างเด็ดขาดจริง

(น.81)

ตัวอย่างที่ 191

It makes me rage to think that this can go on, and whilst I am shut up here, a veritable prisoner, but without that protection of the law which is even a criminal's right and consolation. (p.38)

มันทำให้ฉันเป็นเดือดเป็นแค้นทีเดียว เมื่อคิดว่าพฤติกรรมทั้งนี้สามารถดำเนินไปได้ ข้าในระหว่างที่ฉันถูกกักตัวอยู่บนนี้ไปไหนไม่ได้ เป็นเชลยอย่างแท้จริง แต่หาได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย ซึ่งแม้แต่คนคุกก็ยังมีสิทธิมีสขนั้นไม่ (น. 82)

ตัวอย่างที่ 192

I want to get away at once.' He smiled, such a soft, smooth, diabolical smile that I knew there was some trick behind his smoothness. (p.42)

“แต่ข้าพเจ้าจะเดินไปก็ได้ ข้าพเจ้าอยากจะไปเสียเดี๋ยวนี้แหละ”

แกยิ้มในลักษณะระรื่นละไมมีเลศนัย ซึ่งฉันรู้ว่าเบื้องหลังความระรื่นนั้นมีเล่ห์กระเท่ห์

อะไรบางอย่างแฝงอยู่แน่ (น.87)

ตัวอย่างที่ 193

With a stately gravity, he, with the lamp, receded me down the stairs and along the hall. Suddenly he stopped. (p.43)

พร้อมกับทำท่าขึงขังตั้งสง่า แกก็ถือตะเกียงออกเดินนำหน้าฉันลงบันไดไปตามห้องโถง

แล้วจู่ๆแกก็หยุดกึก (น.87)

ตัวอย่างที่ 194

This was evidently local pleasantry, for the old man cackled over it, and his cronies joined in with gusto. (p.57)

นี่เป็นเรื่องสนุกสนานประจำถิ่นอีกเห็นอยู่ได้จ๋าๆ เพราะพูดแล้วตาแก่ก็หัวเราะเสียงอหอยฝ้าย

ลูกคู่ของแกก็หัวเราะร่วนพลอยผสมไปด้วยกันอย่างครื้นเครง (น.108)

ตัวอย่างที่ 195

If it be so, then was he no common man; for in that time, and for centuries after, he was spoken of as the cleverest and the most cunning, as well as the bravest of the sons of the “land beyond the forest” (p.200)

ถ้าการเป็นจริงเช่นนั้นแล้วมันก็ไม่ใช่ว่าคนธรรมดาเลย เพราะในครั้งกระนั้นกล่าวขวัญโจษ

จ้านรจากันเรื่อยมา ว่าเป็นคนฉลาดที่สุดและเจ้าเล่ห์ที่สุด ทั้งกล้าหาญที่สุดในบรรดาลูกของ “แผ่นดินพินคงคิบ”(น.317)

ตัวอย่างที่ 196

My expectation was not realized, for, when he found that his appeal would not be successful, he got into quite a frantic condition. He threw himself on his knees, and help up his hands, writing them in plaintive supplication, and poured forth a torrent of entreaty, with the tears rolling down his cheeks and his whole face and form expressive of the deepest emotion: (p.205)

แต่การหาได้เป็นไปตามความคาดคะเนของข้าพเจ้าไม่ เพราะว่าเมื่อเขาได้ตระหนักว่า การร้องอุทธรณ์ของเขาไม่มีทางจะผลัดผล เขาที่ยิ่งออกทำวุ่นวายใหญ่ทีเดียว เขาทุ่มตัวลงคุกเข่า ชูมือขึ้นบิ่ดกันไปมาในลักษณะการวิงวอนอย่างระทระทวย พลังละล้าละลักรำพัน

คำอ้อนออกพิริวไรรออกมาเป็นคั่งเป็นแควและหลังน้ำตาตลอมอามแก้มอยู่เนืองนอง หน้าตาและสารรูปของเขาทั้งหมดเป็นภาพที่บอกอารมณ์สะเทือนใจอย่างสุดซึ้งทีเดียว (น. 324)

ตัวอย่างที่ 197

She is in gay spirits and full of life and cheerfulness. All the morbid reticence seems to have passed from her,(p.82)

เธอมีจิตใจแจ่มใสเบิกบานเต็มไปด้วยชีวิตชีวาและหรรษา^๑เรริง^๒ อาการพุดน้อยเครื่องขริมดู

จะหายไปจากเธอหมดแล้ว (น.144)

จากตัวอย่างทั้งหมดจะพบว่า การใช้คำที่มีเสียงสัมผัสกันไม่ว่าจะเป็นการสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษรช่วยให้งานแปลเกิดความไพเราะและมีลักษณะที่เหมือนความเรียงร้อยแก้วแบบไทย โดยลักษณะเช่นนี้นั้นมักจะพบว่ามีการใช้ในหนังสือวรรณคดีเล่มสำคัญๆ ที่นักวิชาการให้การยอมรับว่ามีการใช้ภาษาที่สละสลวย อาทิ เถกมิกถา ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่เข้าใจ “ขนบ” การประพันธ์ที่ดีแบบไทยเป็นอย่างดีจึงเลือกลีลาการใช้ภาษาดังเช่นในวรรณคดีเหล่านั้นมาใช้ในงานเขียนหรืองานแปลวรรณกรรมของตน

5.6 การใช้คำซ้อน 4 พยางค์

การซ้อนคำเป็นวิธีการสร้างคำรูปแบบหนึ่ง คือ เป็นการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือไปในแนวเดียวกันมาซ้อนกัน ได้คำที่มีความหมายใหม่ เรียกว่า คำซ้อน คำซ้อนส่วนมาประกอบด้วยคำสองคำ แต่มีคำซ้อนอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งประกอบด้วยคำมากกว่าสองคำขึ้นไป ทำให้มี 4 พยางค์บ้าง 6 พยางค์บ้าง และพยางค์กลางสองพยางค์มักมีเสียงสัมผัสกัน เช่น เห็นดเห็น้อยเมื่อยล้า บ้านช่องห้องหอ เป็นต้น การซ้อนสัมผัสกลางคำนี้นี้มักซ้อนเพื่อเสียงมากกว่าซ้อนเพื่อความหมาย คือซ้อนเพื่อให้เกิดจังหวะคล้องจองกัน บางคำก็ใช้การแทรกคำเข้าไปตรงกลาง เช่น ผลไม้ เป็นผลหมากรากไม้ บางคำแทรกคำสำหรับสัมผัสคำเดียว เช่น สัมสุกถูกไม้ และบางคำความหมายอยู่ที่พยางค์ต้นสองพยางค์ เช่น ต้อนรับจับสู้ พยางค์ท้ายที่เดิมเข้ามาไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงแม้จะตัดออกความหมายก็ไม่เปลี่ยน เพียงแต่การเติมทำให้ฟังรื่นหูกว่าและเน้นให้เกิดความรู้สึกหนักแน่นมากกว่าเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีคำซ้อนอีกประเภทหนึ่งที่ไม่มีสัมผัสกลางคำ แต่มีคำที่ซ้ำพยางค์ที่หนึ่งกับพยางค์ที่ 3 เช่น ลอยหน้าลอยตา จิบปากจิบคอ เป็นต้น หรือมีคำที่ซ้ำพยางค์ที่สองกับพยางค์ที่สี่ เช่น นั่งกินนอนกิน อดมือกินมือ เป็นต้น คำซ้อนประเภทนี้ เรียกว่าคำซ้อน 4 พยางค์เสียงสลับ คำซ้อนประเภทนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับประเภทคำซ้อนสัมผัสกลางคำ คือความสำคัญอยู่ที่สองพยางค์ต้น

อาจตัดสองพยางค์ท้ายทิ้งไปได้ เช่น ไม่พูดไม่จา อานน้ำอานท่า ตัดคำท้ายเหลือ ไม่พูด หรือ อานน้ำ ก็ยังคงให้ความหมายไม่ต่างไปจากการมีคำท้ายอยู่เช่นเดียวกัน

ในงานแปลเรื่องแดรกคิวล่าจอมผีดิบปรากฏการใช้คำซ้อน 4 พยางค์อยู่มาก โดยพบการใช้คำซ้อนดังที่กล่าวมาแล้วทั้งสองประเภท คือคำซ้อน 4 พยางค์ประเภทมีสัมผัสกลางคำ และคำซ้อน 4 พยางค์ประเภทซ้ำเสียงสลับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) คำซ้อน 4 พยางค์ประเภทมีสัมผัสกลางคำ

ตัวอย่างที่ 198

On this were sure to be seated quite a group of home-coming peasants, the Cszeks with their white and the Slovaks with their coloured, sheepskins, the latter carrying lance-fashion their long staves, with axe at end. (p.41)

แน่ละ บนรถมีพวกชาวไร่กลับบ้านนั่งมาเป็นกลุ่มๆ มีทั้งพวกเช็กแต่งชุดขาว และพวกสโลวักแต่งชุดหนังหลากสี ถือไม้พลองตะบองยาวยอดหัวขวานเหมือนหอก (น. 41)

ตัวอย่างที่ 199

Whenever he spoke of his house he always said 'we,' and spoke almost in the plural, like a king speaking. (p.25)

ทุกครั้งที่แกพูดถึงเทือกเขาเผ่าพงศ์ ของแก แกใช้คำว่า “เรา” เสมอและพูดเกือบจะเป็นพหูพจน์เหมือนพระเจ้าแผ่นดินพูด (น.64)

ตัวอย่างที่ 200

It is odd that a thing which I have been taught to regard with disfavour and as idolatrous should in a time of loneliness and trouble be of help. (p.33)

คิดไปก็แปลกพิลึก ในการที่สิ่งซึ่งฉันได้รับสั่งสอนมิให้เลื่อมใส และให้ถือว่าเป็นของในลัทธิกราบไหว้รูปเคารพเหลวๆนี้ กลับเป็นประโยชน์ในยามว่าห่วยเอกาและวุ่นวายใจทีเดียว (น. 50)

ตัวอย่างที่ 201

The fair girl advanced went on her knees, and bent over me, fairly gloating. (p.33)

แม่สาวงามคุกเข่าลงเหนือฉัน ทำท่ากะลิมกะเหลี่ยเต็มที มีลักษณะขาบข่านร่าใจอย่างหนึ่ง ทำให้ฉันรู้สึกใจเต้นและสะอิดสะเอียนทั้งสองอย่างด้วย (น. 74)

ตัวอย่างที่ 202

... nay, my very soul was struggling, and my half-remembered sensibilities were striving to answer the call. (p.39)

หามิได้ ควงจิตของฉันนั้นแหละกำลังว่าวุ่นทรมันทวยทีเดียว ส่วนความสำนึกที่จะได้เพียง กิ่งๆก็กำลังอวสานสนองการร้องเรียกเพรียกขานนั้นอยู่ตลอด (น. 82)

ตัวอย่างที่ 203

With a stately gravity, he, with the lamp preceded me down the stairs and along the hall. Suddenly he stopped. (p.43)

พร้อมกับทำท่าขึงขังตั้งสง่า แก่ก็ถือตะเกียงออกเดินนำหน้าฉันลงบันไดไปตามห้องโถง แล้วจู่ๆแกก็หยุดกึก (น.87)

ตัวอย่างที่ 204

I give my blood for her, though I am old and worn; I give my time, my skill, my sleep; I let my other sufferers want that she may have all. (p.145)

ฉันให้เลือดหล่อหรือทั้งที่ฉันหรือก็เฒ่าชะแรแก่ชรา ฉันสละเวลา สละความสันทัดซ้ำของ สละการนอนของฉันให้หล่อน ฉันปล่อยปละละเลยคนอื่นๆ เพื่อว่าหล่อนจะได้หมดเทียวหนา (น.237)

ตัวอย่างที่ 205

I cannot but notice that the sophistic tendencies of some of its inmates lean towards the errors of non cause and ignoratio elenchi. (p.194)

ผมอดที่จะสังเกตเห็นไม่ได้เลยว่าความเอนเอียงไปในอุปเท่ห์เล่ห์เหลี่ยมกลางคนในพวกนี้คิดจะเป็นไปในทางไม่คำนึงถึงเหตุและพิสูจน์นอกประเด็นเสียนั้นแหละเก่ง (น.308)

ตัวอย่างที่ 206

Even more, we have seen amongst us that he can even grow younger, that his vital faculties grow strenuous, and seem as though they refresh themselves when his special pabulum is plenty. (p.199)

ยิ่งกว่านั้นอีก เราก็ได้เห็นกันมาแล้วในหมู่พวกเราว่ามันสามารถจะกลับเป็นหนุ่ม กระชุ่มกระชวยขึ้นได้เสียด้วยซ้ำ ว่าสังขารอันกล้าแข็งของมันกลับตั้งเต่งเปล่งปลั่งขึ้นเสีย อีก (น. 315)

ตัวอย่างที่ 207

You don't know whom you wrong, or how; and I may not tell. Woe is me! may not tell. (p.205)

คุณหมอไม่ทราบดอกครับว่าคุณหมอทำอย่างนี้ผิดร้ายกับใครยัง ings้าง และผมก็ไม่อาจบอก ได้ จะเอาผมไปตัวหัวชั่วแห่งยัง ings้าง ผมก็ไม่อาจบอกได้ (น. 324)

ตัวอย่างที่ 208

He put out his arms and folded her to his breast; and for a while she lay there sobbing. He looked at us over her bowed head,...(p.236)

เขากางแขนออกโอบกระหวัดเธอไว้แนบอก เธอนอนฟุ้งอิงแอบสะอึกสะอื้นอยู่ในอ้อมแขน ของเขาชั่วครู่ ส่วนเขาเงยหน้าเหนือศีรษะของหล่อนที่เอนอิงอยู่นั้น (น. 367)

ตัวอย่างที่ 209

Lord Godalming smiled, and the man lifted a good-sized bunch of keys; selecting one of them, he began to probe the lock, as if feeling his way with it. (p.249)

ฝ่ายลอร์ดโกดอลมิงยิ้มละไม ส่วนคนนั้นก็หยิบกุญแจคล้ายกับจะยอนหาเหลี่ยมกุญแจทาง ฉะนั้น ครั้นติดก็กักอยู่สักประเดี๋ยวเขาก็ลองดอกที่สองแล้วก็ดอกที่สาม (น.385)

ตัวอย่างที่ 210

She did not flinch from the pain which I knew she must have suffered, but looked at him with eyes that were more appealing than ever. (p.257)

เธอไม่ยกแสดงอาการหน้านี้หวลิวตาเพราะเจ็บ ซึ่งข้าพเจ้ารู้ว่าเธอจะต้องทนรับอยู่ แต่เธอ มองดูเขาค้วยนัยน์ตาที่เพิ่มอาการวิงวอนยิ่งขึ้นกว่าเก่า (น.396)

(2) คำซ้อน 4 พยางค์ประเภทซ้ำเสียงสลับ

ตัวอย่างที่ 211

It was on the dark side of twilight when we got to Bistritz, which is a very interesting old place. (p.5)

ถึงเวลาพลบเข้าได้เข้าไฟแล้ว รลจึงได้มาถึงเมืองบิสทริตส์ซึ่งเป็นสถานที่น่าทึ่งมาก (น. 36)

ตัวอย่างที่ 212

I think had there been any alternative I should have taken it, instead of prosecuting that unknown night journey. (p.11)

ฉันก็จะเลือกเอาทางนั้น แทนที่จะมุ่งหน้าเดินทางอย่างไม่รู้หนเหนือหนได้คืนนั้นเด็ดๆ (น.44)

ตัวอย่างที่ 213

We Szekelys have a right to be proud, for in our veins flows the blood of many brave races who fought as the lion fights, for lordship. (p.25)

เราเผ่าเซเกลี มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะภาคภูมิใจ เพราะในสายเลือดของเราซ่อนไปด้วยเลือดของเผ่าชาติกล้าหาญเป็นอันมาก ที่ได้สู้รบช่วงชิงความเป็นเจ้าเป็นใหญ่ดุจสิงห์สู้รบก็ปานกัน (น. 64)

ตัวอย่างที่ 214

I determined not to return tonight to the gloom-haunted rooms, but to sleep here, where of old ladies had sat and sung and lived sweet lives whilst their gentle breasts were sad for their menfolk away in the midst of remorseless wars.(p.32)

ฉันปลงใจจะไม่กลับไปห้องที่มีแต่ความโศกถึงผู้ในคืนนี้ละ แต่จะนอนที่นี่ ณ ที่ซึ่งแม่ท้าวแม่นางแต่ก่อนๆ เคยนั่งเคยร้องเพลงและเคยอยู่อย่างผาสุก ส่วนทรวงอ่อนนนั้นเศร้า เพราะเหล่าบุรุษนิราสร้างอยู่กลางสงครามรณรงค์กันหมด (น. 73)

ตัวอย่างที่ 215

*I came back to my room and threw myself on my knees. It is then so near the end?
Tomorrow! Tomorrow! Lord, help me, and those to whom I am dear! (p.44)*
ฉันกลับเข้าห้อง แล้วก็ทุ่มตัวลงคุกเข่าภาวนาทีเดียว ะตานั้นจะถึงมาตละหรือ? พรุ่งนี้!
พรุ่งนี้! พระเป็นเจ้าช่วยลูกด้วยเถิด รวมทั้งผู้ที่ลูกเป็นที่รักที่สาวทโน้นด้วยเถิด ! (น.89)

ตัวอย่างที่ 216

*Was this desolation but another link in the chain of doom which seemed drawing tight
around us? (p.120)*
ความร้างผู้ร้างคนทั้งนี้จะเป็นลูกโซ่อีกห่วงหนึ่งในสายโซ่แห่งหายนะที่รัดรีงเราอยู่แน่น
แน่นหรืออย่างไร ? (น.203)

ตัวอย่างที่ 217

*and swore that they would encounter a worse madman any day for the pleasure of
meeting so 'blooming' good a bloke' as your correspondent. (p.130)*
และสบถสาบานว่า เขาจะเผชิญกับคนบ้าที่ร้ายยิ่งกว่านี้ได้ทุกเมื่อถ้าได้พบ “เกลอแก้วเกลอ
ขวัญ” ที่ใจดีอย่างผม (น.216)

ตัวอย่างที่ 218

*I don't care for the pale people, I like them with lots of blood in them, and hers had all
seemed to have run out. (p.233)*
ผมไม่แยแสอะไรกับคนซุบซิดหรือ ผมชอบคนอมเลือดอมฝาดมากๆ ส่วนเลือดฝาดของ
หล่อนดูจะเหือดไปหมดแล้ว (น.363)

ตัวอย่างที่ 219

*First we opened the shutters of the window which looked out across a narrow stone-
flagged yard at the blank face of a stable, pointed to look like the front of a miniature
house.(p.250)*

ชั้นแรกเราเปิดหน้าต่างหน้าต่างมองดู เห็นลานปูหินแฉะๆหน้าโรงฆ่า ฝากระดานลุ่นๆซึ่ง โผล่มาเหมือนหน้าบ้านจำลอง ไม่มีหน้าต่างอยู่เลย (น.386)

ตัวอย่างที่ 220

I thought that the Professor was going to break down and have hysterics, just as when Lucy died. (p.283)

ข้าพเจ้าคิดว่าท่านอาจารย์กำลังทรุดลงถึงขั้นตีโพยตีพายอย่างเมื่อครั้งลูซี่ตายอยู่แล้ว (น.436)

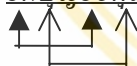
นอกจากการใช้คำซ้อนทั้งสองประเภทที่กล่าวมา ยังพบว่ามีคำซ้อนอีกประเภทที่มีการใช้ เช่นกันนั่นคือ การซ้อนสลับคำ ซึ่งหมายถึง การนำคำซ้อนที่เป็นคำซ้อนสองคำมาซ้อนสลับกันจน กลายเป็นคำที่มีการซ้อนสลับคำเดียว เช่น คำซ้อน ก่อสร้าง กับคำซ้อน ร่างตัว นำมาซ้อนสลับกัน เป็น ก่อร่างสร้างตัว เป็นต้น ซึ่งการใช้คำซ้อนสลับคำในเรื่องแดรกคิวล่าจอมผีดิบพบไม่มากแต่ก็ถือ ได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามใช้คำซ้อนของผู้แปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 221

She did not seem to notice any change whatever, but said to me gratefully : (p.108)

แกก็ดูเหมือนจะไม่ได้สังเกตความเปลี่ยนแปลงอย่างใดเอาเลยเหมือนกันเป็นแต่พูด

ยกบุญยกคุณข้าพเจ้าว่า (น.183)

ตัวอย่างที่ 222

The strangest figures we saw were the Slovaks, who are more barbarians than the rest, with their big cowboy hats, great baggy dirty-white trousers, white linen shirts, and enormous heavy leather belts, nearly a foot wide, all studded over with brass nails. (p.11)

แน่ละลักษณะที่ประหลาดที่สุดที่เราได้เห็น ได้แก่พวกสโลวัก ซึ่งหน้าตาเถื่อนยิ่งกว่าพวก

อื่นๆสวมหมวกโคบาลใบเขื่อเรื่อเบื้อร่ารุงางเกงขาว สกปรกรุ่มร่าม สวมเสื้อเชิร์ตผ้าขาว กาดเข็มขัดหนังกว้างตั้งเกือบฟุต ล้วนแต่ฝังหมุดทองเหลืองแพรวพราว (น. 5)

ผู้วิจัยพบการใช้คำซ้อนแบบต่างๆในเรื่องแรกคิวค่าเป็นจำนวนค่อนข้างมาก จนอาจกล่าวได้ว่า อ.สายสุวรรณหน่าจะตั้งใจที่จะใช้คำซ้อนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายที่ชัดเจน และแจ่มแจ้งที่สุดจากต้นฉบับมาสู่ผู้อ่าน และการใช้คำซ้อนยังช่วยให้บทแปลเป็นธรรมชาติตามลักษณะการใช้คำในภาษาไทยอีกด้วย

5.1.6 การใช้คำซ้ำ

การใช้คำซ้ำนั้นเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งในการนำภาษามาใช้เพื่อการสื่อสารเพราะคำซ้ำนั้นช่วยให้เข้าใจความหมาย ช่วยในการสื่อความหมายไปยังผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนได้ละเอียดถี่ถ้วนยิ่งขึ้น

บรรจบ พันธุเมธา กล่าวถึงคำซ้ำไว้ในหนังสือ ลักษณะภาษาไทย ว่า

“คำซ้ำ คือ คำเดียวกันนำมากล่าว 2 ครั้ง มีความหมายเน้นหนักหรือบางที่ต่างกันไปกับคำเดียวเพียงคำเดียว จึงถือว่าเป็นคำสร้างใหม่ มีความหมายใหม่ทำนองเดียวกับคำซ้อน ต่างกันก็เพียงคำซ้ำใช้คำคำเดียวกันซ้อนกันเท่านั้นและเพื่อให้รู้ว่า คำที่กล่าว 2 ครั้งนั้นเป็นคำซ้ำ ไม่ใช่คำเดี่ยวๆ เรียงกัน จึงต้องคิดเครื่องหมายกำกับไว้ในภาษาไทย ใช้ไม้ยมกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น (ยมกแปลว่า คู่ ไม่ยมกจึงใช้สำหรับคำซ้ำที่มาเป็นคู่ๆ กันเท่านั้น หากไม่มีไว้แทนคำอื่นๆที่มีเสียงเดียวกันทุกคำไปไม่) หากไม่ใช่ไม้ยมกจะทำให้สังเกตยากว่า คำใดเป็นคำเดียว คำใดเป็นคำซ้ำ เช่น ชาวนาใส่เสื้อดำดำดำนา หรือ พุดพุดไปอย่างนั้นเอง (พุดไม่ใช่คำซ้ำ)”

อ.สายสุวรรณหได้นำคำซ้ำมาใช้กับงานแปลด้วยเช่นกัน โดยคำที่นำมาใช้ทำเพื่อเน้นหรือสร้างความรู้สึกให้กับผู้อ่าน มีดังต่อไปนี้

(1) คำซ้ำที่คำนาม แสดงพหูพจน์

ตัวอย่างที่ 223

'My friends, we are going into a terrible danger, and we need arms of many kinds. Our enemy is not merely spiritual. (p.207)

คุณๆเพื่อนของผม เรากำลังเข้าไปในที่อันตรายร้ายกาจ เราจึงจำเป็นต้องอาศัยเครื่องป้องกันตัวกันหลายชนิด(น.328)

ตัวอย่างที่ 224

None of the others had met the Count at all at close quarters, and when I had seen him he was ether in the fasting stage of his existence in his rooms. (p.208)

ใครๆนอกจากข้าพเจ้าจะได้เคยพบตาคนดีใกล้ชิดก็หาไม่ และเมื่อตอนข้าพเจ้าพบแกนั้นก็เป็นตอนที่แกอดแห้งอดแล้งอยู่ในห้อง (น.330)

ตัวอย่างที่ 225

He cannot melt into thin air nor disappear through cracks or chinks or crannies. If he go through a doorway, he must open the door like a mortal. (p.243)

มันยังไม่สามารถจะสลายตัวเป็นอากาศธาตุหรือหายตัวลอดช่องหรือรูหรือรอยอะไรทั้งนั้น ถ้ามันจะเข้าทางประตู มันก็เปิดประตูเข้าไปเหมือนคนอย่างเราๆ (น.377)

ตัวอย่างที่ 226

Van Helsing stepped from the carriage with the eager nimbleness of a boy. He say me at once, and rushed up to me, saying: (p.195)

อาจารย์แวน เฮลซิงลงจากรถด้วยอาการกระฉับกระเฉงรื้อนรนเหมือนเด็กๆ (น.309)

ตัวอย่างที่ 227

He was, in fact, commanding destiny – subjectively. He did not really care for any of the things of mere health; he was in the clouds and looked down on all the weaknesses and wants of us poor mortals. (p.223)

เขาห่อหุ้มไปด้วยโมหะเหยียดหยามความอ่อนแอและบกพร่องของเรามนุษย์บุ่ดูชนไปหมด (น.349)

(2) คำซ้ำที่คำขยายนาม แสดงพหูพจน์หรือเน้นลักษณะ

ตัวอย่างที่ 228

The professor made a few more passes and then stopped, and I could see that his forehead was covered with great beads of perspiration. (p.261)

ท่านศาสตราจารย์ทำมือสะกดอีกสองสามครั้งแล้วก็หยุด และข้าพเจ้าสามารถจะมองเห็นได้ว่าหน้าผากของท่านนั้นเต็มไปด้วยเหงื่อเม็ดเบ็งๆทีเดียว (น. 400)

ตัวอย่างที่ 229

Besides, I have nothing to tell you. There is really nothing to interest you. (p.47)

นอกจากนี้ฉันก็ไม่มีอะไรจะเล่าให้เธอฟังนี่จะ ไม่มีอะไรที่เธอควรจะสนใจเลยจริงจัง
(น.94)

ตัวอย่างที่ 230

I hear rumours, and especially of a tall, handsome, curly-haired man ??? (p.47)

ฉันแว้วข่าวลือมานะ โดยเฉพาะเรื่อง นายอะไรรูปหล่อๆสูงๆผมหยิกๆนั่นแหละจ๊ะ?(น .93)

ตัวอย่างที่ 231

I am old. My legs are not so quick to run as once; and I am not used to rid so long or to pursue as need be, or to fight in other way. And I can die, if need be, as well as younger men. (p.295)

ผมอาจจะต่อสู้ได้โดยทางอื่น ทั้งผมก็สามารถจะตายได้ถ้าจำเป็น เหมือนคนหนุ่มๆเหมือนกัน (น. 452)

(3) คำซ้ำที่คำขยาย นาม หรือสรรพนามแสดงความไม่เจาะจง

ตัวอย่างที่ 232

His waxen hue became greenish-yellow by the contrast of his burning eyes, and the red scar on the forehead showed on the pallid skin like a palpitating wound. (p.255)

ส่วนรอยแผลเป็นแดงบนหน้าผากก็เด่นอยู่บนผิวซีดๆดังแผลที่กำลังระบม (น. 393)

ตัวอย่างที่ 233

They seemed to swarm over the place all at once, till the lamplight, shining on their moving dark bodies and glittering, baleful eyes, mad the place look like a bank of earth set with fireflies. (p.209)

ในช่วงเวลาที่ที่ล่วงไปนั่นเอง หนูก็ทวีจำนวนขึ้นอย่างมหาศาล ดูประหนึ่งมันท่วมสถานที่ขึ้นมาพร้อมกันทันที จนกระทั่งแสงโคมที่ส่องต้องตัวดำ เคลื่อนไหวอยู่ไปมา และกระทบตาวายร้ายเป็นประกายแวววาว (น. 331)

ตัวอย่างที่ 234

It got thicker and thicker, till it seemed as if it became concentrated into a sort of pillar of cloud in the room, through the top of which I could see the light of the gas shining like a red eye. (p.215)

ตอนนี้มันพอจะมองเห็นได้ละว่ามันเข้ามาได้อย่างไร เพราะฉันสามารถจะเห็นมันได้ว่ามีลักษณะเหมือนควัน หรือเหมือนไอน้ำเดือดขาวๆ นั้นแหละไหลเข้ามา ไม่ใช่ทางหน้าต่าง แต่ทางรอยต่อขอบประตู มันจับกันที่บ่าเข้า ที่บ่าเข้า จนกระทั่งดูๆ ไปก็เหมือนว่ามันกำลังรวมตัวกันเป็นลำเมฆอยู่ในห้อง ซึ่งฉันอาจจะมองฝ้ายอดของมันเห็นแสงไฟก๊ำชแววมๆเหมือนตาแดงๆละนั่น (น. 339)

ตัวอย่างที่ 235

I cannot in the least believe that it was all asleep.(p.32)

ฉัน ไม่อาจจะเชื่อ ได้เลยแม้แต่น้อยว่าจะ ไรๆมันเกิดขึ้นในตอนที่ฉันหลับทั้งหมด (น.73)

(4) คำซ้ำที่คำนามหรือคำบอกจำนวนนับตัวอย่างที่ 236

The whole place was thick with dust. The floor was seeming inches deep, except where there were recent footsteps, in which on holding down my lamp I could see marks of hobnails where the dust was caked (p.208)

สถานที่ทั้งบริเวณมีฝุ่นจับหนาเตอะ ฝุ่นที่พื้นนั้นดูหนาเป็นนิ้วๆ เว้นแต่ที่มีรอยย่ำใหม่ๆซึ่งเมื่อลดตะเกียงของข้าพเจ้าลงส่องดูก็เห็นรอยตะปรงเท้าปรากฏอยู่ตรงที่มีฝุ่นเป็นปึกๆ ได้ ถนัด ชัดเจน (น. 329)

ตัวอย่างที่ 237

Whilst they played wits against me - against me who commanded nations, and intrigued for them, and fought for them, hundreds of years before they were born I was countermining them.(p.239)

ในระหว่างที่เขาขีดอ่านต่อต้านข้า ต่อต้านข้าผู้บงการคนเป็นชาติฯ เคนอุบายยกย่อนเพื่อ
เขาและสู้รบเพื่อเขามาแล้วนับร้อยๆปีก่อนเขาเกิดอีกนี่นะรี ข้าก็ขีดอ่านซ้อนกลเขาเหมือน
กัน(น.371)

ตัวอย่างที่ 238

*By-and-by we find all the things which Jonathan have note in that wonderful diary of him.
Then we go on for long, long hours and hours. (p. 303)*

ยิ่งล่องไปเราก็พบสิ่งทั้งปวงตามที่โจนาธานจดไว้ในบันทึกอันพิสดารของเขาทุกประการ
และเราก็ล่องต่อไปนับเป็นชั่วโมงๆ นานแสนนาน (น. 463)

ตัวอย่างที่ 239

*I felt it very improper, for you can't go on for some years teaching etiquette and decorum
to other girls without the pedantry of it biting into yourself a bit; but it was Jonathan, and
he was my husband, and we didn't know anybody who saw us – and we didn't care if they
did – so on we walked. (p.143)*

โจนาธานจับแขนฉันเหมือนอย่างที่เคยทำในสมัยก่อนฉันเข้าโรงเรียน ฉันรู้สึกประเจิดประ
เจ้อไม่สมควรเอามากๆ เพราะการที่เราจะพร่ำสอนระเบียบจรรยา มารยาทแก่สาวเสื่ออื่นๆ
นับเป็นปีๆ โดยระเบียบจะไม่แทรกซึมเข้าตัวเราเสียบ้างเลยนั้นเห็นจะเป็นไปไม่ได้
(น.233)

ตัวอย่างที่ 240

The rats were multiplying thousands, and we moved out. (p.210)

สุนัขวิ่งตรงมา แต่พอถึงปากประตูก็หยุดก็กและส่งเสียงคำราม แล้วเซิดจุมุกส่งเสียงหอน
แสนวังเวงที่สุด ฝ่ายหนูก็กำลังทวีจำนวนนับเป็นพันๆและเคลื่อนออกมา (น.331)

(5) คำซ้ำที่ซ้ำจากคำซ้อน 2 คู่ใช้เป็นคำขยายบอกความเน้น

ตัวอย่างที่ 241

Transcendentalism is a beacon to the angles, even if it be a will-o'-the-wisp to man.
(p.281)

อย่างนี้แหละ อันกระบวนการความรู้ นอกเหนือปรัชญานั้นก็คือดวงประทีปสำหรับเทวทูต
นั่นแหละ แต่สำหรับมนุษย์ลึ เป็นแต่ดวงกระสือวับๆแววมๆเท่านั้น (น.433)

ตัวอย่างที่ 242

He had evidently been schooling himself as to all sorts of little things, and remembered them: (p.49)

เขาศักซ้อมตัวเองมาแล้วอย่างเห็นๆในสิ่งเล็กๆน้อยๆทุกอย่าง และจำไว้หมด (น. 97)

ตัวอย่างที่ 243

There may be things which would frighten her to hear; and yet to conceal them from her might be worse than to tell her if once she suspected that there was any concealment
(p.211)

อนึ่ง ถึงอะไรต่อมิอะไรที่จะทำให้หล่อนตกใจเมื่อได้ยินได้ฟังก็คงเหมือนกัน แต่นั่นแหละ
การที่จะแยมพรายครั้งๆ กลางๆ โดยอำพรางเรื่องเหล่านั้นไว้เสียก็อาจจะเป็นผลร้ายยิ่งกว่า
เล่าให้ฟังให้ตลอดได้ ถ้ามองว่าหล่อนเกิดระแวงกลางแกลงไปว่า มีตอนหนึ่งตอนใดถูกอำ
พรางไว้ขึ้นมา (น.333)

ตัวอย่างที่ 244

I own that my hearth began on fail me when the time for action came so close, but I did not say anything, for I had a greater fear that if I appeared as a drag or a hindrance to their work they might even leave me out of their counsels altogether. (p.201)

ฉันสารภาพละ ว่าพอเวลาที่จะทำการใกล้เข้ามาอย่างจวนเจียนก็ชักใจคอบบๆหวนๆไปที่
เดียว (น. 319)

ตัวอย่างที่ 245

My fears, however, were groundless, for he help up his two hands imploringly, and made his petition in a moving manner. (p.204)

แต่ความกลัวของข้าพเจ้าก็เป็นเรื่องลุ่มๆแล้งๆเปล่า เพราะเขากลับยกมือขึ้นในลักษณะการวิงวอน และกล่าวคำอ้อนวอนอย่างน่าสมเพช (น. 323)

ตัวอย่างที่ 246

...; and so we proceeded to minutely examine them.They lay in a sort of orderly disorder on the great dining-room table. (p. 250)

ดังนั้นเราจึงกลับเข้าไปตรวจดูอย่างพิถีพิถัน ของนั้นวางอยู่บนโต๊ะใหญ่ในห้องอาหารนั่นเอง ในลักษณะที่งุกงายอย่างมีระเบียบ (น.386)

ตัวอย่างที่ 247

Had it but been for myself the choice had been easy; the maw of the wolf were better to rest in than the grave of the Vampire! So I make my choice to go on with my work. (p.308)

ถ้ามันเป็นธุระสำหรับลำพังตัวฉันเอง การลงใจเลือกก็ง่ายเข้า ชั่วๆดีๆ ในท้องสุนัขป่าก็ยังเป็นที่พักพิงดีกว่าหลุมผีดิบ (น. 470)

จากตัวอย่างคำซ้ำที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่า อ.สายสุวรรณมีเหตุผลในการเลือกใช้คำซ้ำที่แตกต่างกันไปบางแห่งทำเพื่อเน้น บางแห่งทำเพื่อแสดงความเป็นพหุพจน์ ซึ่งการใช้คำซ้ำช่วยให้บทแปลมีความราบรื่น สื่ออารมณ์ และสร้างความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล แม้การใช้คำซ้ำในบางแห่งเป็นการเพิ่มความขึ้นมาจากในต้นฉบับแต่การเพิ่มของผู้แปลก็ไม่ได้เพิ่มความหมายที่มากเกินไปแต่มักเป็นการทำเพื่อเชื่อมโยงประโยคเกิดความสอดคล้องหรือต่อเนื่อง และทำเพื่อให้เกิดความไพเราะในภาษาฉบับแปล ดังในตัวอย่างที่ 246 ผู้แปลเพิ่มคำว่า ชั่วๆดีๆ เข้ามาโดยที่ในต้นฉบับไม่มีคำที่เป็นคำแสดงคำเชื่อมดังกล่าว จากต้นฉบับผู้เขียนใส่เครื่องหมาย , เพื่อแยกอนุประโยคสองประโยคที่มีเนื้อความสอดคล้องกันออกจากกัน แต่ในฉบับแปลผู้แปลเพิ่มคำเข้ามาแทนการใช้เครื่องหมายหรือหากผู้แปลไม่เพิ่มคำ แต่ใช้การแปลแบบตรงไปตรงมา ประโยคนี้ก็ยังสามารถเข้าใจได้คือ

“ถ้ามันเป็นธุระสำหรับฉันคนเดียว การตัดสินใจเลือกก็ง่ายขึ้น การอยู่ในท้องสุนัขป่าก็ยังดีกว่าอยู่ในหลุมผีดิบ”

“ถ้ามันเป็นธุระสำหรับลำพังตัวฉันเอง การลงใจเลือกก็ง่ายเข้า ซั่วๆ ในท้องสุนัขป่าก็ยังเป็นที่พักพิงดีกว่าหลุมผีดิบ (ฉบับแปลโดย อ.สายสุวรรณ)”

จากประโยคที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนว่าการเลือกใช้ถ้อยคำสร้างความแตกต่างด้านอารมณ์และความรู้สึกได้มากเพียงใด ดังจะเห็นว่า การแปลด้วยถ้อยคำธรรมดาในประโยคที่ 1 ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครได้ แต่การเลือกใช้คำที่มีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทยมากกว่าและมีความไพเราะ จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสได้ดีกว่า ดังที่ อ.สายสุวรรณแปลไว้ในประโยคที่ 2 โดยประโยคที่ 2 นั้นมีการใช้คำที่มีความปรานีมากกว่าและเป็นธรรมชาติ ในภาษาไทยมากกว่า อาทิ การใช้คำซ้ำว่า ซั่วๆ ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มคำซ้ำเข้ามาช่วยทำให้ประโยค ชัดเจนและเชื่อมโยงความคิดกันได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งช่วยให้รูปประโยคมีความสละสลวย ถ่ายทอดอารมณ์ได้ดีมากกว่าถ้อยคำทั่วไป

5.1.7 การใช้คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ คือ คำที่ช่วยขยายความหมายของคำกริยาให้ชัดเจนขึ้น คำกริยาที่ใช้คำวิเศษณ์ขยายอาจจะเป็นคำกริยาที่แสดงอาการ แสดงภาพ หรือแสดงประสบการณ์

อ.สายสุวรรณ ได้นำคำวิเศษณ์มาช่วยสร้างความชัดเจนให้ภาพและอารมณ์แก่ผู้อ่าน โดยการใช้คำวิเศษณ์ในที่นี้นั้นเกิดขึ้นจากการตีความต้นฉบับแล้วพิจารณาหาคำวิเศษณ์ที่ถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมมาใส่เพิ่มเติมจากในต้นฉบับซึ่งไม่มีการใช้คำวิเศษณ์เพื่อบรรยายอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้น คำกริยาที่ใช้คำวิเศษณ์ขยายอาจเป็นคำกริยาแสดงอาการ แสดงสภาพ หรือแสดงประสบการณ์ก็ได้ แต่ในเรื่องแรกกล่าว จอมผีดิบจะพบว่าผู้แปลใช้คำวิเศษณ์แสดงอาการมากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 248

But, strangest of all, the very instant the shore was touched, and immense dog sprang up on deck from below, as if shot up by the concussion, and running forward, jumped from the bow on to the sand. (p.67)

ในทันทีที่เรือกระทบฝั่งนั้นเองมีสุนัขมหึมาตัวหนึ่ง โดดแผล้ว จากท้องเรือขึ้นคาคู่ฟ้าวกับแรงกระเทือนส่งให้กระดอนขึ้นมาฉะนั้น แล้วสุนัขตัวนี้ก็วิ่งไปยังหัวเรือและโดดลงที่พื้นทราย (น.123)

ตัวอย่างที่ 249

I had to hurry breakfast,for the train started a little before eight,or rather it ought to have done so,for after rushing to the station at 7.30 I had to sit in the carriage for more than an hour before we began to move.It seems to me that the further East you go the more unpunctual are the trains. (p.11)

ฉันจำต้องรีบๆกิน เพราะรถไฟออกก่อนสองโมงเข้านิดหน่อยหรือควรจะออกในเวลานั้นเสียแหละมาก ค่ำยเมื่อฉันตาลีตาลานไปถึงสถานีเวลา 7.30 แล้ว กลับต้องนั่งแกร่วอยู่ในรถตั้งชั่วโมงกว่า รถจึงได้เขยื้อนออกจากที่ รู้สึกว่าถ้าใครยังไปทางตะวันออกมาเข้าท่าใดรถไฟก็ยิ่งผิดเวลามากเข้าเท่านั้น (น.4)

ตัวอย่างที่ 250

Then our driver,whose wide linen drawers covered the whole front of the box-seat – “gotza” they call them – cracked his big whip over his four small horses,which ran abreast, and we set off on our journey.(p.14)

ต่อจากนั้นคนขับของเราซึ่งนั่งกางเกงผ้าลินินโคร่งคร่างบังมิดบ็อกซ์ที่นั่ง เขาเรียกกันว่า “ก้อตซา” ใช้แส้หวดม้าเทียมขนาดเล็กสี่ตัวออกวิ่งเหยียดการเดินทางของเราที่เป็นอันเริ่มต้น (น.10)

ตัวอย่างที่ 251

Then,far off in the distance,from the mountainson each side of us began a louder and a sharper howling - that of wolves – which affected both the horses and myself in the same way-for I was minded to jump from the caleche and run,whilst they reared again and plunged madly,so that the driver had to use all his great strength to keep them from bolting.(p.18)

ที่นั่นกลับมีเสียงหอนแหลมและดังกว่าบังเกิดขึ้นแต่ไกลจากทิวเขาสองข้างเราอีก – เสียงหมาป่าหอนเข้าแล้ว เล่นเอาทั้งม้าและตัวฉันเองว่าวุ่นแบบเดียวกัน – ก็ฉันรำๆจะกระโจนลงจากกบรถวิ่งแฉิวเสียให้ได้ ข้างม้าก็พยศอีกและแผ่น โผนเป็นบ้าหลัง จนตาสารถี่ต้องใช้กำลังมหาศาลของตัว ยอมันไว้ไม่ให้กระเจิดกระเจิง (น.19)

ตัวอย่างที่ 252

For answer he nodded his head. One of the woman jumped forward and opened it. (p.34)

แกพยักเพยิดแทนคำตอบ นางหนึ่งจึงกระโดดพุ่งตรงเข้าไปเปิดถุงที่เดียว (น. 76)

ตัวอย่างที่ 253

And then I started, broad awake and in full possession of my senses, and ran screaming from the place. (p.39)

กรันแล้วฉันก็สะดุ้งตื่นเต็มตา กอปรสติสัมปชัญญะบริบูรณ์ วิ่งต้อจากที่นั่นพลางร้องจนเสียงหลง (น.83)

ตัวอย่างที่ 254

As the door began to open, the howling of the wolves without grew louder and angrier; their red jaws, with champing teeth, and their blunt-clawed feet as they leap, came through the opening door. (p.43)

พอประตูเริ่มเปิด เสียงหอนของหมาป่าข้างนอกก็ยิ่งดังและกระหึ้นกระหือรือหนักเข้า มันกระโจนแผลวเสือกตีนกอปรด้วยเล็บแหลม ยืนขาคะไกรแดงๆ ยิงฟันประงับๆ เข้ามาทางประตูที่กำลังเปิดเสียด้วย (น.88)

ตัวอย่างที่ 255

It seemed as if the whole awful creature were simply gorged with blood; he lay like a filthy leech, exhausted with his repletion. (p.44)

ดูไปก็เหมือนร่างมหากาฬนั้นเทื่อไปด้วยเลือดตลอดทั้งร่าง นอนแหว่เหมือนตัวเห็บโสสมอ่อนเปลี้ยเพราะอิมเต็มที (น.90)

ตัวอย่างที่ 256

'Did you hit it? Asked Dr Van Helsing 'I don't know; I fancy not, for it flew away into the wood.' Without saying any more he took his seat, and the Professor began to resume his statement: (p.201)

ยังงี้ก็ไม่ทราบ ผมคิดว่าไม่ถูก เพราะมันบินปรือเข้าพงไม้ไปเลย” แล้วเขาก็นั่งที่ของเขา โดยไม่พูดอะไรอีก ส่วนท่านศาสตราจารย์จับพูดเรื่องอื่นของท่านต่อไป (น.318)

ตัวอย่างที่ 257

“The Herr Englishman?” “Yes,” I said, “Jonathan Harker” She smiled, and gave some message to an elderly man in white shirt-sleeves, who had followed her to the door. (p.12)

“คุณท่านคนอังกฤษหรือเจ้าคะ?” “ใช่” ฉันตอบ “ชื่อ โยนาธาน ฮาร์เกอร์” แก่ยิ้มเป็น พลังหันไปพูดว่ากระไรก็ไม่รู้ กับตาแก่สวมเสื้อเชิร์ตแขนยาว ซึ่งเดินตามยายแก่ออกมาที่ ประตู (น. 6)

ตัวอย่างที่ 258

I tried it harder, and found that it was really locked, but that the resistance came from the fact that the hinges had fallen somewhat, and the heavy door rested on the floor. Here was an opportunity which I might not have again, so I exerted myself, and with my efforts forced it back so that I could enter. (p.31)

ฉันจึงลองค้นแรงเข้าอีก ก็ได้ตระหนักว่าความจริงประตูนั้นไม่ได้ติดกุญแจ แต่ว่ามันฝืด เพราะบานพับคลายไปบ้าง และบานประตูอันหนักนั้นตั้งแะอยู่กับพื้นทีเดียว นี่แหละเป็น โอกาสเดียวที่ฉันอาจจะไม่ได้ประสบอีกเลยก็ได้ ดังนั้นฉันจึงออกแรงโถม พยายามอยู่หลาย ครั้งจนประตูเปิดแง้มพอให้ฉันเข้าไปได้ (น. 71)

จากตัวอย่างจะพบว่าการเลือกใช้คำวิเศษณ์ของ อ.สายสุวรรณ์นั้นเกิดจากการตีความหมาย ของคำร่วมกับบริบทแวดล้อมจนได้ความหมายออกมาแล้วเลือกาคำที่จะเหมาะสมที่สุดที่จะสื่อสารความหมายดังกล่าวออกไป โดยไม่ลืมนึกถึงจุดประสงค์ด้านอารมณ์ความรู้สึก ที่ผู้อ่านจะใช้เป็น เครื่องตัดสินว่าหนังสือเรื่องนี้สนุกมากน้อยเพียงใด คำวิเศษณ์ที่ อ.สายสุวรรณ์ใช้ในเรื่อง แดรกควิด่าจอมผีดิบนั้นมีความเหมาะสมสามารถสื่อความรู้สึกได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษาในงานวรรณกรรม

5.1.8 การใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล

การใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล หมายถึง การใช้คำศัพท์ซึ่งในยุคสมัยที่ อ.สายสุวรรณ์ แปล เรื่องแดรกควิด่า จอมผีดิบ ออกมา คำเหล่านี้ยังเป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันนี้มีการใช้น้อยลง และไม่พบตามงานเขียนทั่วไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 259

It is needless to say that the dead steersman has been reverently removed from the place where he held his honorable watch and ward till death. (p.68)

ไม่จำเป็นจะต้องกล่าวเลยว่าศพของผู้ถือพังกาที่ตายได้ถูกโยกย้ายโดยคุณผี จากที่ซึ่งฝ้าระวังระไวอย่างมีเกียรติจนสิ้นชีวิต (น. 124)

จากตัวอย่างที่ 259 ผู้แปลแปลคำว่า steersman ว่า ผู้ถือพังกา ซึ่งคำว่า พังกา นั้นเป็นคำเฉพาะกลุ่มนักเดินเรือ หมายถึง อุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ใช้ในการขับเรือ เป็นส่วนที่ใช้บังคับหางเสือเรือ ตามปกติคำว่า steersman มีความหมายตามพจนานุกรมว่า คนถือท้ายในเรือใหญ่และคนถือพวงมาลัย อยู่แล้ว ซึ่งหากแปลตามพจนานุกรมก็สามารถจะสื่อความหมายที่ถูกต้องได้เช่นกัน แต่ผู้แปลเลือกที่จะใช้คำว่า พังกา ซึ่งเป็นคำเฉพาะกว่าแต่ก็ถูกต้องตามการใช้จริงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือมากกว่า

ตัวอย่างที่ 260

The fishing-boats are racing for home, and rise and dip in the ground swell as they sweep into the harbour, bending to the scuppers. (p.63)

เรือหาปลากำลังแข่งกันกลับเข้าฝั่ง ฝาระลอกคลื่นกระโดดกระเดกไปในขณะวาดเข้าอ่าวจอดเรือ(น. 117)

ในตัวอย่างที่ 260 ผู้แปลใช้คำว่า วาด เพื่อแทนอาการของการเข้าจอดเทียบท่าของเรือ ซึ่งต้นฉบับใช้ว่า sweep into the harbour โดย sweep หมายถึง กวาด พาเอาไป หรือหันไปทาง จากความหมายดังกล่าวจะพบว่า เป็นความหมายที่แสดงถึงอาการปิดจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง การที่ผู้แปลเลือกใช้คำว่า วาด นั้น ถือได้ว่าทำให้อย่างเหมาะสมเพราะคำว่า วาด เป็นคำกริยาที่ใช้กับเรือได้ และเหมาะสมกว่าจะใช้การแปลแบบตรงตัวว่า กวาด คำว่า วาด ตามพจนานุกรมให้ความหมายไว้ว่า วาด หมายถึง พายเรือจ้วงน้ำเข้าหาตัว แต่ความหมายในด้านการใช้นั้นมีการใช้ในความหมายว่า จ้วงน้ำเพื่อคัดท้ายเรือเข้าหาฝั่งด้วย ดังนั้นการใช้คำว่า วาด มีความเหมาะสมและสมควรที่จะนำมาใช้ในที่นี่มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 261

for I was minded to jump from the caleche and run, whilst they reared again and plunged madly, so that the driver had to use all his great strength to keep them from bolting. (p.12)
 มันร้ายๆจะกระโจนลงจากรถกูบวิ่งแจ้นเสียให้ได้ ข้างม้าก็พยศอีกและแผ่น โผนเป็นบ้าหลัง
 จนตาสารถีต้องใช้กำลังมหาศาลของตัวยอมมันไว้(น. 44)

ในตัวอย่างที่ 261 อ.สายสุวรรณ์ใช้คำว่า ขอ เพื่อแทนความหมายของการบังคับม้าให้หยุด พยศโดยคำว่า ขอ เป็นที่ใช้กันทั่วไปในกลุ่มของผู้ที่ขี่ม้าหรือชาวนาที่ใช้ควายไถนา ว่าเป็นคำแทนอาการการพยายามควบคุมสัตว์ใหญ่ เช่น ม้าหรือวัวให้หยุด ในหนังสือการเขียนของ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ หน้า 17 ได้ยกตัวอย่างว่า คำว่า ขอ ว่าควรใช้แทนการใช้คำอธิบายที่มากคำแต่กินความน้อย อาทิ “หล่อนร้องบอกให้ความหยุด” ควรใช้ “ขอ” แทน “ร้องบอก” ดังนั้นการใช้คำว่า ขอ ในที่นี้จึงมีความเหมาะสมและเป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติและถูกต้อง แม้ปัจจุบันจะไม่พบว่ามีการใช้มากนัก แต่ในยุคสมัยของผู้แปลถือได้ว่าเป็นคำที่ทุกคนเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 262

‘Well,’ I said to myself ‘if it be that she sleep all the day, it shall also be that I do not sleep at night.’ (p.304)

“นั่นแหละ” ลั่นรำพึงกับตัวเอง “ถ้าการเป็นว่าเธอนอนตลอดวัน อาตมาก็คงจะไม่ต้องนอน
 กันในเวลากลางคืนเหมือนกัน” (น. 465)

จากตัวอย่างที่ 262 ผู้แปลใช้คำว่าสรรพนามแทนตัวเองว่า อาตมา ซึ่งคำนี้นั้นตามปกติจะใช้กับพระภิกษุเท่านั้น ในต้นฉบับผู้พูดก็ไม่ได้เป็นพระแต่อย่างใด แต่ผู้แปลเลือกใช้คำสรรพนามดังกล่าวมาใช้ ในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้แปลน่าจะตั้งใจสร้างสีสันเพิ่มให้กับงานแปลโดยการจงใจใช้คำให้ผิดระดับของภาษาเพื่อให้เกิดความขบขันและสนุกสนาน เพราะเนื้อหาในตอนนี้นั้นผู้พูดคืออาจารย์แวน เฮลซิง ซึ่งรับหน้าที่ดูแลไมนา ฮาร์เกอร์ ซึ่งกำลังจะเป็นแวมไพร์ แวมไพร์นั้นปกติจะนอนในเวลากลางวันและตื่นในเวลากลางคืน แวน เฮลซิงจึงรำพึงกับตัวเองว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นเขาคงไม่ได้นอนแน่เพราะกลางวันเขาคืนและกลางคืนก็ต้องอยู่ดูแลไมนาซึ่งตื่นอยู่เช่นกัน การแปลเช่นนี้เป็นลูกเล่นของผู้แปลที่ดีความคำพูดของตัวละครว่าน่าจะเป็นการบ่นรำพึงแบบติดตลกมากกว่าจะรู้สึกจริงจัง หากผู้แปลแปลโดยใช้คำสรรพนามที่ถูกต้องว่า ข้าพเจ้า หรือ ผม นั้นก็จะทำให้ข้อความนี้

สื่ออารมณ์ค่อนข้างจะจริงจังเกินไป ซึ่งแวน เฮลซิงไม่ได้ไม่พอใจที่ได้รับหน้าที่นั้นแต่กลับรู้สึก
เกียรติด้วย การใช้สรรพนามผิระดับในที่นี้ผู้แปลน่าจะตั้งใจที่จะสื่อความหมายให้เกิดความตกลง
ขบขันและสร้างความน่าสนใจให้กับบทแปล

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมด จะพบว่า อ.สายสุวรรณใช้คำร่วมสมัยในยุคของท่านเอง
หลายคำ แต่เนื่องจากงานแปลเรื่องนี้แปลออกมานานแล้วทำให้เมื่อคนที่อยู่ในสมัยปัจจุบันอ่านจะรู้
สึกว่าเป็นภาษาที่เชย เพราะปัจจุบันไม่ใช่ แต่ภาษาร่วมสมัยของผู้แปลที่ยกตัวอย่างมานี้ แสดงให้
เห็นถึงการพยายามใช้ภาษาให้มีสีสันเพิ่มขึ้นกว่าในต้นฉบับเพราะเรื่องราวเกี่ยวกับผีนั้น ผู้เขียนมัก
จะเขียนให้บรรยากาศที่ขบขัน ภาษาที่ใช้ก็เป็นคำโบราณซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย การเพิ่มสีสัน
ด้วยการใช้ภาษาที่มีความหวือหวาบ้างจะทำให้เรื่องราวน่าติดตามได้มากขึ้น

ลีลาการใช้คำของ อ.สายสุวรรณ สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า คำเป็นสิ่งที่มียุทธูปถัมภ์มาก
ในการใช้ภาษา ผู้อ่านจะมองเห็นภาพได้ชัดเจนโดยมีต้องการคำอธิบายที่ยาวเลย หากผู้แปลสามารถ
หาคำไทยที่เหมาะสมและเป็นสำนวนไทยที่แท้จริงมาใช้ได้ การใช้สำนวนไทยที่เป็นธรรมชาติเป็น
ความสามารถที่ต้องฝึกฝน นักแปลที่มีคลังคำมากจะสามารถเลือกคำที่ดีที่สุดในด้านความหมาย
และความไพเราะมาใช้ได้ อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่สามารถเลือกคำมาใช้ในบทแปลได้อย่าง
สละสลวย ความเป็นธรรมชาติที่เกิดจากการใช้สำนวนที่คนไทยมักพูดกันในชีวิตประจำวัน ทำให้
บทแปลมีสุนทรียภาพและสมจริง ชวนให้ผู้อ่านคล้อยตามในสิ่งที่ตัวละครพูดและทำให้เข้าถึงความรู้
สึกของตัวละครได้ดี การใช้โบราณกศัพท์เป็นลักษณะโดดเด่นที่สุดที่ผู้อ่านจะพบได้เมื่ออ่านงาน
แปลของ อ.สายสุวรรณ อิทธิพลจากการอ่านหนังสือเก่ามากทำให้ท่านคิดใช้สำนวนเหล่านี้ นอก
จากนั้น การใช้คำซ้อน 4 พยางค์ การใช้คำซ้ำ การใช้คำสัมผัส การใช้คำมีโวหาร การใช้ภาษาพูด
และการใช้คำพิเศษ ยังมีส่วนช่วยสร้างอารมณ์ และสร้างความเป็นธรรมชาติในภาษาไทยได้อย่าง
ชัดเจน การพยายามใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล ก็ช่วยสร้างสีสันและทำให้บทแปลไม่เยิ่นเย้อ ด้วย
ลีลาการใช้ภาษาดังที่กล่าวมาทั้งหมดประกอบกันทำให้บทแปลเรื่องแดรกคิวลา จอมผีดิบมีความ
สละสลวยและเป็นงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในการเลือกสรรถ้อยคำและแสดงให้เห็น
ถึงความเข้าใจในหลักการประพันธ์ของผู้แปลได้เป็นอย่างดี

5.2 การใช้รูปประโยค

จากการศึกษาการใช้คำของ อ.สายสุวรรณที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นถึงความสำคัญและ
ลีลาเฉพาะตัวของการใช้คำที่ผู้แปลเลือกมาสื่ออารมณ์ของต้นฉบับให้ผู้อ่านที่เป็นคนในสังคมไทย

เข้าใจ แต่การที่คำเหล่านั้นจะสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์ต้นฉบับต้องการหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบริบทการเรียงถ้อยคำเข้าด้วยกันเป็นประโยคที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และคิดที่จะใช้สำนวนเก่าที่คนไม่นิยมใช้กันเสมอ ดังที่ได้เห็นจากการเลือกใช้ถ้อยคำของท่าน ในการใช้รูปประโยคก็เช่นเดียวกัน อ.สายสุวรรณจะใช้รูปประโยคแบบเก่า ซึ่งนักประพันธ์หรือนักแปลร่วมยุคกับท่านไม่ใช่ และด้วยลีลาดังกล่าวนี้ทำให้งานแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบ มีเอกลักษณ์และสร้างบรรยากาศด้านความขรึม ขลัง เข้ากับเนื้อเรื่องที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับภูตผีได้เป็นอย่างดี รูปประโยคที่เป็นลีลาเฉพาะตัวของ อ.สายสุวรรณมีดังนี้

5.2.1 การใช้ประโยคเปรียบเทียบเต็มรูป

จากการศึกษาสำนวนแปลเรื่องแดรกคิวลาจอมผีดิบ พบว่าเมื่อมีประโยคที่มีลักษณะเป็นความเปรียบเทียบ ผู้แปลจะเลือกใช้สำนวนการเปรียบเทียบเต็มรูปกล่าวคือ มีการใช้คำว่า “ราวกับ” “เหมือน” และจบท้ายประโยคด้วยคำว่า “ฉะนั้น” ซึ่งรูปแบบการใช้คำลักษณะนี้ปัจจุบันจะพบเป็นรูปแบบย่อยลง คือตัดคำว่า “ฉะนั้น” ออกไป แต่หากศึกษางานเขียนในช่วง พ.ศ. 2500 ขึ้นไป สามารถพบการใช้คำเปรียบเทียบเต็มรูปเช่นนี้ได้

ตัวอย่างที่ 263

They whispered together, and then they all three laughed –such a silvery, musical laugh, but as hard as though the sound never could have come through the softness of human lips. It was like the intolerable, tingling sweetness of water-glasses when played on by a cunning hand. (p.33)

เจ้าหล่อนทั้งสามกระซิบกระซาบกันแล้วก็หัวเราะขึ้นทั้งสามคน-เสียงหัวเราะสูงต่ำดุจดนตรีมีกังวานไพเราะ แต่ก็กระดังราวกับว่าเสียงนั้นจะคังผ่านความอ่อนนุ่มของริมฝีปากมนุษย์ออกมาไม่ได้เป็นอันขาด มันเหมือนกับจะเป็นเสียงไพเราะเสนาหูของแก้วน้ำเมื่อเวลาถูกมือคนเคาะเล่นฉะนั้น (น. 74)

ตัวอย่างที่ 264

Then I began to notice that there were some quaint little specks floating in the rays of the moonlight. They were like the tiniest grains of dust, and they whirled round and gathered in clusters in a nebulous sort of way. (p.39)

ต่อมานั้นเรื่องสังเกตเห็นว่ามิจุคเล็กๆแปลกพิลึกกลอยอยู่ในรัศมีของแสงจันทร์ เหมือนเศษ
ผงกระจิดจับกลุ่มหมุนคว้างคั้งหนึ่งหมอกเพลิงในท้องฟ้าฉะนั้น (น. 82)

ตัวอย่างที่ 265

*There was a nervous suspense over us all, as though overloaded some dread bell would
peal out powerfully when we should least expect it. (p.230)*

ความอัศจรรย์ป่วนสมองเข้าครอบงำเราอยู่ด้วยกันทุกคน รวากับว่าเหนือศีรษะมีระฆังมหากาฬ
คอยจะลั่นเสียงออกมาอย่างมีฤทธิ์มีเดชเมื่อเราผลอนะนั้น (น. 360)

ตัวอย่างที่ 266

*Later, midnight.- Mina has been bright and cheerful all the evening. So much so that all
the rest seemed to take courage, as if infected somewhat with her gaiety: as a result even I
myself felt as if the pall of gloom which weights us down were somewhat lifted. (p. 272)*

เวลาต่อมา, สองยาม – ไม่นานมีการยิ้มแย้มแจ่มใสร่างเริงตลอดเวลาคำ การเป็นไปจนถึง
แก่ว่าพวกเราทั้งหมดก็ดูจะพลอยมีใจดีขึ้น รวากับติดต่อมาจากความยิ้มแย้มแจ่มใสของ
หล่อนฉะนั้น (น. 417)

ตัวอย่างที่ 267

*The coastguard ran aft, and when he came beside the wheel, bent over to examine it and
recoiled at once as though under some sudden emotion. (p.67)*

ยามฝั่งวิ่งไปยังท้ายเรือ เมื่อถึงพังงาก็ลงตรวจดูก็กลับผงะถอยทันที รวากับเกิดสะดุ้ง
สะเทือนขึ้นมาอย่างกระทันหันนั้น (น. 123)

ตัวอย่างที่ 268

*He meant that we shall have an open mind, and not let a little bit of truth check the rush
of a bit of truth check the rush of a big truth, like a small rock does a railway truck.
(p.100)*

ไม่ยอมให้ความจริงส่วนย่อยเล็กกระจิดริดไปขวางทางเล่นของความจริงส่วนใหญ่เหมือน
ก้อนหินขวางทางรถไฟฉะนั้น (น. 260)

ตัวอย่างที่ 269

Never once did the dogs exhibit any symptom of uneasiness, and even when we returned to the chapel they frisked about as though they had been rabbit-hunting in a summer wood (p.210)

ไม่มีเลยสักครั้งเดียวที่สุนัขจะแสดงอาการกระสับกระส่ายและเมื่อเราย้อนกลับไปที่โรงธรรมอีก มันก็คงระริกระรี่ไปมาเหมือนเวลามันออกล่ากระต่ายในละเมาะฤดูร้อนฉะนั้น (น. 332)

ตัวอย่างที่ 270

Then the skin of my throat began to tingle as one's flesh does when the hand that is to tickle it approaches nearer-nearer. (p.34)

ครั้นแล้วหนังที่คอคอยของฉันก็เริ่มรู้สึกจ๊กกระจ๊กกระเดียมเหมือนอย่างเนื้อของคนเรา รู้สึก เมื่อตอนถูกมือที่จะจี๋ไซเขยิบใกล้เข้าไปทุกทีฉะนั้น(น.75)

ตัวอย่างที่ 271

Sweet it was in one senses,honey sweet,and sent the same tingling through the nerves as her voice,but with a bitter underlying the sweet,a bitter offensiveness,as one smells in blood. (p.33)

โดยนัยหนึ่งมันเป็นความหวานชื่น หวานชื่นคุดมธุรส ส่งความวาบหวมไปตามกระแสประสาทเช่นเดียวกับเสียงของเจ้าหล่อนเหมือนกันก็จริง แต่ก็ เป็นความหวานชื่นที่เคลือบความขมขื่นไว้เบื้องใต้ เป็นความเอื่อมอาจเหี้ยมเกรียม เหมือนคนได้กลิ่นความเลือดฉะนั้น (น. 74)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมด จะพบว่าการใช้รูปเปรียบเทียบแบบเต็มนี้ช่วยทำให้บทแปลมีความไพเราะ เป็นภาษาไทยที่สละสลวยและเหมาะสม แม้นักเขียนและนักแปลร่วมยุคกับ อ. สายสุวรรณ์ท่านอื่นอาจจะไม่ใช่ทั้งสองคำนี้ แต่เมื่อศึกษา นักเขียนที่เป็นรุ่นเก่านั้น เช่น เส ลีธร โกเศศ พบว่ามีการใช้คำในลักษณะนี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ปากมืออาการสงบ ยืนนิ่งดูประหนึ่งว่าเป็นรูปหินที่นายช่างบรรจงสลักอันข้าพเจ้าสั่งให้มาตั้งไว้ที่หน้าประตูฉะนั้น” (กามนิทวาสิภูลี หน้า 133)

“กำลังจิตใจว่าวุ่น เหมือนใบไม้ที่ถูกลมหวนพัดกวัดแกว่งอยู่ไปมาขณะนั้น” (กามนิทวาสิทธิ หน้า 252)

การใช้ความเปรียบลักษณะดังกล่าว ช่วยให้สำนวนภาษาโดยรวมของบทแปลมีความโบราณมากขึ้นและมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้สำนวนภาษาของนักเขียนไทยรุ่นเก่าที่เป็นผู้มีลีลาภาษาซึ่งได้รับการยกย่องว่าใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยม

5.2.2 การใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้น

ประโยคปฏิเสธในภาษาไทยนั้นมักจะใช้คำว่าไม่วางหน้าคำกริยาเพื่อบอกการปฏิเสธเช่น ไม่ไป ไม่กิน แต่บางทีคำว่าไม่ก็สามารถเปลี่ยนไปอยู่หลังคำกริยาได้ถ้าหากมีคำว่า หา มาข้างหน้า เช่น หากินไม่ หาไปไม่ เป็นต้น ซึ่งประโยคปฏิเสธดังกล่าวนี้ นววรรณ พันธุมเมธา (2544:281) อธิบายว่าเป็นลักษณะการใช้เพื่อเน้นการปฏิเสธ

ในเรื่องแครคควาล่าจอมพิศิบ อ.สายสุวรรณ นิยมใช้ประโยคปฏิเสธแบบเน้นมากกว่าการใช้คำว่าไม่ไปวางหน้าคำกริยา ลักษณะการใช้ประโยคปฏิเสธเช่นนี้ช่วยให้เกิดความสละสลวย และเป็นการใช้แบบโบราณที่ในปัจจุบันมีใช้บ้างแต่ไม่มากเท่ากับวรรณกรรมยุคเก่า ตัวอย่างการใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้นมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 272

Be not afraid for Madam Mina; she will be my care, if I may. I am old. My legs are not so quick to run as once; and I am not used to ride so long or to pursue as need be, or to fight with lethal weapons. But I can be of other service; I can fight in other way. And I can die, if need be, as well as younger men. (p.295)

อย่ากลัวเลยสำหรับคุณนายไมนา คุณนายจะอยู่ในความดูแลของผมเอง ถ้าจะอนุญาตให้ผมแก่แล้ว ขาผมมันหาวิ่งเร็วนักไม่ และผมก็ไม่เคยขี่ม้าเสียนาน หรือไม่เคยไล่ตามใคร หรือไม่เคยต่อสู้ด้วยอาวุธประหัตประหาร แต่ผมอาจจะเป็นประโยชน์ได้ทางอื่น ผมอาจจะต่อสู้ได้โดยทางอื่น ทั้งผมก็สามารถจะตายได้ถ้าจำเป็น เหมือนคนหนุ่มๆเหมือนกัน (หน้า 452)

ตัวอย่างที่ 273

There were even such books of reference as the London Directory, the ‘Red’ and ‘Blue’ books, Whitaker’s Almanack, the Army and Navy Lists, and – it somehow gladdened my heart to see it – the Law List. (p.25)

แม้แต่นั่งสอข้างที่จำพวกสงเคราะห์ก็ยังมี เช่น ลอนดอนสงเคราะห์, สมุด”ปกแดง”, “ปก
น้ำเงิน” ปุ่มปฏิทินวิทเทกเกอร์, ทำเนียบทัพบกและทัพเรือ กับทำเนียบกฎหมายอันเป็นที่ชื่น
ใจสำหรับฉันหาน้อยไม่ที่ได้เห็น (น. 54)

ตัวอย่างที่ 274

*Here I am noble ;I am boyar ;the common people know me,and I am master.But a
stranger in a strange land,he is no one ; men know him not – and to know not is to care
not for. (p.26)*

ที่นี้ฉันเป็นขุนนาง เป็นโบายาร์ คนสามัญเขารู้จักฉันทั้งนั้น ฉันจึงเป็นเจ้าใหญ่คนเดียว
แต่คนอื่นในบ้านเมืองอื่นนั้นจะขึ้นชื่อว่าเป็นใครหาได้ไม่ ใครๆรู้จักเขาเมื่อไร – แล้วการที่
ไม่รู้รู้จักเขาก็เท่ากับไม่แยแสอะไรเลย (น. 55)

ตัวอย่างที่ 275

*It is nineteenth century up-to-date with a vengeance.And yet, unless my senses deceive
me,the old centuries had,and have,powers of their own which mere 'modernity' cannot
kill. (p.32)*

เวลานี้เป็นศตวรรษที่ 19 ทันสมัยปลายโค้งก็จริง แต่ถึงกระนั้น ถ้าอินทรีย์สำนึกไม่หลอกฉัน
แล้วไอศตวรรษเก่าๆก็มีและยังมีฤทธิ์เดชของมันอยู่ซึ่ง “ความเป็นสมัยใหม่” แท้ๆก็ยัง
ประหารให้สิ้นไปเสียหาได้ไม่ (น. 72)

ตัวอย่างที่ 276

*No trace has ever been found of the great dog; at which there is much mourning, for with
public opinion in its present state, he would, I believe, be adopted by the town. (p.73)*

ส่วนเบาะแสของสุนัขใหญ่ตัวนั้นจะได้มีผู้ใดพานพบก็หาไม่ ข้อนี้ทำให้เกิดสลดใจกันมาก
เพราะว่าตามมดิมหาชนเท่าที่เป็นอยู่เวลานี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าทางการของเมืองนี้คงจะรับเอา
สุนัขตัวนั้นไว้เลี้ยงทีเดียว (น. 131)

ตัวอย่างที่ 277

*To my intense astonishment I saw that it was unlocked. Suspiciously I looked all round,
but could see no key of any kind. (p.43)*

ฉันได้เห็นด้วยความจงนสนเท่ห์เป็นที่สุด ว่าประตุนั้นหาติดกุญแจอยู่ไม่ ฉันเหลียวมองดูรอบข้างอย่างสงสัยกลางแกลง แต่จะหาถูกกุญแจชนิดใจสักดอกหนึ่งก็ไม่พบเลย (น. 88)

ตัวอย่างที่ 278

He was either dead or asleep, I could not say which – for the eyes were open and stony, but without the glassiness of death – (p. 41)

แกหลับหรือตายฉันก็พูดไม่ถูก – เพราะนัยน์ตาของแกลึ้มค้าง แต่จะมีลักษณะใสดั่งแก้วบอกถึงความตายก็หาไม่ - (น. 86)

ตัวอย่างที่ 279

The schooner paused not, but rushing across the harbour, pitched herself on that accumulation of sand and gravel washed by many tides and many storms into south-east corner of the pier jutting under the East Cliff, known locally as Tate Hill Pier. (p.67)

เรือใบหาได้หยุดแล่นลงเพียงนั้นไม่ คงแล่นลี้ผ่านอ่าวเข้าเกยกองกรวดทรายที่ถูกน้ำและพายุพัดซัดสาด (น. 123)

ตัวอย่างที่ 280

She was right in her instinct. Strange as it all was, bizarre as it may hereafter seem even to us who felt its potent influence at the time, it comforted us much; and the silence, which showed Mrs Harker's coming relapse from her freedom of soul, did not seem so full of despair to any of us as we had dreaded. (p.277)

เธอถูกโดยสัญชาตญาณทีเดียว ถึงความเป็นไปทั้งหมดจะประหลาดสักเพียงใด ถึงในภายหลังมันจะคูพิลิกแก่เราผู้รู้สึกในอิทธิพลที่แฝงอยู่ในขณะนั้นสักเพียงใด มันก็ทำให้เราคลายใจลงไปมาก และความเงียบซึ่งสื่อแสดงถึงการทวนถอยจากอิสรภาพแห่งดวงวิญญาณของมิสซิสซาร์เกอร์ก็หาดูเต็มไปด้วยความท้อแท้แก่เราคนใดดังที่เราประหวั่นกันมาแล้วนั้นไม่ (น. 427)

ตัวอย่างที่ 281

My expectation was not realized, for, when he found that his appeal would not be successful, he got into quite a frantic condition. (p.205)

แต่การหาได้เป็นไปตามความคาดคะเนของข้าพเจ้าไม่ เพราะว่าเมื่อเขาได้ตระหนักว่า การร้องอุทธรณ์ของเขาไม่มีทางจะผลัดผล เขาก็ยิ่งออกทำวุ่นวายใหญ่ทีเดียว (น. 324)

การใช้การปฏิเสธในลักษณะดังกล่าวมาทั้งหมดเป็นการใช้ที่ยังสามารถพบได้ในภาษาเขียนปัจจุบันโดยพบมากในภาษาเขียนที่ผู้เขียนตั้งใจให้เกิดความปราณีตและงดงามของภาษา อ.สายสุวรรณ จึงใจสร้างรูปประโยคปฏิเสธให้มีลักษณะยกย่อนไม่เขียนแบบตรงไปตรงมาเพื่อสร้างให้บทแปลมีความเป็นภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติ สละสลวย และสร้างลักษณะเด่นด้านชั้นเชิงการใช้ภาษาในการประพันธ์ของตนให้ชัดเจนขึ้น

จากการศึกษาลีลาการใช้รูปประโยคที่เป็นลักษณะเด่นของ อ.สายสุวรรณพบว่ามีการใช้ประโยคเปรียบเทียบเต็มรูปและการใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้น ลักษณะการใช้รูปประโยคเช่นนี้เป็นการใช้แบบเก่า ที่ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว แต่ในยุคสมัยหนึ่งมีการใช้กัน ผู้วิจัยจัดลักษณะการใช้ประโยคดังกล่าวเป็นลักษณะเด่นของ อ.สายสุวรรณ เพราะในยุคของ อ.สายสุวรรณเองนั้นนักแปลร่วมยุคไม่นิยมใช้ ประโยคลักษณะนี้เมื่อ อ.สายสุวรรณนำมาใช้จึงทำให้เกิดความแปลกแตกต่างและผู้อ่านจดจำได้ แต่ในทางตรงกันข้ามหากงานแปลเรื่องนี้ออกจำหน่ายในยุคก่อนหน้ายุคของ อ.สายสุวรรณ คือช่วงประมาณปลายรัชกาลที่ 5 หรือ รัชกาลที่ 6 แล้วจะไม่ถือว่า ลักษณะการใช้ภาษาของ อ.สายสุวรรณมีความโดดเด่นเลยเพราะในยุคนั้นมีการใช้รูปประโยคลักษณะนี้เป็นปกติ อย่างไรก็ตามการใช้รูปประโยคแบบเก่าก็มีส่วนช่วยด้านความสละสลวยของภาษาและสร้างบรรยากาศความเก่าแก่สอดคล้องกับความเป็นเรื่องสยองขวัญได้เป็นอย่างดี

โดยภาพรวมการใช้ภาษาของอ.สายสุวรรณที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นลักษณะเด่นซึ่งชัดเจนที่สุดในด้านการใช้ภาษาของผู้แปล กล่าวคือ อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่ใช้ภาษาแตกต่างไปจากนักแปลร่วมยุค โดยจะเลือกใช้คำ สำนวนหรือลักษณะรูปประโยคที่คนในยุคนั้นไม่ใช้กัน ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อผู้วิจัยศึกษางานแปลของนักแปลท่านอื่นที่มีผลงานอยู่ในยุคเดียวกัน อาทิ งานแปลของ อมรชาติ ซึ่งหลายเล่มต้นฉบับเป็นงานเก่า อาทิ บทประพันธ์ของ มาริ คอลเรลลี แต่อมรชาติ ก็ใช้ภาษาที่นิยมใช้ในยุคสมัยนั้นมาแปล ไม่ได้เลือกใช้คำเก่าหรือสำนวนโบราณดังเช่นที่ อ.สายสุวรรณ เลือกมาใช้แต่อย่างใด และเมื่อผู้วิจัยศึกษานวนิยายของนักแปลรุ่นถัดมาก็ไม่พบว่ามีการใช้ภาษาดังที่ อ.สายสุวรรณใช้อีก ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลคนสุดท้ายที่ใช้ลักษณะการแปลและลีลาภาษาแบบที่นักแปลนวนิยายในยุคเริ่มแรก (รัชกาลที่ 5 – รัชกาลที่ 6) ใช้กัน ซึ่งการใช้ภาษาเช่นนั้นเกิดขึ้นจากการอ่านหนังสือในยุคสมัยนั้นมา

มากทำให้ใช้สำนวนภาษาออกมาโดยอัตโนมัติ สำนวนภาษาในงานแปลของ อ.สายสุวรรณ์ จึงกลายเป็นความแปลกและทำให้ผู้อ่านจดจำได้ แต่การที่อ.สายสุวรรณ์ไม่ใช่คนยุคนั้นทำให้การใช้ภาษาบางส่วนยังสะท้อนลักษณะภาษาแบบปัจจุบันอยู่ แต่ผู้อ่านก็จะสามารถสัมผัสได้ถึงลีลาของภาษาแปลแบบเก่าที่แทรกอยู่ในงานแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” ได้ตลอดทั้งเรื่อง และยากที่จะมีผู้ใดทำได้ในลักษณะนี้ ดังนั้นงานแปลเรื่อง “แดรกคิวล่า จอมผีดิบ” จึงไม่อาจจะบดลงไปได้ว่า ผู้แปลใช้ภาษาใน ยุคใดยุคเดียวแต่ถือเป็นงานแปลแบบผสมผสานที่นำเอาลักษณะการแปลและลีลาภาษาแบบเก่ามาจากยุคที่การแปลยังไม่มีหลักทฤษฎีชัดเจนมาประยุกต์เข้ากับการแปลในแบบใหม่ที่มีหลักการและเน้นการรักษาเนื้อหาที่ครบถ้วนตามต้นฉบับไว้ ทำให้งานแปลของ อ.สายสุวรรณ์เป็นงานแปลที่เริ่มมีลักษณะความเป็นมาตรฐาน และถือได้ว่าเป็นงานแปลที่แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแปลจากยุคที่นักแปลยังใช้การแปลแบบตรงตัว ยึดติดกับถ้อยคำตามต้นฉบับ และตัดบางตอนที่ไม่สนุกออกไปตามใจผู้แปลมาเป็นงานแปลที่รักษาเนื้อหาและกลิ่นอายออกจากต้นฉบับทำให้ภาษาแปลมีความสละสลวย เป็นธรรมชาติ และได้มาตรฐานสากลมากขึ้น

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545: 24) กล่าวว่า “นักแปลมีหน้าที่ถ่ายทอดลีลาเฉพาะของนักเขียนแต่ละคน นักแปลจึงไม่มีลีลาหรือสำนวนแปลเป็นของตนเอง” จากคำกล่าวนี้จะเห็นว่านักแปลไม่อาจแปลตามใจหรือใช้ภาษาได้อย่างเสรีมากนัก และอ.สายสุวรรณ์เองก็เป็นผู้หนึ่งที่มีลีลาภาษาที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นลีลาภาษาที่มีความเฉพาะตัวซึ่งขัดกับคำกล่าวของวัลยา วิวัฒน์ศร ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในยุคการแปลของ อ.สายสุวรรณ์ ศาสตร์การแปลยังไม่แพร่หลาย นักแปลจึงไม่มีหลักยึดในการแปล แต่หลักสำคัญที่นักแปลทุกคนน่าจะรักษาไว้คือ การเก็บความหมายพร้อมกับถ่ายทอดให้เป็นภาษาไทยที่สละสลวย อ.สายสุวรรณ์เองก็ยึดแนวทางนี้ และภาษาที่ท่านเลือกมาถ่ายทอดความหมายก็เป็นภาษาหรือสำนวนที่ท่านเห็นว่ามีความสละสลวยและครบความ แต่การที่ภาษาที่ใช้เป็นภาษาโบราณกว่ายุคของท่านจึงกลายเป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการแปลนวนิยายแนวสยองขวัญ เรื่อง“แดรกคิวล่า จอมผีดิบ”ในครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงเอกสาร ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงกลวิธีการแปล และ ลีลาการใช้ภาษาของผู้แปล คือ อ.สายสุวรรณ ซึ่งเป็นนักแปลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการใช้ภาษาการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดด้านการแปลของนักวิชาการของไทยและต่างประเทศร่วมกับการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ได้มี ผู้ศึกษาไว้แล้วมาประกอบการวิเคราะห์ตัวอย่างข้อมูล ซึ่งจากการศึกษา ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลและ ลีลาการใช้ภาษาของผู้แปล สรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 กลวิธีการแปล

ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลใช้กลวิธีในการแปลแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับคำและระดับประโยคดังต่อไปนี้

6.1.1.1 กลวิธีการแปลในระดับคำ

ในงานแปลเรื่อง แดรกคิวล่า จอมผีดิบ ผู้แปลเน้นยึดหลักว่าต้องถ่ายทอดความหมายได้ถูกต้องและใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย มีคำหลายคำที่ไม่สามารถใช้การแปลโดยรักษารูปภาษาไว้ได้ เนื่องจากจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ อ.สายสุวรรณเลือกใช้วิธีการแปลคำด้วยรูปแบบที่แตกต่างกันไปดังนี้

(1) การแปลตามรูปคำ

ผู้วิจัยพบว่า อ.สายสุวรรณใช้การแปลตามรูปคำในหลายตำแหน่งที่สามารถทำได้ แต่การเลือกใช้คำธรรมดาหรือคำที่เป็นความหมายแรกที่คนทั่วไปนึกถึงต้องเป็นคำที่สามารถสื่อความได้อย่างเหมาะสมและเป็นคำที่ไม่มีบริบทเป็นตัวกำหนดความหมายให้แตกต่างไปจากความหมายแรกที่คนทั่วไปนึกถึง

(2) การทับศัพท์

การทับศัพท์เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้แปลไม่สามารถหาคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำในภาษาต้นฉบับมาใช้ได้ เนื่องจากเป็นคำที่ไม่มีในสังคมของภาษาฉบับแปล กลวิธีการทับศัพท์

เสนอแนะ/

ที่กล่าวมาพบว่าผู้แปลทำได้เหมาะสม และมีส่วนช่วยด้านความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี และกลวิธีการทับศัพท์และให้เชิงอรรถประกอบนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความพิถีพิถันในการแปล เนื่องจากการทำเชิงอรรถของ อ.สายสุวรรณนั้นจะให้รายละเอียดค่อนข้างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้แปลว่าเป็นผู้ที่หาข้อมูลประกอบเพิ่มเติมคำที่เป็นคำทางวัฒนธรรมจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะลงมือถ่ายทอดมาสู่ภาษาฉบับแปล

(3) การใช้วลีหรือประโยคแทนคำ

การใช้วลีหรือประโยคแทนคำที่พบในงานแปลเรื่องแรกก็ว่าจอมผีดิบนั้นพบในลักษณะเดียวคือ จะพบกับคำที่ใช้แสดงความเป็นคำถาม ซึ่งการแปลมาเป็นคำโดยตรงจะไม่สามารถสื่อความเป็นคำถามได้ และในภาษาไทยก็ไม่นิยมใช้คำและตามด้วยเครื่องหมายคำถามเพื่อแสดงคำถาม ผู้แปลจึงเลือกที่จะแปลมาเป็นประโยคหรือวลีแทน การใช้วลีหรือประโยคแทนคำนี้เป็นกลวิธีที่ผู้แปลทำเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนขึ้นเนื่องจากประโยคในต้นฉบับเป็นบทสนทนาที่เป็นการพูดแบบย่อพอให้เข้าใจกันระหว่างตัวละคร ซึ่งอาจก่อความสับสนให้กับผู้อ่านอีกทั้งการแปลมาเป็นภาษาไทยโดยรักษาโครงสร้างตามต้นฉบับไว้ยังทำให้ภาษาไม่สละสลวยและเป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงต้องปรับการแปลโดยเปลี่ยนจากการใช้คำตามต้นฉบับไปเป็นวลีหรือประโยคในฉบับแปล

(4) การสร้างคำใหม่

อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่สร้างคำใหม่ที่ผู้อื่นไม่ใช่ขึ้นโดยนำคำมาจากความหมายเดิมของคำตามต้นฉบับ ข้อดีของวิธีนี้ก็คือ ทำให้บทแปลมีความกระชับ สามารถอธิบายความหมายของคำโดยไม่ต้องใช้คำหลายคำ แต่ข้อเสีย คือ หากคำที่นำมาใช้ยากเกินไปก็อาจทำให้ผู้อ่านไม่สามารถตีความออกได้ จากการศึกษาพบว่า อ.สายสุวรรณสร้างคำใหม่ด้วยการสมาสคำเข้าด้วยกันเป็นหลัก และคำที่เลือกมาใช้มักเป็นคำโบราณหรือคำกวีที่ผู้อ่านยังสามารถเดาความหมายและทำความเข้าใจคำเหล่านั้นได้อยู่ การสร้างคำใหม่ทำให้บทแปลไม่เยิ่นเย้อและมีเอกลักษณ์ด้านสำนวนภาษา

(5) การตัดคำ

ผู้แปลจะใช้กลวิธีการตัดคำออก เมื่อคำในประโยคเป็นคำที่มีการใช้ซ้ำกันและเมื่อแปลมาเป็นภาษาไทยแล้วให้ความรู้สึกเยิ่นเย้อ ในเรื่องแรกก็ว่า จอมผีดิบนั้น ผู้แปลมีการตัดคำอยู่หลายตำแหน่ง แต่เมื่อตัดไปแล้วยังสามารถคงความหมายอย่างที่ต้นฉบับต้องการสื่อได้อย่างชัดเจน แม้ว่า จะไม่เท่าเทียมกับในต้นฉบับทั้งหมดก็ตาม

(6) การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทย

การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในภาษาไทยเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้สาขาสุวรรณใช้มากในการแปลคำที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรม อ.สาขาสุวรรณเลือกที่จะใช้สิ่งที่คนไทยคุ้นเคยและให้ความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกันมาใช้แทนคำที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่อยู่ในวัฒนธรรมไทย เพราะนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายกว่าการแปลคำนั้นมาตรงตัวแล้วยังทำให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทยมากขึ้น

(7) การแปลโดยผลจากภาษาต้นฉบับ

การผลออกจกต้นฉบับเกิดขึ้นจากการที่ผู้แปลต้องการให้บทแปลปราศจากสำนวนภาษาแบบต่างประเทศอย่างแท้จริง และเห็นว่าการใช้ถ้อยคำตามความเข้าใจของผู้แปลซึ่งขึ้นเกิดจากการตีความหมายของถ้อยคำในต้นฉบับนั้นจะสามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้ดีกว่าการคงคำตามต้นฉบับไว้ กลวิธีนี้ช่วยให้บทแปลมีความกลมกลืน สละสลวยและเข้าใจง่ายขึ้น

(8) การแปลคำมาเป็นสำนวน

การแปลมาเป็นสำนวนของ อ.สาขาสุวรรณไม่ได้เกิดจากการที่ต้นฉบับเป็นสำนวนแล้วแปลมาเป็นสำนวน แต่ต้นฉบับเป็นเพียงถ้อยคำธรรมดา หรือเป็นคำพูดตรงไปตรงมาไม่ต้องอาศัยการตีความก็เข้าใจได้ ซึ่งผู้แปลโดยทั่วไปสามารถใช้การแปลแบบตรงไปตรงมาได้ แต่อ.สาขาสุวรรณเลือกถ่ายทอดความหมายของคำเหล่านั้นออกมาโดยใช้สำนวน เพื่อประหยัดถ้อยคำและช่วยให้บทแปลมีความราบรื่นและเป็นธรรมชาติตามแบบความเรียงร้อยแก้วในภาษาไทย

(9) การไม่แปล

การไม่แปล หมายถึง การที่ผู้แปลไม่เลือกใช้กลวิธีใดเลยในการที่จะถ่ายทอดความหมายของคำมาเป็นภาษาไทย ผู้แปลเลือกใช้การคงคำภาษาอังกฤษตามต้นฉบับเอาไว้ในฉบับแปล โดยอ.สาขาสุวรรณจะใช้การไม่แปลกับตัวย่อ หรือชื่อเฉพาะของสถานที่และบุคคล กลวิธีนี้ไม่ได้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจคำศัพท์หรือความหมายของต้นฉบับมากขึ้นและจากข้อมูลพบว่าหลายคำสามารถหาคำเทียบเคียงในภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นกลวิธีนี้จึงถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้ในงานแปล

6.1.1.2 กลวิธีการแปลในระดับประโยค

ประโยคเป็นรูปแบบของการผูกร้อยถ้อยคำเข้าด้วยกันเพื่อถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน การเลือกที่จะใช้รูปประโยคแบบใดให้สามารถถ่ายทอดความคิดอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดขึ้นอยู่กับความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนแต่ละคน อ.สาขาสุวรรณเป็นนักแปลท่านหนึ่งที่คำนึงถึงความหมายที่สื่อจากประโยคมากกว่าการรักษารูปแบบของประโยคไว้ให้เหมือนกับ

เสนอแนะ/

ต้นฉบับ แม้ในบางประโยคจะยังคงรักษาโครงสร้างตามต้นฉบับเอาไว้ แต่ก็ไม่ได้ทำให้ภาษาในฉบับแปลขาดความเป็นธรรมชาติ กลวิธีการแปลในระดับประโยคที่ อ.สายสุวรรณ ใช้ในเรื่อง “แดรกคิวด่า จอมผีดิบ” โดยสรุปมีดังต่อไปนี้

(1) การเพิ่มความในประโยค

การเพิ่มความเกิดขึ้นเนื่องจากผู้แปลเกรงว่าสิ่งที่แปลออกมาจะไม่สามารถสื่อสารได้อย่างที่ข้อความต้นฉบับต้องการ จึงเกิดความพยายามในการอธิบายเพิ่มเติม ทำให้ข้อความฉบับแปลมีสิ่งที่ต้นฉบับไม่ได้ระบุไว้ การเพิ่มความของผู้แปลในเรื่องแดรกคิวด่า จอมผีดิบนั้นผู้วิจัยพบว่าทำได้เหมาะสมและทำโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ

- เพิ่มเพื่อขยายความ หมายถึง การเพิ่มเพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น
- เพิ่มเพื่อสร้างอารมณ์ หมายถึง การเพิ่มเพื่อเน้นอารมณ์ของตัวละครให้ผู้อ่าน

คล้ายตาม

(2) การลดความในประโยค

การลดความเกิดจากประโยคในต้นฉบับมีความซ้ำซ้อน หรือเป็นส่วนที่ทำให้การดำเนินเรื่องเยิ่นเย้อ ผู้แปลจึงตัดประโยคหรือวลีนั้นออก กลวิธีนี้ทำให้ผู้อ่านได้รับสารจากต้นฉบับไม่ครบถ้วน แต่ช่วยให้การดำเนินเรื่องรวดเร็วขึ้น

(3) รวบรวมประโยค

กลวิธีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากประโยคบางประโยคมีเนื้อหาที่สามารถยุบรวมมาเป็นประโยคในภาษาไทยประโยคเดียวที่สมบูรณ์ได้ ผู้แปลจึงได้ยุบรวมประโยคนั้นให้เหลือเพียงเป็นคำหรือวลีแล้วนำมารวบรวมกับประโยคก่อนหน้า กลวิธีนี้ช่วยให้ข้อความกระชับและเป็นธรรมชาติในภาษาไทย

(4) การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยค

การสลับการเรียงคำหรือวลีในประโยคนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากข้อความในต้นฉบับอาจทำให้ผู้อ่านสับสนและไม่เข้าใจความหมายเนื่องจากโครงสร้างทางไวยากรณ์ซับซ้อนและการสลับคำหรือวลีทำให้ได้ประโยคใหม่ที่สละสลวย และอ่านรื่นหูในภาษาฉบับแปล อ.สายสุวรรณ ใช้วิธีการสลับความในบทแปลหลายตำแหน่งโดยมากจะทำเพื่อให้อ่านง่ายและเกิดความไพเราะ

(5) การปรับรูปประโยคปฏิเสธ

กลวิธีการปรับรูปประโยคปฏิเสธเท่าที่พบในเรื่องแดรกคิวด่า จอมผีดิบเป็นการเปลี่ยนจากประโยคบอกเล่าเป็นประโยคปฏิเสธและจากประโยคปฏิเสธเป็นบอกเล่า การปรับรูปประโยคในลักษณะนี้เกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะการใช้รูปประโยคในต้นฉบับนั้นไม่เป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล ในภาษาไทยถ้าจะถ่ายทอดความหมายนั้นออกมาให้ครบถ้วนและเป็นธรรมชาติที่สุดจะต้อง

ถ่ายทอดมาในรูปประโยคอีกลักษณะหนึ่งซึ่งในส่วนนี้ อ.สายสุวรรณสามารถทำได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้การสื่อความหมายชัดเจนมากขึ้น

(6) การจัดย่อหน้าใหม่

ในเรื่องแครคิควล่า จอมศิบนั้น มีหลายครั้งที่ผู้เขียน เขียนติดต่อกันโดยไม่ขึ้นย่อหน้าใหม่ เป็นจำนวนหลายหน้า การอ่านข้อความติดต่อกันขนาดยาวเช่นนั้นจะทำให้ผู้อ่านติดตามความคิดของผู้เขียนได้ไม่ชัดเจน หรืออาจเกิดความเบื่อหน่ายเพราะไม่ได้พักสายตาจากการอ่านข้อความยาวๆติดต่อกัน ผู้แปลมีการจัดย่อหน้าในฉบับแปลให้แตกต่างจากต้นฉบับ การจัดย่อหน้าใหม่นี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นและติดตามความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้อง

6.1.2 ลีลาการใช้ภาษาของ อ.สายสุวรรณ

ลีลาการใช้ภาษาที่เป็นลักษณะเด่นของ อ.สายสุวรรณ โดยสรุปสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น คือ ด้านการใช้ถ้อยคำและด้านการใช้รูปประโยค ซึ่งในด้านการใช้ถ้อยคำประกอบไปด้วย

(1) การใช้โวหารณ์ศัพท์

การใช้คำศัพท์โวหารณ์นั้นเกิดมาจากการแปลเป็นผู้ที่อ่านงานเก่ามาก ทำให้ได้รับอิทธิพลจากงานเขียนเหล่านั้นมาโดยไม่รู้ตัว ในภาพรวมผู้แปลเลือกใช้คำศัพท์โวหารณ์ได้เหมาะสม ซึ่งผู้อ่านที่อยู่ร่วมยุคกับ อ.สายสุวรรณจะสามารถทำความเข้าใจได้แม้จะไม่ใช้ทุกคำแต่ก็สามารถเดาความหมายจากบริบทได้ การใช้คำโวหารณ์ยังสอดคล้องกับเรื่องสยองขวัญเป็นอย่างดีเพราะช่วยสร้างบรรยากาศความน่ากลัวและความขรึมขลังให้กับฉากทำให้ผู้อ่านรู้สึกกลัวมากกว่าการใช้คำธรรมดา

(2) การใช้ภาษาปากในบทบรรยาย

ในงานวรรณกรรมนั้นการใช้ภาษาจะแยกเป็นส่วนหนึ่งของภาษาในบทบรรยาย และภาษาในบทสนทนา ผู้แปลมีการใช้ภาษาระดับภาษาปากซึ่งสมควรใช้ในในบทสนทนามาใช้ในส่วนที่เป็นบทบรรยาย การใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวทำเพื่อสร้างสีสันให้กับบทแปล ทำให้บทแปลมีความสนุกสนานและสื่ออารมณ์ของตัวละครได้ดีขึ้น

(3) การใช้คำมีโวหาร

คือ การนำคำศัพท์ที่มักใช้ในบทกวีมาในการบรรยายแบบร้อยแก้ว โดยผู้แปลทำเพื่อเพิ่มความอลังการและความไพเราะให้กับภาษาฉบับแปล

เสนอแนะ/

(4) การใช้คำมีสัมผัสในประโยค

คือการใช้คำศัพท์ให้มีเสียงสระหรือพยัญชนะที่คล้องจองกัน อ.สายสุวรรณเลือกใช้คำที่มีทั้งเสียงสัมผัสและความหมายตรงตามต้นฉบับมาใช้ทำให้ผู้อ่านได้ทั้งความเข้าใจในต้นฉบับและได้รับอรรถรสในความไพเราะของสำนวนภาษาในฉบับแปล

(5) การใช้คำซ้อน 4 พยางค์

อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่นิยมใช้คำซ้อน 4 พยางค์ในการแปลโดยใช้เพื่อวัตถุประสงค์ให้ภาษาสื่อความหมายให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน เพราะคำซ้อนช่วยเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้นและแสดงถึงเอกลักษณ์ของภาษาไทยที่มีความเจ้าบทเจ้ากลอน คำซ้อนนอกจากจะช่วยด้านอารมณ์ความรู้สึกแล้วยังมักจะมีจังหวะของเสียงในคำที่สอดคล้องกันทำให้บทแปลเกิดความไพเราะด้านเสียงด้วย

(6) การใช้คำซ้ำ

ผู้แปลใช้คำซ้ำเพื่อแสดงพหูพจน์ เพื่อเน้นลักษณะ เพื่อแสดงความไม่เจาะจงเพื่อบอกความเน้น ซึ่งการใช้คำซ้ำในลักษณะต่างๆกันของ อ.สายสุวรรณช่วยให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติของภาษาไทย และยังทำให้สื่ออารมณ์และน้ำเสียงของตัวละครไปยังผู้อ่านได้ชัดเจนขึ้น

(7) การใช้คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์หรือส่วนขยายกริยานั้น เป็นส่วนที่เกิดจากการตีความหมายของคำร่วมกับบริบทในเรื่องแล้วเลือกส่วนขยายทำกริยามาเพิ่มอย่างเหมาะสม อ.สายสุวรรณเพิ่มคำวิเศษณ์ด้วยวัตถุประสงค์คือ ต้องการจะสื่อความเข้าใจและอารมณ์ไปยังผู้อ่านให้ชัดเจนที่สุด

(8) การใช้ภาษาร่วมสมัยของผู้แปล

ผู้แปลใช้ภาษาร่วมสมัยในยุคของผู้แปลได้อย่างเหมาะสมช่วยให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติ และช่วยเพิ่มอรรถรสให้น่าติดตามมากขึ้นกว่าในต้นฉบับ

ส่วนในด้านการใช้รูปประโยคนั้นลีลาที่เป็นลักษณะเด่นของอ.สายสุวรรณมี 2 ประการ คือ

(1) การใช้ประโยคเปรียบเทียบแบบเต็มรูป

คือการใช้รูปประโยคที่มีคำว่า ราวกับ เหมือนกับ และจบท้ายข้อความเปรียบเหล่านั้นด้วยคำว่า ฉะนั้น รูป แบบการเปรียบเทียบลักษณะนี้เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบแบบเก่าและปัจจุบันมีการใช้ที่จำกัดในงานเขียนบางประเภท มักไม่พบในงานวรรณกรรมที่ไม่เป็นทางการ ดังเช่นนวนิยาย การใช้รูปประโยคดังกล่าวช่วยให้งานแปลมีความเป็นภาษาโบราณที่กลมกลืนไปตลอดทั้งเรื่องซึ่งสอดคล้องกับการใช้คำศัพท์ในเรื่องนี้ที่มีความโบราณ และความโบราณก็เหมาะสมกับ

ความเป็นเรื่องสยองขวัญที่จำเป็นต้องมีการสร้างบรรยากาศให้มีความทึมและเก่าแก่ เพื่อผู้อ่านจะได้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวไปกับเรื่องราว

(2) การใช้รูปประโยคปฏิเสธแบบเน้น

คือ การใช้รูปประโยคปฏิเสธที่มีคำว่า หา...ไม่ การใช้รูปประโยคดังกล่าวเป็นการใช้เพื่อเน้นความและเป็นการใช้แบบเก่า ในปัจจุบันรูปประโยคเช่นนี้ยังคงมีการใช้บ้างแต่ไม่มากนัก แต่ให้ความรู้สึกถึงความเก่าแก่แต่เมื่อศึกษาการใช้รูปปฏิเสธลักษณะนี้ในอดีต ไม่ได้บ่งถึงความเก่าแก่ทางการนัก เพราะมีการใช้ในวรรณกรรมหลายเรื่อง รวมทั้งใช้เป็นประโยคในบทสนทนาทั่วไป อ.สายสุวรรณ์ใช้รูปปฏิเสธแบบเดียวกับการใช้แบบเก่าคือไม่ได้ต้องการบ่งถึงความเก่าแก่ แต่ต้องการให้ภาษามีความสละสลวยและไพเราะ

จากลีลาภาษาของอ.สายสุวรรณ์ที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่า อ.สายสุวรรณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาไทยดีเยี่ยม และใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาประวัติของท่าน พบว่า อ.สายสุวรรณ์อ่านวรรณคดีที่มีชื่อเสียงซึ่งได้รับการยกย่องของนักเขียนไทยในอดีตมากรวมถึงวรรณคดีเหล่านี้มีอิทธิพลกับลีลาการใช้ภาษาของ อ.สายสุวรรณ์โดยตรง ทั้งในด้านการใช้คำและประโยคที่มีความเก่าแก่เช่นเดียวกับในวรรณกรรมโบราณเหล่านั้น อีกทั้งอ.สายสุวรรณ์ยังเป็นผู้ที่เข้าใจในศิลปะการแปลเป็นอย่างดี โดยงานแปลของ อ.สายสุวรรณ์จะไม่เป็นการแปลแบบตรงตัว แต่จะเน้นที่ความหมายและความไพเราะของภาษาในบทแปลซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการแปลงานวรรณกรรม

6.2 อภิปรายผล

จากการศึกษานวนิยายแปลแนวสยองขวัญเรื่องแดรกคิวลา จอมผีดิบ ทำให้เห็นแนวทางในการแปลงานแนวสยองขวัญว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกับการแปลนวนิยายประเภทอื่น กล่าวคือวัตถุประสงค์หลักของนวนิยายทุกประเภทจะมุ่งเน้นที่ความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ การแปลนวนิยายจึงมีเป้าหมายคือ ต้องสามารถถ่ายทอดความหมายและความสนุกสนานให้กับผู้อ่านได้อย่างเท่าเทียมเสมือนอ่านจากต้นฉบับ การแปลงานสยองขวัญก็ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นประการแรกเช่นกัน ดังนั้นในด้านกลวิธีการแปลงานแนวสยองขวัญจึงพบว่ามีวิธีการแปลที่คล้ายคลึงกับนวนิยายแปลเรื่องอื่นๆ อาทิ การแปลโดยเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในวัฒนธรรมไทย คือการแปลคำทางวัฒนธรรมด้วยการนำคำในภาษาไทยหรือสิ่งที่มีในสังคมไทยที่คนไทยจะเข้าใจได้

เสนอแนะ/

ง่ายกว่ามาแทนที่คำตามต้นฉบับเพราะเกรงว่าผู้อ่านชาวไทยจะไม่คุ้นเคย เช่น การแปลคำว่า *Juniper trees* ว่า ต้นมะกรูด โดยการแปลลักษณะนี้นักแปลบางท่านไม่นิยมใช้เพราะมีความเห็นว่าขัดกับบริบทของต้นฉบับ แต่ในช่วงประมาณ ปี พ.ศ.2444 ที่เริ่มมีการแปลวรรณกรรมต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย กลวิธีลักษณะนี้มีให้เห็นค่อนข้างมากเนื่องจากผู้แปลเกรงว่าผู้อ่านชาวไทยในสมัยนั้นซึ่งยังไม่มีความเข้าใจถึงวัฒนธรรม ประเพณีและสภาพแวดล้อมของประเทศตะวันตกจะไม่สามารถจินตนาการภาพตามไปได้ ด้วยเหตุนี้ อ.สายสุวรรณ์ซึ่งอ่านนวนิยายในสมัยนั้นมากมากคงได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมในยุคนั้นและเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้กลวิธีเช่นนี้ ดังนั้นจึงปรากฏว่ามีการใช้กลวิธีดังกล่าวบ่อยครั้งในเรื่อง แดรกิวล่า จอมผีดิบ โดยลักษณะกลวิธีเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ อนุศาสนนันท์(2544: 45) ซึ่งศึกษางานพระราชนิพนธ์แปลเรื่องโรมิโอ จูเลียตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลการศึกษาการแปลในระดับคำพบว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้กลวิธีการเทียบเคียงกับสิ่งที่มีในภาษาไทยด้วยเช่นกัน เช่น คำว่า วันหยุด ทรงแปลว่า วันพระ เนื่องจากในสมัยนั้นวันหยุดของไทยตรงกับวันพระเป็นต้น

ส่วนด้านการใช้สำนวนภาษานั้นก็อาจจะแตกต่างจากงานนวนิยายประเภทอื่นไปบ้างตรงการเลือกใช้คำที่ต้องมุ่งสร้างความน่าสะพรึงกลัว และสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกเก่าแก่ มีความขลัง ซึ่งอ.สายสุวรรณ์จะเลือกใช้คำโบราณที่ไม่ค่อยมีคนใช้ในยุคนั้นและเลือกใช้คำที่กระชับไม่เยิ่นเย้อเพื่อสร้างความฉับไว ตื่นเต้นซึ่งก็สามารถถ่ายทอดบรรยากาศ และอารมณ์ของต้นฉบับได้เป็นอย่างดี การใช้สำนวนภาษาโบราณของอ.สายสุวรรณ์นั้นนับว่ามีความแปลกและแตกต่างเป็นอย่างมากจากนักแปลท่านอื่นที่จัดได้ว่าเป็นนักแปลร่วมยุค เช่น อมราวดี โดยอมราวดีนั้นแม้จะเป็นนักแปลในยุคเดียวกันก็ไม่ได้ใช้ภาษาหรือสำนวนที่โบราณมากเท่ากับของ อ.สายสุวรรณ์ ทำให้เชื่อได้ว่าผู้แปลใช้ภาษาที่ไม่ได้เป็นที่นิยมใช้ในยุคนั้น หากผู้อ่านที่อยู่ในสมัยนั้นอ่านงานของ อ.สายสุวรรณ์ก็จะ รู้สึกว่าเป็นสำนวนภาษาเก่าเช่นกันกับผู้อ่านในปัจจุบัน ซึ่งการใช้ภาษาเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าขัดกับหลักการแปลที่ดี ที่ Etienne Dolet (อ้างถึงในพจนานุกรม 2529: 8) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้แปลควรจะใช้ภาษาปัจจุบันในการแปล

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาประวัติการทำงานแปล และแนวคิดเกี่ยวกับการแปลของ อ.สายสุวรรณ์ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า อ.สายสุวรรณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การแปลค่อนข้างดีไม่น่าจะใช้ภาษาที่พื้นสมัยโดยไม่มีเหตุผล แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถสอบถามเหตุผลจาก อ.สายสุวรรณ์ได้โดยตรงเพราะท่านเสียชีวิตไปแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสำนวนภาษาในงานแปลเรื่องอื่นๆของ อ.สายสุวรรณ์ประกอบไปด้วย อาทิ เซอร์ลอร์ด โฮล์ม (ดอน หมาปลาตุตระกูล) และวีรบุรุษ

ดอกไม้แดง ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาพบว่า ผู้แปลใช้สำนวนภาษาโบราณกับงานแปลทุกเล่ม จนสามารถกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาเก่าเป็นลักษณะประจำตัวของ อ.สายสุวรรณ

จากการศึกษางานแปลเรื่อง แครกควิดล่า จอมผีดิบ ทั้งในด้านกลวิธีการแปลและลีลาภาษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารายละเอียดที่พบได้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายาม และจิตสำนึกความเป็นนักแปลที่ดีของ อ.สายสุวรรณ ซึ่งสามารถสรุปเป็นคุณลักษณะของผู้แปลได้ ดังต่อไปนี้

1. อ.สายสุวรรณเป็นผู้ที่ค้นคว้าสิ่งที่ไม่รู้จนเข้าใจก่อนลงมือแปล สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นจากกลวิธีการแปลคำที่มีปัญหาทางวัฒนธรรม คือ เป็นสิ่งที่ในสังคมไทยไม่มีคำเทียบเคียงได้โดยตรง อ.สายสุวรรณจะค้นหาความหมายและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จากนั้นจะหาคำเทียบหรือคำอธิบายที่จะทำให้คนไทยเข้าใจคำนั้น หากหาคำเทียบเคียงโดยตรงไม่ได้ก็จะเพิ่มคำเพื่อขยายความ หรือหากการเพิ่มคำยังไม่เพียงพอที่จะอธิบายคำนั้นได้กระจ่าง อ.สายสุวรรณก็จะขยายความโดยให้เชิงอรรถอย่างละเอียด ซึ่งถ้านักแปลไม่อธิบายโดยละเอียดผู้อ่านก็จะไม่คิดใจอะไรนัก เพราะผู้อ่านงานบันเทิงคดีมักจะอ่านเพื่อรับความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องโดยรวมมากกว่าใส่ใจรายละเอียด ดังนั้นหากเป็นนักแปลที่ไม่พิถีพิถันก็มักจะข้ามการอธิบายความเหล่านี้ไปเนื่องจากไม่ต้องการค้นคว้ารายละเอียดให้เสียเวลา แต่อ.สายสุวรรณจะพยายามอธิบายคำเหล่านี้โดยละเอียด ซึ่งทำให้ผู้ที่อ่านงาน ของอ.สายสุวรรณ ได้เข้าใจเรื่องราวอย่างชัดเจนและได้รับเกร็ดความรู้เพิ่มเติมจากเชิงอรรถที่ให้ไว้ด้วย

2. อ.สายสุวรรณเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาไทยอย่างแตกฉาน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นจากกลวิธีการสร้างคำใหม่ให้มีความหมายตรงตามต้นฉบับ เพื่อลดปัญหาการอธิบายความอย่างเยิ่นเย้อ อ.สายสุวรรณเลือกใช้วิธีการสร้างคำด้วยการสมาสเป็นส่วนใหญ่ โดยคำใหม่เหล่านี้ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถแทนที่คำในต้นฉบับได้อย่างลงตัว แม้ว่าการแปลคำตามต้นฉบับเหล่านี้ อ.สายสุวรรณเพียงใช้การอธิบายความก็ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำได้ แต่ด้วยเหตุที่ท่านเป็นผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างดีจึงเห็นว่าสามารถสร้างคำไทยที่กระชับกว่าในความหมายเดียวกับต้นฉบับมาใช้ได้และคำใหม่เหล่านี้ยังช่วยให้งานแปลเป็นธรรมชาติมากกว่าการแปลด้วยกลวิธีการขยายความอีกด้วย

นอกจากกลวิธีการสร้างคำใหม่จะแสดงให้เห็นภูมิรู้ด้านภาษาไทยที่ดีเยี่ยมแล้ว ในบทที่ 5 ที่กล่าวถึงเรื่องลีลาการใช้ภาษาไทยของ อ.สายสุวรรณยัง แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาไทยได้อย่างเด่นชัดมากที่สุด กล่าวคือ เมื่อเทียบลักษณะลีลาภาษาของ อ.สายสุวรรณกับงานเขียน

เสนอแนะ/

ที่ได้รับการยอมรับว่ามีการใช้ภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติและมีความไพเราะ อาทิ กามนิทวาสิภูษี ของ เสฐียรโกเศศ หรืองานพระนิพนธ์ต่างๆในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วพบว่า อ.สาย สุวรรณได้นำลีลาภาษาในลักษณะเดียวกันมาใช้ในการแปลงานด้วย แต่การใช้ลีลาดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการเลียนแบบแต่เกิดจากการที่ อ.สายสุวรรณอ่านหนังสือเหล่านี้มามากทำให้ใช้ภาษาเช่นนั้น ออกไปโดยไม่รู้ตัวซึ่งก็ทำให้งานแปลของท่านมีความสละสลวยและงดงามตามแบบฉบับของภาษาไทย

3. มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติที่สำคัญข้อหนึ่งของนักแปล และจะสะท้อนออกมาในการเลือกใช้ถ้อยคำเพราะนักแปลที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถคิดหา ถ้อยคำที่แตกต่างออกไปจากถ้อยคำของผู้อื่น ทำให้งานแปลมีความแปลก และแตกต่างออกไป อีกทั้งการใช้คำเหล่านี้ยังช่วยสร้างความสนุกสนาน เป็นสีสันทำให้เรื่องราวมีความน่าสนใจและช่วยให้ ภาษานับแปลมีความเป็นธรรมชาติ สิ่งสะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของอ.สายสุวรรณที่ชัดเจนที่สุดน่าจะเป็นการใช้ภาษาโบราณ การใช้ภาษาเฉพาะหมู่ชน และการใช้ภาษาปากในบทบรรยาย

จากลักษณะดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ฉายานักแปลมือทอง ที่มีผู้ยกย่องไว้ เหมาะสมกับอ.สายสุวรรณเป็นอย่างยิ่ง ด้วยลักษณะการทำงานอย่างพิถีพิถัน และการใช้สำนวน ภาษาที่สละสลวย เหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างให้นักแปลรุ่นหลังจะได้จดจำและศึกษาไว้เป็นแนวทางในการทำงานแปลต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 จากการศึกษางานแปลเรื่องแดกรักควลา จอมผีดิบ พบว่า อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่มีวิธีการหลีกเลี่ยงภาวะแทรกซ้อนทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจหากมีการศึกษาในประเด็นนี้ให้ละเอียดมากขึ้นก็น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจด้านการแปล

6.3.2 อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่มีผลงานแปลอีกหลายเล่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง เซอร์ลอร์ดโฮล์มซึ่งอ.สายสุวรรณแปลคนเดียวจนครบทั้งชุด จึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่าผู้แปลใช้กลวิธี และลีลาภาษาในลักษณะใดกับนวนิยายเหล่านั้น

6.3.3 อ.สายสุวรรณเป็นนักแปลที่ใช้ภาษาก่อนข้างโบราณจึงน่าจะมีการศึกษา นวนิยาย แปลของนักแปลท่านอื่นที่ถือว่าเป็นนักแปลร่วมยุคกับ อ.สายสุวรรณ เพื่อนำมาเปรียบเทียบดูว่าการ ใช้สำนวนภาษาในการแปลมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ.(2533). จากภาษาต่างประเทศสู่ภาษาไทย.ศูนย์พัฒนาหนังสือ,กระทรวงศึกษาธิการ.
- กำชัย ทองหล่อ.(2509). หลักภาษาไทย.(พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพมหานคร.
- กุหลาบ มลลิกะมาส.(2518). วรรณคดีวิจารณ์.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จำนง วิบูลย์ศรี และดวงทิพย์ วรพันธ์, (2530) ภาษากับมวลชน : วัตนาการของภาษาเพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ไทย,กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรศุกด งามจิตร.(2544).การศึกษาสำนวนแปลของสคใจจากวรรณกรรมเรื่องสิทธิธารณะเทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษของฮิลดา รอสเนอร์.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิราภรณ์ ภัทรานุกัทร.(2521). ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จูไรรัตน์ สุกประ โคนเขต.(2543).การศึกษาเชิงวิเคราะห์ห้วงนิยายแปลเรื่อง คำสารภาพของ มาริอังตัวแนตต์ : การถ่ายทอดลีลาการเขียน.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2529). นิทรรศการสัญจรฉลอง 700 ปีลายสือไทยพุทธศักราช 2526. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมศรี จันทสิงห์.(2529). การแปลเบื้องต้น : ทฤษฎีและแบบฝึกหัด. (พิมพ์ครั้งที่ 2) นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- เชวง จันทรเขตต์.(2528). การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐวรรณ อนุศาสนนันท์.(2544). กลวิธีการแปลเรื่องโรเมโอและจูเลียต บทพระราชนิพนธ์แปลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นววรรณ พันธุมเมธา. (2527). “เรื่องของคำ 4 พยางค์,”วารสารภาษา 1.ธันวาคม. หน้า 8-13.

- ดวงตา สุพล. ทฤษฎีและกลวิธีการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ทฤษฎี เสมอ.(2541). วิเคราะห์กลวิธีการแต่งเรื่องสั้นแนวสยองขวัญ ของเหม เวชกร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพา เทพอักษรพงศ์.(2540). การแปลเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนศ เวศร์ภาดา.(2533). ลีลาภาษาในงานร้อยแก้วของอังคาร กัลยาณพงศ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจบ พันธเมธา.(2520.). ลักษณะภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บาหยัน อิ่มสำราญ.(2527). นวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ.2501-2506: การวิเคราะห์แนวคิด. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญจิรา ไชยชิตร.(2528). เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียนสำหรับครู). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (หน่วยที่ 14)
- บุญยงค์ เกษเทศ.(2532) คำไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประภาศรี สีหอำไพ.(2531). การเขียนแบบสร้างสรรค์. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : โอเดียนสโตร์.
- ปรีชา อุนรัตน์.(2538). การแปลอังกฤษเป็นไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์การพิมพ์ดวงกลม จำกัด.
- ปัญญา บริสุทธิ์.(2537). ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ.(2533). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- พรพิมล เสนะวงศ์.(2527). พื้นฐานของการแปล. นครปฐม : แผนกบริการกลาง สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- พุกษา เนียมรักษยา.(2532). การใช้ภาษาในวรรณกรรมของดอกไม้สด. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสกร เชื้อสวຍ.(2541). การแปลคำเรียกขานในนวนิยาย:กรณีศึกษาเรื่องขันกว่าเลือด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการยมโดย เฟื่องพงศา.(2537). เอกสารประกอบการสอนวิชา ทย 413 : หลักภาษา:ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.

ยศ สันตสมบัติ.(2540). มนุษยวิทยาวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

รังษิณี เกตุสม.(2543). กลวิธีการแปลและปัญหาที่พบในการแปลบทสนทนาของคนอเมริกันเชื้อสาย
แอฟริกัน. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรม
เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์.(2541). ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย.

วนิดา บำรุงไทย.(2544). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วรรณถ วิมลเฉลา.(2529). คู่มือสอนแปล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณนา แสงอร่ามเรือง.(2542). ทฤษฎีและหลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรพงษ์ แจ่มประจักษ์.(2544). การศึกษากลวิธีของอาษา ขอจิตต์เมตต์ในการแปลเรื่องสั้นของ
เออร์เนสต์ เฮมิงเวย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒน
ธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

วัลยา วิมุททอลพ. (2513). การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ตำนวนและลำดับของคำในภาษาไทย
สมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลยา วิวัฒน์ศร. (2545). การแปลวรรณกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์.(2533). “ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการแปล” รวมบทความเกี่ยวกับ
วรรณคดีและการแปล. กรุงเทพฯ : อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพศาสตราจารย์ ดร.วิทย์
ศิวะศรียานนท์.

วินิตา คิถิยนต์.(2544). เอกสารประกอบการเรียนการสอนรหัสวิชา LCCD 543 พัฒนาการการแปล
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สาขาภาษาเพื่อการสื่อสาร วิชาเอกการแปล สถาบันวิจัยภาษา
และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีจันทร์ วิชาตรง.(2524). การศึกษาวเคราะห์ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ในโฆษณาในหนังสือพิมพ์
รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2519-2521. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สัจฉวี สายบัว.(2540).หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- สัจฉัย สุวังบุตร. “หลักการแปลของอมราวดีและอ.สายสุวรรณ สองนักแปลรุ่นบุกเบิกของไทย”
บ้านไม่รู้โรย ฉบับกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2528 โรงพิมพ์พิมพ์เนศ หน้า 82-84.
- สันติ ทองประเสริฐ.(2519).วิวัฒนาการของเนื้อหานวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ.2476 ถึง พ.ศ.2517.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สันติ นามธรรม.(2526). “แคแรกคิวล่า: ตำนานข้อเท็จจริงและวรรณกรรม,”โลกหนังสือ. 6(2):
62-72; กันยายน.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ.(2541).วรรณกรรมไทยปัจจุบัน.(พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพมหานคร:บริษัท
สหธรรมิกจำกัด.
- สิทธา พินิจภูวดล.(2542).คู่มือนักแปลอาชีพ(พิมพ์ครั้งที่1).กรุงเทพฯ:บริษัทนานมีบุ๊คจำกัด.
- สุดาวดี สุขสุชีพ.(2544). กลวิธีการแปลวรรณกรรมเรื่องพิชิตตะวันตกของไชยวัฒน์ ยนเปี่ยม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อ
สารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2522). การเขียน.(พิมพ์ครั้งที่ 1)กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- สุพรรณิ วราทร.(2519).ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ.2475.
กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- หอมหวล ชื่นจิตร.(2527). การแปล: อาชีพสู่ดวงชน.(พิมพ์ครั้งที่1) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ด
โปรดักชั่น.
- อนุমানราชชน,พระยา.(2509)นิรุกติศาสตร์ ภาค 2.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.(2533)ภาษาศาสตร์สังคม.กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด.
- อรพินท์ โลกัตถจริยา.(2538). การศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 พิมพ์ครั้งที่ 5 และพ.ศ.2525 พิมพ์ครั้งที่ 2.วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อ
พัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรสา ถาวรเลิศรัตน์.(2510). บทวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายแปลเรื่องเดียวดายและlonely lady.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุบลวรรณ ปิติพัฒนะ โขมิต และอวยพร พานิช.(2527) วิวัฒนาการของภาษาโฆษณาในหนังสือพิมพ์ไทย.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร,พระยา.(2514). หลักภาษาไทย.พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.(2531)ภาษาไทย 3 (หน่วยที่ 7-15).กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Barnwell, K.G.L.(1980).Introduction to Semantics and Translation.England : Summer Institute of Linguistics, Horsleys Green.

Catford, J.C.(1980).A Linguistic Theory of Translation.Oxford : Oxford University Press.

Cawelti, John G.(1976).Adventure, Mystery, and Romance. Chicago: The University of Chicago Press.

Crystal David and Davy Derek.(1969)Investigating English Style. London: Longman Group Ltd.

Eugene, Nida A.(1964).Toward the Science of Translation.Leiden:E.J.Brill.

Tymn Marshall B.(1981). Horror Literature:A Core Collection and Reference Guide. R.R.Bowker Company New York & London.

Newmark,P.(1981).Approaches to Translation.Oxford, Great Britain: Pergamon Press.

Stoker, Bram.(1993).Dracula. Hertfordshire: Wordsworth.

_____.(1997).Dracula : New York: Norton & Company, Inc.

ภาคผนวก

1. บทวิเคราะห์เรื่องแดรกคิวลาและประวัติผู้ประพันธ์

ข้อมูลที่จะนำเสนอต่อไปนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมและเรียบเรียงจากหนังสือเรื่อง Dracula: Authoritative Text, Backgrounds, Review and Reactions, Dramatic and Film Variations, Criticism หนังสือ Horror Literature: A Core Collection and Reference Guide และหนังสือโลกหนังสือ ฉบับเดือน กันยายนพ.ศ. 2526 หน้า 62-72 โดย สันติ นามธรรม นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนก็ได้มาจาก Web site ที่เกี่ยวกับเรื่อง Dracula และที่เกี่ยวกับ Bram Stoker ข้อมูลต่างๆเหล่านี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องและวิธีการเขียนรวมทั้งเข้าใจตัวละครต่างๆของเรื่องแดรกคิวลาได้เป็นอย่างดีและจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์บทแปลว่ามีความถูกต้องและสามารถถ่ายทอดเจตนาของผู้เขียนได้ดีเพียงใด

1.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

เรื่องแดรกคิวลาของแบรม สโตเกอร์นั้นเป็นนวนิยายแนวสยองขวัญที่ได้รับการยกย่องว่าได้รับความนิยมยาวนานที่สุดเรื่องหนึ่งของอังกฤษ เพราะแม้ว่าแดรกคิวลาจะพิมพ์ขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1897 แต่นวนิยายเรื่องนี้ก็ยากที่จะลบไปจากศตวรรษที่ 20 ได้ เรื่องราวเกี่ยวกับแวมไพร์ของแบรม สโตเกอร์ไม่ได้โดดเด่นไปกว่าเรื่องแวมไพร์ของนักเขียนร่วมยุควิคตอเรียนของเขาแต่นวนิยายที่ดูว่าธรรมดาในยุคนั้นก็กลับมาสร้างตำนานการหลอกหลอนในศตวรรษถัดมา

ต้นเค้าแห่งเรื่องราวเกี่ยวกับแวมไพร์ของแบรม สโตเกอร์นั้นได้รับอิทธิพลมาจากกษัตริย์โรมาเนียผู้เหี้ยมโหดสมัยศตวรรษที่ 15 พระองค์หนึ่ง ซึ่งมีพระนามว่า วลาด เทเปส (Vlad Tepes) หรือ วลาด นักเสียบ (Vlad Impaler) ประกอบกันเข้ากับอิทธิพลจากตำนานเรื่อง Nosferatu ที่เล่าต่อกันมาของผู้คนแถบชนบทของโรมาเนีย ตำนานเรื่องนี้เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับความน่ากลัวของแวมไพร์ที่ออกมาดูดเลือดมนุษย์ สันติ นามธรรม (2526:62-72) ได้เขียนบทความเรื่อง “แดรกคิวลา: ตำนานข้อเท็จจริงและวรรณกรรม” โดยกล่าวถึงความเชื่อทั่วไปเกี่ยวกับแวมไพร์หรือผีดูดเลือด ว่า “เป็นแนวคิดสากลอย่างหนึ่งในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ แม้เรื่องแวมไพร์จะไม่มีผู้ใดทราบอย่างชัดเจนว่ามีต้นกำเนิดมาจากไหน เมื่อใด แต่เรื่องราวเกี่ยวกับแวมไพร์อาจถือได้ว่าเป็นภาพ

จำลองแห่งความคิดซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์ด้านการแสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์ได้ ความเชื่อเรื่องแวมไพร์เป็นสิ่งที่ฝังใจของคนทั่วโลกตราบนานถึงปัจจุบันนี้”

อย่างไรก็ตามแม้แวมไพร์จะน่ากลัวสำหรับมนุษย์เพียงใด แต่พวกแวมไพร์ก็มีจุดอ่อนด้วยเช่นกัน กล่าวคือ แวมไพร์กลัวกระเทียม และหากต้องการทำลายแวมไพร์ก็เพียงพยายามตัดศีรษะและใช้ไม้ตอกเข้าที่หัวใจให้ได้ วิญญาณปีศาจครึ่งผีครึ่งคนที่สิงอยู่ที่จะออกจากร่างนั้น จากความเชื่อนี้เองที่แบรม สโตเกอร์ได้นำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแวมไพร์ของเขา โดยเพิ่มความสามารถให้แวมไพร์สามารถกลายร่างเป็นสัตว์ต่างๆ ได้อีก แวมไพร์ของสโตเกอร์จะไม่มีเงาเมื่อปรากฏตัวในกระจกและกลัวไม้กางเขน

ความช่างคิดของแบรม สโตเกอร์ในการผูกเรื่องราวระหว่างเรื่องของกษัตริย์वाद และตำนานเกี่ยวกับแวมไพร์ให้มาสัมพันธ์กันนั้น ได้ทำให้เกิดเป็นเรื่องราวที่สนุกสนานจนวนเวียนกันมาเป็นภาพยนตร์ ละครเวที และเป็นแรงบันดาลใจให้กับนวนิยายเรื่องอื่นๆ อีกมากมายในศตวรรษต่อมา

เรื่องแดรกคิวล่านอกจากจะเป็นนวนิยายแนวสยองขวัญ หรือ Gothic Novel แล้วยังถือได้ว่าเป็นนวนิยายประเภทจดหมาย (Epistolary Novel) ด้วย แบรม สโตเกอร์นำเสนอเรื่องแดรกคิวล่าในรูปแบบที่ให้ตัวละครต่างๆ เขียนบันทึกประจำวันในเครื่องบันทึกเสียงหรือเขียนเป็นจดหมาย ตัวละครแต่ละตัวจะมีลีลาการเขียนที่แตกต่างกันไป อาทิ โจนาธาน ฮาร์เกอร์ จะเขียนแบบห้วนและน่าติดตาม มีนา ฮาร์เกอร์จะเขียนโดยใช้สำนวนแพรวพราวและใช้ถ้อยคำอุปมา หมอจอห์น ซีเวิร์ดจะเขียนแบบเรียบๆ ไม่ตื่นเต้น ศาสตราจารย์แวนเฮลซิง จะเขียนถึงเรื่องราวต่างๆ แบบครุดัน เขียนอย่างคนที่มั่นใจในความคิดของตนว่าจะต้องถูกต้อง ซึ่งไม่ว่าแต่ละตอนจะเขียนด้วยลีลาแบบใดแต่ทั้งหมดก็สามารถทำให้แดรกคิวล่าและแวมไพร์สาวบริวารทั้งสามคนสร้างความน่าสะพรึงกลัวให้กับผู้อ่านได้ แต่ละฉากในนวนิยายเรื่องนี้มีชีวิตชีวาและเต็มไปด้วยจินตนาการ แดรกคิวล่าอาจจะไม่ได้เป็นปีศาจที่มีรูปร่างน่ากลัวเหมือนปีศาจในนวนิยายแนวสยองขวัญเรื่องอื่นๆ แต่ความที่แดรกคิวล่าเหมือนกับคนธรรมดา มาก จนเราอาจจะพบเขาได้ทุกหนทุกแห่งเป็นเหตุผลว่าทำไมคนจึงยังเชื่อในแดรกคิวล่ามาโดยตลอด

1.2 แก่นเรื่อง

เรื่องแดรกคิวล่าเริ่มต้นจากการปูพื้นให้กับคนอ่านด้วยตำนานที่เล่าต่อกันมา แบรม สโตเกอร์ได้แสดงให้เห็นถึงความกดดันและทัศนคติในเรื่องเพศของคนอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ผ่านทางการกักคอกเหยื่อของแวมไพร์ซึ่งออกจะขี้ขลาด เร่าร้อน การที่สโตเกอร์แสดงออกมา

เช่นนี้ก็เนื่องจากว่าในยุคสมัยนั้นผู้หญิงเริ่มออกมาเรียกร้องสิทธิสตรีกันมากขึ้น จากการที่แต่เดิมผู้หญิงจะมีคำจำกัดความเพียงแค่ว่า เป็นแม่บ้านและมีลูกให้กับสามี ผู้หญิงก็กลับเริ่มเรียกร้องที่จะเป็นอิสระจากการควบคุมของผู้ชายมากขึ้น ผู้หญิงที่มีความคิดเช่นนี้ในยุควิกตอเรียนจะเรียกว่า “New Women” พวกผู้ชายเองแม้จะมองว่าเป็นความคิดที่วิปริต แต่ลึกๆแล้วก็เริ่มทำให้ผู้ชายกลัวผู้หญิงของตนเอง

นอกจากนั้นประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นเรื่องแดรกคิวล่ายังสะท้อนให้เห็นการต่อสู้ระหว่างความดีและความชั่ว การต่อสู้ระหว่างความเชื่อในศาสนาคริสต์แบบคาทอลิกและความไม่เชื่อถือในศาสนา เนื่องจากในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 อังกฤษมีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ความเชื่อเรื่องของศาสนาก็ดูเหมือนจะลดน้อยลงเรื่อยๆ ผู้เขียนสะท้อนภาพความเจริญในยุคนี้ออกมาโดยให้ตัวละครใช้เครื่องใช้ที่ทันสมัย เช่น การจดชวเลข การพิมพ์ดีด การใช้กล้องถ่ายรูป การใช้แถบบันทึกเสียง แต่แม้ว่าจะมีความเจริญทางวัตถุมากเพียงใดในที่สุดแล้วตัวละครเหล่านี้ก็ยังจะต้องมาเรียนรู้วิธีที่จะต่อสู้กับศัตรูโบราณด้วยความเชื่อแบบโบราณ โดยมีศาสตราจารย์แวน เฮลซึ่งเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความเชื่อนี้ ความเชื่อแบบคาทอลิกซึ่งไม่ได้รับความสนใจในยุคนี้กลับได้รับการหยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันมากว่าถึงอีกในฐานะที่เป็นวิถีเดียวที่จะต่อสู้กับศัตรูอันลึกลับนี้ได้ประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในส่วนนี้ก็คือ แม้ว่าความเจริญทางเทคโนโลยีจะมีมากขึ้น แต่มนุษย์ก็ยังคงกลัวในสิ่งเดิมๆ คือ เรื่องเร้นลับ เหมือนเมื่อครั้งที่วิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญก้าวหน้า ดังนั้นความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงเปรียบเสมือนสิ่งจอมปลอมนั่นเอง

แดรกคิวล่าเป็นนวนิยายที่ได้รับคำวิจารณ์ในเชิงเปรียบเทียบด้านกามารมณ์มากกว่าด้านเกี่ยวกับศาสนา นักวิจารณ์หลายต่อหลายคนวิจารณ์ว่าเคาต์แดรกคิวล่าเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของกามารมณ์ เมื่อแดรกคิวล่ากัดเหยื่อ ผู้หญิงเหล่านั้นแม้ว่าจะเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อยและไม่มีความรู้สึกในเรื่องของกามารมณ์ก็จะกลายเป็นผู้หญิงที่ยั่ววนและดึงดูดใจชายให้มาหลงเสน่ห์ การใช้คำว่า “voluptuous” (ร่าเริง) และ “beautiful” (สวย) ปรากฏบ่อยครั้งเมื่อมีการกล่าวถึงแวนไฟร์

สตโตเกอร์ทำให้แดรกคิวล่าของเขามีความน่ากลัวและลึกลับด้วยการไม่กล่าวถึงแดรกคิวล่าในบางช่วง โดยให้ตัวละครอื่นบรรยายเหตุการณ์อันแปลกประหลาดไปเรื่อยๆจนเมื่อถึงจุดหนึ่งเขาก็เขียนให้แดรกคิวล่ามาปรากฏตัวอีกครั้งโดยมาพร้อมกับความวิปริตของธรรมชาติ ฉากนี้สร้างความตื่นเต้นให้กับผู้อ่านเป็นอย่างมาก กลวิธีการเขียนบรรยายเรื่องแบบเรียบๆแต่แฝงไว้ด้วยความเคลือบแคลงและพร้อมที่จะปะทุออกมานั้นเป็นกลวิธีที่สตโตเกอร์ใช้ในงานเขียนเรื่องอื่นๆของเขาต่อมาอีกหลายต่อหลายเรื่อง

1.3 ฉาก

เรื่องแดรกคิวดำเริ่มต้นฉากแรกขึ้น โดยเป็นการเดินทางของโจนาธานด้วยรถไฟไปยังปราสาทของเคานต์แดรกคิวดำในทรานซิลเวเนีย (หรือ โรมาเนียในปัจจุบัน) หลังจากนั้นฉากก็ตัดไปเป็นที่ปราสาทของแดรกคิวดำ แล้วเปลี่ยนเป็นฉากในอังกฤษที่ลูซิอุสแดรกคิวดำกัด และกลับไปจบที่ปราสาทแดรกคิวดำในทรานซิลเวเนียอีกครั้ง

1.4 วิธีการนำเสนอ

แดรกคิวดำเป็นนวนิยายที่ประกอบกันขึ้นจากจดหมาย อนุทิน บันทึกประจำวัน โทรเลข และหนังสือพิมพ์ โจนาธาน ฮาร์เกอร์, มินา เมอร์เรย์และหมอจอห์น ซีเวิร์ด เป็นตัวละครหลักในการบันทึกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจนเป็นนวนิยายเล่มนี้ เรื่องแดรกคิวดำเป็นนวนิยายที่อ่านแล้วจะรู้สึกเหมือนอ่านวารสารและได้รับความรู้สึกสะเทือนใจไปกับการเขียนเล่าเรื่องราวของผู้ที่ได้เห็นเหตุการณ์มาโดยตลอด

2. ประวัติและผลงานของแบรม สโตเกอร์

อับราฮัม (แบรม) สโตเกอร์ เป็นบุตรคนที่ 3 จากพี่น้องทั้งหมด 7 คน เขาเกิดในวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ.1847 ในครอบครัวของข้าราชการ จบการศึกษาจากTrinity College ในดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ หลังจากเรียนจบเขาได้เข้ารับราชการและขณะเดียวกันก็เป็นนักหนังสือพิมพ์อิสระ นักวิจารณ์ละคร และบรรณาธิการหนังสือ Evening Mail ในปี ค.ศ 1876 เขาได้พบกับเฮนรี เออร์วิง (Henry Irving) นักแสดงผู้มีชื่อเสียงในสมัยนั้น สโตเกอร์ได้ตกลงทำงานเป็นผู้จัดการโรงละครของเออร์วิงและได้ย้ายไปอังกฤษในปี 1878 ความสัมพันธ์ระหว่างสโตเกอร์และเออร์วิงเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นและอาจกล่าวได้ว่าสโตเกอร์หลงรักเออร์วิงก็ได้ การทำงานเป็นผู้จัดการโรงละครให้กับเออร์วิงทำให้เขาได้พบกับศาสตราจารย์Arminius Vambery นักผจญภัยชาว ฮังการี ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้เขาได้รู้จักตำนานเกี่ยวกับแวมไพร์ของยุโรปตะวันออกเป็นครั้งแรก และหลังจากพบกับ Vambery ไม่นานเขาก็เริ่มเขียนหนังสือเรื่องแดรกคิวดำ และหนังสือเล่มนี้เองที่สร้างชื่อเสียงให้กับเขาจนกระทั่งบั้นปลายชีวิต

สโตเกอร์แต่งงานกับ Florence Balcombe ผู้หญิงที่ได้รับการยกย่องว่า “งามราวกับมีเวทมนต์สะกด” และมีบุตรชายด้วยกัน 1 คน ชื่อ Noel แต่ชีวิตแต่งงานไม่มีความสุขนักเนื่องจากภรรยาของเขาเป็นผู้หญิงที่ไม่ปรารถนาในด้านกามารมณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็ได้สะท้อนออกมาให้เห็น

ในงานเขียนของสโตเกอร์ที่มักจะเขียนให้ผู้หญิงมีบทบาทเด่นและสวย ชั่ววนเสมอ เช่น เรื่อง แดรกควิล่าเป็นต้น

ในช่วงสุดท้ายของชีวิตสโตเกอร์ได้ทำงานในกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ เทเลกราฟ ของลอนดอนและถึงแก่กรรมในปี ค.ศ. 1912 เมื่ออายุได้ 64 ปี

ผลงาน

นวนิยาย

- 1875 The Primrose Path
- 1890 The Snake's Pass
- 1895 The Watter's Mou
- 1897 Dracula
- 1898 Miss Betty
- 1902 The Mystery of the Sea
- 1903 The Jewel of the Seven Stars
- 1905 The Man
- 1908 Lady Athlyne
- 1909 The Lady of the Shroud
- 1911 Lair of the White Worm

เรื่องสั้น

- 1881 Under the Sunset
- 1902 Snowbound
- 1914 Dracula's Guest

บทความ

- 1879 The Duties of Clerks of Petty Sessions in Ireland
- 1886 A Glimpse of America
- 1906 Personal Reminiscences of Henry Irving
- 1910 Famous Impostors

3. ภูมิหลังและที่มาของเรื่องแดรกคิวล่า

แบรม สโตกเกอร์ ได้ประพันธ์เรื่องแดรกคิวล่าขึ้นโดยอาศัยความเชื่อเรื่อง แวมไพร์ ที่มีในตำนานอันเก่าแก่ของชาวยุโรป แม้เรื่องแวมไพร์หรือผีดูดเลือดนั้นจะไม่มีผู้ใดทราบแน่ชัดว่ามีต้นกำเนิดมาจากที่ไหน เมื่อใด แต่เรื่องราวเกี่ยวกับแวมไพร์ก็ละม้ายคล้ายคลึงกันในดินแดนส่วนต่างๆ ของโลก จนนักมานุษยวิทยาส่วนหนึ่งเชื่อว่า แวมไพร์อาจถือเป็นภาพจำลองแห่งความคิดซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ด้านการแสดงออกอย่างหนึ่งของมนุษย์ก็ได้ ความเชื่อในแวมไพร์เป็นสิ่งที่ฝังใจผู้คนทั่วไปในโลก โดยเฉพาะในแถบถิ่นที่เป็นภูมิลำเนาของชนชาติสลาฟมาแต่เดิม เช่นในฮังการี โรมาเนีย แอลเบเนีย สโลวาเกีย เรื่อยไปจนถึงรัสเซีย โปแลนด์ และในคาบสมุทรบอลข่าน เนื่องจากเรื่องราวของแวมไพร์เชื่อกันหนาแน่นในกลุ่มชนชาติต่างๆ ของยุโรปตะวันออก คำว่า “แวมไพร์” ตามความหมายผีดูดเลือดในภาษาของชาติต่างๆ จึงมีรากเหง้ามาจากคำ Vampir ในภาษาเชิร์บและสลาฟทั้งสิ้น

เชื่อกันว่า คนที่จะเป็นแวมไพร์คือพวกแม่มดหมอผี พวกนอกรีตที่ต้องคำสาปของพ่อแม่หรือศาสนจักร มนุษย์หมาป่า (Werewolf) และคนที่เสียชีวิตผิดธรรมชาติ เช่น ฆ่าตัวตาย หรือตายโหง เป็นต้น พวกกรีกเชื่อว่าเด็กที่เกิดในวันคริสต์มาสจะเป็นแวมไพร์ เนื่องจากแม่ถูกลงโทษเพราะให้กำเนิดทารกในวันเดียวกันกับพระนางแมรี บ้างเชื่อว่าแวมไพร์ถูกเทพลิขิตตั้งแต่แรกเกิด เด็กที่เกิดมาพร้อมกับโหนกบนหัวหรือมีฟันแหลม และคิ้วที่เชิดสูงโตขึ้นจะเป็นแวมไพร์ ในโรมาเนีย หากหญิงมีครรภ์ปฏิเสธที่จะทานอาหารที่มีเกลือผสม หรือถ้าถูกแวมไพร์จ้องมอง เด็กจะเกิดมาเป็นแวมไพร์ ในรัสเซียและโปแลนด์เชื่อว่า สายใยแห่งความรักระหว่างปีศาจกับแม่มดจะให้กำเนิดแวมไพร์ที่มีอำนาจ ส่วนในกรีซและนอร์มันดีของฝรั่งเศสเชื่อว่าคนที่เป็นหมาป่าหากเสียชีวิตจะเป็นแวมไพร์ ความเชื่อดังกล่าวจึงแตกต่างกันไปตามที่ต่างๆ อย่างไรก็ตาม คนธรรมดาที่อาจกลายเป็นแวมไพร์ได้ถ้าศพถูกสิ่งมีชีวิตสกปรกไม่ว่าคนหรือสัตว์ (แมว สุนัข นก) ข้ำมร่วง หรือกรณีที่ศพถูกนำไปฝังไว้ในธรณีสงฆ์ที่ต้องห้าม นักจิตวิทยาสมัยใหม่ กลุ่มหนึ่งวิเคราะห์ว่า ความรักจะผลักดันให้คนตายกลับมาหาญาติมิตร โดยเฉพาะผู้เป็นที่รัก แต่ความหวาดกลัว การต่อต้าน และการปฏิเสธของญาติมิตรจะทำให้คนตายโกรธแค้น ความรักความผูกพันจะเปลี่ยนเป็นความเกลียดชัง ซึ่งจะมีผลให้เกิดการแก้แค้น สร้างความพินาศหายนะให้ได้

ตามปกติแล้วในเวลากลางวัน แวมไพร์มักจะนอนสงบนิ่งในโลงที่ฝังไว้ในดินของแผ่นดินบ้านเกิดหรือดินที่นำมาจากบ้านเกิด ตอนเที่ยงคืนจะออกจากโลงในรูปของหมอกบางๆ แล้วอาจ

จำแลงร่างเป็นหมาป่า นกที่มีหน้าเป็นคน หรือค้างคาวเพื่อออกล่าเหยื่อ และจะกลับโลงอีกครั้งก่อนอรุณรุ่ง ลักษณะเด่นของแวมไพร์เมื่อออกจากโลง คือผิวหนังซีดๆ ตัดกับสีแดงสดของปาก และฟันแหลมขาว ตาแดงกำด้วยเส้นเลือด ร่างที่ปรากฏจะห่อหุ้มด้วยเสื้อผ้าที่สวมตอนตายหรือเสื้อคลุมยาวจะไม่มีเงาตัวปรากฏและไม่สะท้อนเงาในกระจกด้วย บางครั้งตัวมีกลิ่นสาบๆ

ชาวอียิปต์และชาวอินคัสสมัยโบราณเชื่อกันว่า คนตายจะฟื้นคืนชีพหากได้ดื่มเลือดจากคนเป็น และในกลุ่มพวกแอซเท็กและเปรูในอเมริกาใต้เชื่อว่า เพื่อให้ชีวิตเป็นอมตะ ต้องดื่มเลือดสดๆ จากคนหนุ่มสาวที่นอนหลับ เลือดจึงเป็นสัญลักษณ์ที่หมายถึงพลังหรือต้นธารแห่งชีวิต การดื่มเลือดของแวมไพร์จึงเป็นการสืบสานสร้างชีวิตให้คงอยู่โดยปลุกความตายให้ฟื้นคืน แวมไพร์จึงเป็นทั้งผู้ทำลายและผู้สร้างชีวิต (เหยื่อเสียชีวิตจากการถูกดูดเลือดและจะฟื้นคืนมีชีวิตใหม่เป็นแวมไพร์) ทั้งเป็นเสมือนตัวแทนแนวคิดของชีวิตใหม่หลังความตาย

นอกจากจะเป็นนักดื่มเลือด (blood-sucker) แล้ว แวมไพร์ยังได้ชื่อว่าเป็นตัวกาลกิณีผู้นำมาซึ่งความหายนะและความชั่วร้าย ภัยพิบัติและความพินาศจากความอดอยากแห้งแล้ง ไฟป่า น้ำท่วม ทุพภิกขภัย โดยเฉพาะโรคระบาด ล้วนแต่เชื่อกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับแวมไพร์หรือมีต้นเหตุจากแวมไพร์แทบทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น โรคอหิวาต์ที่ระบาดในดานซิก โปแลนด์ปี ค.ศ.1855 ผู้คนต่างเชื่อว่าแวมไพร์เป็นมูลเหตุ หรือเหตุการณ์ในสกอตแลนด์ตอนปลายทศวรรษที่ 1850 หมู่บ้านเล็กๆแห่งหนึ่งเกิดโรคระบาด ชาวบ้านเชื่อว่าชายที่ตายโดยไม่ได้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสารภาพบาปเป็นสาเหตุ มีคนเห็นเขาออกล่าเหยื่อในยามค่ำคืน และอากาศตอนกลางคืนก็มักอบอวลด้วยกลิ่นของซากศพ จำนวนคนตายก็เพิ่มมากขึ้นทุกที แต่เมื่อได้ทำการเผาศพของเขาไปแล้ว โรคระบาดก็สงบลง เมื่อพิจารณาจากกรณีดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าความหวาดกลัวต่อแวมไพร์ (Vampirism) มักเกิดขึ้นแพร่หลายในชนบทหรือตามท้องที่ซึ่งห่างไกลความเจริญ ความมั่งคั่ง และความไม่รู้ของชาวบ้าน รวมถึงความล้าหลังด้านวิทยาศาสตร์ความรู้ใหม่ๆ ทำให้ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นความหายนะหลายๆอย่างไม่อาจอธิบายหรือหาคำตอบได้ และทุกสิ่งมักจะถูกตีความว่าเกี่ยวข้องกับแวมไพร์

การกำจัดแวมไพร์มักทำในเวลากลางวัน ซึ่งเป็นเวลาที่ถือกันว่าแวมไพร์ปราศจากอำนาจในร่าง มีวิธีกำจัดหลายวิธี เช่นใช้ไม้กางเขนใส่ไปในโลง มัดมือไขว้ไว้ด้านหลัง และตัดกระดูกเข้าพร้อมกับเอาหนามวางไว้ได้ลิ้น หรืออุดชันรอยทุกรอยทั่วโลง และวางก้อนหินทับเหนือฝาโลงเพื่อกันมิให้แวมไพร์ออก เป็นต้น วิธีที่นิยมแพร่หลายที่สุดคือใช้ไม้ที่มีปลายแหลมตอกเสียบหัวใจ แต่กรณีที่เป็นแวมไพร์ที่มีอำนาจจะตัดหัว เอากระเทียมขุดปาก แล้วเอาน้ำองุ่นหมักดื่มให้เดือดราด

หลุมอีกชั้นหนึ่ง บางครั้งนอกจากตัดหัวแล้วยังตัดร่างเป็นชิ้นๆ อย่างไรก็ตามวิธีที่แน่นอนและดีที่สุดคือการเผาให้ไหม้เป็นเถ้าแล้วโปรยทั่วหลุมศพ ในหนังสือเรื่องแดรกคิวล่าของแบรม สโตเกอร์ แดรกคิวล่า ถูกกำจัดด้วยการตัดหัวและใช้ไม้ดอกเสียบหัวใจ วิธีการดังกล่าวเป็นที่นิยมปฏิบัติกันมากในโรมานีเย และในกลุ่มชนชาติสลาฟของยุโรปตะวันออก

4. ที่มาของชื่อแดรกคิวล่า

กล่าวกันว่า แบรม สโตเกอร์ได้ชื่อเรื่องแดรกคิวล่ามาจากพระนามของกษัตริย์โรมาเนียพระองค์หนึ่งซึ่งมีพระนามว่า วลาดที่ 3 เนื่องจากกษัตริย์พระองค์นี้มีชื่อเสียงเลื่องลือ ในด้านความโหดเหี้ยม โดยในสมัยที่พระองค์ขึ้นครองนครวอลเลเกียในโรมาเนียนั้น นครนี้ได้ชื่อว่าเป็นนครอันสงบสุข เนื่องจากเจ้าผู้ครองนครทรงปกครองโดยถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันก็ทรงมีกฎหมายที่เข้มงวดและบทลงโทษที่ทารุณโหดร้าย แต่ประชาชนก็ยอมรับและเห็นว่านโยบายของพระองค์ถูกต้องชอบธรรม เช่นในการกำจัดผู้คนเร่ร่อนไร้งานทำ คนชรา คนป่วย หรือคนทุพพลภาพนั้น กษัตริย์วลาดที่ 3 ทรงโปรดให้จัดงานเลี้ยงใหญ่โตสำหรับผู้คนเหล่านี้ และหลังจากดื่มกินอย่างไม่อั้นแล้ว พระองค์ทรงโปรดให้จุดไฟคลอกคนทั้งหมดด้วยเหตุผลที่ว่า พวกเขาจะไม่ต้องเป็นภาระของสังคม และอาณาจักรของพระองค์จะได้ไม่มีผู้ใดต้องยากจนอีก หรือในกรณีที่พระองค์ต้องการวางแผนควบคุมคุณงามความดีและศีลธรรมขึ้น พระองค์ได้ทรงตรากฎหมายไว้ว่าสตรีที่ไม่รักษามารยาท สตรีที่คบชู้ หรือสตรีที่ประพฤติตนเสื่อมเสีย หากจับได้จะถูกตัดอวัยวะเพศและถลกหนังกำพรว์ทั้งร่างก่อนจะถูกเสียบประจานกลางตลาด หรืออาจถูกเหล็กที่เผาไฟจนร้อนแดงแทงอวัยวะเพศให้ทะลุถึงปาก แล้วจับเสียบจนกว่าเนื้อหนังจะเน่าเปื่อยไปเอง เป็นต้น

ความโหดร้ายทารุณของการประหารต่างๆเหล่านี้ทำให้กษัตริย์วลาดที่ 3 ได้ชื่อว่าเป็นอสูรร้ายแห่งประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงไม่ด้อยไปกว่า สตาลินของรัสเซียเลย พระองค์โปรดปรานวิธีประหารโดยใช้ไม้เสียบร่างกายนักโทษในแบบต่างๆมากจนทรงมีพระนามอันเป็นที่รู้จักกันดีในรัชสมัยของพระองค์ว่า วลาด เทเปส (Vlad Tepes) หรือ วลาด นักเสียบ (Vlad Impaler) ชื่อนักเสียบจึงเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันทั่วไปในบริเวณลุ่มน้ำดานูบและดินแดนของพวกเติร์ก แต่กษัตริย์วลาดที่ 3 เองนั้นทรงโปรดพระนามว่า “แดรกคิวล่า” อันมีความหมายว่า “โอรสแห่งมังกร” หรือ “โอรสแห่งแดรกคูล” (ผู้พ่อ) มากกว่า ในเอกสารต่างๆมักจะลงท้ายด้วยคำว่า “แดรกคิวล่า” เสมอ อย่างไรก็ตามเมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ในปี ค.ศ.1480 ความหมายด้านลบอีกความหมายหนึ่งของชื่อ “แดรกคิวล่า” คือ “โอรสแห่งซาตาน” ก็เริ่มเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยเฉพาะในดินแดนตอน

กลางของยุโรป นักประวัติศาสตร์ตีความว่า ความอัมหิตโหดเหี้ยมของกษัตริย์วลาด ที่ถูกเผยแพร่เป็นครั้งแรกในรูปจูลสารเป็นภาษาท้องถิ่นเยอรมัน มีผลอย่างมากต่อการทำให้ความหมายแปรเปลี่ยนไป ภายในเวลาเพียงช่วงเวลาสองทศวรรษ ต้นฉบับดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์กว่าสามสิบครั้ง และแพร่หลายไปยังดินแดนส่วนอื่นๆของยุโรป เข้าใจกันว่าจูลสารที่ตีพิมพ์มีจุดมุ่งหมายที่จะบิดเบือนทำลายชื่อเสียงของกษัตริย์วลาดที่ 3 หรือเพื่อสร้างความหวาดกลัวเกลียดชังให้เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ปัญหาของชื่อและความหมายที่แปรเปลี่ยนนี้ยังเป็นข้อโต้เถียงที่ไม่มีข้อสรุประหว่างนักประวัติศาสตร์โรมาเนียและต่างชาติ

แต่ความโหดเหี้ยมของกษัตริย์วลาดที่ 3 หรือ วลาด แดรกคิวลาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ที่จริงแล้วกลับไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแวมไพร์หรือผีดิบดูดเลือด แต่แบรม สโตเกอร์ นักเขียนชาวไอริช มีโอกาสอ่านจูลสารภาษาเยอรมันเกี่ยวกับความทารุณโหดร้ายนี้ใน British Museum ชื่อ แดรกคิวลา ในความหมายภาษาเยอรมันที่ว่า อสุรกระหายเลือด หรือผู้ดูดเลือด อาจจะเป็นแนวคิดที่มีส่วนทำให้ แบรม สโตเกอร์เกิดจินตนาการและความคิด วลาด แดรกคิวลา เจ้าผู้ครองนครที่กระหายเลือดแห่งวอลเวเกียจึงถูกแปรสภาพเป็น “ผีดิบดูดเลือด” ในที่สุด และนั่นคือ จุดกำเนิดและที่มีของนวนิยายคลาสสิกของขบวนการที่มีชื่อเสียงที่สุดของยุโรป “แดรกคิวลา”

นวนิยายของขบวนการที่เรียกว่า Gothic Novel นั้นเป็นที่นิยมอ่านกันแพร่หลายในหลายประเทศแถบยุโรป ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยทั่วไปเนื้อหาจะเกี่ยวพันกับจิตวิญญาณ ความลึกลับของสิ่งที่เหนือธรรมชาติ (Supernatural) และความตาย รูปแบบการนำเสนอจะเป็นแบบสมเหตุสมผล (rationalistic) และสมจริง (realistic) ในแบบสมเหตุสมผล แม้เนื้อหาจะเป็นเรื่องน่ากลัว แต่ตอนจบความลึกลับน่าสะพรึงกลัวจะกระจ่างขึ้น ทั้งสามารถอธิบายให้คำตอบได้อย่างมีเหตุผล เหตุการณ์ในท้องเรื่องจะเป็นเพียงภาพหลอนของสิ่งที่เหนือธรรมชาติ แต่มิใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ และจะเป็นเพียงความน่ากลัว (terror) ความน่าพรันพรั้งสยองขวัญ (Horror) ส่วนในแบบสมจริง ความสยองขวัญน่ากลัวเกิดขึ้นจริง และบางครั้งเป็นสิ่งที่คาดไม่ถึง แนวคิดจินตนิยมที่โหยหาอดีตอันลึกลับและความสนใจในยุคกลาง หรือยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการช่วงต้นๆ ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงเรื่องที่ทำไมเนื้อหาตื่นเต้นมีสีสันอยู่ไม่น้อย แดรกคิวลาของแบรม สโตเกอร์ คือแบบอย่างนวนิยาย “กอธิค” ประเภทสองที่ผู้อ่านมักจะนิยมชมชอบมากกว่าแบบแรก แต่กระนั้นความสำเร็จของ แดรกคิวลา ยังขึ้นอยู่กับกาลสมัยอีกด้วย ความมีเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์และแนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivism) ที่หมดอิทธิพลลงในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้ทำให้บรรยากาศแห่งความคิดของยุโรปอยู่ในสภาวะแปรปรวน ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยน

แปลงที่จะแสวงหาทางออกดังกล่าว ทำให้เรื่องของ แดรกิวล่า ตอบสนองอารมณ์และความต้องการของยุคสมัยได้อย่างพอเหมาะ แดรกิวล่าจึงถูกพิจารณาจากนักประวัติศาสตร์จำนวนหนึ่งในฐานะเป็นเสมือนหนังสือตัวแทนของแนวความคิดนิยมระลอกสุดท้าย ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ความคิดของยุโรป

กล่าวกันว่า แนวคิดของนวนิยายเกี่ยวกับแวมไพร์ได้พัฒนามาจากลำนำ (ballad) เรื่อง Vampyre (1810) ของ จอห์น สแตกก์ (John Stagg) ที่กล่าวถึงเหยื่อที่ถูกดูดเลือด และการทำลายแวมไพร์ด้วยการเสียบ บทลำนำดังกล่าวนิยมร้องและฟังกันมากตามชนบท และถือเป็นแรงบันดาลใจของนักเขียนเกี่ยวกับแวมไพร์หลายต่อหลายเรื่อง แต่งานเขียนชิ้นสำคัญคือ The Vampyre ของ จอห์น โพลิดอรี (John Polidori) แพทย์หนุ่มผู้เป็นมิตรสหายของกวีเอกไบรอนและเชลลีย์ จอห์น โพลิดอรี ได้นำเค้าโครงเรื่องที่ไบรอนเขียนร่างไว้ในปี ค.ศ.1816 มาดัดแปลงเป็นนวนิยายเขย่าขวัญขนาดสั้น และเมื่อเรื่องของเขาถูกตีพิมพ์ในนิตยสาร The New Monthly ปี ค.ศ.1819 เรื่อง The Vampyre ก็ได้รับความสำเร็จอย่างมากภายในระยะเวลาอันสั้น และกลายเป็นงานพื้นฐานที่ก่อให้เกิดวรรณกรรมเกี่ยวกับแวมไพร์ในรูปแบบต่างๆ อย่างไม่ขาดสายตลอดปี ค.ศ.1620-1840 เล่มที่มีชื่อเสียงมากที่สุดและถือเป็นหนึ่งในตำนานชิ้นเอกเกี่ยวกับแวมไพร์คือ Varnery : The Vampire (1847) หรือ The Feast of Blood (1857) ของทอมัส เพรสต์ (Thomas P.Prest) แดรกิวล่า ของแบรม สโตเกอร์ เองได้แนวคิดหลายอย่างมาจากหนังสือเล่มนี้ เช่นวิธีการสืบค้นหาแวมไพร์ เครื่องแต่งกายของแวมไพร์ หรือเส้นที่ความผูกพันอันลึกลับระหว่างเหยื่อกับแวมไพร์ เป็นต้น แต่นวนิยายเกี่ยวกับแวมไพร์เล่มสำคัญที่เด่นที่สุดในกึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 19 คือ Camilla (1872) ของโจเซฟ เลอ ฟานู (Joseph Sheridan Le Fanu) นักเขียนจากดับลิน คาร์มีลลา เป็นเพื่อนสาวในความฝันของลอร่าตัวเอก และเธอเป็นตัวนำเรื่องที่พาผู้อ่านไปสู่โลกแห่งความลึกลับน่าสะพรึงกลัว ความตื่นเต็นหวาดผวาที่เป็นฉากบรรยากาศตลอดทั้งเรื่อง ทำให้ผู้อ่านไม่แน่ใจว่าคาร์มีลลา คือแวมไพร์หรือไม่ จนกระทั่งตอนจบเมื่อมีการเปิดหลุมศพของเคาน์เตสมิคาร์ลา เลอ ฟานู ได้เขียนเน้นว่า “...ร่างที่ตายมาถึงร้อยห้าสิบปี ยังคมีชีวิต เนื้อหนังสดใส นัยน์ตาโพล่งเบิกกว้าง ไม่มีกลิ่นสาบสาบในโลงศพ ... และโลงชุ่มไปด้วยเลือด ...คาร์มีลลาหรือเคาน์เตสมิคาร์ลาถูกทำลายด้วยไม้ตอเสียบหัวใจ ศิระษะถูกตัดขาดและถูกเผาพร้อมกับร่าง เป็นเจ้าฐิติในที่สุด...” แบรม สโตเกอร์ อ่านเรื่องนี้อย่างดื่มด่ำหลงใหล และเขาตั้งปณิธานว่าจะต้องเขียนเรื่องแบบเดียวกันนี้ให้ได้ ในต้นฉบับดั้งเดิมของแดรกิวล่า เนื้อเรื่องตอน “แขกของแดรกิวล่า” เป็นบทที่สโตเกอร์ได้แรงบันดาลใจมาจากงานของเลอ ฟานู และเขาเขียนอุทิศให้กับคาร์มีลลาโดยเฉพาะ บทดังกล่าวไม่ได้รับการตีพิมพ์ในสมัยที่แบรม สโตเกอร์มีชีวิตอยู่ แต่ถูกนำมาเพิ่มเติมในภายหลัง

แดรกคิวล่าได้รับการยกย่องว่า เป็นนวนิยายกอธิกเล่มยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดานวนิยายเกี่ยวกับแวมไพร์ แบรม สโตเกอร์ได้ใช้จินตนาการและประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวร้อยสร้างเรื่องราวของแดรกคิวล่าขึ้น เขากล่าวยืนยันว่า ความคิดเกี่ยวกับแดรกคิวล่าได้เกิดขึ้นในช่วงที่นอนหลับ เขาฝันถึงแวมไพร์ตื่นลุกขึ้นมาจากโลงศพ และออกล่าเหยื่อในยามรัตติกาล ความฝันที่สร้างชีวิตให้กับแดรกคิวล่าจึงเป็นประเด็นถกเถียงที่นักวิจารณ์วรรณกรรมจำนวนหนึ่งพยายามตีความหาคำตอบ หนังสือชีวประวัติของแบรม สโตเกอร์หลายเล่ม ได้พยายามเชื่อมโยงสภาพทางสังคมและชีวิตของแบรม สโตเกอร์ให้สอดคล้องกับเรื่องราวความเป็นมาของแดรกคิวล่า เช่น การที่แบรม สโตเกอร์ต้องนอนอยู่บนเตียงตลอดช่วงเวลาแปดปีแรกของชีวิต เนื่องจากล้มเจ็บด้วยโรคที่แพทย์ (ขณะนั้น) ไม่อาจวินิจฉัยสาเหตุได้นั้น มีความคล้ายคลึงกับชีวิตของแดรกคิวล่าที่ผูกพันกับโลงศพและดินแดนบ้านเกิด รวมถึงโรคระบาดและอาการของคนไข้ซึ่งตกเป็นเหยื่อของแวมไพร์ที่แพทย์ไม่สามารถวินิจฉัยสาเหตุได้ เป็นต้น

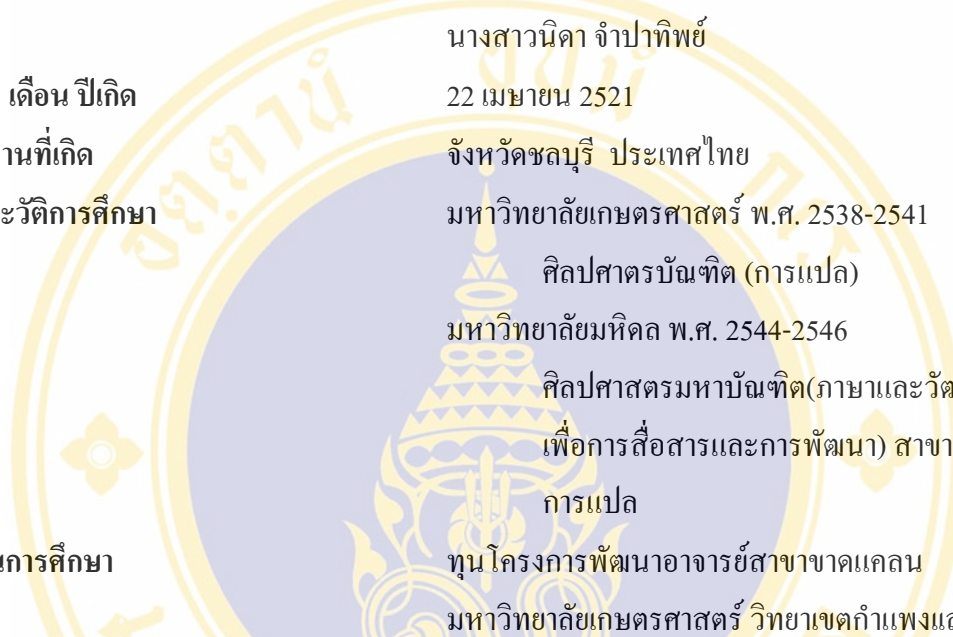
แบรม สโตเกอร์เกิดในดับลิน เขาอ่อนแอและขี้โรค และต้องใช้ชีวิตวัยเยาว์แปดปีแรกบนเตียงตลอดเวลา ชาลอสผู้เป็นแม่ปลอบขวัญด้วยการเล่าถึงเทพนิยายตำนานพื้นบ้านให้ฟังอยู่เสมอ แต่บางครั้งเธอก็เล่าถึงความตายหรือเหตุการณ์อันน่ากลัว เช่น เรื่องของโรคระบาดที่มาชีวิตผู้คนนับร้อยนับพันใน ค.ศ.1832 ตั้งแต่เด็ก สโตเกอร์สนใจเรื่องลึกลับ พิธีกรรมแปลกๆ และชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเวทมนตร์อาถรรพ์ รวมถึงหลงใหลกับละครการแสดงเป็นชีวิตจิตใจ ในเวลาว่างจากงานราชการ เขามักเขียนบทวิจารณ์ละคร ส่งไปลงนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ในปี ค.ศ.1881 นวนิยายขนาดยาวเรื่องแรกเกี่ยวกับอาณาจักรแห่งความตายของเขาชื่อ *Under the Sunset* ได้รับการตีพิมพ์ และปลายทศวรรษที่ 1880 รวมเรื่องสั้นเกี่ยวกับปิศาจชุดแรกก็ถูกกล่าวขวัญตามหน้าหนังสือพิมพ์ แต่กระนั้นแบรม สโตเกอร์ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักในอาชีพนักเขียน

ในช่วงทศวรรษที่ 1880 เรื่องราวของโรมานีเยและตำนานพื้นบ้านของแตรนซิลเวเนียเป็นที่สนใจกันมากในอังกฤษ โดยเฉพาะนวนิยายเกี่ยวกับแวมไพร์เรื่อง *The Land Beyond the Forest* (1888) นวนิยายเรื่องดังกล่าวมีส่วนทำให้สโตเกอร์ หันไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโรมานีเย และทำให้เขาได้ความคิดเกี่ยวกับฉาก บรรยากาศหรือสถานที่ที่แวมไพร์ของเขาจะถือกำเนิด คดีสังหารโหดที่ 'ไรร์ร็อก' ของ Jack 'the Ripper' ในลอนดอนระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน ค.ศ. 1888 ซึ่งหนังสือพิมพ์ต่างประโคมทั่วไปว่าเป็นการกระทำของฆาตกรกระหายเลือด ที่เปรียบเสมือนผีร้ายแห่งยุคกลาง ทำให้จินตนาการของสโตเกอร์เจิดจ้ามากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นการได้พบกับเซอร์ริชาร์ด ฟรานซิส เบอร์ตัน นักแปล *Arabian Nights* (1885-1888) ผู้ที่สโตเกอร์ประทับใจในเชิงวอกตรงมุม

ปากและเรื่องราวของค่างควายยักษ์ หรือปีศาจของโลกตะวันออก รวมถึงการแลกเปลี่ยนความเห็นกับ แวมบิวรี่ (Arminius Vambery) นักวิชาการฮังการีเรียนทำให้เขามีโอกาสรับรู้ถึงความนิยมโหดของ กษัตริย์แลดแดรกควิดล่าเพิ่มขึ้น โครงร่างของนวนิยายที่เป็นเพียงความนึกคิดจึงเป็นรูปเป็นร่างที่ ชัดเจนมากขึ้น และปี ค.ศ.1897 แดรกควิดล่า นวนิยายเกี่ยวกับแวมไพร์เล่มที่เลื่องชื่อมากที่สุดก็เป็นที่ รู้จักกันในบรรณพิภพ

แม้จะได้รับการกล่าวขวัญยกย่องอย่างมากจากนักวิจารณ์ แต่แดรกควิดล่าก็มีโชหน้าหนังสือขายดี ชื่อเสียงและความชื่นชอบอย่างล้นหลามเกิดขึ้นหลังจากที่หนังสือถูกดัดแปลงเป็นละครเวทีในปี ค.ศ.1924 ในปีแรก แดรกควิดล่า เปิดแสดงกว่า 250 ครั้ง และแต่ละรอบจะต้องมีผู้ชมเป็นลมด้วยความ หวาดกลัวไม่ต่ำกว่าเจ็ดคน โรงละครถึงกับจ้างนางพยาบาลคอยเดินตรวจช่วงการแสดงตอนที่นำ หวาดเสียว และบางครั้งพบผู้ชมถึงยี่สิบคนหมดสติกับเก้าอี้หนึ่ง ความสำเร็จของละครมีผลทำให้ยอด การตีพิมพ์ที่จำนวนสูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว และในระยะเวลาเพียงสองปีหนังสือได้รับการตีพิมพ์กว่า ยี่สิบครั้ง ทั้งถูกถ่ายทอดเป็นภาษาต่างๆเจ็ดภาษา ในปี ค.ศ.1931 เมื่อภาพยนตร์อเมริกันเรื่อง แดรกควิดล่า ที่สวมบทโดยเบลลา ลูโกชิ (Bela Lugosi) ของฮอลลีวูดถูกนำออกเผยแพร่ ชื่อเสียงของ แบรม สโตเกอร์และแดรกควิดล่า ก็กระจายแพร่สะพัดไปทั่วโลก แดรกควิดล่ามีส่วนทำให้เบลลา ลูโกชิ กลายเป็น “เจ้าแห่งแวมไพร์” บนแผ่นฟิล์ม และโลกมาช้านับแต่ปี ค.ศ.1931 ก็จะถูกครอบงำด้วย อำนาจของแดรกควิดล่า แต่ทว่าเขาต้องมีสภาพเป็นเหยื่อที่ถูกวงการบันเทิงตักตวงผลประโยชน์ กระนั้น แดรกควิดล่าก็ยังไม่ตาย ลมหายใจและเชื้อสายของแดรกควิดล่าในรูปแบบต่างๆ ยังคงหลอก หลอนผู้ชมและนักอ่าน แดรกควิดล่าจึงมีชีวิตที่ยืนยาวกว่า แบรม สโตเกอร์ผู้ให้กำเนิด และก็เพราะ แบรม สโตเกอร์นี่เองที่ทำให้แดรกควิดล่ามีความเป็นอมตะตลอดกาล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนิตา จำปาทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	22 เมษายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2538-2541 ศิลปศาสตรบัณฑิต (การแปล) มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2544-2546 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) สาขาวิชาเอก การแปล
ทุนการศึกษา	ทุน โครงการพัฒนาอาจารย์สาขาขาดแคลน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Executive Summary

1) Introduction

The researcher chose to research the translation of “Dracula”, originally written in English by Bram Stoker and translated by A.Saisuwan(1967), because “Dracula” is a horror story which has been successful in many countries around the world. When A. Saisuwan translated this novel into Thai, the story received a lot of attention from readers, resulting in many publishings, indicating the popularity of this story in Thai. Now, with both the author and the translator having past away, their works are still popular now.

This research studied the translation techniques and the language style of A. Saisuwan in translating.

2) Methods and Materials

First, the researcher reviewed the concepts of translation and adjustment in translation offered by many Thai and foreign theorists, including Thai theorist Sunchawee Saibua(1995) and Chaweng Chantrakhet(1985) and foreign theorists Eugene A. Nida(1964), J.C. Catford(1965) and Peter Newmark(1982). Then, the researcher studied the original version of Dracula by Bram Stoker, published again in 1993 by Wordsworth, and the translated version by Saisuwan, published for the fifth time in July 1994 by Sangsun Wichakarn publishing company.

The researcher divided the study as techniques used and language style according to the concepts suggested by Sunchawee Saibua(1995) and Chaweng Chantrakhet(1985). In analyzing the data, the concept of translation techniques, adjustment in translation and novel translation are employed.

3) Findings

3.1 Translation techniques at word and at sentence level

From the study, the strategies are divided into 10 categories as follow:

3.1.1 Translating techniques of the word level

The basis of translating correctly is to maintain the original meaning within the naturalness of Thai language. Because there are many words which can not be translated directly from English to Thai, the researcher found that A. Saisuwan chose to use different techniques for his translation.

3.1.1.1) Direct Translation

The researcher found word for word but applying appropriate grammatical rules.

3.1.1.2) Transliteration

Transliteration is necessary when the words of the original language do not equivalent in the target language and are converted in script. The translator has used all seven methods in Dracula in order to help the reader understand the story clearly.

3.1.1.3) Replacement of word with phrases or sentences

The researcher found the technique of replacement of word with phrases or sentences when the original text was a word with question mark. The different between Thai and English make the translator change those word into interrogative sentence.

3.1.1.4) Replacement of specific word with unspecific words

This technique is to replace the original specific words with unspecific word in Thai; it is often employed in words that refer to things or places which are not familiar to the Thai readers. For example **yew** is translated into **ต้นไม้ใหญ่**.

3.1.1.5) Creation of new words

The translator created new words in order to avoid the language interference and wordiness and the new words were equal to the original version.

3.1.1.6) Deletion of words

The researcher found this technique is used when in the original version the author uses repetitive words in the same sentence. The sentence will not be compact if the translator use word for word technique.

3.1.1.7) Replacement of culturally distinct words

Cross-cultural differences are one of the most complicated problem involving the transfer of the correct meaning. To avoid this problem, the researcher found that translator replace the word with Thai distinct word. For example **juniper-trees** is replaced with ต้นมะกรูด because there is no juniper-trees in Thailand and this is to make it sound most natural in the Thai language.

3.1.1.8) Meaning –based Translation.

This technique will find when the word in the original version can not be translated literally because it does not convey a vivid meaning to the readers.

3.1.1.9) Translation of original words into Thai idioms

The used of Thai idioms make the readers get the picture of what was said in the story straightaway. The researcher found that this technique is always used with adjective. For example **serious work** is translated into งานคอขาดบาดตาย.

3.1.1.10) No translation

This technique is scarcely found in this study. It is the technique the translator does not translate intentionally. The researcher found that it happened with abbreviation and proper noun. An example is below:

-Sentence level.

The strategies used in translating at sentence level are divided in 6 categories as follows:

3.1.2.1) Addition of details

The researcher found the addition of details was used in order to increase understanding and emphasize feelings of characters for the readers.

3.1.2.2) Reduction of details

The researcher found the translator delete many sentences which was not important in order to make the story advance faster.

3.1.2.3) Sentence combination

As the Thai language and English language are not equivalent in terms of grammatical structure, the researcher found that the translator have to merge two sentence to one sentence in order to convey the story through the natural grammatical form of Thai language.

3.1.2.4) Change of words and phrases order

To help readers understand the message clearly, the translator rearrange words and phrases in grammatical order to make the Thai version natural.

3.1.2.5) Modification of the negative sentence structure

This technique is used to adjust the sentence structure in translated version to be natural. Negative sentence can be modified to interrogative sentence or simple sentence.

3.1.2.6) Paragraph Adjustment

The researcher found that the translator adjust paragraph by divided one paragraph to be many paragraphs in order to help the reader follow the story easily and have time to rest their eyes for a while.

3.2) Language style

The language usage style of A.Saisuwan can be divided into two subjects which are the usage of words and the usage of sentence structures. The usage of words consists of the usage of words and the usage of sentence.

3.2.1 Word choice

In the area of using the words, Saisuwan's dominant style is divided into 8 categories.

3.2.1.1) Archaic words

The researcher found many archaic words in the translated version, those words were used in 1925 but the translator choose to use in his book which was published in 1967. The translators in the same era did not use such words. For example “**footstep**” is translated as รอยเกือก instead of รอยเท้า which was an ordinary word in that era.

3.2.1.2) Informal language in descriptive passages

The researcher found that the translator used informal words which should be used in the conversation passages to be used in descriptive passages in order to make the translated version more colorful. For example “**the trouble of my face**” is translated as “ลักษณะไม่สบายที่หน้าของฉัน”

3.2.1.3) Literary words

The researcher found that the translator used literary words to describe the settings and emphasize the feeling of the characters. An example is below:

3.2.1.4) Rhyming words

The researcher found the usage of words that have the vowels and syllables rhyme to each other. The translator chose this technique in order to help the readers to understand and receive the beautiful sound of the translated version.

3.2.1.5) Couplets

The researcher found the usage of couplets in order to make the translated version more natural in Thai language. For example เวลาพลบเข้าได้เข้าไฟ

3.2.1.6) Reduplicatives

The researcher found the usage of reduplicatives to convey plural meaning and emphasize the feeling of the characters. For example “**My friends**” is translated as “คุณๆเพื่อนของผม”. The symbol “ๆ” shows that this word is reduplicative and convey plural meaning.

3.2.1.7) Adverbs

The researcher found addition of adverbs in translated version in order to make clearer pictures of the story.

3.2.1.8) Words in 1967

The researcher found the usage of words in 1967 which was rarely used nowadays to make the story more attractive and natural in Thai language.

3.2.2 Sentences

In the area of using the sentence structures, A. Saisuwan's dominant style is divided into 2 categories:

3.2.2.1) The comparative sentence in the traditional form

The researcher found the sentence structure ราวกับ.....จะนั้น which is the traditional comparative sentence of Thai language. The translator used the old language style to make the sentence beautiful and compatible with archaic words.

3.2.2.2) Negative sentence in the emphasis form.

The researcher found that the translator use negative sentence “หา...ไม่” to emphasize the emotive atmosphere of the story. This type of negative form make the translated version more attractive and smooth.

4) Conclusion

The researcher concludes that it is important for a translator to use a variety of techniques in order to communicate the meanings of the original texts while maintain the naturalness of the Thai language. The translator's work can be categorized as meaning-based translation according to Larson's theory. The language used in the translated version is traditional style which create the frightening atmosphere to the story although in his era it is not widely used.